

De RVA in 2018

Volume 2:
indicatoren van de
arbeidsmarkt en evolutie
van de uitkeringen

Woord vooraf

De vergoede werkloosheid blijft dalen

Voor het vijfde jaar op rij vertoonde de Belgische economie in 2018 een gestage groei. Het bbp nam toe met 1,4% op jaarbasis, dat is een lichte vertraging t.o.v. 2017 (+1,7%) en t.o.v. 2016 (+1,5%). Volgens de Nationale Bank nam de totale werkgelegenheid toe met 59.000 eenheden, maar de stijging was wel kleiner dan deze die in 2017 nog vastgesteld werd (+66.000 eenheden). De vergoede werkloosheid nam opnieuw af in 2018, en zelfs in iets sterkere mate dan in 2017.

Minder dan 450.000 uitkeringsgerechtigde volledig werklozen

Het totaal aantal werkzoekende en niet-werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen (met of zonder bedrijfstoeslag) is afgenomen met 10,0%. Dit is een daling van 48.814 eenheden. Hiermee zakt het aantal UVW met een gemiddelde van 438.477 per maand onder de grens van de 450.000 uitkeringsgerechtigden. Daarvóór was het al van 1981 geleden dat de vergoede werkloosheid onder dat niveau lag.

Die evolutie is toe te schrijven aan ontwikkelingen bij zowel de werkzoekenden als de niet-werkzoekenden.

Dalingen bij de werkzoekenden...

De RVA telde in 2018 maandelijks gemiddeld 348.221 werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen (UVW-WZ). Dit is 6,8% minder dan in 2017 (-25.480). De dalende tendens van de voorbije jaren (2016: -5,3% en 2017: -5,4%) heeft zich dus ook in 2018 voortgezet, en zelfs in versterkte mate.

Die evolutie is echter beïnvloed door het effect van twee reglementaire wijzigingen:

- De beperking van het recht op inschakelingsuitkeringen:
Deze wijziging deed het aantal UVW-WZ afnemen. Het recht op inschakelingsuitkeringen werd naargelang de gezinscategorie immers beperkt tot 36 maanden of tot 36 maanden na de 30ste verjaardag.
In 2018 zijn 5.123 werklozen die in de loop van de voorgaande maanden een inschakelingsuitkering ontvingen aan het einde van hun recht gekomen. Hun aantal neemt af. In 2015 waren het er 29.021, in 2016 7.857, en in 2017 6.404.
Met betrekking tot de inschakelingsuitkeringen werden in de loop van 2015 bovendien ook strengere toelatingsvoorwaarden van kracht. De leeftijdsgrens voor het indienen van een uitkeringsaanvraag is verlaagd van 30 naar 25 jaar en voor jongeren onder de 21 geldt voortaan een diploma-vereiste. Het effect van die maatregelen, zichtbaar vanaf 2016, versterkt die neerwaartse evolutie;
- Het optrekken van de leeftijdsvereiste voor het aanvragen van een vrijstelling van inschrijving als werkzoekende:
Deze wijziging voorziet dat de leeftijdsvoorwaarde – 60 jaar in 2015 – telkens met één jaar wordt opgetrokken tot 65 jaar in 2020. In 2018 bedroeg de leeftijdsgrens dan ook 63 jaar. Hierdoor nam het aantal UVW-WZ toe omdat nieuwe intreders in deze leeftijdsklasse zich dienden in te schrijven als werkzoekenden.

In vergelijking met 2017 is het maandelijks gemiddeld aantal UVW-WZ van 60 jaar en ouder zo met 8.690 eenheden toegenomen, d.i. +33,8%. Ten opzichte van 2015 is hun aantal meer dan verdrievoudigd (+23.000 eenheden).

De hiernavolgende vaststellingen dienen dan ook te worden geïnterpreteerd in het licht van die reglementaire wijzigingen.

Het totale aantal werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen (UVW-WZ) is ook in 2018 in de drie gewesten afgenomen. De relatieve daling is het grootst in het Vlaams Gewest (-8,4%). Het Waals Gewest volgt met een afname van 7,4%. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ten slotte nemen de UVW-WZ af met 1,9%. Ten opzichte van 2007 zijn de werkloosheidsgraden in het Waals en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest echter sterker gedaald dan in het Vlaams Gewest. Toch blijven de werkloosheidsgraden in het Waals en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest nog steeds gevoelig hoger dan in het Vlaams Gewest.

Het aantal UVW-WZ daalde iets meer bij de mannen (-7,0%) dan bij de vrouwen (-6,6%) .

Net als in 2017 noteren we in 2018 een sterke daling op jaarbasis bij de jongeren: -15,0% bij de < 25-jarigen. Ook in de leeftijdsklassen van 25-49 jaar en van 50-65 jaar nam het aantal UVW-WZ af met respectievelijk 8,0% en 2,8%.

In 2018 nemen we de grootste daling waar bij de werkloosheid van middellange duur (1 tot 2 jaar), nl. -13,7%. In 2017 stelden we de sterkste daling nog vast bij de kortdurige werkloosheid (< 1 jaar). De werkloosheid van korte duur daalde in 2018 toch ook nog met 4,4%. De langdurige werkloosheid (2 jaar of langer) daalde afgelopen jaar eveneens met 6,0%.

Volgens studieniveau nam de werkloosheid het sterkst af bij de laaggeschoolden (-7,9%). Voor de houders van een diploma van het secundair onderwijs en voor de hooggeschoolden noteren we dalingen van respectievelijk 6,6% en 4,3%.

Volgens Eurostat bedraagt de geharmoniseerde werkloosheidsgraad in 2018 voor België 6,0%, dat is een daling van 1,1 procentpunt t.o.v. 2017).

Ook het aantal niet-vergoede niet-werkende werkzoekenden (NVNW-WZ) evolueert gunstig. Na meerdere jaren van opeenvolgende stijgingen en een stabilisatie in 2017, daalt het aantal NVNW-WZ in 2018 met 1,7%.

...en bij de niet-werkzoekenden

Het aantal vrijgestelde oudere werklozen en het aantal vrijgestelde werklozen met een bedrijfstoelage (voorheen brugpensioen) nam in 2018 verder af met respectievelijk 37,1% en 14,6%. De evolutie in die groepen wordt enerzijds beïnvloed door een striktere reglementering, die het aantal nieuwe intreders doet afnemen, en anderzijds door de vergrijzing, die een omvangrijkere uitstroom naar het pensioenstelsel veroorzaakt.

Gemiddeld waren er in 2018 per maand 810 werkloze mantelzorgers, d.i. een stijging met 5,1% ten opzichte van 2017. Die atypische stijging reflecteert het feit dat deze relatief nieuwe vrijstelling - ingevoerd in 2016, ter vervanging van de vrijstelling omwille van sociale en familiale moeilijkheden - in 2018 op kruissnelheid komt.

... en bij de tijdelijke werkloosheid

Voor het tweede jaar op rij zakt het jaargemiddelde van het aantal tijdelijk werklozen onder de grens van 100.000 fysieke eenheden. We telden in 2018 gemiddeld 93.397 fysieke eenheden per maand, d.i. een daling met 4,0% ten opzichte van 2017. In budgettaire eenheden (of voltijdse equivalenten) uitgedrukt, gaat het om 19.157 eenheden (-7,2%).

In dagen uitgedrukt zien we voor alle redenen een daling van de tijdelijke werkloosheid (-7,2%), behalve voor tijdelijke werkloosheid wegens slecht weer (+2,8%).

Het aantal dagen tijdelijke werkloosheid wegens overmacht is gedaald met 3,4%. Vermits er voor die reden een stijging in fysieke eenheden waargenomen werd (+12,5%), betekent dit dat er in 2018 voor meer mensen tijdelijke werkloosheid wegens overmacht werd ingediend, maar voor gemiddeld minder dagen per persoon per maand dan in 2017. Ook het aantal dagen ingevolge tijdelijke werkloosheid wegens werkgebrek om economische redenen daalde in 2018 (-11,5%), en dat voor het 6de jaar op rij. De evolutie van dit type tijdelijke werkloosheid gedurende het 4de kwartaal van 2018 lijkt echter iets minder gunstig en zal de volgende kwartalen opgevolgd moeten worden.

Daling van het aantal werknemers in loopbaanonderbreking of tijdskrediet

In 2018 ontvingen gemiddeld 254.541 werknemers per maand een onderbrekingsuitkering. Dat is een daling met 6,4% ten opzichte van 2017.

De afname situeerde zich vooral in het stelsel van loopbaanonderbreking (-18,1%), dat van toepassing is in de openbare sector. Die sterke daling is hoofdzakelijk het gevolg van de gedeeltelijke bevoegdheidsoverdracht in het kader van de Zesde Staatshervorming, waardoor nieuwe aanvragen loopbaanonderbreking in het Vlaams Gewest vallen onder de Vlaamse regeling van het zgn. “zorgkrediet”. De cijfers van het zorgkrediet zouden dan ook samengeteld moeten worden met de cijfers loopbaanonderbreking om een volledig beeld te krijgen.

Het tijdskrediet – van toepassing in de privé-sector en federale bevoegdheid gebleven – daalde in 2018 met 5,5%. Dat is het gevolg van de strikter geworden toelatingsvoorwaarden voor het tijdskrediet en de eindloopbaanstelsels, die sinds 2015 leidden tot een gevoelige afname van de nieuwe intredes.

Tijdens het laatste kwartaal van 2018 hebben evenwel meer dan 6.000 personen een aanvraag voor tijdskrediet einde loopbaan ingediend. Dat is meer dan het dubbele van het aantal aanvragen die tijdens het voorgaande kwartaal werden ontvangen. Zij anticiperen hiermee op de aankondiging van een nieuwe reglementering die de minimale intredeleeftijd verhoogt tot 60 jaar. Het aantal intreders in tijdskrediet is zodoende met 37,8% gestegen in 2018 t.o.v. 2017. Die stijging laat zich niet opmerken in het jaargemiddelde van de uitkeringsgerechtigden in tijdskrediet, dat met 5,5% daalt, aangezien de stijging van het aantal intreders slechts betrekking heeft op de laatste maanden van het jaar en ze deels gecompenseerd wordt door de stijging van het aantal pensioneringen.

Enkel bij de thematische verloven - ouderschapsverlof, verlof voor medische bijstand en verlof voor palliatieve zorgen – wordt een stijging waargenomen (+2,5%), maar die toename is gevoelig kleiner dan deze die in 2017 genoteerd werd (+6,5%).

Bij de 254.541 werknemers die gemiddeld maandelijks een onderbrekingsuitkering ontvangen, dienen nog 17.659 te worden bijgeteld die in onderbreking zijn zonder uitkering. Dit brengt hun totaal in 2018 op 272.201. Dat maandelijks gemiddelde vertegenwoordigt 392.188 verschillende personen die in 2018 een onderbreking namen.

Een disproportionele evolutie van de werklast

In totaal is het aantal uitkeringen onder beheer van de RVA (934.409) met 7,6% gedaald. Die daling van het gemiddelde aantal maandelijks betalingen heeft echter de werkdruk zeker niet in gelijke mate verminderd. Door het feit dat er meer flexibiliteit op de arbeidsmarkt bestaat, kennen de werknemers meer transities in hun professioneel traject, wat het aantal aanvragen om werkloosheidsuitkeringen verhoogt. Dat hogere aantal transities en dus ook het hogere aantal uitkeringsaanvragen komt eveneens voort uit het feit dat de ratio van de werkzoekende werklozen ten opzichte van de werklozen die zijn vrijgesteld van het zoeken naar werk elk jaar stijgt. Daarnaast werd de behandeling van de uitkeringsaanvragen veel ingewikkelder sinds het invoeren van de hervormingen met betrekking tot de degressiviteit van de werkloosheids- en inschakelingsuitkeringen.

Bovendien zijn de rechten met betrekking tot de werkloosheids- en onderbrekingsuitkeringen steeds meer gekoppeld aan voorwaarden op het vlak van de beroepsloopbaan. Daardoor wordt het, om rechten te fixeren, noodzakelijk om rekening te houden met veel langere referentieperiodes en moeten er meer berekeningen en verificaties worden uitgevoerd.

Ten slotte moet men ook rekening houden met de bijkomende werklast van de preventieve controles die voortaan worden uitgevoerd vóór de opening van het recht op uitkeringen (verificatie van het adres, de gezinssituatie, het niet-krijgen van andere inkomsten...).

Het rigoureuze en uniforme beheer van de RVA inzake controle en gebruik van nieuwe technieken om de doelgerichtheid van de onderzoeken te verfijnen laat ook toe om misbruik, fraude en oneigenlijk gebruik van het systeem te beperken. Binnen dat domein lag de prioriteit de voorbije jaren op preventie en dat steeds meer in samenwerking met de uitbetalingsinstellingen.

Besparing met 2,6 miljard EUR op vijf jaar

De gemiddelde maandelijks werkloosheidsuitkering voor de werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen na voltijdse arbeidsprestaties bedroeg in 2018 1.098,23 EUR per maand (+3,1% ten opzichte van 2017). De gemiddelde maandelijks inschakelingsuitkering bedroeg 803,20 EUR (+4,2% ten opzichte van 2017). Er dient echter aan te worden herinnerd dat er in de loop van 2018 nog een indexering heeft plaatsgevonden. Daarnaast zijn de evoluties ook beïnvloed door de opwaardering van de uitkeringen in het kader van de welvaartsaanpassing en door verschuivingen binnen de werklozenpopulatie.

De uitgaven voor de globale werkloosheid (zijnde de UVW met uitzondering van de werklozen met bedrijfstoeslag, de tijdelijke werkloosheid, de inkomensgarantie- uitkering, de vrijstellingen voor opleidingen of studies en de niet-bezoldigde periode in het onderwijs) daalden in 2018 met 6,4% op jaarbasis. Uitgedrukt als ratio ten opzichte van het bbp vertegenwoordigen ze 1,07%. Dat is minder dan in 2017 (1,13%), en meteen ook het laagste cijfer sedert het precrisisjaar 2007.

Het totaal van de uitgaven voor sociale prestaties van de RVA, die niet tot de uitgavenposten behoren die in het kader van de Zesde Staatshervorming werden overgedragen, is in 2018 gedaald met 503 miljoen EUR (-6,8%) op jaarbasis. Op vijf jaar tijd namen die uitgaven af met 2,6 miljard EUR, d.i. -27,5%.

In 2018 vertegenwoordigden de totale uitgaven voor sociale prestaties op RVA-budget 1,56% van het bbp (tegenover 1,74% in 2017). Die daling is het gevolg van de gunstigere economische conjunctuur van de voorbije vijf jaar, van de demografische evolutie en in het bijzonder van verschillende structurele hervormingen die de voorbije jaren werden ingevoerd in het werkloosheidstelsel, en aan de hervormingen om de economische bedrijvigheid en de tewerkstelling te ondersteunen. Ze werd ook versterkt door het uitblijven van een indexering in 2014 en 2015.

In 2019 zou de werkloosheid nog verder moeten krimpen

Het Federaal Planbureau en de Nationale Bank voorzien een verdere daling van de werkloosheid in 2019.

In 2019 zou volgens de laatste publicaties van het Federaal Planbureau de Belgische economie groeien met 1,3%. Rekening houdend met de evolutie van de conjunctuur, de evolutie van de beroepsbevolking en het effect van de hervormingen, zou het aantal werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen toegelaten op basis van arbeid of studies in 2019 verder moeten dalen, zij het minder uitgesproken dan in 2018 (24.750 eenheden).

Uitdagingen die belangrijk blijven

België is een open economie: de groei van het bbp hangt dus in sterke mate af van de economische ontwikkelingen op internationaal vlak.

In dat verband zijn er een aantal risico's die zich in de nabije toekomst kunnen realiseren:

- Zo is het op dit moment bijvoorbeeld moeilijk om de socio-economische gevolgen van de brexit in te schatten.
- Daarnaast kunnen de begrotingsproblemen van sommige Europese landen de vrees voor nieuwe druk op de euromunt doen ontstaan.
- Gezien de recente ontwikkelingen op het internationaal handelsplatform, zou een nieuwe escalatie van het handelsconflict tussen de grote actoren (USA, China, Europa,..) kunnen leiden tot een stagnering of zelfs een achteruitgang van de wereldeconomie.

Al die factoren kunnen de groei van het bbp nadelig beïnvloeden, waardoor de creatie van banen in het gedrang kan komen.

Ondanks de verbeterde geharmoniseerde werkgelegenheidsgraad (69,2% in 2018 ten opzichte van 68,5% in 2017), is de doelstelling van 73,2% in 2020 – die voor België werd vastgelegd in het kader van de Europese werkgelegenheidsstrategie – nog niet gerealiseerd. Men zal dus belangrijke inspanningen moeten blijven leveren. Toch brengen we in herinnering dat de bevolking op arbeidsleeftijd in ons land eerder is toegenomen, terwijl ze in verschillende landen zelfs afgenomen is. België kent ook minder deeltijdse tewerkstelling met een lage werkintensiteit, en meer gedetacheerde werknemers. De potentiële arbeidskrachten (inactieve bevolking) blijven echter talrijker dan het Europese gemiddelde, wat verder onderzocht zou moeten worden.

Een belangrijke uitdaging vormt de toenemende digitalisering op de arbeidsmarkt. Volgens een recente studie ¹ zullen tegen 2030 bijna alle werknemers hun digitale en aanverwante vaardigheden moeten bijwerken, riskeren 584.000 vacatures niet ingevuld te raken, en zullen 310.000 werknemers en werkzoekenden zich moeten herscholen om een duurzame job te behouden of te verwerven. In de studie wordt een snelle aanpak aanbevolen van maatregelen op het vlak van de competenties en de opleiding van de actieve bevolking enerzijds, en anderzijds op het vlak van de uitbreiding van de beroepsbevolking door het mobiliseren van de inactieve beroepsbevolking en het stimuleren van mobiliteit en economische migratie.

Deze uitdaging wordt nog versterkt door de demografische evolutie waardoor de komende jaren de uitstroom uit de arbeidsmarkt (naar pensioen) groter zal zijn dan de instroom.

Ook blijft het verschil inzake werkloosheids- en werkgelegenheidsgraden tussen de gewesten hoog. Voor die domeinen is het belangrijk te herinneren aan de genoemde overdrachten van verschillende federale bevoegdheden met betrekking tot de werkgelegenheid naar de gewesten. Het gaat daarbij voornamelijk om de dienstencheques, de plaatselijke werkgelegenheidsagentschappen, de activeringsmaatregelen en de controle op de actieve en passieve beschikbaarheid van werkzoekenden. Het merendeel van deze bevoegdheden werd ondertussen effectief overgedragen naar de Gewesten. De gewesten beschikken op die manier over alle instrumenten voor het beheren van een geïntegreerd en efficiënt tewerkstellings-, en (her-)inschakelingsbeleid.

De uittredende federale regering heeft eveneens maatregelen genomen om tegemoet te komen aan hogervermelde uitdagingen. Deze werden vervat in een akkoord dat tijdens de zomer van 2018 werd bereikt, de zgn. jobsdeal.

Alle maatregelen van dat akkoord zouden in de loop van 2019 concreet moeten uitgewerkt worden.

De administrateur-generaal,

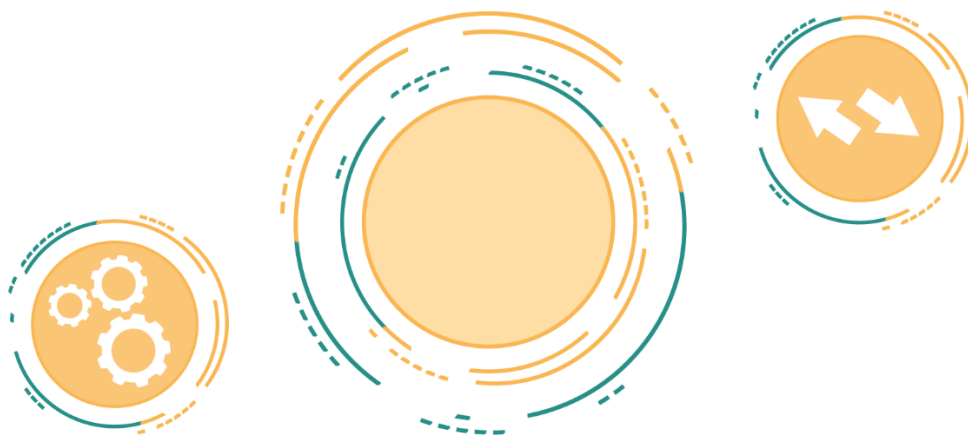
Georges Carlens

¹ Roland Berger, in opdracht van Agoria, in samenwerking met VDAB, FOREM en ACTIRIS (september 2018). *Shaping the future of work*.

Inhoudstafel

Woord vooraf.....	3
Inleiding	11
1 Conjecturele en demografische context	15
1.1 Conjectuur	16
1.2 Arbeidsmarktevoluties.....	18
1.3 Demografische context.....	20
2 Tijdelijke werkloosheid.....	21
2.1 Kerncijfers	21
2.2 Volgens gewest (in fysieke eenheden)	22
2.3 Volgens gewest (in budgettaire eenheden).....	23
2.4 Volgens bedrijfstak (in budgettaire eenheden)	24
2.5 Volgens motief (in vergoede dagen).....	25
2.6 Aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verloven (in fysieke eenheden)	27
3 Uitkeringsgerechtigde volledig werklozen	29
3.1 Inleiding	29
3.2 Werkzoekenden.....	32
3.3 Niet-werkzoekenden.....	47
3.4 Specifieke thema's m.b.t. de werkloosheid.....	54
4 Deeltijdse werknemers	75
4.1 Inkomensgarantie-uitkering (IGU)	75
4.2 Volgens stelsel	76
4.3 Volgens gewest.....	77
4.4 Volgens geslacht	78
4.5 Volgens leeftijdsklasse	79
5 Tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen.....	81
5.1 Inleiding: gevolgen van de Zesde Staatshervorming	81
5.2 Tewerkstellings-en activeringsmaatregelen	84
5.3 Vrijstellingen	86
5.4 Evolutie van het totaal van de tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen.....	88

6	Maatregelen met betrekking tot de verzoening van het beroeps- en het privéleven	89
6.1	Algemene evolutie	89
6.2	Tijdskrediet	96
6.3	Specifieke vormen (thematische verloven)	97
6.4	Loopbaanonderbreking.....	99
7	Maatregelen in het kader van de ontwikkeling van het Eenheidsstatuut	103
8	Algemeen overzicht	105
8.1	Betalingen (fysieke eenheden)	105
8.2	Budgettaire eenheden en vergoede dagen	107
8.3	Uitgekeerde bedragen	108
8.4	Verschillende klanten	110
9	Impact van de reglementaire wijzigingen sinds 2012.....	113
9.1	Stelsel van tijdelijke werkloosheid.....	114
9.2	Stelsel van inschakelingsuitkeringen	118
9.3	Stelsel van werkloosheidsuitkeringen	131
9.4	Stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag	138
9.5	Stelsels van vrijstelling van inschrijving als werkzoekende	143
9.6	Stelsel van deeltijdse werknemers met een inkomensgarantie-uitkering (IGU)	147
9.7	Tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen	149
9.8	Stelsels met betrekking tot de verzoening van het beroeps- en het privéleven	153
9.9	Maatregelen in het kader van de ontwikkeling van het Eenheidsstatuut	162
10	Internationale vergelijking.....	163
10.1	Werkloosheid.....	163
10.2	Werkgelegenheid.....	168
11	Vooruitzichten en budget	173
11.1	Uitgaveposten en de regionalisering	174
11.2	Vooruitzichten en budget voor 2019.....	177
11.3	Besparingen in de sociale uitgaven.....	181
12	Lijst van statistische RVA-publicaties in 2018.....	183
	Lijst van afkortingen	185

Inleiding

In dit volume van het jaarverslag worden de evoluties beschreven van de uitkeringen waarvoor de RVA bevoegd is. Waar de gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling (VDAB, Actiris, FOREM en ADG) statistieken publiceren over het aantal werkzoekenden, het arbeidsaanbod, de beroepsopleidingen en de gewestelijke premies, betreffen de RVA-statistieken de federale bevoegdheden en uitkeringen. De betalingen worden verricht door de uitbetalingsinstellingen (UI's) in geval van werkloosheid of activering en door de RVA zelf in het geval van tijds-krediet, loopbaanonderbreking en thematische verloven. Om de evoluties in een ruimere context te kunnen situeren, wordt in diverse tabellen en grafieken ook verwezen naar algemene statistieken betreffende de arbeidsmarkt, die gebaseerd zijn op de gegevens van o.m. de RSZ, het RIZIV, de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal overleg en Eurostat.

Structuur van dit volume

Om de economische context te schetsen waarin de opdrachten van de Rijksdienst worden uitgevoerd, overlopen we in het eerste hoofdstuk (1) een aantal indicatoren met betrekking tot de conjunctuur, de demografie en de werkgelegenheid, onder meer het bbp, de werkaanbiedingen, de faillissementen en de collectieve ontslagen.

In de daaropvolgende hoofdstukken worden achtereenvolgens de uitkeringsgerechtigden van de RVA in detail besproken, te beginnen met het meest conjunctuurgevoelige stelsel: de tijdelijke werkloosheid (2).

In een volgend hoofdstuk komt de volledige werkloosheid aan bod (3). Hierin zit ook het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag (voorheen voltijds brugpensioen) vervat. Het daaropvolgende hoofdstuk (4) behandelt de deeltijds werkenden, gevolgd door een hoofdstuk (5) over de tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen die nog (gedeeltelijk) onder federale bevoegdheid vallen. Daarna komen in volgorde de hoofdstukken aan bod over de maatregelen voor het aanpassen van de werktijd (6) en de maatregelen in het kader van de ontwikkeling van het Eenheidsstatuut (7). Vervolgens worden al deze uitkeringsgroepen in een algemeen overzicht (8) gegoten om een zicht te krijgen op de globale evolutie van het aantal uitkeringsgerechtigden die onder de bevoegdheid vallen van de RVA.

Nadat op die manier ongeveer alle uitkeringen algemeen zijn behandeld, volgen een aantal hoofdstukken die zijn opgebouwd vanuit een specifieke invalshoek, te beginnen met de opvolging van de impact van een aantal recente reglementaire wijzigingen die betrekking hebben op de bevoegdheden van de RVA (9). Het daaropvolgende hoofdstuk plaatst de waargenomen evoluties in een ruimere internationale context (10). Ten slotte wordt er ook nog stilgestaan bij het budget, waarbij ook kort wordt ingegaan op de perspectieven voor het komende jaar (11), en wordt een overzicht gegeven van de in 2018 verrichte statistische RVA-publicaties (12).

Statistische begrippen

Met het oog op een correcte interpretatie van de gegevens die in dit volume zijn opgenomen, worden in de onderstaande tabel een aantal statistische begrippen nader toegelicht. Die statistische definities zijn ook terug te vinden op de RVA-website (www.rva.be) in de rubriek “Documentatie” onder de link “Statistieken”, maar zijn hier aangevuld met een aantal concreet voor dit jaarverslag geldende methodologische opmerkingen.

Benaming	Definitie	Voorbeeld
Betalingen, (aantal) uitkeringsgerechtigden, fysieke eenheden	Met het aantal fysieke eenheden in een bepaalde maand bedoelen we het aantal uitgevoerde betalingen tijdens die maand, indieningsmaand genoemd. Tijdens een indieningsmaand kunnen meerdere betalingen voor één persoon verricht worden. Een betaling kan immers betrekking hebben op een maand in het verleden. De maand waarop een betaling betrekking heeft wordt refertemaand genoemd. De RVA-betalingsstatistieken zijn gebaseerd op de indieningsmaand, niet op de refertemaand. Het begrip fysieke eenheden verwijst dus niet naar het aantal betaalde personen. De gemiddelden per trimester en per jaar worden berekend door de som van het aantal fysieke eenheden per maand voor de periode in kwestie te delen door respectievelijk 3 en 12, ook als een bepaalde maatregel pas in de loop van het trimester of jaar in voege kwam.	De heer Jansen heeft voor de (referte)maanden april en mei 2017 recht op een bedrag van 700 EUR, respectievelijk 630 EUR. Zijn uitbetalingsinstelling dient beide betalingen in bij de RVA in mei 2017. In de betaalstatistieken van mei 2017 zal men beide betalingen opnemen. Men telt dus 2 fysieke eenheden (betalingen), hoewel het hier maar 1 persoon betreft.
Uitgaven, bedragen	Per betaling maakt men de som van de ingediende bedragen.	De heer Jansen heeft voor de refertemaanden april en mei 2017 recht op een bedrag van 700 EUR, respectievelijk 630 EUR. Zijn uitbetalingsinstelling dient beide betalingen in bij de RVA in mei 2017. In de betaalstatistieken van mei 2017 zal men beide betalingen opnemen: 1 betaling met een bedrag van 700 EUR en 1 betaling met een bedrag van 630 EUR.
Dagen	Het recht op uitkeringen wordt in principe per dag bepaald. Het maandelijkse bedrag waarop een persoon voor een bepaalde (referte)maand recht heeft, wordt berekend door de dagbedragen te vermenigvuldigen met het aantal vergoedbare dagen. In theorie zijn alle dagen van een maand uitgezonderd de zondagen vergoedbaar, maar in de praktijk kunnen zich situaties voordoen waarbij het recht op werkloosheidsuitkeringen op sommige dagen vervalst. Zo vallen bv. ziekteperioden niet ten laste van de werkloosheidsverzekering. Ook dagen waarop men gewerkt heeft zijn niet vergoedbaar. Die dagen moet de werkloze dan aanduiden op zijn controlekaart. Op die manier kan de uitbetalingsinstelling voor elke werkloze het aantal rechtgevendende dagen bepalen. Per betaling maakt men de som van de ingediende dagen.	De heer Jansen heeft voor de (referte)maanden april en mei 2017 recht op een bedrag van 700 EUR (= 20 dagen * 35 EUR), respectievelijk 630 EUR (= 18 dagen * 35 EUR). Zijn uitbetalingsinstelling dient beide betalingen bij de RVA in mei 2017 in. In de betaalstatistieken van mei 2017 zal men beide betalingen opnemen: 1 betaling met 20 vergoede dagen en 1 betaling met 18 vergoede dagen.

Benaming	Definitie	Voorbeeld
Budgettaire eenheden	In sommige statistieken worden de gegevens in budgettaire eenheden uitgedrukt. Deze eenheid geeft weer in welke mate de betaling "weegt" op het budget. Het budgettaire belang van een betaling (fysieke eenheid) wordt immers bepaald door het aantal vergoede dagen. Zo bv. zal de betaling voor een tijdelijk werkloze die recht heeft op 5 dagen veel minder wegen op de totale uitgaven van de maand dan een betaling voor een volledig werkloze die recht heeft op 26 dagen. Per betaling berekent men de budgettaire eenheid als de dagen gedeeld door het aantal vergoedbare dagen van de refertemaand (d.i. alle dagen uitgezonderd de zondagen). Als zodanig komt het aantal budgettaire eenheden ongeveer overeen met het aantal voltijdse equivalenten.	De heer Jansen heeft voor de refertemaanden april en mei 2017 recht op een bedrag van 700 EUR (= 20 dagen * 35 EUR), respectievelijk 630 EUR (= 18 dagen * 35 EUR). Zijn uitbetalingsinstelling dient beide betalingen bij de RVA in mei 2017 in. In de betaalstatistieken van mei 2017 zal men beide betalingen opnemen: 1 betaling met 20 vergoede dagen en 1 betaling met 18 vergoede dagen. De maand mei 2017 telt 27 vergoedbare dagen. De betaling met 20 dagen telt dus als $20 / 27 = 0,74$ budgettaire eenheden; de betaling met 18 dagen als $18 / 27 = 0,67$ budgettaire eenheden.
Werkloosheidsgraad (berekening RVA)	De werkloosheidsgraad wordt berekend door het aantal UVW-WZ in de maand juni 2017 te delen door het aantal tegen werkloosheid verzekerden op 30 juni van 2016. De berekeningen werden door de RVA gemaakt op basis van RVA-gegevens over de UVW-WZ, RSZ- en DIBISS-gegevens over de werknemers en RIZIV-gegevens over de grensarbeiders.	
Instroom, Uitstroom	De instroom en de uitstroom wordt in het jaarverslag grotendeels op drie verschillende wijzen gedefinieerd: 1. Voor het illustreren van algemene tendensen wordt de in- en uitstroom op basis van indieningsmaanden bepaald. Van alle personen die in een trimester X een betaling ontvingen, wordt onderzocht of ze die reeds ontvingen in trimester X-1. indien neen, tellen we een instroom - en of ze die nog ontvingen in trimester x+1 - zo neen, tellen we een uitstroom. 2. Voor het in kaart brengen van de impact van meerdere opeenvolgende reglementaire wijzigingen wordt de in- en uitstroom op basis van refertemaanden bepaald. Van alle personen die in een refertemaand X een betaling ontvingen, wordt de vergelijking gemaakt met de maanden X-1 en X+1 om in- of uitstroom te bepalen. Per trimester wordt elke dergelijke in- of uitstroom slechts 1x geteld. 3. Voor het in kaart brengen van de impact van reglementaire wijzigingen per jaar wordt de instroom op basis van refertemaanden bepaald. Van alle personen die in een jaar X een betaling ontvingen, wordt gekeken of er een periode van minimum 12 maanden valt te tellen voorafgaand aan de eerste betaalde maand, waarin de betrokkene geen betaling ontving. Zo ja, wordt een instroom geteld.	

Benaming	Definitie	Voorbeeld
Werkloosheidsgraad (internationale vergelijking)	1. De vergoede volledige werkloosheid (administratieve gegevens): een administratieve benadering gebaseerd op de statistieken van de administraties die bevoegd zijn voor de uitbetaling van de werkloosheidsuitkeringen, ongeacht of het uitkeringssysteem gebaseerd is op het verzekeringsprincipe of op het solidariteitsprincipe (sociale hulp); 2. De werkloosheid in strikte zin (geharmoniseerde statistiek) : is de werkloosheid zoals die wordt gedefinieerd door de Internationale Arbeidsorganisatie IAO. Het gaat hier om de werkzoekende volledig werklozen (personen die niet tewerkgesteld zijn, direct beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt en actief op zoek zijn naar een tewerkstelling). Eurostat, het statistiekbureau van de Europese Commissie publiceert werkloosheidsstatistieken* op basis van deze gegevens; 3. De werkloosheid in ruime zin (geharmoniseerde statistiek) : een bredere definiëring, die ook rekening houdt met werkzoekenden die niet direct inzetbaar zijn op de arbeidsmarkt of die niet actief op zoek zijn naar een job.	http://www.rva.be/nl/documentatie/publicaties/studies

*Deze statistiek is gebaseerd op een gemeenschappelijke enquête die op trimestriële basis wordt afgenomen bij een steekproefpopulatie in elke lidstaat van de Europese Unie.

Op het einde van dit volume is een lijst te vinden met de voornaamste afkortingen die in dit jaarverslag worden gebruikt. De definitie van de verschillende bevoegdheden van de RVA is echter niet opgenomen in dit deel. We verwijzen hiervoor naar hoofdstuk 2 van het eerste volume van dit jaarverslag en naar de definitielijst op de RVA-website (ook in de rubriek “Documentatie”).

Wij wensen er ten slotte op te wijzen dat voor bepaalde in dit volume gepubliceerde cijfers de totalen licht kunnen afwijken van de som van de diverse deelgroepen. Tenzij anders vermeld, is dit te wijten aan afronding. Aanduidingen van het gewest betreffen steeds de woonplaats, behalve indien specifiek anders aangeduid.

Conjuncturele en demografische context

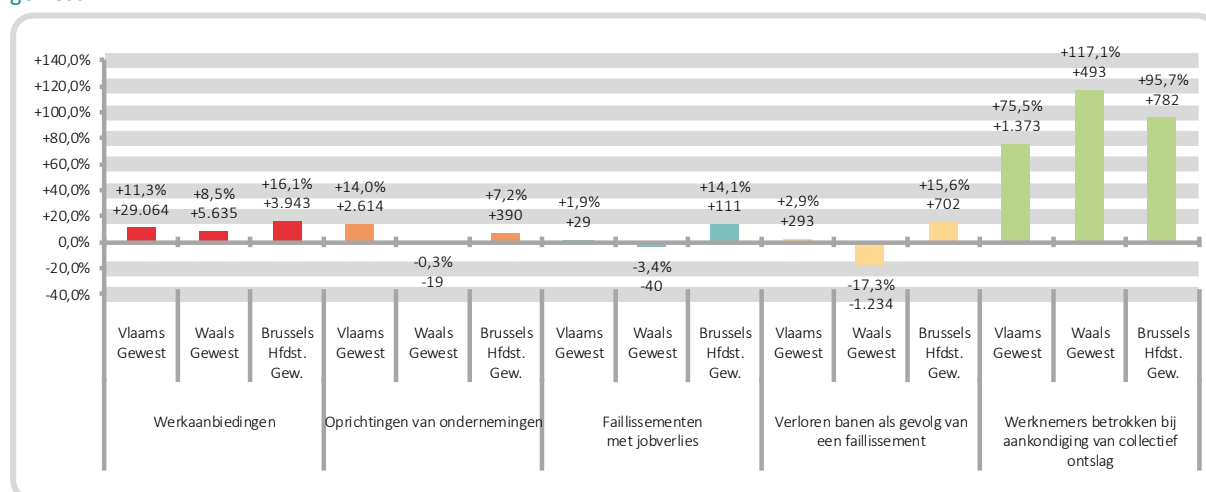
Dit hoofdstuk schetst de conjuncturele en demografische context waarbinnen de arbeidsmarkt evolueert, aan de hand van een aantal indicatoren met betrekking tot de economische conjunctuur, de vraagzijde van de arbeidsmarkt, faillissementen en herstructureringen, de werkgelegenheid en de bevolking.

1.1 Conjunctuur

Tabel 1²
Conjunctuurindicatoren voor de arbeidsmarkt in België

	Bbp	Conjunctuur- barometer	Werkaanbiedingen	Uitzendarbeid	Oprichtingen van ondernemingen	Faillissementen met jobverlies	Verloren banen als gevolg van een faillissement	Werknemers betrokken bij aankondiging van collectief ontslag
2007	392.586	4,8	288.516	646.128	27.729	2.870	21.048	-
2008	395.653	-6,3	280.966	626.835	28.274	3.136	22.074	-
2009	386.749	-21,8	227.111	491.181	25.887	3.600	23.723	11.853
2010	397.362	-3,9	260.776	554.386	29.431	3.616	23.479	12.146
2011	404.509	-2,9	296.026	604.191	31.079	3.739	25.434	6.924
2012	405.458	-11,3	259.281	561.413	24.743	3.941	27.496	15.026
2013	406.274	-10,4	224.348	543.575	24.528	4.304	30.027	10.284
2014	411.370	-6,1	229.297	586.868	25.861	3.943	28.507	9.160
2015	418.429	-5,3	250.712	644.549	27.960	3.741	25.386	4.669
2016	424.659	-2,2	305.755	684.771	31.104	3.248	22.704	10.662
2017	431.850	-0,9	348.908	726.264	30.716	3.477	21.774	3.056
2018	438.021	0,3	387.550	731.601	33.700	3.577	21.535	5.704
Evol. 2007 - 2018	+11,6%	-4,5	+34,3%	+13,2%	+21,5%	+24,6%	+2,3%	-
Evol. 2017 - 2018	+1,4%	+1,2	+11,1%	+0,7%	+9,7%	+2,9%	-1,1%	+86,6%

Grafiek 1
Variatie ten opzichte van het voorgaande jaar volgens
gewest

² Bronnen: NBB - bbp in miljoenen kettingeuro's - referentiejaar 2016 - van seizoenschommelingen en kalendereffecten gezuiverde gegevens + perscommuniqué - INR - Flash estimate en kwartaalrekeningen (meest recente trimester); maandelijkse conjunctuurenquête bij de ondernemingen - seizoengezuiverde gegevens (maandgemiddelde op jaarbasis); VDAB, FOREM, Actiris, ADG - Door de gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling ontvangen werkaanbiedingen uit het normale economische circuit, met uitzondering van uitzendarbeid en uitwisseling van aanbiedingen tussen de gewestelijke diensten; Federgon - Raming van het gemiddeld aantal gepresteerde uren uitzendarbeid per dag; FOD Economie - Oprichting van ondernemingen in de profitsector; Fonds tot vergoeding van de in geval van Sluiting van Ondernemingen ontslagen werknemers (RVA); FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg - Collectieve ontslagen (lange reeks)

De economische conjunctuur heeft in 2018 de matige heropleving van tussen 2014 en 2017 voortgezet. Diverse indicatoren die de conjuncturele context op de arbeidsmarkt schetsen, vertonen een positieve evolutie ten opzichte van vorig jaar.

Met een toename van het bbp met 1,4% (in volume) op jaarbasis, noteren we voor het vijfde jaar op rij een matige groei. We blijven echter nog ver verwijderd van het groeiritme dat we voor de economische crisis kenden (+3,4% in 2007). Die tendens wordt weerspiegeld in de groei van het ondernemersvertrouwen. Het peil van de conjunctuurbarmeter was in 2018 gemiddeld 1,2 punt hoger dan in 2017. Bovendien werden gemiddeld 0,7% meer uitzenduren gepresteerd dan in het voorgaande jaar. Die cijfers van tijdelijk werk (uitzendwerk) worden als geavanceerde indicator van de conjunctuur en de arbeidsmarkt beschouwd. We zien dat het gemiddelde aantal uren gepresteerd in uitzendwerk sinds 2016 hoger ligt dan dat van 2007 (zijnde 684.771 in 2016, 726.264 in 2017 en 731.601 in 2018 tegenover 646.128 in 2007).

Voor het aantal werkaanbiedingen noteren we in 2018 een stijging met 11,1% op jaarbasis.

Het aantal oprichtingen van ondernemingen daalt in 2018 op jaarbasis met 9,7% maar blijft desondanks een van de hoogste van de afgelopen 10 jaar.

Desondanks is het aantal aangekondigde collectieve ontslagen op jaarbasis met 86,6% gestegen. In verband hiermee dient er evenwel op gewezen te worden dat 2017 een jaar was met een laag aantal collectieve ontslagen en dat verschillende bedrijven in 2018 overgegaan zijn tot het doorvoeren van collectieve ontslagen met aanzienlijke omvang.

Het aantal faillissementen is gestegen met 2,9% op jaarbasis terwijl het aantal verloren gegane banen wegens faillissementen met 1,1% is gedaald.

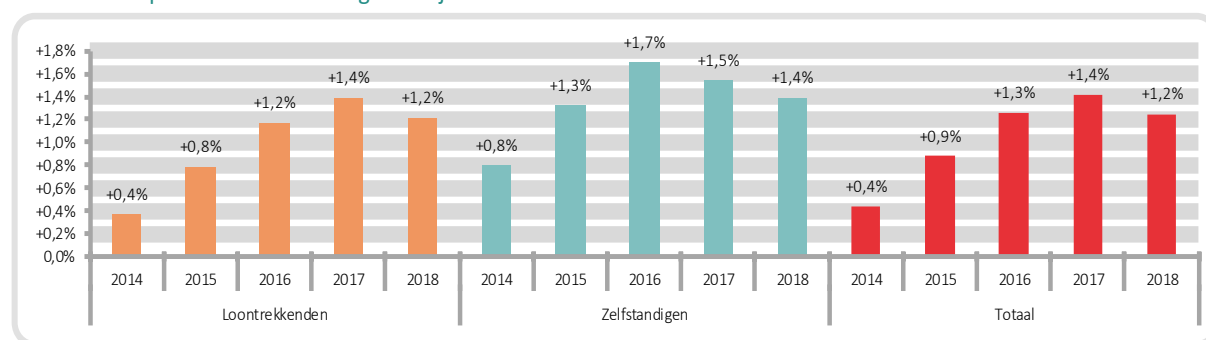
1.2 Arbeidsmarktevoluties

Tabel 2
Belgische werkgelegenheid (in duizenden personen)

In duizenden	Binnenlandse werkgelegenheid	Loontrekkenden	Zelfstandigen	Werkgelegenheids- graad (20-64 jaar)
2007	4.374	3.668	706	67,7%
2008	4.453	3.737	716	68,0%
2009	4.446	3.724	722	67,1%
2010	4.474	3.747	727	67,6%
2011	4.535	3.800	735	67,3%
2012	4.555	3.812	743	67,2%
2013	4.540	3.791	749	67,2%
2014	4.560	3.805	755	67,3%
2015	4.600	3.835	765	67,2%
2016	4.658	3.880	778	67,7%
2017	4.724	3.934	790	68,5%
2018	4.783	3.982	801	69,5%
Evol. 2007 - 2018	+9,4%	+8,6%	+13,5%	+1,8 pp.
Evol. 2017 - 2018	+1,2%	+1,2%	+1,4%	+1,0 pp.

Bron: Jaarverslag NBB – gedetailleerde statistische tabellen

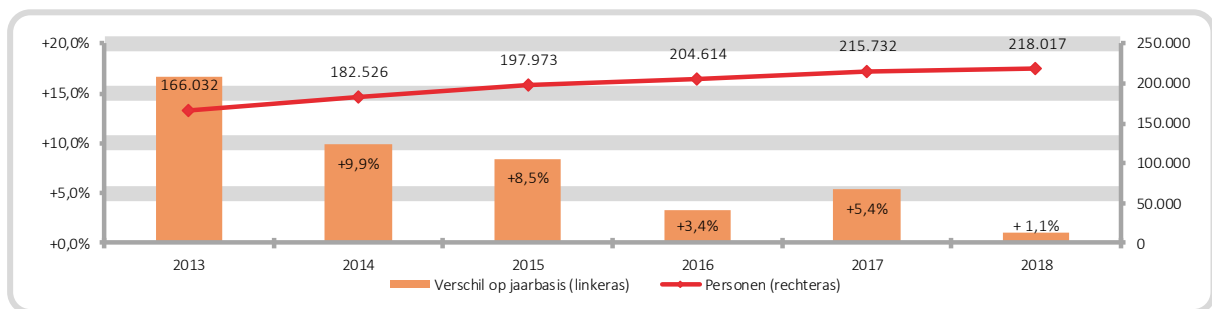
Grafiek 2
Variatie ten opzichte van het voorgaande jaar

Binnen het spanningsveld van jobcreatie en herstructurering noteren we in België volgens de recentste cijfers van de Nationale Bank een groei van 1,2% van de binnenlandse werkgelegenheid. Dat vertaalt zich echter in een relatief stabiele werkgelegenheidsgraad (69,5% in 2018 t.o.v. 68,5% in 2017), die mee wordt beïnvloed door de demografische evolutie.

Hierbij moeten we ook opmerken dat de buitenlandse dienstverleners en de gedetacheerde werknemers die in België werken geen deel uitmaken van wat wordt gerekend als de binnenlandse werkgelegenheid. De voorbije jaren heeft die categorie van werknemers wel een sterke toename gekend. Het aantal is in 2018 opnieuw gestegen (+1,1% op jaarbasis). In België gaat het hoofdzakelijk over werknemers die afkomstig zijn uit onze buurlanden, Portugal en de Oost-Europese lidstaten van de Europese Unie. De inzet van gedetacheerde werknemers draagt bij tot een hogere productie en dus welvaartsgroei, maar komt de binnenlandse werkgelegenheid niet direct ten goede.

Grafiek 3
Evolutie van het aantal meldingen van gedetacheerde werknemers

Bron: RSZ – aantal verschillende werknemers aangemeld via LIMOSA

1.3

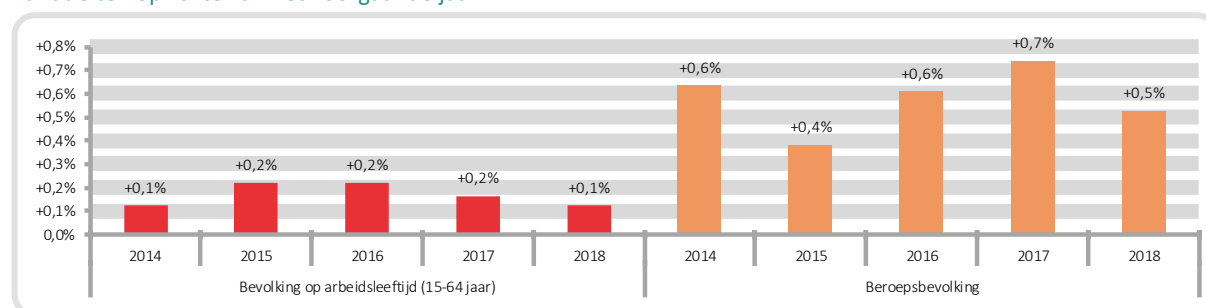
Demografische context

Tabel 3
Evolutie van de bevolking (in duizenden personen)

	Bevolking op arbeidsleeftijd (15-64 jaar)	Beroepsbevolking
2007	7.012	4.977
2008	7.074	5.031
2009	7.124	5.075
2010	7.180	5.118
2011	7.225	5.159
2012	7.247	5.194
2013	7.259	5.203
2014	7.268	5.236
2015	7.284	5.256
2016	7.300	5.288
2017	7.312	5.327
2018	7.321	5.355
Evol. 2007 - 2018	+4,4%	+7,6%
Evol. 2017 - 2018	+0,1%	+0,5%

Bron: Jaarverslag NBB – gedetailleerde statistische tabellen

Grafiek 4
Variatie ten opzichte van het voorgaande jaar

In 2018 is de bevolking op arbeidsleeftijd (15-64 jaar) opnieuw toegenomen met ongeveer 9.000 personen ten opzichte van vorig jaar. Het gaat om een stijging van ca 0,1%. De evolutie van het segment van de beroepsbevolking houdt daarbij echter niet helemaal een gelijke tred. De stijging is er met 0,5% immers omvangrijker. Dat is onder meer een gevolg van het doorstromen van talrijke werknemers uit de babyboomgeneratie naar hogere leeftijdsklassen en uiteindelijk naar het pensioen, waaruit bepaalde opportuniteiten voortvloeien voor de werknemers uit de overige segmenten van de arbeidsmarkt.

Tijdelijke werkloosheid

2.1 Kerncijfers

Tabel 4
Kerncijfers tijdelijke werkloosheid

	Fysieke eenheden	Budgettaire eenheden	Aantal verschillende werknemers	Aantal verschillende werkgevers	Dagen (totaal)	Dagen (per werknemer)	Dagen (per werkgever)	Uitgaven (miljoen EUR)	Gemiddelde daguitkering (EUR)
2017	97.258	20.652	304.883	40.505	6.431.825	21,1	158,8	373,18	58,02
2018	93.397	19.157	294.189	39.168	5.969.710	20,3	152,41	355,62	59,57
Evol. 2017-2018	-4,0%	-7,2%	-3,5%	-3,3%	-7,2%	-3,8%	-4,0%	-4,7%	+2,7%
	-3.861	-1.495	-10.694	-1.337	-462.115	-0,80	-6,38	-17,57	+1,55

In 2018 heeft de RVA per maand gemiddeld 93.397 uitkeringen tijdelijke werkloosheid toegekend, goed voor 19.157 budgettaire eenheden (vergelijkbaar met het concept voltijdse equivalenten). In vergelijking met 2017 betekent dat een afname van 4,0% in fysieke eenheden en 7,2% in budgettaire eenheden. De afname is groter in budgettaire eenheden omdat ook het gemiddeld aantal vergoede dagen per werknemer is gedaald van 21,1 naar 20,3.

In 2018 hebben 294.189 verschillende werknemers en 39.168 verschillende werkgevers gebruik gemaakt van het stelsel van tijdelijke werkloosheid, of respectievelijk 3,5% en 3,3% minder dan in 2017.

De gemiddelde daguitkering bedraagt in 2018 59,57 EUR, wat een stijging met 1,55 EUR inhoudt ten opzichte van vorig jaar (+2,7%). Als gevolg van de afname van het aantal uitkeringsgerechtigden en het gemiddeld aantal vergoede dagen, zijn de totale uitgaven afgenomen met 4,7%, tot 355,62 miljoen EUR.

2.2

Volgens gewest (in fysieke eenheden)

Tabel 5

Evolutie van de tijdelijke werkloosheid volgens gewest in fysieke eenheden

	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gew.	Land	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gew.	Land
2007	74.580	39.977	4.803	119.359	100	100	100	100
2008	85.597	43.500	5.018	134.115	115	109	104	112
2009	138.244	64.481	7.062	209.788	185	161	147	176
2010	107.871	56.939	7.477	172.286	145	142	156	144
2011	85.092	47.113	7.005	139.210	114	118	146	117
2012	99.100	52.899	7.328	159.327	133	132	153	133
2013	103.715	55.663	7.355	166.732	139	139	153	140
2014	83.308	44.076	6.289	133.673	112	110	131	112
2015	76.317	41.461	5.859	123.637	102	104	122	104
2016	72.528	39.024	6.598	118.150	97	98	137	99
2017	58.472	33.862	4.924	97.258	78	85	103	81
2018	57.576	31.221	4.600	93.397	77	78	96	78
Evol. 2007-2018	-22,8%	-21,9%	-4,2%	-21,8%				

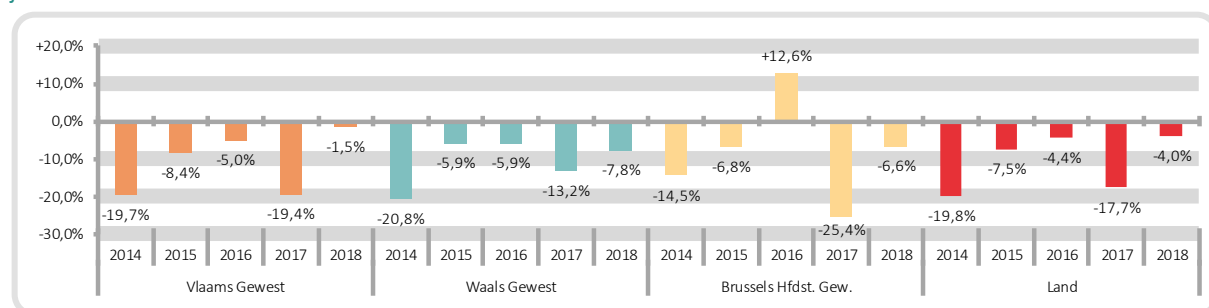
In 2018 neemt het aantal betalingen in het stelsel van tijdelijke werkloosheid voor het vijfde jaar op rij af op jaarbasis (-4,0%). Bovendien komt 2018, met gemiddeld 93.397 betalingen per maand, voor het eerst sedert 1964 onder de grens van 94.000 betalingen.

De daling op jaarbasis doet zich voor in alle gewesten. Het Vlaamse Gewest noteert een daling van 1,5%, in het Waalse Gewest bedraagt de daling op jaarbasis 7,8%, en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest merken we een daling van 6,6%.

In het Vlaamse Gewest daalt de tijdelijke werkloosheid onder de grens van 58.000 eenheden (57.576). Ze daalt onder de grens van 32.000 eenheden (31.221) in het Waalse Gewest en daalt tot 4.600 eenheden in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Dat is voor de drie gewesten meteen ook het laagste niveau in de periode 2007 tot 2018, inclusief het precisisjaar 2007.

Grafiek 5

Variatie in percentage ten opzichte van het voorgaande jaar

2.3

Volgens gewest (in budgettaire eenheden)

Tabel 6

Evolutie van de tijdelijke werkloosheid volgens gewest in budgettaire eenheden

	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gew.	Land	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gew.	Land
2007	16.326	11.804	1.653	29.783	100	100	100	100
2008	18.234	12.266	1.700	32.199	112	104	103	108
2009	36.596	21.234	2.366	60.196	224	180	143	202
2010	27.518	19.230	2.443	49.191	169	163	148	165
2011	19.241	14.208	2.017	35.466	118	120	122	119
2012	22.595	15.801	2.072	40.468	138	134	125	136
2013	23.854	16.511	2.053	42.418	146	140	124	142
2014	16.976	11.771	1.607	30.354	104	100	97	102
2015	14.996	10.900	1.398	27.294	92	92	85	92
2016	14.001	9.925	1.496	25.423	86	84	91	85
2017	10.947	8.576	1.129	20.652	67	73	68	69
2018	10.391	7.735	1.031	19.157	64	66	62	64
Evol. 2007-2018	-36,4%	-34,5%	-37,6%	-35,7%				

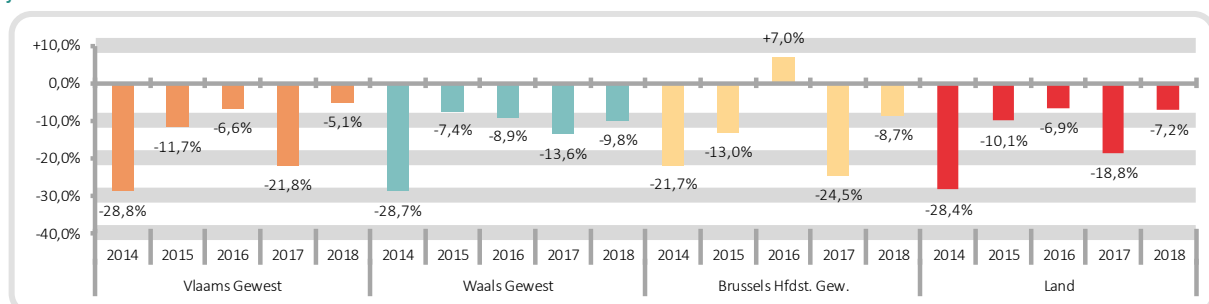
Tijdelijk werklozen krijgen meestal maar enkele dagen per maand uitkeringen. Daarom is het nuttig om de evolutie behalve in fysieke eenheden (gemiddeld aantal betalingen per maand) ook in budgettaire eenheden (vergelijkbaar met het concept voltijdse equivalenten) weer te geven.

De tendens is vergelijkbaar, maar de afname tijdens de laatste vier jaar tekent zich nog duidelijker af. Daardoor ligt de tijdelijke werkloosheid, uitgedrukt in budgettaire eenheden, in 2018 35,7% lager dan het precrisisniveau van 2007, en 21,8% lager in fysieke eenheden. In budgettaire eenheden ligt de tijdelijke werkloosheid in elk van de gewesten lager dan in 2007.

In 2018 is in het Vlaamse Gewest, in het Waalse Gewest en in het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest de daling op jaarbasis in budgettaire eenheden respectievelijk 3,6 procentpunt, 2,0 procentpunt en 2,1 procentpunt groter dan de daling in fysieke eenheden. Dat geeft aan dat het gemiddeld aantal vergoede dagen per werkloze in die gewesten een beetje lager ligt dan vorig jaar.

Grafiek 6

Variatie in percentage ten opzichte van het voorgaande jaar

2.4

Volgens bedrijfstak (in budgettaire eenheden)

Tabel 7
Tijdelijke werkloosheid volgens bedrijfstak in budgettaire eenheden

	Bouwnijverheid	Diensten	Handel, banken en verzekeringen	Industrie	Andere	Bouwnijverheid	Diensten	Handel, banken en verzekeringen	Industrie	Andere
2007	13.349	4.105	572	8.174	3.584	100	100	100	100	100
2008	12.921	4.433	615	10.683	3.548	97	108	108	131	99
2009	16.047	6.911	843	27.573	8.821	120	168	148	337	246
2010	18.488	6.548	855	16.254	7.046	138	160	150	199	197
2011	12.512	6.946	1.923	10.728	3.357	94	169	336	131	94
2012	14.426	7.613	2.081	13.422	2.927	108	185	364	164	82
2013	16.658	7.647	2.093	13.208	2.811	125	186	366	162	78
2014	10.326	6.396	1.784	9.780	2.068	77	156	312	120	58
2015	10.147	6.121	1.523	7.667	1.836	76	149	266	94	51
2016	9.376	5.979	1.375	7.007	1.687	70	146	241	86	47
2017	7.918	5.020	1.186	5.120	1.408	59	122	207	63	39
2018	7.359	4.682	1.047	4.845	1.223	55	114	183	59	34
Evol. 2007-2018	-44,9%	+14,1%	+83,2%	-40,7%	-65,9%					

In 2018 laten alle grote bedrijfstakken een afname van de tijdelijke werkloosheid noteren in vergelijking met 2017. De belangrijkste dalingen worden genoteerd in de sector van de handel, banken en verzekeringen en de bouwnijverheid. In die sectoren ligt de tijdelijke werkloosheid in budgettaire eenheden respectievelijk 11,7% en 7,1% lager dan vorig jaar.

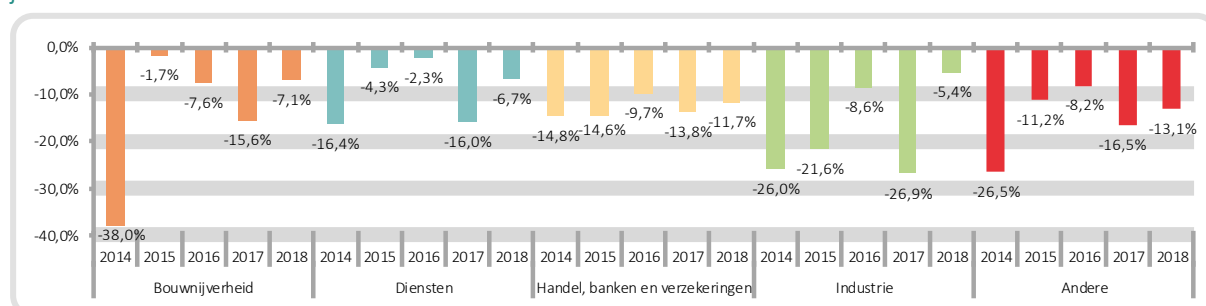
In de bouwsector wordt de tijdelijke werkloosheid sterk beïnvloed door de weersomstandigheden. Ondanks de stijging van de tijdelijke werkloosheid volgens slecht weer (zie deel 2.5), zien we echter een daling van het aantal tijdelijk werklozen in de bouwsector (-7,1%). De heropleving van de economie heeft gezorgd voor een daling van de tijdelijke werkloosheid in de bouwsector.

In de sector van de industrie daalt de tijdelijke werkloosheid met 275 budgettaire eenheden op jaarbasis (-5,4%). Deze lichte daling wordt ongetwijfeld bepaald door de verbeterde conjunctuur.

In de dienstensector bedraagt de tijdelijke werkloosheid in 2018 4.682 budgettaire eenheden, wat een daling inhoudt van 338 eenheden ten opzichte van 2017 (-6,7%).

In de bedrijfstakken van de bouwnijverheid en van de industrie is de tijdelijke werkloosheid in 2018 gedaald tot onder het precisisniveau van 2007. Deze daling ten opzichte van 2007, bedraagt respectievelijk 44,9% en 40,7%. In de dienstensector is de tijdelijke werkloosheid in 2018 gestegen met 14,1% ten opzichte van 2007. In de sector van de handel, banken en verzekeringen wordt in 2018 83,2% meer tijdelijke werkloosheid geteld dan in 2007, maar het belang van die sector in de totale tijdelijke werkloosheid, blijft met 5,5%, eerder beperkt.

Grafiek 7
Variatie in percentage ten opzichte van het voorgaande jaar

2.5

Volgens motief (in vergoede dagen)³

Tabel 8

Evolutie van de tijdelijke werkloosheid volgens motief in aantal vergoede dagen

	Economische redenen	Slecht weer	Overmacht	Andere	waarvan schorsing bedienden	Economische redenen	Slecht weer	Overmacht	Andere
2007	5.553.689	2.626.126	580.811	548.354	0	100	100	100	100
2008	6.694.307	2.303.338	574.570	503.560	0	121	88	99	92
2009	14.442.762	3.034.594	609.038	703.914	164.813	260	116	105	128
2010	9.846.261	4.009.234	671.099	764.428	334.905	177	153	116	139
2011	7.469.325	2.394.929	658.730	587.583	97.348	134	91	113	107
2012	8.443.842	2.988.938	638.286	571.242	152.709	152	114	110	104
2013	7.917.213	4.007.915	645.780	689.246	266.109	143	153	111	126
2014	6.934.514	1.409.034	612.925	514.264	187.849	125	54	106	94
2015	5.583.749	1.911.182	587.457	437.154	145.895	101	73	101	80
2016	4.842.055	2.059.081	623.086	436.187	133.845	87	78	107	80
2017	3.773.016	1.728.197	552.471	378.140	92.663	68	66	95	69
2018	3.338.426	1.776.930	533.605	320.748	78.591	60	68	92	58
Evol. 2007-2018	-39,9%	-32,3%	-8,1%	-41,5%	-52,3%				

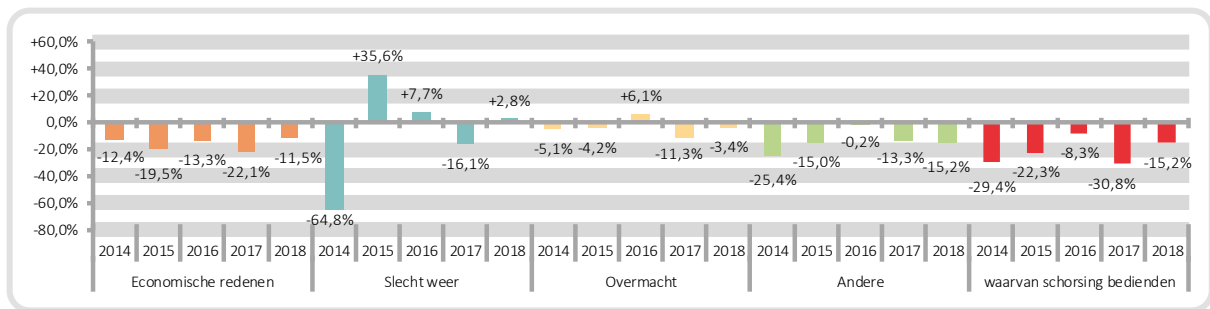
In 2018 werden 5.969.710 dagen vergoed in het stelsel van tijdelijke werkloosheid, of 35,9% minder dan in 2007, vóór het uitbreken van de economische crisis. Die afname wordt zowel verklaard door de evolutie van het motief “economische redenen” (-39,9% ten opzichte van 2007) als van het motief “slecht weer” (-32,3% ten opzichte van 2007). In de beschouwde periode was het aantal vergoede dagen wegens economische redenen nooit kleiner. Voor tijdelijke werkloosheid omwille van slecht weer werden enkel in 2014 en 2017 minder dagen vergoed dan in 2018.

De crisisschorsing voor bedienden, ingevoerd in juli 2009 als tijdelijke anticrisismaatregel, werd vanaf 1 januari 2012 omgezet in een definitieve regeling met licht afwijkende modaliteiten, namelijk de schorsing van de arbeidsovereenkomst voor bedienden wegens werkgebrek. Die regeling maakt op statistisch vlak deel uit van de tijdelijke werkloosheid in strikte zin (2.1-2.5). In vergelijking met 2009, toen de maatregel in volle economische crisis werd ingevoerd, is het aantal dagen tijdelijke werkloosheid ingevolge werkgebrek voor bedienden gedaald met meer dan 52,3%. Ten opzichte van vorig jaar noteren we een daling met 15,2%.

³ Voor het aantal vergoede dagen, worden in principe de gegevens ná verificatie gebruikt. Die zijn echter slechts beschikbaar met een vertraging van ongeveer 6 maanden. Voor de meest recente periode, in casu het jaar 2018, worden dan ook gegevens vóór verificatie gebruikt. Het aantal vergoede dagen vóór verificatie is steeds enigszins groter dan het aantal vergoede dagen na verificatie, zodat er voor 2018 sprake is van een lichte overschatting (vooral voor wat betreft de motieven “economische redenen”, “slecht weer” en “overmacht”).

Grafiek 8

Variatie in percentage ten opzichte van het voorgaande jaar

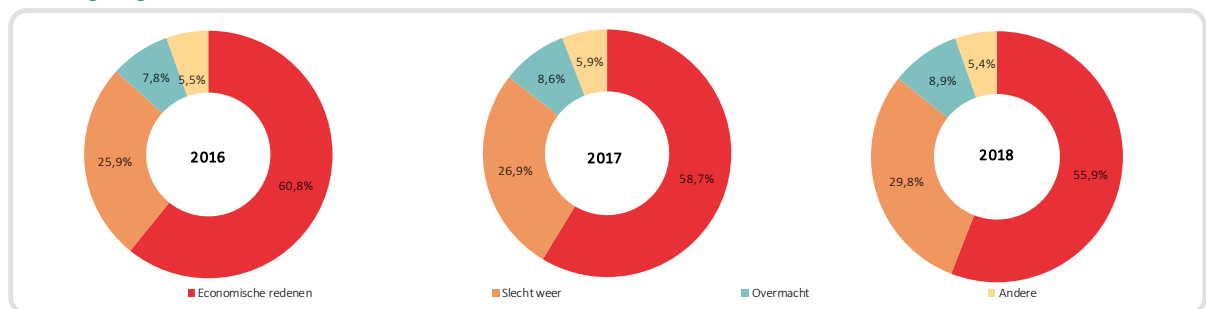
Het aantal dagen tijdelijke werkloosheid om economische redenen daalt constant sinds 2012. In 2018 bedraagt de afname op jaarbasis 11,5%. Terwijl in 2016 bijna 61% van het aantal vergoede dagen tijdelijke werkloosheid werd toegekend om economische redenen, is dat percentage in 2018 gedaald tot 55,9% (cf. grafiek 9).

Het aantal dagen tijdelijke werkloosheid wegens overmacht is met 3,4% gedaald ten opzichte van vorig jaar. Tijdelijke werkloosheid wegens overmacht vertegenwoordigt in 2018 8,9% van de totale tijdelijke werkloosheid, dat is 0,3 procentpunt meer dan 2017 (8,6%).

Het totaal aantal dagen tijdelijke werkloosheid omwille van slecht weer is in 2018 is gestegen ten opzichte van vorig jaar (2,8%), ondanks het lage aantal vorst- en regendagen gemeten in Ukkel. 2018 kende namelijk een aantal uitzonderlijke klimatologische omstandigheden die lokaal ook erg van elkaar konden verschillen.⁴ In 2018 vertegenwoordigde het motief slecht weer 29,8% van de totale tijdelijke werkloosheid, dat is iets meer dan het aandeel in 2017 (26,9%).

Grafiek 9

Verdeling volgens motief

⁴ Bron: analyses MeteoBelgië

2.6

Aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verloven (in fysieke eenheden)

Tabel 9

Evolutie van de aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verloven

	Onthaalouders	Jeugdvakantie	Seniorvakantie	Niet-bezoldigde periode in het onderwijs	Pleegzorg	Onthaalouders	Jeugdvakantie	Seniorvakantie	Niet-bezoldigde periode in het onderwijs	Pleegzorg
2007	4.087	3.085	123	3.325	0	100	100	100	100	-
2008	3.898	3.209	160	3.350	0	95	104	130	101	-
2009	3.742	2.872	113	3.387	107	92	93	91	102	100
2010	3.635	2.574	151	3.501	81	89	83	123	105	76
2011	3.484	2.725	230	3.550	88	85	88	186	107	82
2012	3.170	2.735	215	3.495	92	78	89	174	105	86
2013	3.142	2.740	212	3.724	102	77	89	172	112	95
2014	2.946	2.438	238	3.874	103	72	79	193	116	96
2015	2.656	2.389	246	3.836	114	65	77	200	115	106
2016	2.474	2.635	284	3.728	115	61	85	231	112	107
2017	2.263	2.737	287	3.628	186	55	89	232	109	174
2018	2.008	2.879	305	3.498	160	49	93	247	105	149
Evol. 2007-2018	-50,9%	-6,7%	+147,0%	+5,2%	-					

De onthaalouders krijgen opvanguitkeringen als hun inkomsten dalen omwille van de afwezigheid van kinderen om redenen onafhankelijk van hun wil. Het aantal uitkeringstrekkingen daalt geleidelijk sinds 2007.

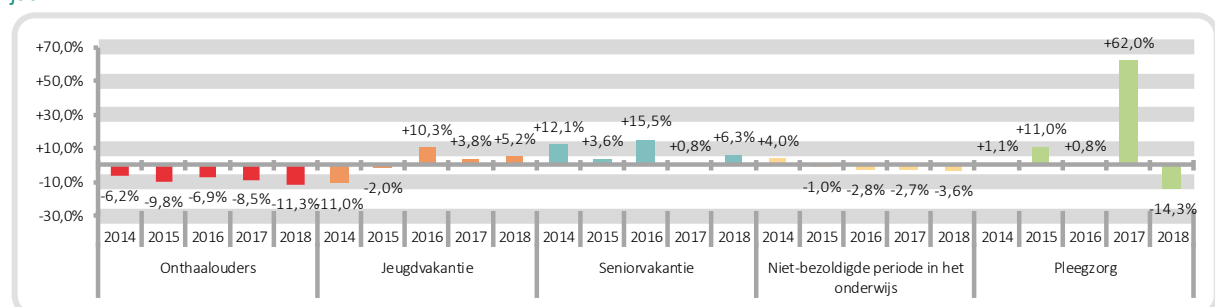
De uitkeringen, bedoeld om de periodes te vergoeden die niet gedekt zijn door vakantiegeld, betreffen enerzijds de schoolverlaters (jeugdvakantie) en anderzijds de 50-plussers die opnieuw een activiteit beginnen in de privésector (seniorvakantie). In het eerste stelsel stijgt het gemiddeld aantal betalingen in 2018 met 5,2% op jaarbasis, in het tweede stelsel met 6,3%.

Mensen die voor onderwijsinstellingen werken, krijgen tijdens de zomervakantie een uitkering als die periode niet gedekt is door een uitgestelde bezoldiging. In vergelijking met vorig jaar neemt het gemiddeld aantal uitkeringen in 2018 af met 3,6%. Ten opzichte van 2007 is er een toename van 5,2%.

Sommige werknemers ten slotte krijgen uitkeringen als ze verlof nemen om de pers(o)on(en) te verzorgen die in hun gezin werd(en) geplaatst (pleegzorg). Het aantal van die uitkeringstrekkingen blijft zeer beperkt: gemiddeld 160 personen per maand in 2017. Dat aantal is sterk gedaald ten opzichte van het jaar voordien (-14,0%), maar dat beeld wordt vertekend door de kleine absolute aantallen.

Grafiek 10

Variatie in percentage ten opzichte van het voorgaande jaar

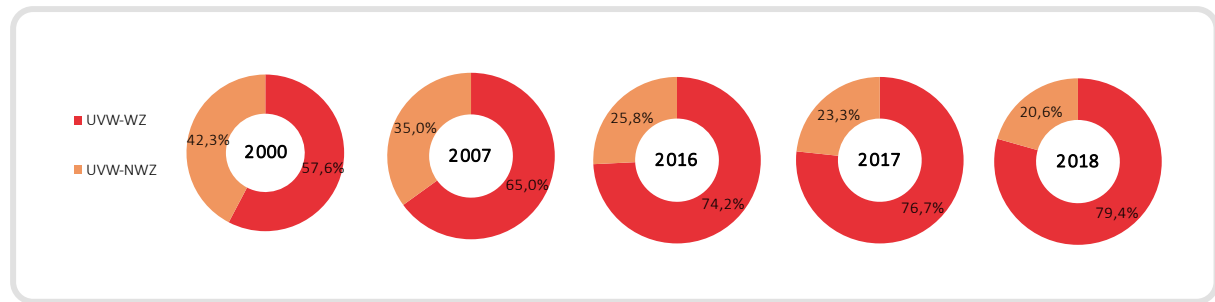
Uitkeringsgerechtigde volledig werklozen

3.1 Inleiding

De uitkeringsgerechtigde volledig werklozen omvatten zowel werkzoekenden (UVW-WZ) als niet-werkzoekenden (UVW-NWZ). Onder de werkzoekenden rekenen wij de werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen toegelaten op basis van voltijdse arbeidsprestaties, de werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen toegelaten op basis van studies, de werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen toegelaten op basis van vrijwillig deeltijdse arbeidsprestaties en de werkzoekende uitkeringsgerechtigden binnen het stelsel voor werkloosheid met bedrijfstoeslag (SWT). De groep van de UVW-NWZ bestaat uit de niet-werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen toegelaten op basis van vrijwillig deeltijds werk, de oudere vrijgestelde uitkeringsgerechtigde volledig werklozen toegelaten op basis van voltijdse arbeidsprestaties, de uitkeringsgerechtigde volledig werklozen die zijn vrijgesteld van inschrijving als werkzoekende (IWZ) omwille van sociale of familiale moeilijkheden of mantelzorg en de SWT'ers die zijn vrijgesteld van IWZ.

Grafiek 11

De verhouding tussen UVW-WZ en UVW-NWZ in de loop van de voorbije jaren

In 2000 namen de UVW-NWZ liefst 42,3% van de totale werkloosheid voor hun rekening (274.710 van de 649.846 UVW). In 2007 daalde hun aandeel tot 35%. Sedertdien daalt dit aandeel voortdurend: in 2018 gaat het om nog slechts 20,6% van het totale aantal UVW.

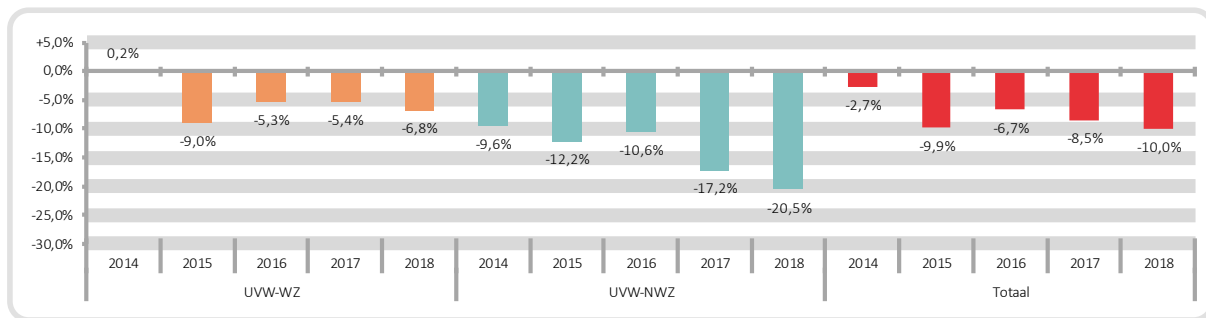
Tabel 10

Evolutie van het totale aantal UVW-WZ en UVW-NWZ

	UVW-WZ	UVW-NWZ	Totaal	UVW-WZ	UVW-NWZ	Totaal
2007	448.982	241.680	690.662	100	100	100
2008	423.358	235.232	658.590	94	97	95
2009	454.964	230.161	685.125	101	95	99
2010	460.709	225.483	686.192	103	93	99
2011	445.411	215.812	661.223	99	89	96
2012	441.406	204.384	645.790	98	85	94
2013	457.785	193.275	651.059	102	80	94
2014	458.642	174.719	633.361	102	72	92
2015	417.432	153.470	570.902	93	64	83
2016	395.213	137.168	532.381	88	57	77
2017	373.701	113.590	487.291	83	47	71
2018	348.221	90.256	438.477	78	37	63
Evol. 2007-2018	-22,4%	-62,7%	-36,5%			

Grafiek 12

De variatie van de UVW-WZ en UVW-NWZ op jaarbasis

Zowel de evolutie van de UVW-WZ als die van de UVW-NWZ worden beïnvloed door reglementaire wijzigingen wanneer die de voorwaarden om vrijgesteld te worden van IWZ verstrengen of versoepelen. Als gevolg van die bepalingen functioneren de UVW-WZ en de UVW-NWZ dan als communicerende vaten. Echter, de evolutie van de UVW-WZ (en in mindere mate van de UVW-NWZ) hangt ook in belangrijke mate af van de conjunctuur.

Het aantal UVW-NWZ is de voorbije jaren progressief afgenomen: -9,6% in 2014 t.o.v. -20,5% in 2018. Dat is vooral het gevolg van de verstrengde voorwaarden inzake de toekenning van de vrijstelling van IWZ (cf. deel 9.5). Ondanks die strengere voorwaarden zien we voor de UVW-WZ vanaf 2015 eveneens een daling, zij het degressief (-9,0% in 2015 t.o.v. -6,8% in 2018). Dat is enerzijds het gevolg van de verbeterde conjunctuur, en anderzijds van de maatregel die het recht op inschakelingsuitkeringen beperkt. Als gevolg van die maatregel - ingevoerd in 2012, maar eerste beperkingen van het recht pas vanaf 2015 - verviel het recht op inschakelingsuitkeringen reeds voor 48.405 personen (waarvan 5.123 in 2018).⁵

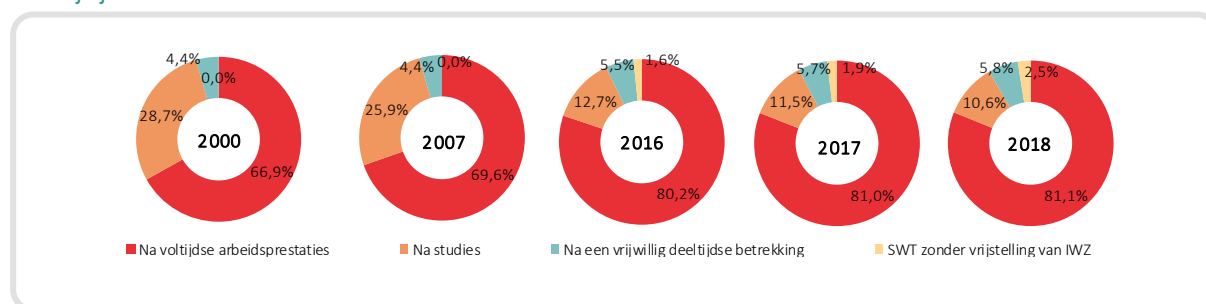
Het totaal van de UVW-WZ en de UVW-NWZ daalt op jaarbasis met 10,0% en komt daarmee op 36,5% onder het pre-crisisniveau van 2007.

⁵ Voor het bepalen van de einde rechten in december 2018 kon nog geen rekening gehouden worden met achterstallige betalingen, zodat het aantal voor 2018 nog aan kleine wijzigingen onderhevig is.

3.2 Werkzoekenden

3.2.1 Volgens subgroep

Grafiek 13
De verhouding van de subgroepen van de UVW-WZ in de
voorbijde jaren

In 2018 is het aandeel werkzoekenden die toegelaten zijn tot de werkloosheid o.b.v. studies verder gedaald met 1 procentpunt t.o.v. 2017, en dat nadat er in 2016 al een daling met 1 procentpunt, en tussen 2014 en 2015 een daling met 6 procentpunten werd genoteerd. Die dalingen worden sterk beïnvloed door de beperking van het recht op inschakelingsuitkeringen (cf. deel 9.2), maar volgen deels ook de tendens die voordien reeds kon waargenomen worden. Hun aandeel binnen de UVW-WZ bedraagt nu nog 10,6%. Het merendeel van de UVW-WZ (81,1%) is nog steeds toegelaten op basis van voltijdse arbeidsprestaties. De aandelen van de UVW-WZ op basis van vrijwillig deeltijdse arbeidsprestaties en de werkzoekende SWT'ers bedragen ten slotte respectievelijk 5,8% en 2,5%.

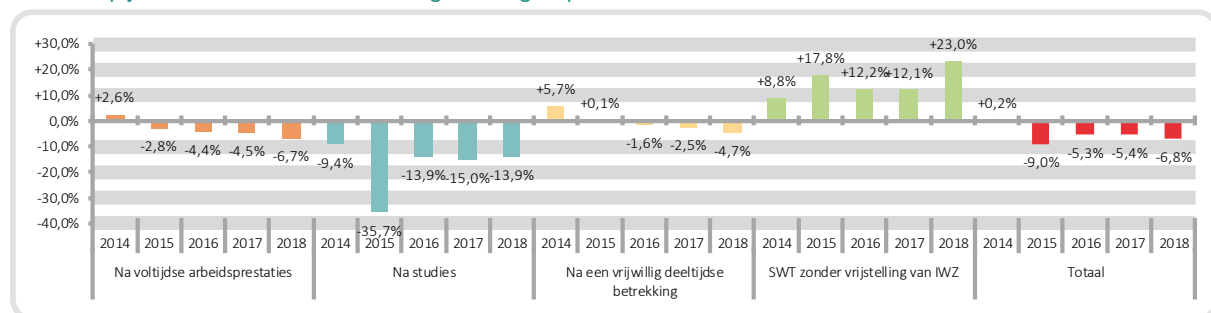
Tabel 11

Evolutie van de UVW-WZ volgens subgroep

	Na voltijdse arbeidsprestaties	Na studies	Na een vrijwillig deeltijdse betrekking	SWT zonder vrijstelling van IWZ	Totaal	Na voltijdse arbeidsprestaties	Na studies	Na een vrijwillig deeltijdse betrekking	SWT zonder vrijstelling van IWZ	Totaal
2007	312.635	116.452	19.856	39	448.982	100	100	100	100	100
2008	295.443	108.403	18.316	1.196	423.358	95	93	92	3.055	94
2009	324.178	109.943	18.867	1.976	454.964	104	94	95	5.046	101
2010	328.458	109.967	19.471	2.812	460.709	105	94	98	7.181	103
2011	316.160	105.663	19.566	4.023	445.412	101	91	99	10.270	99
2012	316.336	100.914	19.923	4.233	441.406	101	87	100	10.807	98
2013	332.176	100.308	20.862	4.439	457.785	106	86	105	11.333	102
2014	340.870	90.896	22.049	4.827	458.642	109	78	111	12.324	102
2015	331.177	58.489	22.080	5.687	417.432	106	50	111	14.519	93
2016	316.764	50.344	21.727	6.378	395.213	101	43	109	16.285	88
2017	302.569	42.803	21.181	7.147	373.701	97	37	107	18.248	83
2018	282.380	36.856	20.192	8.794	348.221	90	32	102	22.452	78
Evol. 2007-2018	-9,7%	-68,4%	+1,7%	+22.351,7%	-22,4%					

Grafiek 14

Variatie op jaarbasis van de UVW-WZ volgens subgroep

Voor het achtste jaar, van 2010 tot 2018, was er een daling van het aantal CCI-DE na studies. Na de sterke daling in 2015 (-35,7%) blijft het aantal dalen met gemiddeld 14,3% tussen 2016 en 2018 (respectievelijk op jaarbasis: -13,9% in 2016, -15,0% in 2017 en -13,9% in 2018). Deze dalingen laten zich zoals eerder gemeld verklaren door:

- de beperkingen op het recht op inschakelingsuitkeringen, m.n. het einde van het recht op inschakelingsuitkeringen voor sommige uitkeringsgerechtigden sinds 1 januari 2015;
- het verlagen van de maximale leeftijd voor een eerste aanvraag tot een inschakelingsuitkering van 30 naar 25 jaar (ook sinds 1 januari 2015);
- de invoering van de diplomavereiste voor jongeren onder de 21 jaar die een inschakelingsuitkering aanvragen (sinds 1 september 2015).

Ook het aantal UVW-WZ na voltijdse arbeidsprestaties daalt in 2018 met 6,7% op jaarbasis. Hun aantal daalt daarmee onder het niveau van het crisisjaar 2010 (-15 basispunten), ondanks het feit dat tijdens die periode de toelatingsvoorwaarden voor de vrijstelling o.b.v. leeftijd of beroepsverleden strenger zijn geworden. Daardoor blijven meer 50-plussers, vaak toegelaten op basis van voltijdse arbeidsprestaties, werkzoekend (cf. deel 3.3).

Het totale aantal UVW-WZ blijft ruim onder het niveau van 2010 en ligt zelfs 22,4% lager dan het precrisisniveau van 2007.

Voor de UVW-WZ na een vrijwillig deeltijdse betrekking noteren we in 2018 voor de derde keer sinds 2008 een daling op jaarbasis, m.n. -4,7%.

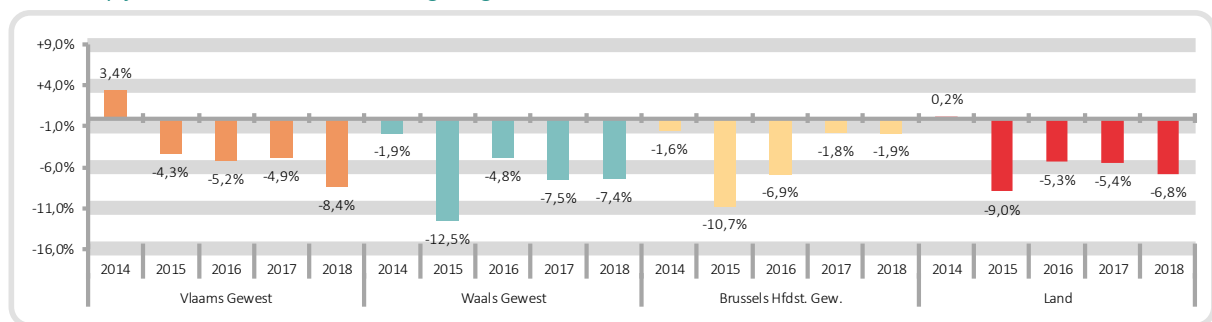
Het aantal werkzoekende SWT'ers daarentegen blijft toenemen: +23,0% op jaarbasis in 2018. Die stijging is hoofdzakelijk te wijten aan het feit dat de vrijstellingsmogelijkheden in het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag de afgelopen jaren stelselmatig werden ingeperkt. Daardoor groeit het aantal werkzoekende intreders in het stelsel, ondanks het feit dat de totale instroom afneemt (cf. deel 9.4). De stijging kadert ook in de algemene tendens binnen de UVW, die inhoudt dat het aandeel niet-werkzoekenden afneemt ten voordele van het aandeel werkzoekenden (cf. deel 3.1).

3.2.2 Volgens gewest

Tabel 12
Evolutie van de UVW-WZ volgens gewest

	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gew.	Land	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gew.	Land
2007	160.439	213.324	75.220	448.982	100	100	100	100
2008	147.512	202.918	72.928	423.357	92	95	97	94
2009	169.855	208.258	76.850	454.964	106	98	102	101
2010	173.042	206.917	80.751	460.709	108	97	107	103
2011	163.597	201.041	80.774	445.412	102	94	107	99
2012	162.495	197.989	80.922	441.406	101	93	108	98
2013	173.586	202.648	81.551	457.785	108	95	108	102
2014	179.491	198.874	80.277	458.642	112	93	107	102
2015	171.700	174.059	71.672	417.432	107	82	95	93
2016	162.808	165.648	66.757	395.213	101	78	89	88
2017	154.894	153.228	65.579	373.701	97	72	87	83
2018	141.946	141.911	64.364	348.221	88	67	86	78
Evol. 2007-2018	-11,5%	-33,5%	-14,4%	-22,4%				

Grafiek 15
Variatie op jaarbasis van de UVW-WZ volgens gewest

Het Vlaams Gewest is het meest conjunctuurgevoelig. De werkloosheid steeg er het sterkst gedurende de crisis (108 basispunten in 2010), om daarna met twee jaar interval eerst weer bijna tot het niveau van precisisjaar 2007 te zakken (101 basispunten in 2012) en vervolgens weer het niveau van crisisjaar 2010 te overtreffen (112 basispunten in 2014). In 2018 daalt het aantal UVW-WZ er voor het vierde jaar op rij: -8,4% op jaarbasis. Daarmee blijft het aantal UVW-WZ in 2018 onder het precisisniveau van 2007 (88 basispunten).

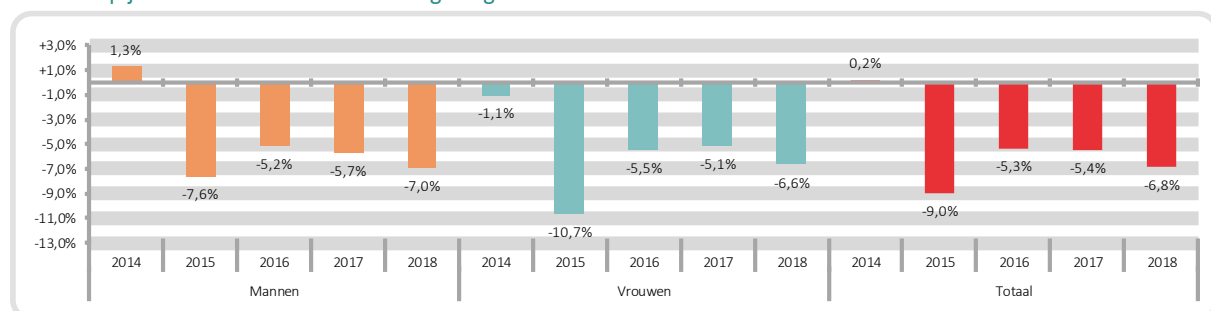
In het Waals en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest was de daling in 2015 aanzienlijk groter dan in het Vlaams Gewest. Voor 2018 bedraagt de daling op jaarbasis 7,4% in het Waals Gewest en 1,9% op jaarbasis in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het Waals en het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest tellen verhoudingsgewijs meer gerechtigden op inschakelingsuitkeringen dan het Vlaams Gewest, in het bijzonder met een lange werkloosheidsduur, waardoor de impact van de beperking van het recht op inschakelingsuitkeringen er groter is. Door overgangsmaatregelen verloren in 2015 een groot aantal langdurig werklozen hun recht, terwijl dat aantal in 2017 en 2018 veel beperkter was (cf. deel 9.2).

3.2.3 Volgens geslacht

Tabel 13
Evolutie van de UVW-WZ volgens geslacht

	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
2007	216.386	232.596	448.982	100	100	100
2008	207.239	216.119	423.358	96	93	94
2009	235.156	219.808	454.964	109	95	101
2010	240.332	220.377	460.709	111	95	103
2011	230.796	214.616	445.411	107	92	99
2012	231.569	209.836	441.406	107	90	98
2013	245.882	211.903	457.785	114	91	102
2014	248.984	209.658	458.642	115	90	102
2015	230.113	187.319	417.432	106	81	93
2016	218.202	177.010	395.213	101	76	88
2017	205.740	167.961	373.701	95	72	83
2018	191.422	156.799	348.221	88	67	78
Evol. 2007-2018	-11,5%	-32,6%	-22,4%			

Grafiek 16
Variatie op jaarbasis van de UVW-WZ volgens geslacht

De werkloosheid evolueert anders bij de mannen dan bij de vrouwen. Waar de werkloosheid bij de mannen sinds 2009 steeds hoger is geweest dan het niveau van 2007, laten de vrouwen gedurende die hele periode een lager niveau optekenen. Het succes van het dienstenchequestelsel, met een voornamelijk vrouwelijke tewerkstelling, is hiervoor een belangrijke verklarende factor (cf. de RVA-studie hierover gepubliceerd in juli 2014).

In 2015 noteerden we voor de beide geslachten een sterke daling op jaarbasis, m.n. 7,6% voor de mannen en 10,7% voor de vrouwen. In 2018 bedraagt de daling 7,0% bij de mannen en 6,6% bij de vrouwen. De mannelijke werkloosheid ligt 12 procentpunten lager dan het precrisisniveau van het jaar 2007 (88 procentpunten) en die van de vrouwen ligt 33 punten onder het precrisisniveau in 2007 (67 procentpunten).

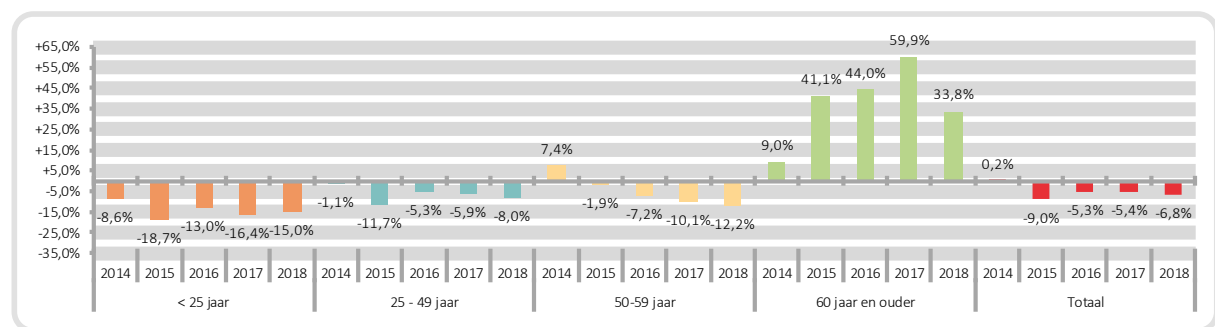
3.2.4

Volgens leeftijdsklasse

Tabel 14
Evolutie van de UVW-WZ volgens leeftijdsklasse

	< 25 jaar	25 - 49 jaar	50-59 jaar	60 jaar en ouder	Totaal	< 25 jaar	25 - 49 jaar	50-59 jaar	60 jaar en ouder	Totaal
2007	63.494	285.283	96.444	3.761	448.982	100	100	100	100	100
2008	59.142	261.485	99.514	3.217	423.358	93	92	103	86	94
2009	66.398	278.102	107.271	3.193	454.964	105	97	111	85	101
2010	64.963	278.836	113.069	3.841	460.709	102	98	117	102	103
2011	59.555	267.276	113.905	4.675	445.412	94	94	118	124	99
2012	56.632	266.708	112.262	5.803	441.406	89	93	116	154	98
2013	59.585	276.900	114.026	7.274	457.785	94	97	118	193	102
2014	54.444	273.836	122.435	7.928	458.642	86	96	127	211	102
2015	44.286	241.811	120.152	11.183	417.432	70	85	125	297	93
2016	38.527	229.081	111.505	16.098	395.213	61	80	116	428	88
2017	32.213	215.468	100.271	25.748	373.701	51	76	104	685	83
2018	27.382	198.328	88.071	34.438	348.221	43	70	91	916	78
Evol. 2007-2018	-56,9%	-30,5%	-8,7%	+815,6%	-22,4%					

Grafiek 17
Variatie op jaarbasis van de UVW-WZ volgens leeftijdsklasse

De recente evolutie sinds 2015 van de volledige werkloosheid verschilt sterk naargelang de leeftijdsklasse: in de leeftijdsklasse van de < 60-jarigen is er een dalende trend, terwijl het aantal 60-plussers toeneemt. De sterke daling van de jongerenwerkloosheid (jonger dan 25 jaar) is enerzijds te verklaren door de strengere toelatings- en vergoedingsvoorwaarden, en anderzijds door het economisch herstel, zowel in België als in Europa.

De daling in de leeftijdsklassen van < 60-jarigen is in eerste instantie het gevolg van de verbetering van de conjunctuur. Ze werd ook ondersteund (vooral in de leeftijdsklasse van de jongsten) door de invoering van het Activa-plan voor laaggeschoolde jongeren die jonger zijn dan 30 jaar (cf. delen 5.2 en 9.7) en door de verstrengde opvolging van het zoekgedrag naar werk van de personen met een inschakelingsuitkering en van de jongeren in de beroepsinschakelingstijd. In tweede instantie heeft uiteraard ook de genoemde reglementaire wijziging inzake het recht op inschakelingsuitkeringen vooral een impact op het aantal volledig werklozen in de leeftijdsklassen jonger dan 50 jaar, dat bovendien groter was in 2015 dan in 2016 en 2017. Zo telden we in 2015 27.919 gevallen van einde recht op inschakelingsuitkeringen voor werkzoekenden jonger dan 50 jaar. In 2016 tellen we er 7.765, 6.316 in 2017 en 5.050 in 2018.⁶

De stijging in de leeftijdsklasse van 50 jaar tot 59 jaar tot in 2014 laat zich onder meer verklaren door het geleidelijk optrekken van de leeftijd vanaf welke de werklozen vrijstelling kunnen krijgen van inschrijving als werkzoekende. Die bedroeg sinds 2004 58 jaar, maar werd vanaf 1 januari 2013 verhoogd naar 60 jaar. Vanaf 1 januari 2016 wordt de leeftijd voor een vrijstelling bovendien ieder jaar met 1 jaar verhoogd, tot ze in 2020 65 jaar zal bedragen. Ook het beroepsverleden op basis waarvan men een vrijstelling kan bekomen, wordt overigens opgetrokken vanaf 1 januari 2015 (voor meer details verwijzen we naar deel 9.5).

In 2018 is de daling op jaarbasis in de leeftijdsklassen jonger dan 60 jaar dan ook kleiner dan in 2015: -15,0% voor de UVW-WZ jonger dan 25 jaar, -8,0% voor de UVW-WZ van 25 tot 49 jaar en -12,2% voor de UVW-WZ van 50 tot 59 jaar.

Die reglementaire wijzigingen zorgen ervoor dat minder werkloze 50-plussers in aanmerking komen voor een vrijstelling, waardoor ze vaak werkzoekend blijven. Dat effect wordt geïllustreerd door de gezamenlijke evolutie van de UVW-WZ van 50 jaar en ouder en de vrijgestelde oudere werklozen (cf. deel 3.3). Gedurende vrijwel de gehele beschouwde periode laat de evolutie een daling noteren, in tegenstelling tot de stijging bij de UVW-WZ van 50 jaar en ouder. In 2018 telden we voor beide groepen samen 142.052 werklozen (UVW-WZ van 50 jaar en ouder en UVW-NWZ (oudere werklozen), of 31,8% minder dan in 2007 (208.143 werklozen). De stijging van het aantal UVW-WZ van 50 jaar en ouder is dus grotendeels eerder een gevolg van een verschuiving van niet-werkzoekende werkloze naar werkzoekende werkloze, dan van een reële stijging van het aantal werkloze 50-plussers.

Een laatste belangrijk gegeven bij het interpreteren van de werkloosheid volgens leeftijdsklasse is het feit dat ook de demografische evoluties volgens leeftijdsklasse divergeren.

⁶ Voor de maanden van januari tot en met november (4.666 gevallen onder de 50 jaar) gaat het om herberekende cijfers. Immers, voor het verleden kunnen we rekening houden met achterstallige betalingen, waardoor de uitstroom nauwkeuriger kan bepaald worden. Voor de maand december gaat het nog om voorlopige cijfers.

In de voorbije tien jaar (2008 tot 2017) bedroeg de totale bevolkingsafname onder de 50 jaar (15-49 jaar) 1,0%, terwijl de totale bevolkingstoe-namen voor de 50-plussers (50-64 jaar) 11,9% be-droeg.⁷ Die trend in België bevestigt zich op Euro-pees niveau (28 landen), waar we tussen 2008 en 2017 ook een nog duidelijkere daling vaststellen van 6,2% van de bevolking tussen de 15 en 49 jaar, te-genover een stijging van 10,5% voor de personen van 50 tot 64 jaar. De werkgelegenheid volgt deze demografische trend op Europees niveau (28 lan-den): -6,8% (15-49 jaar) en +27,4% (50-64 jaar).

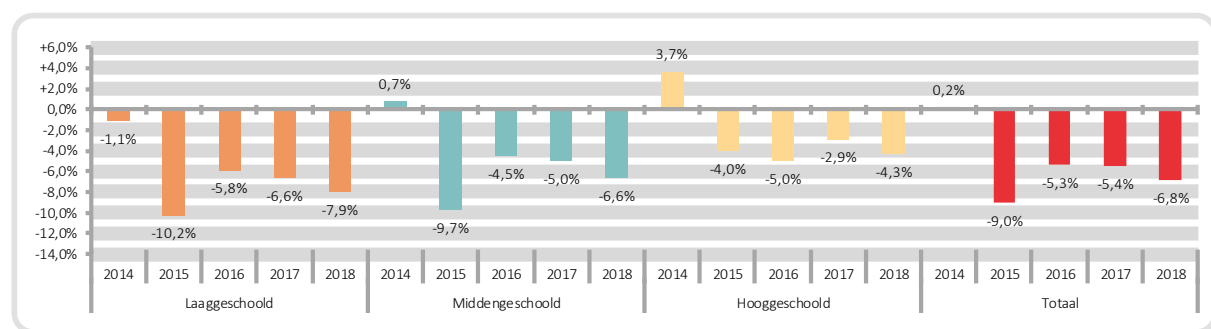
⁷ Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (lfsa_pganws).
Op het moment van publicatie zijn de cijfers voor het jaar 2018 nog
niet beschikbaar. Het gaat i.c. dan ook om de periode 2008-2017.

3.2.5 Volgens studieniveau⁸

Tabel 15
Evolutie van de UVW-WZ volgens studieniveau

	Laag- geschoold	Midden- geschoold	Hoog- geschoold	Totaal	Laag- geschoold	Midden- geschoold	Hoog- geschoold	Totaal
2007	253.821	143.187	48.473	448.982	100	100	100	100
2008	236.288	134.215	44.501	423.358	93	94	92	94
2009	240.736	148.134	48.310	454.963	95	103	100	101
2010	254.437	142.531	60.081	460.709	100	100	124	103
2011	244.314	136.481	59.219	445.412	96	95	122	99
2012	239.235	137.797	60.775	441.406	94	96	125	98
2013	241.038	147.473	66.496	457.785	95	103	137	102
2014	238.335	148.571	68.941	458.642	94	104	142	102
2015	214.033	134.126	66.181	417.432	84	94	137	93
2016	201.529	128.130	62.893	395.213	79	89	130	88
2017	188.265	121.769	61.093	373.701	74	85	126	83
2018	173.314	113.737	58.484	348.221	68	79	121	78
Evol. 2007- 2018	-31,7%	-20,6%	+20,7%	-22,4%				

Grafiek 18
Variatie op jaarbasis van de UVW-WZ volgens studieniveau

In 2018 is de daling van het aantal UVW-WZ op jaarbasis minder uitgesproken voor de hooggeschoolden (-4,3% tegenover -6,6% voor de middengespoolden, en -7,9% voor de laaggeschoolden). In vergelijking met het precrisisniveau van 2007 ligt wel enkel het aantal laaggeschoolde en middengespoold UVW-WZ lager (respectievelijk -32% en -21%). Het aantal hooggeschoolde UVW-WZ ligt dan weer 21% hoger dan in 2007.

⁸ De studieniveaus zijn als volgt gedefinieerd:

- Laaggeschoold: ten hoogste 2de graad van het secundair onderwijs;
- Middengespoold: 3de graad secundair onderwijs, 4de graad secundair onderwijs, 7de specialisatiejaar, middenstandsopleiding of leercontract;
- Hooggeschoold: diploma hoger onderwijs.

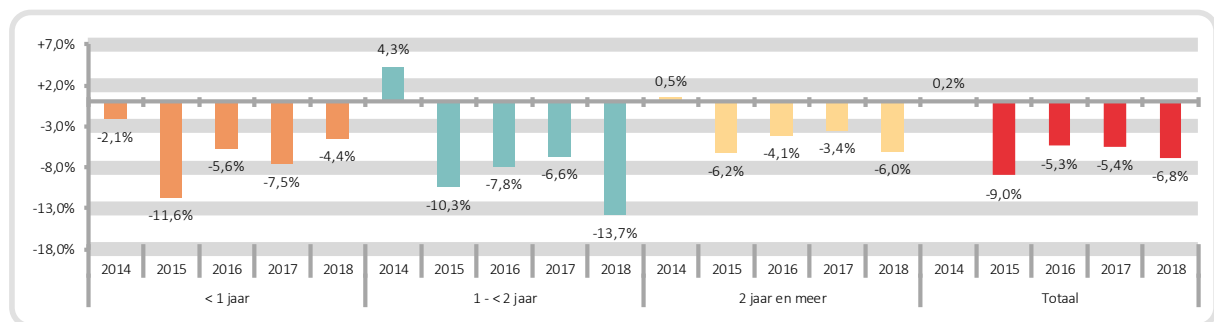
Het totaal omvat ook de UVW-WZ waarvan het scholingsniveau onbekend is.

3.2.6 Volgens werkloosheidsduur

Tabel 16
Evolutie van de UVW-WZ volgens werkloosheidsduur

	< 1 jaar	1 - < 2 jaar	2 jaar en meer	Totaal	< 1 jaar	1 - < 2 jaar	2 jaar en meer	Totaal
2007	140.440	71.549	236.992	448.982	100	100	100	100
2008	142.147	66.330	214.880	423.357	101	93	91	94
2009	172.415	75.886	206.662	454.964	123	106	87	101
2010	162.278	89.265	209.166	460.709	116	125	88	103
2011	156.702	78.418	210.292	445.411	112	110	89	99
2012	159.678	77.644	204.083	441.406	114	109	86	98
2013	173.302	82.080	202.402	457.785	123	115	85	102
2014	169.609	85.598	203.435	458.642	121	120	86	102
2015	149.884	76.748	190.799	417.432	107	107	81	93
2016	141.455	70.734	183.024	395.213	101	99	77	88
2017	130.835	66.032	176.834	373.701	93	92	75	83
2018	125.035	56.969	166.217	348.221	89	80	70	78
Evol. 2007-2018	-11,0%	-20,4%	-29,9%	-22,4%				

Grafiek 19
Variatie op jaarbasis van de UVW-WZ volgens werkloosheidsduur

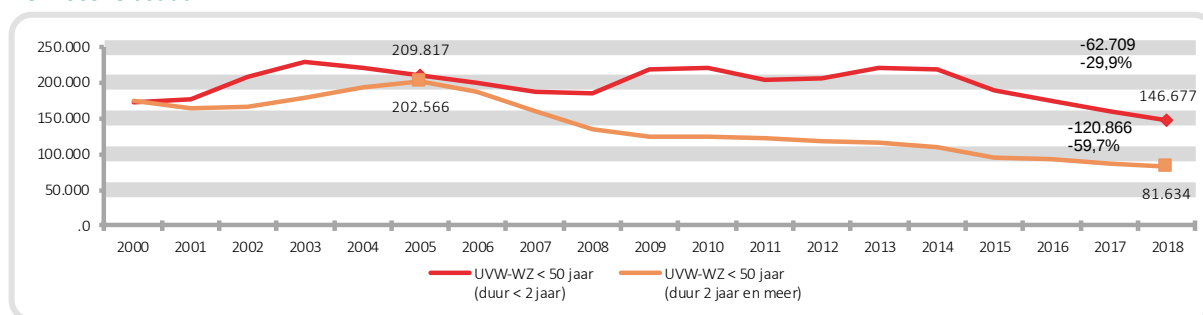
De werklozen met een werkloosheidsduur van minder dan een jaar vormen per definitie de meest conjunctuurgevoelige groep van de drie beschouwde categorieën volgens werkloosheidsduur. Zo toont hun evolutie duidelijk de momenten aan waarop een negatieve conjunctuur (bv. de crisis) de arbeidsmarkt treft (123 basispunten in zowel 2009 als 2013). In 2018 noteren we voor het vijfde jaar op rij een daling van het aantal werklozen met een werkloosheidsduur van minder dan een jaar (-4,4% op jaarbasis). Die daling wordt zowel beïnvloed door een verbeterende economische conjunctuur als door de invoering van een aantal maatregelen die een beperkende invloed hebben op de instroom in het stelsel van inschakelingsuitkeringen (activering van het zoekgedrag van jongeren in de beroepsinschakelingstijd, verlaging van de maximale leeftijd voor een eerste uitkeringsaanvraag in het stelsel van inschakelingsuitkeringen en invoering van een diplomaver-eiste voor wie inschakelingsuitkeringen vraagt vóór de leeftijd van 21 jaar). Voor meer details over de invloed van deze reglementaire wijzigingen op het aantal uitkeringsgerechtigden verwijzen we naar deel 9.2. Na de sterke daling in 2015 (-11,6%) zien we tussen 2016 en 2018 een gemiddelde jaarlijkse daling van 5,8% (d.i. de helft van de daling in 2015). Deze gemiddelde daling met 5,8% blijft sterker dan de daling in 2014(-2,1%).

De afname in de groep met een duur van 1 tot < 2 jaar werkloosheid vanaf 2011 stemt overeen met de verschuiving van een bepaald aantal werklozen naar de klasse met een langere werkloosheidsduur, maar ook met het invoeren van een aantal versterkte activeringsmaatregelen. Na opnieuw te zijn gestegen in 2013 en 2014, noteren we voor de UVW-WZ met een duur van 1 tot < 2 jaar in 2018 voor het vierde jaar op rij een daling op jaarbasis: -13,7%.

De werkloosheid van 2 jaar of langer kent een relatief stabielere evolutie, wat zich laat verklaren door het meer structurele karakter van de langdurige werkloosheid. De invloed van de conjunctuur kent er per definitie een vertraging van minstens 2 jaar. Ondanks de minder goede economische conjunctuur in 2012 en 2013 vertoont de langdurige werkloosheid al sinds 2011 een dalende trend. Die wordt mede veroorzaakt door de gezamenlijke impact van het begeleidings- en opvolgingsplan, van activeringsmaatregelen en van de dienstencheques. Onder invloed van die maatregelen is het aantal langdurig werkloze UVW-WZ van jonger dan 50 jaar sinds 2005 met meer dan de helft gedaald (zie grafiek 20).

Sinds 2015 heeft de beperking van het recht op inschakelingsuitkeringen de dalende trend nog versterkt, waardoor het totaal aantal UVW-WZ met een werkloosheidsduur van 2 jaar en meer gedaald is. Ook in 2018 noteren we voor die groep een afname van 6,0%. Hun aantal komt in 2018 daarmee 30% lager uit dan het precisisniveau van 2007.

Grafiek 20
Evolutie van de UVW-WZ jonger dan 50 jaar volgens werkloosheidsduur

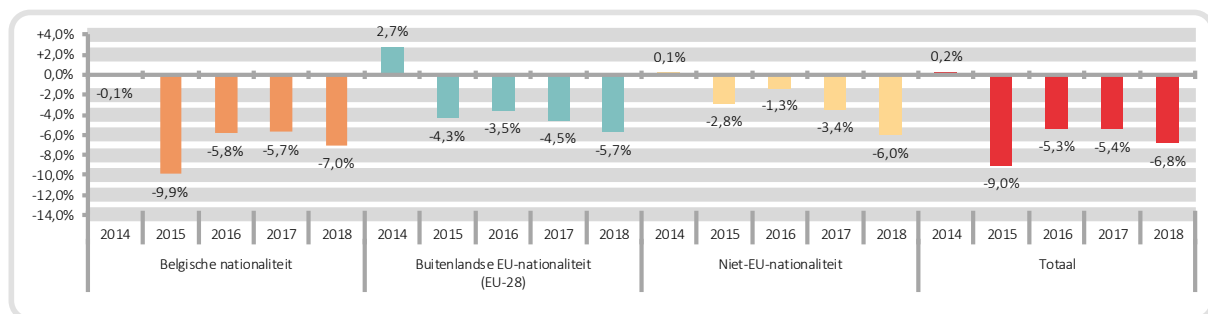

3.2.7 Volgens nationaliteit

Tabel 17
Evolutie van de UVW-WZ volgens nationaliteit

	Belgische nationaliteit	Buitenlandse EU-nationaliteit (EU-28)	Niet-EU- nationaliteit	Totaal	Belgische nationaliteit	Buitenlandse EU-nationaliteit (EU-28)	Niet-EU- nationaliteit	Totaal
2007	393.249	35.121	20.612	448.982	100	100	100	100
2008	369.830	32.966	20.561	423.357	94	94	100	94
2009	396.673	35.154	23.136	454.964	101	100	112	101
2010	401.605	36.847	22.257	460.709	102	105	108	103
2011	384.779	36.725	23.908	445.411	98	105	116	99
2012	379.146	37.279	24.981	441.406	96	106	121	98
2013	391.630	39.082	27.072	457.785	100	111	131	102
2014	391.425	40.123	27.093	458.642	100	114	131	102
2015	352.713	38.387	26.332	417.432	90	109	128	93
2016	332.183	37.030	26.000	395.213	84	105	126	88
2017	313.229	35.361	25.111	373.701	80	101	122	83
2018	291.272	33.341	23.607	348.221	74	95	115	78
Evol. 2007- 2018	-25,9%	-5,1%	+14,5%	-22,4%				

Grafiek 21
Variatie op jaarbasis van de UVW-WZ volgens nationaliteit

Na steeds te zijn gestegen in de periode 2010-2014, daalt het aantal werklozen met een buitenlandse nationaliteit in 2018 op jaarbasis voor het vierde jaar op rij: -5,7% bij de groep werklozen met een niet-Belgische EU-nationaliteit en -6,0% bij de groep werklozen met een niet-EU-nationaliteit. In 2018 is het aantal vreemdelingen (EU en niet EU) met 2,2% gestegen t.o.v. 2007, terwijl het aantal werklozen met een Belgische nationaliteit met 25,9% daalde tijdens dezelfde periode.

De afname van het aantal werklozen met een Belgische nationaliteit is groter: -7,0% op jaarbasis in 2018 (tegenover -5,7% voor de vreemdelingen EU en -6,0% voor de vreemdelingen niet EU).

3.2.8

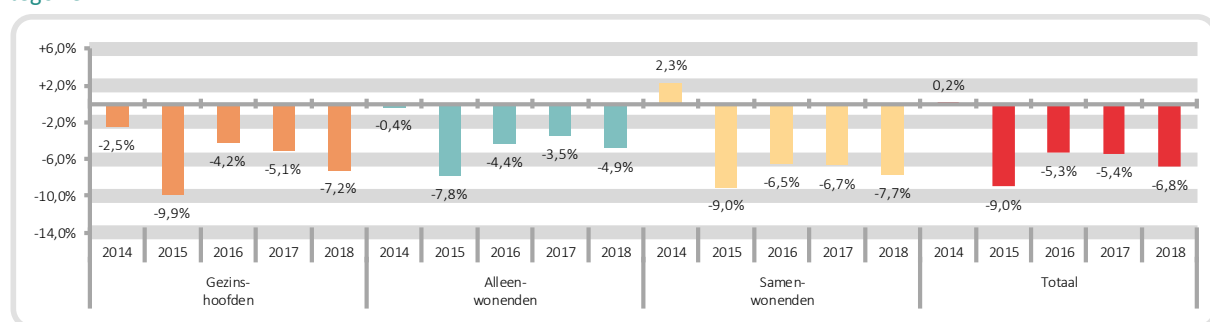
Volgens gezinscategorie

Tabel 18
Evolutie van de UVW-WZ volgens gezinscategorie

	Gezins- hoofden	Alleen- wonenden	Samen- wonenden	Totaal	Gezins- hoofden	Alleen- wonenden	Samen- wonenden	Totaal
2007	156.304	106.309	186.233	448.982	100	100	100	100
2008	144.884	101.618	176.713	423.357	93	96	95	94
2009	147.418	109.710	197.690	454.964	94	103	106	101
2010	146.286	113.272	201.065	460.709	94	107	108	103
2011	141.167	110.113	194.127	445.411	90	104	104	99
2012	136.238	109.267	195.724	441.406	87	103	105	98
2013	135.141	111.709	210.720	457.785	86	105	113	102
2014	131.696	111.286	215.657	458.642	84	105	116	102
2015	118.658	102.553	196.212	417.432	76	96	105	93
2016	113.643	98.079	183.464	395.213	73	92	99	88
2017	107.843	94.668	171.190	373.701	69	89	92	83
2018	100.089	90.074	158.058	348.221	64	85	85	78
Evol. 2007- 2018	-36,0%	-15,3%	-15,1%	-22,4%				

NB: het totaal omvat ook een klein aantal UVW-WZ met een andere gezinscategorie dan de drie bovenstaande meest gebruikelijke categorieën.

Grafiek 22
Variatie op jaarbasis van de UVW-WZ volgens gezins-
categorie

Het aantal UVW-WZ op jaarbasis daalt in 2018 in elke gezinscategorie: we noteren een daling met 7,2% voor de gezinshoofden, met 4,9% voor de alleenwonenden en met 7,7% voor de samenwonenden. Het aantal samenwonende UVW-WZ komt met die daling voor de derde keer sinds 2008 weer uit onder het precrisisniveau van 2007. Sinds 2015 bereikte het aantal alleenwonenden al een niveau onder dat van 2007.

Over de gehele beschouwde periode is het aantal gezinshoofden sterk afgenomen. Als gevolg daarvan is hun belang in de totale populatie aanzienlijk verminderd, vooral ten voordele van de samenwonenden, maar - in mindere mate - ook van de alleenwonenden. In 2013 en 2014 was die verschuiving nog meer uitgesproken, in het bijzonder als gevolg van efficiëntere controles op de gezinstoestand en de convergentie van de vergoedingsregelingen binnen de verschillende gezinscategorieën. Hierover verscheen in juli 2015 een uitgebreide RVA-studie die raadpleegbaar is via de website.⁹ Aan die verschuiving is in 2016 een eind gekomen, gezien het aantal UVW-WZ in de drie gezinscategorieën ongeveer gelijk evolueert.

⁹ In december 2017 heeft de RVA ook een aparte publicatie uitgebracht inzake de evolutie van de gezinshoofden. Cf. Spotlight "Samenwonende werklozen met gezinslast" die u kan raadplegen op de website.

3.2.9

Volgens eventuele arbeidsongeschiktheid

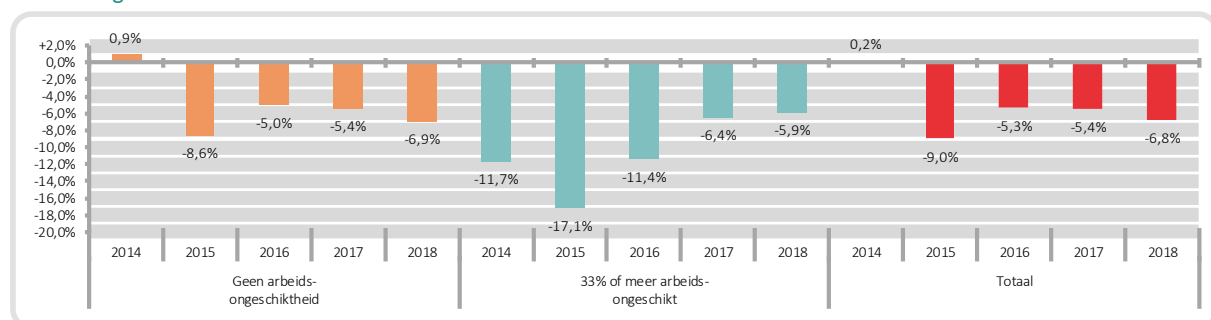
Tabel 19

Evolutie van de UVW-WZ volgens eventuele arbeidsongeschiktheid

	Geen arbeidsongeschiktheid	33% of meer arbeidsongeschikt	Totaal		Geen arbeidsongeschiktheid	33% of meer arbeidsongeschikt	Totaal
2007	426.240	22.742	448.982		100	100	100
2008	395.712	27.645	423.357		93	122	94
2009	425.366	29.597	454.964		100	130	101
2010	430.567	30.142	460.709		101	133	103
2011	415.961	29.450	445.411		98	129	99
2012	413.168	28.237	441.406		97	124	98
2013	431.836	25.948	457.785		101	114	102
2014	435.719	22.924	458.642		102	101	102
2015	398.429	19.003	417.432		93	84	93
2016	378.368	16.845	395.213		89	74	88
2017	357.942	15.759	373.701		84	69	83
2018	333.390	14.830	348.221		78	65	78
Evol. 2007-2018	-21,8%	-34,8%	-22,4%	-			

Grafiek 23

Variatie op jaarbasis van de UVW-WZ volgens eventuele arbeidsongeschiktheid

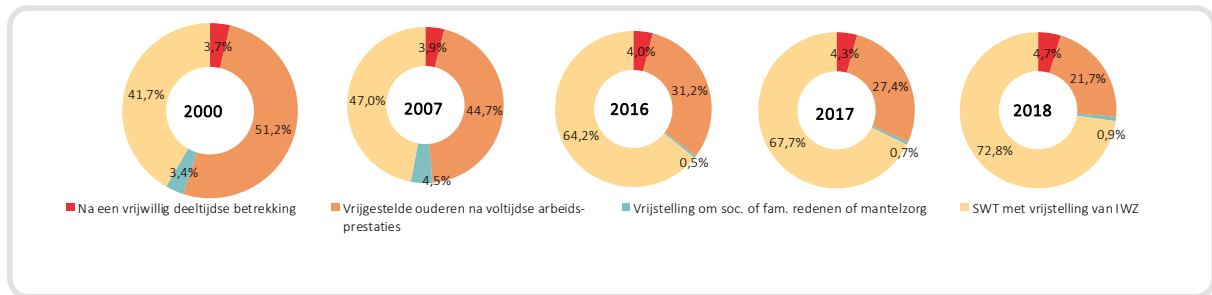

Sinds het jaar 2011 zien we een steeds groter wordende daling van het aantal UVW-WZ met minstens 33% arbeidsongeschiktheid. Die evolutie wordt voor een groot deel beïnvloed door het feit dat sinds 1 november 2012 de procedure voor de activering van het zoekgedrag naar werk is uitgebreid tot de rechthebbers op werkloosheidsuitkeringen die een arbeidsongeschiktheid van minstens 33% hebben. Die reglementaire wijziging bracht een daling met zich mee van het aantal aanvragen tot erkenning van gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid, die het vroeger mogelijk maakte te worden vrijgesteld van die procedure. In 2018 neemt het aantal in deze groep nog steeds af, maar met een afname van 5,9% op jaarbasis is de daling minder groot dan de voorbije vier jaar. De daling is iets kleiner dan bij de UVW-WZ zonder arbeidsongeschiktheid (-6,9%).

3.3 Niet-werkzoekenden

3.3.1 Volgens subgroep

Grafiek 24
Evolutie van de onderlinge verhouding van de subgroepen van de UVW-NWZ

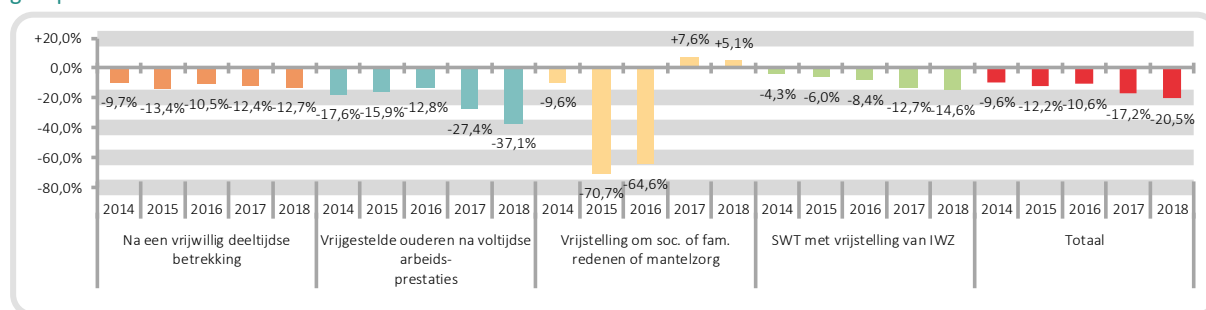

De niet-werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen (UVW-NWZ) bestaan voor een steeds groter deel uit SWT'ers met vrijstelling van inschrijving als werkzoekende. Hun aandeel neemt jaar na jaar toe en vertegenwoordigt in 2018 reeds 72,8% van de UVW-NWZ. De omgekeerde evolutie is te zien bij de vrijgestelde oudere werklozen na voltijdse arbeidsprestaties met in 2018 nog een aandeel van 21,7%. De overige twee groepen (UVW-NWZ na een vrijwillig deeltijdse betrekking en mantelzorgers) vertegenwoordigen samen 5,6% van het totale aantal UVW-NWZ in 2018.

Tabel 20
Evolutie van de UVW-NWZ volgens subgroep

	Na een vrijwillig deeltijdse betrekking	Vrijgestelde ouderen na voltijdse arbeidsprestaties	Vrijstelling om soc. of fam. redenen of mantelzorg	SWT met vrijstelling van IWZ	Totaal	Na een vrijwillig deeltijdse betrekking	Vrijgestelde ouderen na voltijdse arbeidsprestaties	Vrijstelling om soc. of fam. redenen of mantelzorg	SWT met vrijstelling van IWZ	Totaal
2007	9.396	107.939	10.767	113.579	241.680	100	100	100	100	100
2008	9.141	100.844	11.097	114.151	235.232	97	93	103	101	97
2009	9.068	94.801	10.740	115.552	230.161	97	88	100	102	95
2010	8.920	89.193	9.861	117.509	225.483	95	83	92	103	93
2011	8.548	83.077	8.990	115.196	215.812	91	77	84	101	89
2012	8.241	77.064	8.270	110.809	204.384	88	71	77	98	85
2013	7.889	70.837	7.641	106.908	193.275	84	66	71	94	80
2014	7.122	58.385	6.908	102.305	174.719	76	54	64	90	72
2015	6.170	49.099	2.026	96.176	153.470	66	45	19	85	64
2016	5.524	42.800	716	88.127	137.168	59	40	7	78	57
2017	4.838	31.077	771	76.904	113.590	51	29	7	68	47
2018	4.224	19.542	810	65.680	90.256	45	18	8	58	37
Evol. 2007-2018	-55,0%	-81,9%	-92,5%	-42,2%	-62,7%					

Grafiek 25
Variatie op jaarbasis van de UVW-NWZ volgens subgroep

De mantelzorgers, hoewel zeer gering in aantal, kennen voor het tweede opeenvolgende jaar een stijging op jaarbasis (+5,1%). Voor de andere subgroepen van de UVW-NWZ noteren we voor minstens het 8ste jaar op rij een daling op jaarbasis. In 2018 bedraagt de daling van het totale aantal UVW-NWZ op jaarbasis 20,5%, wat hen brengt op een niveau dat 62,7% lager ligt dan in 2007. De grootste daling doet zich voor bij de groep vrijgestelde oudere werklozen na voltijdse arbeidsprestaties (-37,1%).

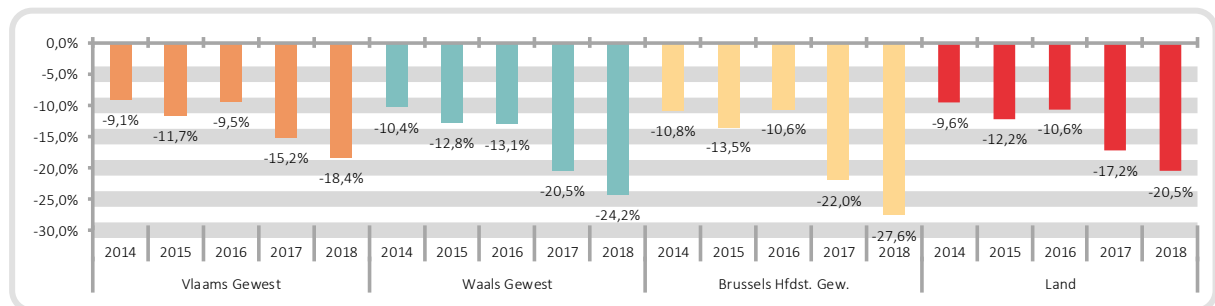
De grootste daling sinds 2007 situeert zich evenwel bij de UVW vrijgesteld om sociale of familiale redenen of mantelzorg (-92,5%), wat te wijten is aan het feit dat sinds 1 januari 2015 de vrijstelling om sociale en familiale redenen niet meer kan worden toegekend. De vrijstellingen die vóór die datum al werden toegekend, konden nog slechts gedurende maximum 12 maanden behouden blijven. Vanaf april 2015 werd hierop evenwel een uitzondering toegestaan voor mantelzorg (palliatieve zorg of de zorg voor een zwaar ziek gezinslid of een zwaar zieke bloed- of aanverwant tot en met de 2de graad of de zorg voor een gehandicapt kind dat jonger is dan 21 jaar).

3.3.2 Volgens gewest

Tabel 21
Evolutie van de UVW-NWZ volgens gewest

	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gew.	Land	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gew.	Land
2007	150.572	74.077	17.031	241.680	100	100	100	100
2008	145.729	72.796	16.707	235.232	97	98	98	97
2009	142.452	71.673	16.037	230.161	95	97	94	95
2010	139.900	70.200	15.383	225.483	93	95	90	93
2011	134.605	66.809	14.398	215.812	89	90	85	89
2012	128.415	62.434	13.535	204.384	85	84	79	85
2013	121.960	58.543	12.773	193.275	81	79	75	80
2014	110.872	52.460	11.387	174.719	74	71	67	72
2015	97.858	45.758	9.853	153.470	65	62	58	64
2016	88.577	39.786	8.806	137.168	59	54	52	57
2017	75.092	31.632	6.866	113.590	50	43	40	47
2018	61.311	23.971	4.974	90.256	41	32	29	37
Evol. 2007-2018	-59,3%	-67,6%	-70,8%	-62,7%				

Grafiek 26
Variatie op jaarbasis van de UVW-NWZ volgens gewest

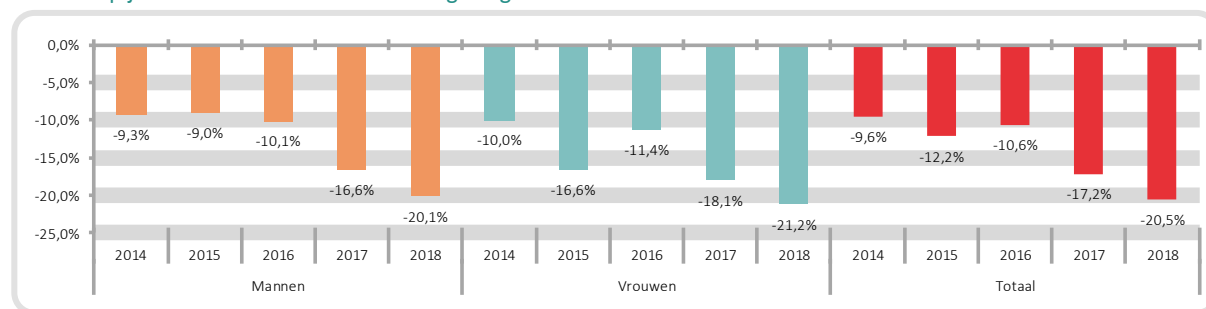
De afname van het aantal UVW-NWZ doet zich voor in elk van de drie gewesten: op jaarbasis -18,4% in het Vlaams Gewest, -24,2% in het Waals Gewest en -27,6% in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De meerderheid van de UVW-NWZ heeft zijn woonplaats in het Vlaams Gewest (61.311 fysieke eenheden, d.i. 67,9%).

3.3.3 Volgens geslacht

Tabel 22
Evolutie van de UVW-NWZ volgens geslacht

	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
2007	147.492	94.189	241.680	100	100	100
2008	143.921	91.312	235.232	98	97	97
2009	139.166	90.995	230.161	94	97	95
2010	134.896	90.587	225.483	91	96	93
2011	128.410	87.401	215.812	87	93	89
2012	120.806	83.578	204.384	82	89	85
2013	113.554	79.721	193.275	77	85	80
2014	102.996	71.723	174.719	70	76	72
2015	93.678	59.792	153.470	64	63	64
2016	84.170	52.998	137.168	57	56	57
2017	70.165	43.425	113.590	48	46	47
2018	56.038	34.218	90.256	38	36	37
Evol. 2007-2018	-62,0%	-63,7%	-62,7%			

Grafiek 27
Variatie op jaarbasis van de UVW-NWZ volgens geslacht

De aanzienlijke daling op jaarbasis doet zich zowel bij het aantal mannelijke (-20,1%) als het aantal vrouwelijke (-21,2%) UVW-NWZ voor in 2018.

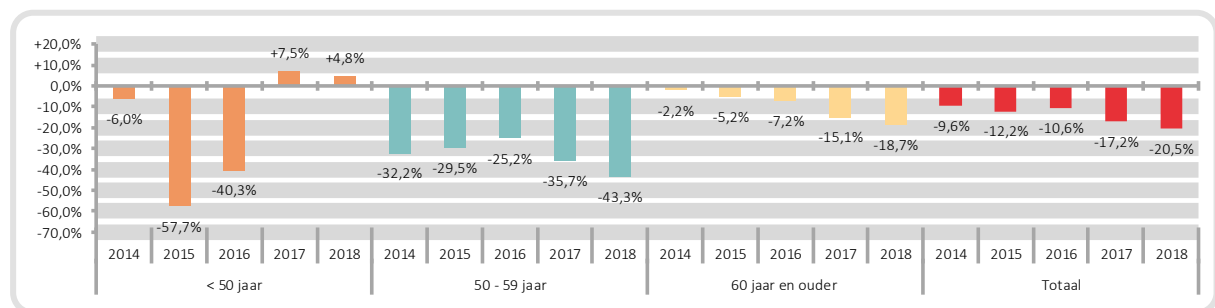
Het aandeel van de mannen binnen de UVW-NWZ blijft beduidend hoger dan dat van de vrouwen. In 2018 bedraagt hun aandeel 62,1%, meer bepaald 56.038 fysieke eenheden t.o.v. 34.218 bij de vrouwen.

3.3.4 Volgens leeftijdsklasse

Tabel 23
Evolutie van de UVW-NWZ volgens leeftijdsklasse

	< 50 jaar	50 - 59 jaar	60 jaar en ouder	Totaal	< 50 jaar	50 - 59 jaar	60 jaar en ouder	Totaal
2007	12.285	106.435	122.961	241.680	100	100	100	100
2008	12.504	92.819	129.910	235.232	102	87	106	97
2009	12.046	78.960	139.156	230.161	98	74	113	95
2010	11.187	67.513	146.783	225.483	91	63	119	93
2011	10.365	58.864	146.583	215.812	84	55	119	89
2012	9.746	52.659	141.979	204.384	79	49	115	85
2013	9.275	46.369	137.630	193.275	76	44	112	80
2014	8.716	31.415	134.588	174.719	71	30	109	72
2015	3.689	22.160	127.622	153.470	30	21	104	64
2016	2.201	16.574	118.393	137.168	18	16	96	57
2017	2.365	10.659	100.566	113.590	19	10	82	47
2018	2.480	6.048	81.729	90.256	20	6	66	37
Evol. 2007-2018	-79,8%	-94,3%	-33,5%	-62,7%				

Grafiek 28
Variatie op jaarbasis van de UVW-NWZ volgens leeftijds-
klasse

In tegenstelling tot de spectaculaire dalingen op jaarbasis in 2015 en 2016 zien we in 2018 voor het tweede jaar op rij een stijging (+4,8%) van het aantal UVW-NWZ in de leeftijdsklasse van minder dan 50 jaar. In de andere leeftijdsklassen zet de daling van de vorige jaren zich versterkt verder. Ze is echter opmerkelijk groter bij de leeftijdsklasse van 50-59 jaar (-43,3%) dan bij die van de 60 plussers (-18,7%). Dit is te verklaren door een aantal reglementaire wijzigingen - zowel binnen het stelsel van de oudere werklozen als binnen het stelsel voor werkloosheid met bedrijfstoeslag - die geleidelijk voorzien in strengere voorwaarden voor (het bekomen van) de vrijstelling van IWZ op basis van leeftijd of beroepsverleden of binnen het stelsel voor werkloosheid met bedrijfstoeslag (zie ook delen 9.4 en 9.5).

Zo werd voor de oudere werklozen de leeftijdsgrens om toegang te krijgen tot de vrijstelling op basis van leeftijd in juli 2002 opgetrokken tot 58 jaar. In januari 2013 werd die grens opnieuw opgetrokken tot 60 jaar, tenzij in geval van een beroepsverleden van 38 jaar en voldoende werkloosheidsdagen. Vanaf januari 2015 kon die vrijstelling echter alleen nog worden aangevraagd door wie op 31 december 2014 reeds aan die voorwaarden voldeed. Onder bepaalde voorwaarden kon een vrijstelling worden bekomen voor wie minstens 60 jaar is of minstens 40 jaar beroepsverleden kon voorleggen, maar beide criteria worden tot en met 2020 elk jaar met één jaar verhoogd. Voor 2018 gaat het m.a.w. om de leeftijd van 63 jaar of 43 jaar beroepsverleden.

Het SWT, dat in januari 2012 ontstond ter vervanging van het brugpensioen, voorzag reeds in geleidelijk strengere toegangsvoorwaarden, die in januari 2015 verder werden aangescherpt o.a. op het vlak van leeftijds- en loopbaanvoorwaarden afhankelijk van het stelsel en de CAO.

Ondanks die hervormingen is 2,7% van de UVW-NWZ toch nog jonger dan 50 jaar. Het gaat hier uitsluitend om werkloze mantelzorgers en vrijgestelde werklozen na een vrijwillig deeltijdse betrekking.¹⁰ Het aandeel van de 60 plussers in de UVW-NWZ is in 2018 gestegen tot 90,6% t.o.v. 50,9% in 2007.

¹⁰ De groep vrijgestelde werklozen na een vrijwillig deeltijdse betrekking bevat immers naast de vrijstelling omwille van leeftijd of beroepsverleden ook vrijstellingen voor opleidingen, niet-bezoldigde periodes in het onderwijs en dergelijke.

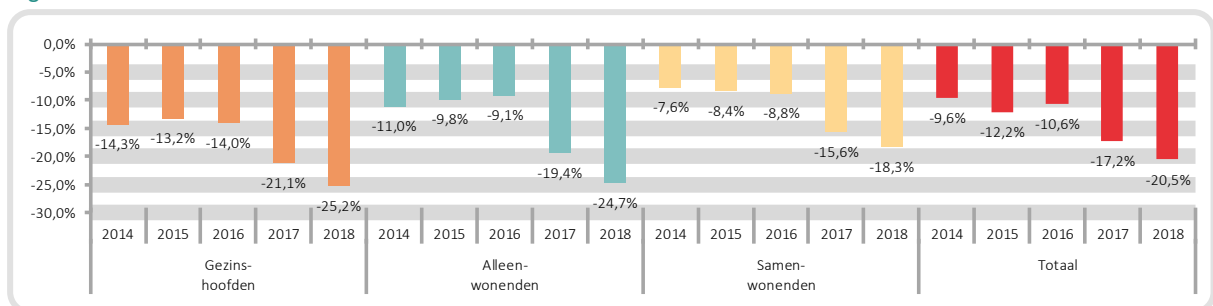
3.3.5 Volgens gezinscategorie

Tabel 24
Evolutie van de UVW-NWZ volgens gezinscategorie

	Gezins- hoofden	Alleen- wonenden	Samen- wonenden	Totaal	Gezins- hoofden	Alleen- wonenden	Samen- wonenden	Totaal
2007	62.152	44.707	123.348	241.680	100	100	100	100
2008	57.992	44.082	121.301	235.232	93	99	98	97
2009	53.771	43.982	120.913	230.161	87	98	98	95
2010	49.829	43.868	121.193	225.483	80	98	98	93
2011	45.485	42.772	117.866	215.812	73	96	96	89
2012	40.914	41.124	113.390	204.384	66	92	92	85
2013	37.004	39.186	108.767	193.275	60	88	88	80
2014	31.721	34.882	100.516	174.719	51	78	81	72
2015	27.531	31.470	92.117	153.470	44	70	75	64
2016	23.669	28.599	84.033	137.168	38	64	68	57
2017	18.679	23.065	70.905	113.590	30	52	57	47
2018	13.970	17.360	57.927	90.256	22	39	47	37
Evol. 2007- 2018	-77,5%	-61,2%	-53,0%	-62,7%				

NB: het totaal omvat ook een klein aantal UVW-NWZ met een andere gezinscategorie dan de drie bovenstaande meest gebruikelijke categorieën.

Grafiek 29
Variatie op jaarbasis van de UVW-NWZ volgens gezinscategorie

Net als in 2007 vertegenwoordigen de samenwonenden anno 2018 bij de UVW-NWZ de grootste groep. Hun aandeel is in die periode met 13,1 procentpunt toegenomen (respectievelijk 123.348 fysieke eenheden of 51,0% in 2007 t.o.v. 57.927 fysieke eenheden of 64,2% in 2018). Het aandeel van de alleenwonenden is ten opzichte van 2007 licht gestegen (18,5% in 2007 t.o.v. 19,2% in 2018), terwijl het relatief belang van de gezinshoofden met 10,2 procentpunt is afgenomen (25,7% in 2007 t.o.v. 15,5% in 2018).

3.4

Specifieke thema's m.b.t. de werkloosheid

3.4.1

Evolutie van de gemiddelde uitkering

Tabel 25

Evolutie van de gemiddelde maandelijkse uitkering van UVW volgens subgroep (in lopende prijzen)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
UVW-WZ	773,33	824,48	866,79	876,91	903,54	937,90	968,35
Na een voltijdse betrekking	837,32	892,87	942,98	951,92	979,96	1.015,03	1.049,10
<i>waarvan gezinshoofden</i>	<i>984,06</i>	<i>1.035,82</i>	<i>1.073,02</i>	<i>1.088,11</i>	<i>1.121,92</i>	<i>1.160,66</i>	<i>1.195,51</i>
<i>waarvan alleenwonenden</i>	<i>860,37</i>	<i>926,74</i>	<i>969,67</i>	<i>984,27</i>	<i>1.019,39</i>	<i>1.055,30</i>	<i>1.085,10</i>
<i>waarvan samenwonenden</i>	<i>681,84</i>	<i>735,95</i>	<i>815,61</i>	<i>816,37</i>	<i>831,75</i>	<i>869,36</i>	<i>915,76</i>
Na een vrijwillig deeltijdse betrekking	727,96	778,09	817,90	836,18	864,75	901,99	931,51
Na studies	606,13	640,98	643,96	649,69	668,13	690,24	694,61
SWT zonder vrijstelling van IWZ	1.036,93	1.066,52	1.088,50	1.145,62	1.182,68	1.210,76	1.240,68
UVW-NWZ	909,54	958,05	982,93	1.013,53	1.054,39	1.089,41	1.120,72
Na een vrijwillig deeltijdse betrekking	669,50	714,34	739,07	755,63	786,94	819,57	844,96
Vrijgestelde ouderen na voltijdse arbeidsprestaties	876,15	928,35	951,50	963,97	996,29	1.029,40	1.056,06
Vrijstelling om soc. of fam. redenen of mantelzorg	249,29	250,91	246,63	245,03	245,87	247,58	247,50
SWT met vrijstelling van IWZ	1.015,79	1.064,74	1.088,86	1.127,95	1.171,83	1.206,60	1.239,16
	2014	2015	2016	2017	2018	Evol. 2007 - 2018	Evol. 2017 - 2018
UVW-WZ	968,44	981,99	1.008,00	1.032,36	1.068,47	+38,2%	+3,5%
Na een voltijdse betrekking	1.040,56	1.029,39	1.047,35	1.065,65	1.098,23	+31,2%	+3,1%
<i>waarvan gezinshoofden</i>	<i>1.194,28</i>	<i>1.195,57</i>	<i>1.222,75</i>	<i>1.248,34</i>	<i>1.293,60</i>	<i>+31,5%</i>	<i>+3,6%</i>
<i>waarvan alleenwonenden</i>	<i>1.071,93</i>	<i>1.066,83</i>	<i>1.088,06</i>	<i>1.105,48</i>	<i>1.133,65</i>	<i>+31,8%</i>	<i>+2,5%</i>
<i>waarvan samenwonenden</i>	<i>909,98</i>	<i>889,16</i>	<i>897,46</i>	<i>909,30</i>	<i>932,90</i>	<i>+36,8%</i>	<i>+2,6%</i>
Na een vrijwillig deeltijdse betrekking	928,51	918,00	938,03	955,99	981,69	+34,9%	+2,7%
Na studies	688,09	693,60	739,46	770,82	803,20	+32,5%	+4,2%
SWT zonder vrijstelling van IWZ	1.237,82	1.247,45	1.274,53	1.295,43	1.321,78	+27,5%	+2,0%
UVW-NWZ	1.127,20	1.162,55	1.196,65	1.220,71	1.256,77	+38,2%	+3,0%
Na een vrijwillig deeltijdse betrekking	848,25	875,72	914,65	932,48	953,31	+42,4%	+2,2%
Vrijgestelde ouderen na voltijdse arbeidsprestaties	1.059,97	1.061,17	1.079,54	1.095,54	1.123,37	+28,2%	+2,5%
Vrijstelling om soc. of fam. redenen of mantelzorg	246,55	250,24	280,08	277,28	267,32	+7,2%	-3,6%
SWT met vrijstelling van IWZ	1.237,67	1.245,75	1.272,62	1.292,51	1.321,25	+30,1%	+2,2%

NB: de gemiddelde uitkering wordt berekend als de som van de bedragen gedeeld door het aantal budgettaire eenheden.

De gemiddelde maandelijkse uitkering in 2018 bedroeg 1.068,47 EUR bij de werkzoekenden en 1.256,77 EUR bij de niet-werkzoekenden. Er zijn echter grote verschillen naargelang het stelsel en naargelang de gezinscategorie. Zo bedroeg de gemiddelde uitkering voor werkzoekende volledig werkloze gezinshoofden na een voltijdse betrekking 1.293,60 EUR, terwijl die van samenwonenden slecht 932,90 EUR bedroeg.

De laagste gemiddelde uitkering situeert zich bij de mantelzorgers (267,32 EUR), de hoogste bij het stelsel van SWT (respectievelijk 1.321,78 EUR bij de werkzoekenden, 1.321,25 EUR bij de niet-werkzoekenden).

Tijdens de periode 2007-2018 steeg de gemiddelde maandelijkse uitkering zowel bij de werkzoekenden als bij de niet-werkzoekenden met 38,2%. Daarbij hoort men rekening te houden met het feit dat de bedragen in lopende prijzen worden uitgedrukt, m.a.w. ze zijn niet gecorrigeerd voor de inflatie. Tijdens de periode 2007-2018 stegen de uitkeringen met 20,3% ten gevolge van de inflatie. Op jaarbasis bedraagt de theoretische stijging door indexering 1,5% in 2018.

Verder beïnvloedden ook de welvaartsaanpassingen¹¹ de evolutie van de gemiddelde maanduitkering, evenals bepaalde reglementaire ontwikkelingen (zoals bv. die van de versterkte degressiviteit, cf. deel 9.3).

Ten slotte is ook het gemiddelde profiel van de uitkeringsgroepen een belangrijke factor bij het berekenen van een gemiddelde uitkering. Zo betekent de daling van het aantal gerechtigden op een inschakelingsuitkering de voorbije jaren dat die groep met een relatief lagere uitkering (gemiddeld maandelijks 803,20 EUR in 2018) minder sterk doorweegt in de berekening van het algemene gemiddelde voor de UVW-WZ. Hetzelfde geldt bv. binnen de UVW-NWZ voor de vrijstellingen in het kader van mantelzorg (of sociale en familiale redenen).

¹¹ Zo werden op 1 september 2017 ingevolge de uitvoering van het Interprofessioneel Akkoord (IPA) 2017-2018 de minimumbedragen voor gezinshoofden met 3,5% verhoogd.

3.4.2

Werkloosheidsgraad per entiteit

Tabel 26

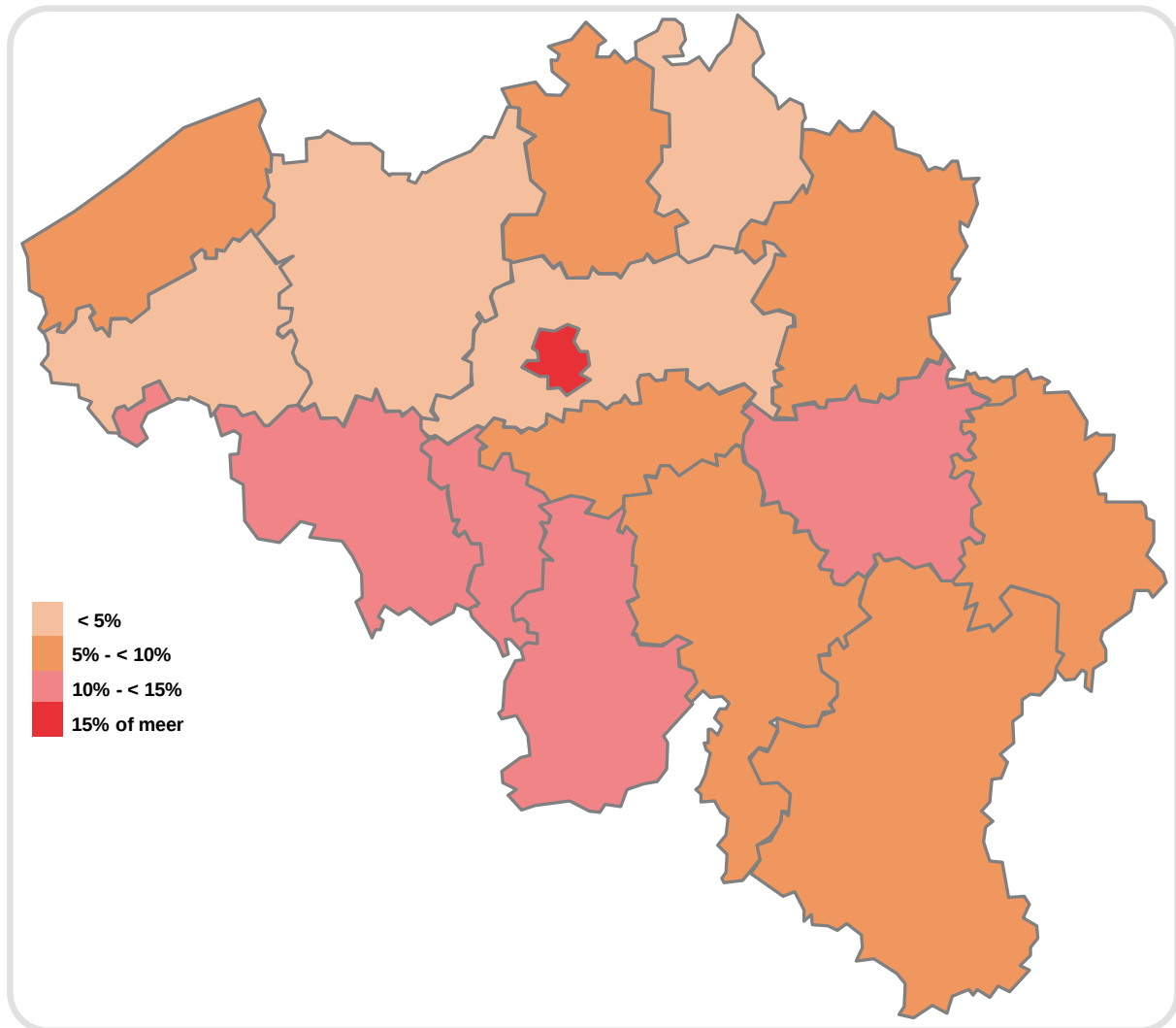
Werkloosheidsgraad per entiteit in 2007 en 2018

	2007	2018	Evol. 2007 - 2018
Kortrijk	5,1	3,6	-1,5
Leuven	5,2	4,2	-1,0
Gent	6,8	4,9	-1,9
Turnhout	6,4	4,9	-1,5
Hasselt	7,5	5,6	-1,9
Brugge	7,1	5,9	-1,2
Antwerpen	8,0	7,2	-0,8
Aarlen	11,7	7,3	-4,4
Nijvel	11,6	8,5	-3,1
Verviers	13,9	8,9	-5,0
Namen	16,2	9,7	-6,5
Luik	19,6	12,3	-7,3
Bergen	21,5	12,4	-9,1
La Louvière	19,7	12,5	-7,2
Charleroi	24,3	13,9	-10,4
Brussel	20,5	15,7	-4,8
Land	11,4	7,9	-3,5

Tabel 26 geeft de werkloosheidsgraad per entiteit weer, berekend door het aantal UVW-WZ in de maand juni van 2007 en 2018 te delen door het aantal tegen werkloosheid verzekerden op 30 juni van respectievelijk de jaren 2007 en 2017. De berekeningen werden door de RVA gemaakt op basis van RVA-gegevens over de UVW-WZ, RSZ- en DIBISS-gegevens¹² over de werknemers en RIZIV-gegevens over de grensarbeiders. Grafiek 30 biedt een geografische weergave van die werkloosheidsgraden.

¹² Rekening houdende met het feit dat de Dienst voor de Bijzondere Socialezekerheidsstelsels (DIBISS) pas sinds 1 januari 2015 is ontstaan uit de fusie van RSZPPO en DOSZ.

Grafiek 30
Werkloosheidsgraad per entiteit in 2018

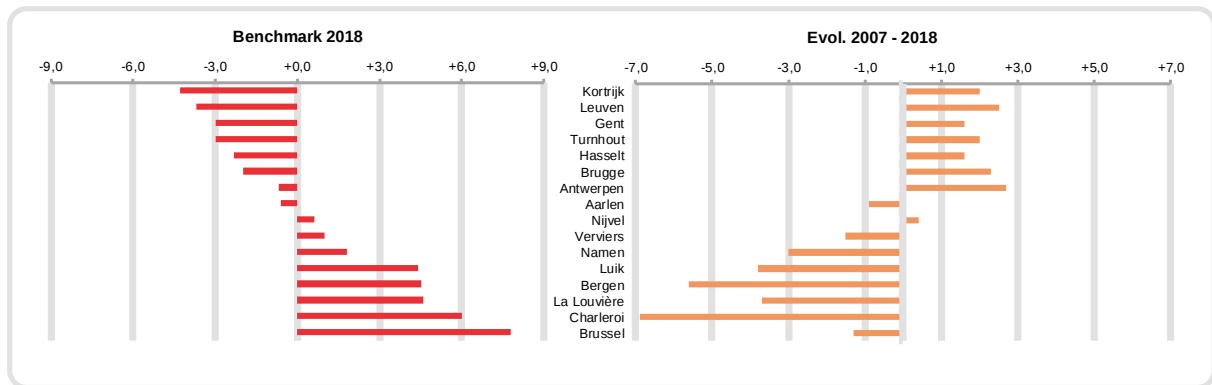

De kaart laat zien dat de werkloosheidsgraden in België geografisch heel verschillend zijn. Geen enkele entiteit van het Vlaams Gewest behoort tot de groepen met een werkloosheidsgraad van 10% of meer. Die groepen omvatten enkel entiteiten van het Waals en het Brussels Hoofdstedelijk gewest. Vier van de entiteiten in het Waals Gewest (Aarlen, Nijvel, Verviers en Namen) laten een werkloosheidsgraad onder de 10% noteren.

Die resultaten kunnen echter nog verder worden genuanceerd. Grafiek 31 maakt voor 2018 een benchmark van de werkloosheidsgraden tegenover het landgemiddelde (links), alsook voor de evolutie in de periode 2007-2018 (rechts). Het nulpunt stemt telkens overeen met het gemiddelde voor het land (m.n. een werkloosheidsgraad van 7,9% in 2018 en –3,5 procentpunt verschil ten opzichte van 2007).

Grafiek 31

Benchmark van de werkloosheidsgraad per entiteit:
situatie in 2018 en evolutie sinds 2007

Grafiek 32 toont dezelfde gegevens in de vormgeving van een 2-dimensionale benchmarkgrafiek. Zo worden de entiteiten binnen 4 velden gepositioneerd. Het nulpunt komt overeen met de nulpunten van grafiek 31: de gemiddelde werkloosheidsgraad van 7,9% in 2018 (horizontale as) en gemiddeld -3,5 procentpunt verschil t.o.v. 2007 (verticale as). Bij wijze van interpretatiehulp licht tabel 27 de betekenis van elk van de 4 velden toe.

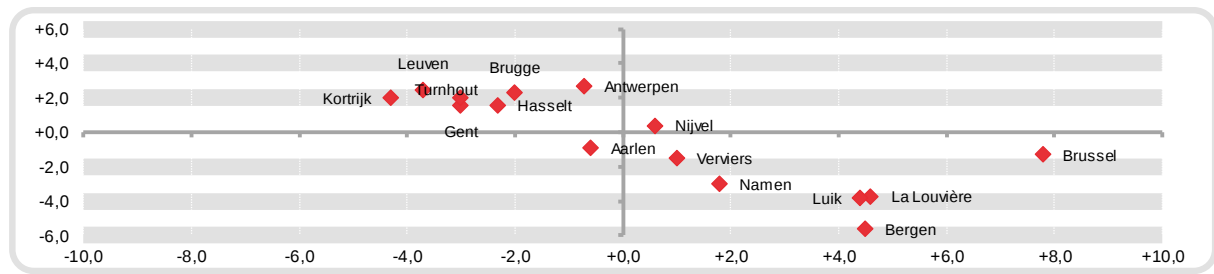
Tabel 27

Interpretatiesleutel van de 2-dimensionale benchmarkgrafiek

Werkloosheidsgraad lager dan gemiddeld in 2018 Relatief minder gunstige evolutie van de werkloosheidsgraad t.o.v. 2007	Werkloosheidsgraad hoger dan gemiddeld in 2018 Relatief minder gunstige evolutie van de werkloosheidsgraad t.o.v. 2007
Werkloosheidsgraad lager dan gemiddeld in 2018 Relatief gunstigere evolutie van de werkloosheidsgraad t.o.v. 2007	Werkloosheidsgraad hoger dan gemiddeld in 2018 Relatief gunstigere evolutie van de werkloosheidsgraad t.o.v. 2007

Grafiek 32

Benchmark van de werkloosheidsgraad per entiteit: kruising van de situatie in 2018 en de evolutie sinds 2007

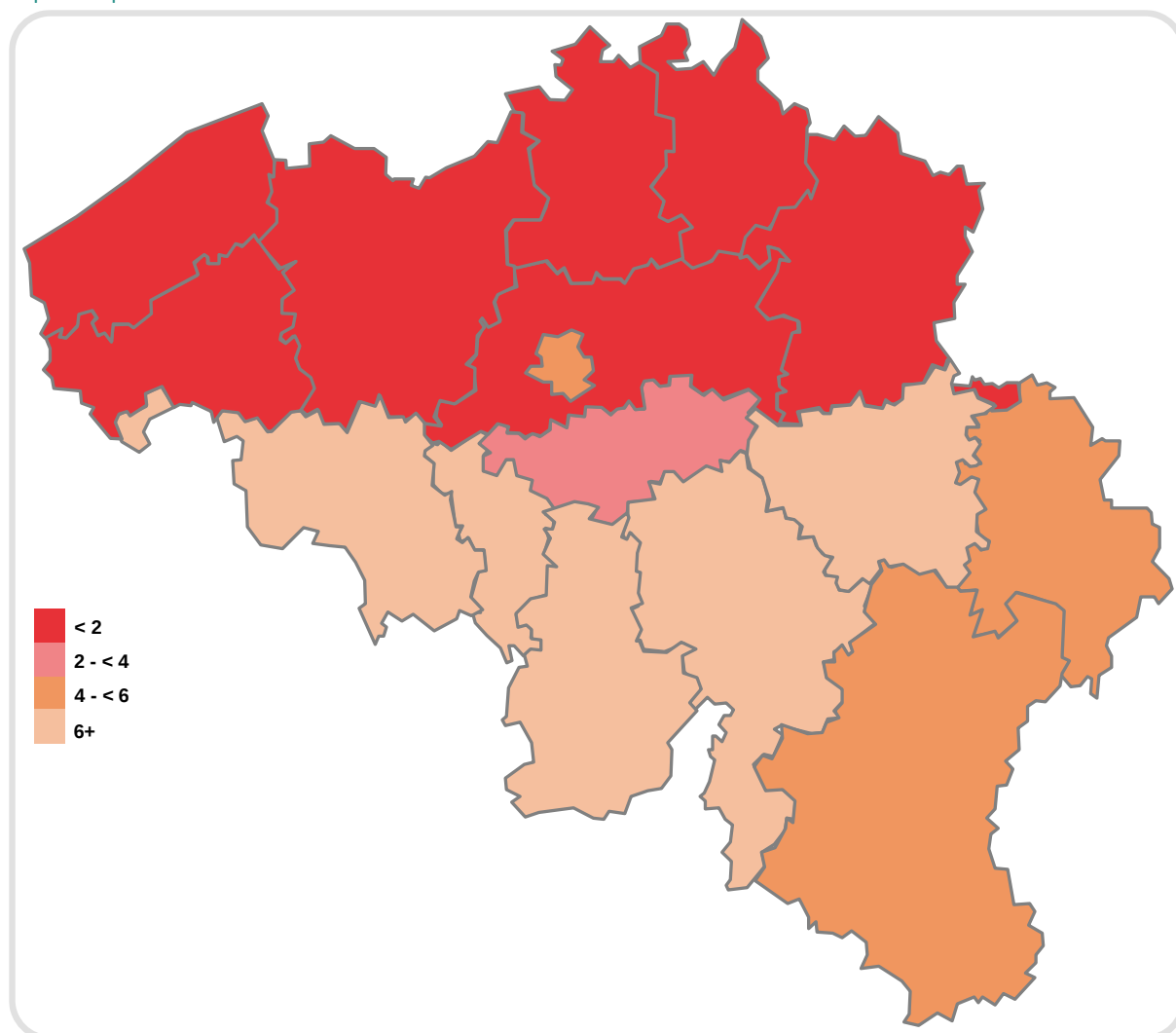
Bij deze benchmark valt op dat de entiteiten zich grosso modo langs een lijn van linksboven naar rechtsonder positioneren. Dat betekent dat over het algemeen de entiteiten met de hoogste werkloosheidsgraden ook de gunstigste evolutie kennen en omgekeerd.

In zowel het veld rechtsboven (met een relatief hoge werkloosheidsgraad en een ongunstige evolutie) als dat linksonder (met een relatief lage werkloosheidsgraad en een gunstige evolutie) bevindt zich telkens slechts 1 entiteit, respectievelijk die van Nijvel en die van Aarlen. Voor beide entiteiten geldt echter dat ze voor beide criteria eerder tegen het absolute nulpunt (d.i. het landgemiddelde) aanleunen dan een expliciet negatief of gunstig benchmarkresultaat vertonen.

De overige entiteiten van het Waals Gewest en die van Brussel verspreiden zich over het veld rechtsonder. Dit betekent dat ze ondanks een relatief hogere werkloosheidsgraad wel allemaal een relatief gunstiger evolutie sinds 2007 laten noteren, maar dat de grootorde van beide indicatoren behoorlijk divergeert van entiteit tot entiteit.

De entiteiten van het Vlaams Gewest bevinden zich eerder binnen één cluster linksboven in de grafiek. Dit duidt behalve op een relatief lage werkloosheidsgraad ook op een vrij uniforme evolutie. Hoewel die evolutie relatief gezien minder gunstig is dan die in de entiteiten van het Waals Gewest en van Brussel, dient erop te worden gewezen dat alle entiteiten zich onder de nulgroeilijn (3,5 op de verticale as) bevinden, aangezien de werkloosheidsgraad ook in alle Vlaamse entiteiten is gedaald.

Grafiek 33
Evolutie van de werkloosheidsgraad per entiteit
in procentpunt sinds 2007

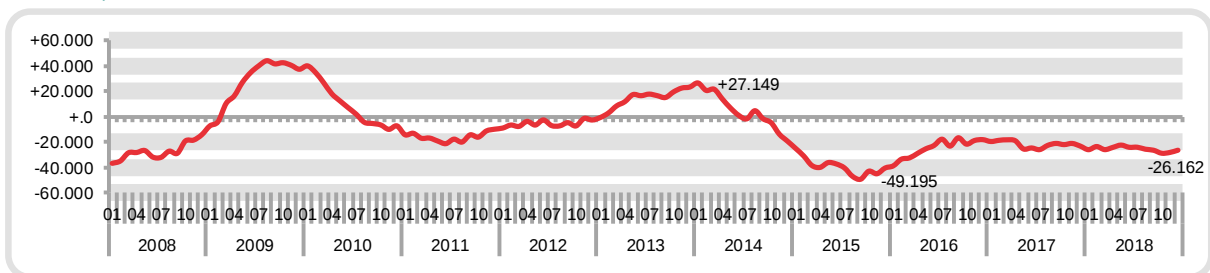
3.4.3

Evolutie van het vlottend kwartaalgemiddelde

De Belgische economie heeft relatief goed standgehouden tijdens de economische en financiële crisis die eind 2008 begon. De opleving begon midden 2009 en er deed zich een groei van het bbp voor in de loop van het jaar 2010. De groei is vooral te verklaren door de sterkte van de buitenlandse vraag, waardoor ons land weerstand kon bieden aan die eerste crisis. Begin 2011 noteerden we dan ook een bbp-niveau dat zelfs hoger was dan voor de crisis. Datzelfde jaar vertoont echter een ommekeer op economisch vlak. De evolutie van het bbp neigt steeds meer naar stagnering op jaarbasis. Die ommekeer heeft geleidelijk een weerslag op de evolutie van de werkloosheid.

Grafiek 34

Evolutie van het aantal UVW-WZ – verschil op jaarbasis van het vlottend kwartaalgemiddelde (maanden M, M-1, M-2)

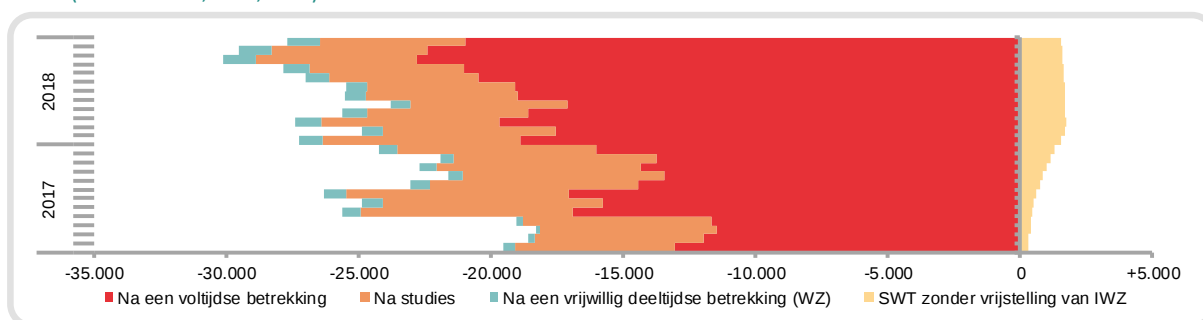

Het klimaat van economische en financiële onzekerheid dat ontstaat als gevolg van de openbare schulden crisis in de eurozone, blijft gedurende het hele jaar 2012 aanhouden en zorgt voor een daling van het bbp. De werkloosheid reageert vanaf 2013 met vertraging op de conjuncturele achteruitgang, wat in januari 2014 leidt tot een stijging met +27.149 eenheden (in vlottend gemiddelde over 3 maanden ten opzichte van het voorgaande jaar). De omvang van die stijgingen wordt echter kort na die piek kleiner en evolueert zelfs naar dalingen vanaf de maand september van dat jaar. Een jaar later, in 2015, noteren we de grootste daling met 49.195 eenheden. Ook daarna blijven de dalingen aanhouden, zij het in verminderde mate.

Wanneer we de evolutie voor de voorbije 2 jaar opsplitsen volgens subgroep (cf. grafiek 35), merken we dat onder invloed van de verbeterende economie het aantal UVW-WZ na arbeid, zij het na een voltijdse of vrijwillig deeltijdse betrekking, constant afneemt. Ook bij de UVW-WZ na studies zet de dalende trend zich verder in 2018, meer onder invloed van de conjunctuur dan van de maatregel betreffende de beperking van het recht op inschakelingsuitkeringen. Het aantal WZ SWT neemt in 2018 opnieuw toe.

Grafiek 35

Evolutie van het aantal UVW-WZ volgens subgroep: verschil op jaarbasis van het vlottend kwartaalgemiddelde (maanden M, M-1, M-2)

3.4.4

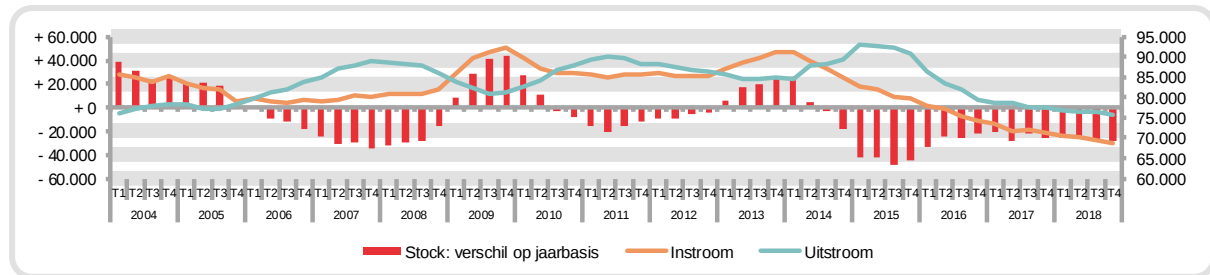
Dynamische evolutie van de UVW-WZ

3.4.4.1

Evolutie van de in- en uitstromen

Grafiek 36

De variatie op jaarbasis van de UVW-WZ vergeleken met de in- en uitstroom

NB: De grafiek geeft de variatie op jaarbasis weer van het aantal verschillende personen in de groep van de UVW-WZ in indieningsmaanden.

Grafiek 36 vergelijkt de variatie van het aantal verschillende personen in de groep van de UVW-WZ met de evolutie van de in- en uitstromen (glijdende jaargemiddelden) in de loop van de periode 2004-2018. Een instroom wordt als dusdanig geteld indien een UVW-WZ in een trimester gedurende 1 van de 3 indieningsmaanden een betaling ontving, maar geen betaling kreeg in het daaraan voorafgaande trimester. Omgekeerd tellen we een uitstroom indien een UVW-WZ gedurende geen van de 3 indieningsmaanden van een trimester een betaling ontving, maar het daaraan voorafgaande trimester wel minstens 1 betaling kreeg. Bijgevolg stemt de stock van een trimester overeen met de som van de blijvers en de instromers, en verwijst deze dus naar de UVW-WZ die in dat trimester een betaling ontvingen.

De instroom en uitstroom evolueren in het kielzog van de economische conjunctuur, waardoor een hogere instroom meestal gepaard gaat met een lagere uitstroom en omgekeerd. Na een periode van relatief hoge uitstroom en lage instroom van 2005 tot 2008, zien we hoe tijdens de financieel-economische crisis de instroom stijgt naar een piek in 2009, terwijl tegelijk de uitstroom vermindert. In 2010 groeien instroom en uitstroom weer naar elkaar toe. Vanaf het derde trimester van 2014 daalt de instroom onder de uitstroom, die een piek bereikt begin 2015. Deze laat zich grotendeels verklaren door de eerste – en meteen ook grootste – uitstroom van UVW-WZ die het einde van hun recht op inschakelingsuitkeringen bereikten in januari 2015. Sinds deze piek worden zowel de in- als de uitstroom gekenmerkt door een gestage daling, waarbij de uitstroom steeds hoger blijft liggen dan de instroom.

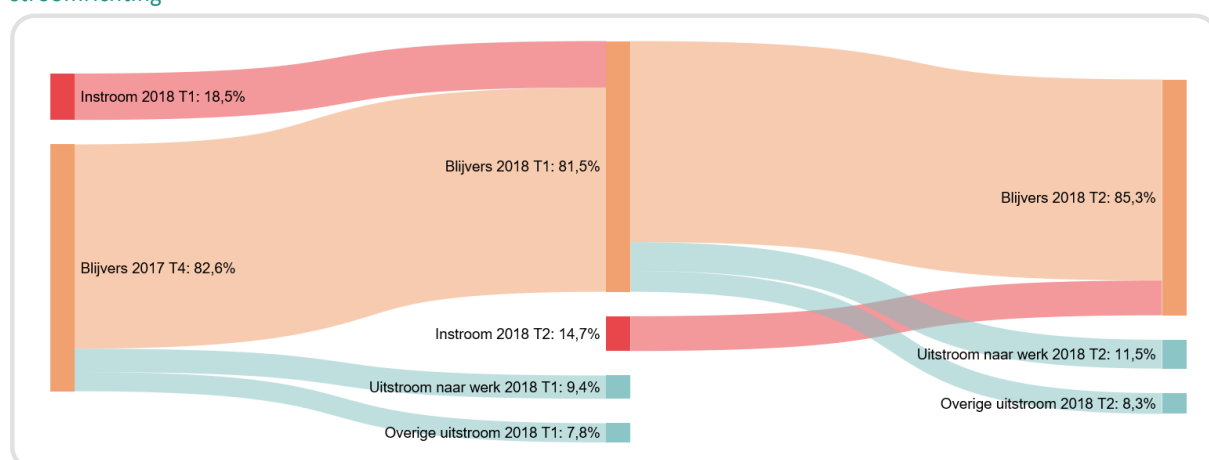
Tabel 28
Verhouding tussen de stock, blijvers,
instroom en uitstroom in 2017 en 2018

		Stock	Blijvers	Instroom	Uitstroom	Stock T-1			Stock	Blijvers	Instroom	Uitstroom
2017	T1	435.784	357.481	78.303	72.326	429.807	2017	T1	100%	82,0%	18,0%	16,8%
	T2	411.519	351.922	59.597	83.862	435.784		T2	100%	85,5%	14,5%	19,2%
	T3	419.337	342.609	76.728	68.910	411.519		T3	100%	81,7%	18,3%	16,7%
	T4	404.227	333.807	70.420	85.530	419.337		T4	100%	82,6%	17,4%	20,4%
	Jaar	417.717	346.455	71.262	77.657	424.112		Jaar	100%	82,9%	17,1%	18,3%
2018	T1	410.570	334.557	76.013	69.670	404.227	2018	T1	100%	81,5%	18,5%	17,2%
	T2	386.239	329.273	56.966	81.297	410.570		T2	100%	85,3%	14,7%	19,8%
	T3	391.583	317.373	74.210	68.866	386.239		T3	100%	81,0%	19,0%	17,8%
	T4	375.403	308.390	67.013	83.193	391.583		T4	100%	82,1%	17,9%	21,2%
	Jaar	390.949	322.398	68.551	75.757	398.155		Jaar	100%	82,5%	17,5%	19,0%

Tabel 28 geeft een beter inzicht in de onderlinge verhoudingen tussen de instroom, de uitstroom, de stock en de blijvers. De instroom, uitstroom en stock werden hierboven reeds gedefinieerd. Een blijver in een bepaald trimester is een UVW-WZ die zowel in dit trimester als in het voorgaande trimester een betaling ontving.

De verhoudingen tussen de verschillende categorieën zijn relatief stabiel gebleven in 2017 en 2018. De stock bestaat gemiddeld voor iets meer dan 80% uit blijvers en voor iets minder dan 20% uit instromers. Het percentage uitstromers schommelt ook rond de 20%. Hoewel de percentages licht variëren, stellen we over het algemeen in de voorbije twee jaren iets hogere uitstroom- dan instroompercentages vast.

Grafiek 37
Verhoudingen tussen de in- en uitstroom en de blijvers
in T4 2017 en T2 2018, en bepaling van de uit-
stroomrichting

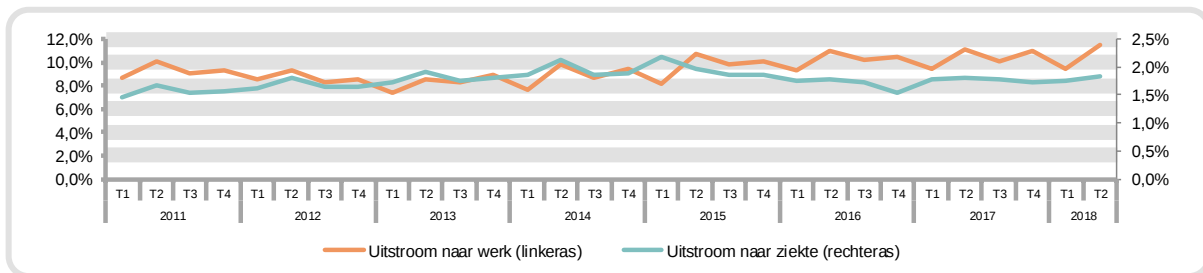
Uitstroomcijfers laten ons toe de dynamiek die aan de basis ligt van evoluties in de werkloosheid beter te begrijpen. De totale uitstroom geeft echter geen informatie over de kwalitatieve aspecten van de uitstroom. Daarom is het interessant na te gaan in welke socio-economische positie de werklozen na hun uitstroom terechtkomen. Voor het bepalen van die socio-economische positie wordt gebruik gemaakt van de Dopfluxbisprocedure, een gestandaardiseerde procedure binnen de

RVA-databases voor de opvolging van de socio-economische positie van uitstromers. Voor de uitstromers (die worden bepaald op basis van betaalgegevens op indieningsmaand) bekijken we de volgende refertemaand die overeenstemt met die betaling. Daar zoeken we naar een bericht van overlijden, pensionering, tewerkstelling of ziekte in de periode vanaf de maand die voorafgaat aan de uitstroom t.e.m. de maand die op de uitstroom volgt.

Grafiek 37 toont opnieuw de onderlinge verhoudingen tussen de verschillende categorieën in het laatste trimester van 2017 en de eerste twee trimesters van 2018, maar voegt er informatie over de uitstroomrichting aan toe. Die vertelt ons dat de belangrijkste uitstroomrichting de uitstroom naar werk is: meer dan de helft van de personen die in het tweede trimester van 2018 uitstroomden, vond werk.

Grafiek 38

Evolutie van de uitstroom naar werk en de uitstroom naar ziekte van 2011 tot T2 2018

Grafiek 38 vergelijkt de uitstroom naar werk met die naar ziekte van 2011 tot en met het tweede trimester van 2018. We zien dat de uitstroom naar werk opmerkelijk hoger ligt dan de uitstroom naar ziekte, maar dat beide uitstromen ongeveer dezelfde evoluties volgen. In T1 2015 wijken ze van elkaar af: de uitstroom naar ziekte bereikt een piek van 2,2%, terwijl de uitstroom naar werk daalt tot 8,2%. Dit wordt ongetwijfeld verklaard door de hoge uitstroom in T1 2015 naar aanleiding van de beperking van het recht op inschakelingsuitkeringen.

3.4.4.2

Kenmerken van de uitstroom naar werk

In het eerste semester 2018 stroomden gemiddeld 41.819 personen uit naar werk. Dit betekent dat de uitstroomratio in het eerste semester van 2018 10,3% bedroeg, een lichte stijging ten opzichte van het eerste semester van 2017 (10,2%).

Als we het onderscheid maken volgens diverse profielkenmerken (cf. tabel 29), zien we ten opzichte van 2017 een (lichtjes) verbeterd uitstroompercentage naar werk voor:

- werkloze vrouwen: 10,1% (9,8% in 2017);
- werkloze jonger dan 25 jaar: 18,7% (18,0% in 2017);
- werklozen met een werkloosheidsduur van minder dan één jaar: 19,0% (18,6% in 2017);
- hogeschoolde werklozen: 15,2% (14,4% in 2017);
- samenwonende werklozen: 14,9% (14,8% in 2017);
- werklozen uit het Vlaams Gewest: 13,6% (13,3% in 2017).

Ook voor enkele andere categorieën vinden we een licht verbeterd uitstroompercentage terug, zoals voor de werklozen tussen 25 en 49 jaar, de werklozen in het stelsel werkloosheid na een voltijdse betrekking en werklozen met een niet-EU-nationaliteit.

De grootorde van de uitstroom verschilt naargelang het profiel van de UVW-WZ.

- De uitstroom naar werk is groter bij de mannen (10,4%) dan bij de vrouwen (10,1%).
- De mate van uitstroom naar werk neemt af met de leeftijd: van 18,7% bij de leeftijdsklasse < 25 jaar tot 3,8% bij de 50-plussers.
- Hetzelfde geldt voor de werkloosheidsduur: hoe langer de werkloosheid duurt, hoe lager de uitstroom naar werk: van 19,0% bij minder dan één jaar werkloosheid tot 3,5% bij een werkloosheidsduur van minstens 2 jaar.
- Een hoger opleidingsniveau bevordert de uitstroom naar werk: van 7,2% bij de laaggeschoolden tot 15,2% bij de hogeschoolde.
- De UVW-WZ na studies vertonen een iets hoger percentage van uitstroom naar werk (11,8%) dan de UVW-WZ na arbeidsprestaties (10,2% na een voltijdse betrekking), wat zich ongetwijfeld laat verklaren door het feit dat de groep UVW-WZ na studies meer jongeren bevat. Het op één na hoogste percentage vinden we bij de vrijwillig deeltijdse werknemers (10,9%), en het laagste bij de SWT'ers (0,4%).
- De samenwonenden (14,9%) vertonen een veel hoger uitstroompercentage naar werk dan de twee andere gezinscategorieën (gezinshoofden: 5,2% en alleenwonenden: 7,2%).
- De uitstroom naar werk is het grootst in het Vlaams Gewest (13,6%), gevolgd door het Waals Gewest (8,5%) en ten slotte het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (6,3%).
- Volgens nationaliteit vertonen de Belgische UVW-WZ de grootste uitstroom naar werk (10,5%). Opmerkelijk is dat voor de vreemdelingen met een buitenlandse EU-nationaliteit en voor de niet-EU-vreemdelingen een gelijkaardig uitstroompercentage naar werk wordt teruggevonden (respectievelijk 8,9% en 8,6%). Voor beide groepen is het uitstroompercentage vergelijkbaar met dat van het vorige jaar.

Tabel 29

Uitstroom naar werk van de werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen (verschillende personen) in het eerste semester van 2018

	Gemiddelde aantal UVW-WZ in het eerste semester van 2018	Gemiddelde uitstroom naar werk in het eerste semester van 2018		Gemiddelde uitstroom naar werk in het eerste semester van 2017
		Aantal	Ratio	
Geslacht				
Mannen	223.381	23.227	10,4%	10,5%
Vrouwen	184.018	18.592	10,1%	9,8%
Leeftijdscategorie				
< 25 jaar	35.912	6.717	18,7%	18,0%
25-49 jaar	238.775	30.026	12,6%	12,4%
50 jaar of ouder	132.712	5.076	3,8%	3,8%
Werkloosheidsduur				
< 1 jaar	149.055	28.362	19,0%	18,6%
1-2 jaar	71.347	6.858	9,6%	9,9%
2 jaar of langer	186.997	6.599	3,5%	3,7%
Opleidingsniveau				
Laaggeschoold	199.097	14.418	7,2%	7,3%
Middengeschoold	135.778	16.761	12,3%	12,5%
Hooggeschoold	69.732	10.597	15,2%	14,4%
Statuut				
Na een voltijdse betrekking	329.927	33.807	10,2%	10,1%
Na studies	46.224	5.473	11,8%	11,8%
Na een vrijw illig deeltijdse betrekking (WZ)	23.072	2.509	10,9%	11,2%
SWT zonder vrijstelling van WZ	8.176	31	0,4%	0,4%
Gezinscategorie				
Gezinshoofden	113.720	5.924	5,2%	5,2%
Samenwonenden	191.751	28.540	14,9%	14,8%
Alleenwonenden	101.928	7.355	7,2%	7,2%
Gewest				
Vlaams Gewest	172.259	23.354	13,6%	13,3%
Waals Gewest	166.306	14.128	8,5%	8,6%
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	68.834	4.337	6,3%	6,3%
Nationaliteit				
Belgische nationaliteit	342.208	36.102	10,5%	10,5%
Buitenlandse EU-nationaliteit	38.067	3.384	8,9%	8,9%
Niet-EU-nationaliteit	27.124	2.333	8,6%	8,5%
Totaal	407.399	41.819	10,3%	10,2%

Semestergemiddelden o.b.v. trimestriële gegevens.

NB: het totaal omvat ook de UVW-WZ waarvan het scholingsniveau onbekend is.

3.4.4.3 Kenmerken van de instroom

Tabel 30
Instroom als werkzoekende uitkeringsgerechtigde
volledig werkloze (verschillende personen) in het eerste
semester van 2018 (< 65 jaar)

	Gemiddelde instroom aan UWV-WZ in het eerste semester van 2018		Gemiddeld aantal werknemers in loondienst in het eerste semester van 2018	
	Aantal	%	Aantal	%
Geslacht				
Man	35.615	53,6%	1.987.781	50,9%
Vrouw	30.875	46,4%	1.920.670	49,1%
Leeftijdsklasse				
15-24 jaar	9.573	14,4%	266.380	6,8%
15-19 jaar	231	0,3 %		
20-24 jaar	9.342	14,1%		
25-39 jaar	32.233	48,5%	1.494.995	38,3%
25-29 jaar	12.888	19,4%		
30-34 jaar	10.602	15,9%		
35-39 jaar	8.743	13,1%		
40-49 jaar	13.784	20,7%	991.710	25,4%
40-44 jaar	7.236	10,9%		
45-49 jaar	6.548	9,8%		
50-64 jaar	10.893	16,4%	1 128 302	28,9%
50-54 jaar	5.414	8,1%		
55-59 jaar	4.273	6,4%		
60-64 jaar	1.206	1,8%		
Totaal	66.490	100%	3.908.450	100%

Bronnen: RVA (instroom) en RSZ (loontrekkende tewerkstelling – tabellen tewerkgestelde werknemers).

Semestergemiddelde o.b.v. trimestriële gegevens

Tabel 30 schetst een algemeen profiel van de nieuwe werklozen, d.i. de instroom van werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen in het eerste semester van 2018.¹³ Gemiddeld stroomden in de loop van dit semester 66.490 personen in (< 65 jaar). Er zijn weinig verschillen op basis van geslacht vast te stellen: de mannen maken in totaal 53,6% van de instroom in de volledige werkloosheid uit en de vrouwen 46,4%, wat licht verschilt met de verhoudingen bij de loontrekkenden in de privésector. Volgens leeftijdsklasse noteren we in vergelijking tot de arbeid in loondienst vooral voor

de jongeren onder de 25 jaar een oververtegenwoordiging (m.n. 14,4% van de instroom tegenover 6,8% van de arbeid in loondienst). Omgekeerd is de oudste leeftijdsklasse (50-64 jaar) verhoudingsgewijs minder talrijk in de instroom in de volledige werkloosheid dan in de arbeid in loondienst (respectievelijk 16,4% tegenover 28,9%).

¹³ Dit profiel is beperkt tot het eerste semester van 2018 teneinde een vergelijking mogelijk te maken met de meest recente RSZ-gegevens m.b.t. het profiel van de tewerkgestelde werknemers. Om dezelfde reden wordt een gemiddelde gemaakt van de twee trimesterwaarden om tot een semesterwaarde te komen. We hanteerden dezelfde werkwijze voor punt 3.4.4.2 over de kenmerken van de uitstroom naar werk.

3.4.5 Sancties

Tabel 31 bevat een overzicht van de sancties voor werklozen, die werden geregistreerd bij de RVA. In het kader van de Zesde Staatshervorming werd de beslissingsbevoegdheid inzake sommige sancties geregionaliseerd, bv. de sancties die verband houden met het geheel aan procedures voor de opvolging van het actieve zoekgedrag bij de werklozen (de actieve beschikbaarheid)¹⁴. Daarnaast werden ook de sancties die betrekking hebben op de passieve beschikbaarheid (werkweigering e.d.) overgeheveld naar de gewesten. De gewesten dienen de RVA op de hoogte te brengen van hun beslissingen zodat de RVA de informatie kan verwerken in de dossiers. Dat gebeurt via elektronische fluxen. De gegevens met betrekking tot de geregionaliseerde sancties betreffen dus sancties die door de RVA werden behandeld op het vlak van de gevolgen ervan op de betaling van de werkloosheidsuitkeringen.

De sancties in verband met werkverlating en ontslag om billijke redenen (vrijwillige werkloosheid) en de administratieve sancties (bv. zwartwerk, gezinssituatie) bleven op het federale niveau behouden.

Op *federaal* niveau stellen we op jaarbasis een stijging met 13,0% vast van het aantal sancties wegens vrijwillige werkloosheid. De stijging is iets groter bij de verwittigingen (+13,7%) dan bij de andere (+12,9%). Het aantal sancties en verwittigingen voor administratieve inbreuken is gedaald (-6,4%). Indien we de verwittigingen buiten beschouwing laten, is het aantal administratieve sancties gedaald met 7,1%.

Bij de *geregionaliseerde* sancties zien we een status quo van het aantal sancties met betrekking tot de passieve beschikbaarheid, die toe te schrijven is aan een toename van de sancties (+5,0%), gekoppeld aan een afname van de verwittigingen (-12,3%). Het aantal uitsluitingen tot herinschrijving ligt 18,3% lager dan in 2017.

Bij de sancties met betrekking tot de actieve beschikbaarheid zien we een daling ten opzichte van vorig jaar (-3,6%). In dat opzicht moeten we echter voorzichtig zijn bij de vergelijkingen en rekening houden met meerdere factoren zoals de evolutie van het aantal werklozen, de tijd die nodig is voor het ten laste nemen van die nieuwe materies door de gewestelijke diensten, het feit dat het federale normatieve kader betreffende de controle van de actieve beschikbaarheid geen sancties voorziet maar wel verwittigingen bij de eerste negatieve evaluaties, en vooral de autonomie die gegeven wordt aan de gewesten door dat nieuwe federale normatieve kader. Dat federaal kader legt de algemene principes vast van de controle. De gewesten mogen evenwel de modaliteiten ervan bepalen, wat kan leiden tot een verschillende aanpak en andere procedures in de gewesten, wat zich weerspiegelt in de cijfers. De betrokkenheid bij de controle van de consulenten belast met de begeleiding van de werklozen kan groter of minder groot zijn. Sommige verschillen kunnen ook worden verklaard door het feit dat de voorafgaande verwittigingen die worden gegeven in het kader van het begeleidingsproces of in een eerdere fase van het controleproces niet als verwittigingen geteld worden aangezien ze niet voorzien zijn in het federaal kader en niet dezelfde juridische gevolgen hebben. Ze worden in ieder geval in tabel 32 opgenomen als voorafgaande verwittigingen met de bedoeling een volledig beeld te geven van de beslissingen van de gewestinstellingen. Gedetailleerdere informatie behoort toe aan de gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling.

¹⁴ Die bevoegdheid werd in 2017 operationeel overgedragen naar het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. In 2016 voerde de RVA die activiteit binnen de entiteit Brussel nog uit voor rekening van Actiris.

Tabel 31
Bij de RVA geregistreeerde sancties voor werklozen
in 2017 en 2018

	2017	2018	Evol. 2017 - 2018
Federale bevoegdheid			
Vrijwillige werkloosheid: sancties	13.980	15.780	+12,9%
Afdanking om billijke redenen	3.633	3.729	+2,6%
Werkverlating	9.782	11.452	+17,1%
Zich niet aanmelden op het werkloosheidskantoor	565	599	+6,0%
Vrijwillige werkloosheid: verwittigingen	1.465	1.666	+13,7%
Vrijwillige werkloosheid: sancties + verwittigingen	15.445	17.446	+13,0%
Administratieve inbreuken: sancties	12.648	11.744	-7,1%
Onjuiste, onvolledige of laattijdige verklaring	5.800	5.690	-1,9%
Onrechtmatige stempel, misbruik controlekaart	6.675	5.969	-10,6%
Opmaken van onjuiste stukken, vals stempelmerk	173	85	-50,9%
Administratieve inbreuken: verwittigingen	12.537	11.837	-5,6%
Administratieve inbreuken: sancties + verwittigingen	25.185	23.581	-6,4%
Regionale bevoegdheid sedert 2016 (2017 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest)			
Passieve beschikbaarheid: sancties	11.726	12.308	+5,0%
Werkweigerig	113	225	+99,1%
Afdanking, stopzetting of weigering van een beroepsopleiding	582	687	+18,0%
Zich niet aanmelden bij een werkgever	980	1.327	+35,4%
Zich niet aanmelden bij het plaatsingsdienst, of dienst beroepsopleiding	9.496	9.435	-0,6%
Weigering deelname aan, stopzetting of mislukking van een inschakelingsparcours	540	619	+14,6%
Weigering outplacement of weigering inschrijving in een tewerkstellingscel	15	15	+0,0%
Passieve beschikbaarheid: verwittigingen	4.748	4.162	-12,3%
Passieve beschikbaarheid: sancties + verwittigingen	16.474	16.470	-0,0%
Uitsluiting (tot herinschrijving)	3.105	2.536	-18,3%
Uitsluiting door de gewesten ingeval van onbeschikbaarheid of schrapping als werkzoekende	3.049	2.493	-18,2%
Uitsluiting door de RVA ingeval van onbeschikbaarheid of niet ingeschreven als werzoekende	56	43	-23,2%
Passieve beschikbaarheid + uitsluiting	19.579	19.006	-2,9%
Actieve beschikbaarheid: sancties	7.394	6.793	-8,1%
Tijdelijke schorsing van de uitkeringen	2.624	2.172	-17,2%
Tijdelijke schorsing van de uitkeringen (4-10 weken)	431	328	-23,9%
Tijdelijke schorsing van de uitkeringen (13 weken)	2.193	1.844	-15,9%
Verminderde uitkering	2.822	2.843	+0,7%
Verminderde uitkering (4-10 weken)	396	346	-12,6%
Verminderde uitkering (13 weken)	2.426	2.497	+2,9%
Verminderde uitkering, gevolgd door uitsluiting	1.200	1.079	-10,1%
Uitsluiting	748	699	-6,6%
Actieve beschikbaarheid: verwittigingen	16.041	15.810	-1,4%
Actieve beschikbaarheid: sancties + verwittigingen	23.435	22.603	-3,6%
Voorafgaande verwittigingen	12.108	17.998	+48,6%
Beschikbaarheid van jongeren in beroepsinschakelingstijd (DISPO J)			
Negatieve eerste evaluatie	6.415	7.081	+10,4%
Negatieve tweede evaluatie	4.129	5.184	+25,6%
Negatieve evaluatie na eerdere negatieve evaluatie	1.923	2.938	+52,8%
DISPO J: totaal negatieve evaluaties	12.467	15.203	+21,9%
Voorafgaande verwittigingen	5.831	5.999	+2,9%

Ingevolge de 6de Staatshervorming werd de beslissingsbevoegdheid betreffende sancties voor passieve en actieve onbeschikbaarheid overgedragen naar de Gewesten (regionale sancties). Vanaf 2017 worden de beslissingen genomen door alle gewestelijke diensten. De regionale sancties worden door de gewestelijke diensten gecommuniceerd via elektronische fluxen aan de RVA, die ze uitvoert. De cijfers betreffende de beslissingen van de gewestelijke diensten worden opgemaakt door de RVA op basis van de elektronische fluxen van de gewestelijke diensten. Kleine verschillen met de door de gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling gepubliceerde cijfers zijn mogelijk, rekening houdend met enerzijds een lichte vertraging te wijten aan de verzending van de gegevens en de wijze waarop wijzigingen en annulaties worden geregistreerd, en anderzijds met de toepassing van andere statistische tellingsregels.

Uitsluiting (tot herinschrijving): de niet-toekenning van uitkeringen omwille van onbeschikbaarheid voor de arbeidsmarkt tot herinschrijving als werkzoekende.

Actieve beschikbaarheid - sancties: het federale kader legt de algemene principes vast van de controle. De gewesten mogen evenwel de modaliteiten ervan bepalen, wat kan leiden tot een verschillende aanpak en andere procedures in de gewesten. Sommige verschillen kunnen ook worden verklaard door het feit dat de verwittigingen die gegeven worden in het kader van het begeleidingsproces niet als zodanig worden geteld. Gedetailleerdere informatie behoort toe aan de gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling.

Actieve beschikbaarheid— verwittigingen: de **voorafgaande verwittigingen** die worden gegeven in het kader van het begeleidingsproces of in een eerdere fase van het controleproces (enkel in het Vlaams en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest) worden niet als verwittigingen geteld, omdat zij niet voorzien worden in het federaal kader en omdat zij niet dezelfde juridische gevolgen hebben.

Dispo J : controle op de actieve beschikbaarheid van jongeren in beroepsinschakelingstijd. De cijfers van 2017 werden opgemaakt door de RVA op basis van de elektronische fluxen van de gewestelijke diensten, behalve de gegevens van het Waals en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, die gebaseerd zijn op het rapport van respectievelijk FOREM en ACTIRIS. Voor 2018 werden de cijfers opgemaakt door de RVA op basis van de elektronische fluxen van de gewestelijke diensten. De gelijkgestelde negatieve evaluaties ten gevolge afwezigheid worden opgenomen bij de negatieve evaluaties.

Tabel 32
Bij de RVA geregistreerde sancties voor werklozen in
2018- resultaten per gewest

	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Duitstalige Gem. Hfdst. Gew.	Brussels Gew.	Land
Federale bevoegdheid					
Vrijwillige werkloosheid: sancties	9.413	4.224	150	1.993	15.780
Afdanking om billijke redenen	2.381	1.013	31	304	3.729
Werkverlating	6.719	2.995	117	1.621	11.452
Zich niet aanmelden op het werkloosheidskantoor	313	216	2	68	599
Vrijwillige werkloosheid: verwittigingen	1.004	615	5	42	1.666
Vrijwillige werkloosheid: sancties + verwittigingen	10.417	4.839	155	2.035	17.446
Administratieve inbreuken: sancties	4.858	4.843	46	1.997	11.744
Onjuiste, onvolledige of laattijdige verklaring	2.045	2.585	23	1.037	5.690
Onrechtmatige stempel, misbruik controlekaart	2.791	2.207	22	949	5.969
Opmaken van onjuiste stukken, vals stempelmerk	22	51	1	11	85
Administratieve inbreuken: verwittigingen	5.339	4.867	84	1.547	11.837
Administratieve inbreuken: sancties + verwittigingen	10.197	9.710	130	3.544	23.581
Regionale bevoegdheid sedert 2016 (2017 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest)					
Passieve beschikbaarheid: sancties	8.971	1.945	35	1.357	12.308
Werkweigerings	208	16	1	0	225
Afdanking, stopzetting of weigering van een beroepsopleiding	563	120	3	1	687
Zich niet aanmelden bij een werkgever	490	837	0	0	1.327
Zich niet aanmelden bij het plaatsingsdienst, of dienst beroepsopleiding	7.098	952	31	1.354	9.435
Weigering deelname aan, stopzetting of mislukking van een inschakelingsparcours	597	20	0	2	619
Weigering outplacement of weigering inschrijving in een tewerkstellingscel	15	0	0	0	15
Passieve beschikbaarheid: verwittigingen	180	3.883	13	86	4.162
Passieve beschikbaarheid: sancties + verwittigingen	9.151	5.828	48	1.443	16.470
Uitsluiting (tot herinschrijving)	32	2.473	30	1	2.536
Uitsluiting door de gewesten ingeval van onbeschikbaarheid of schrapping als werkzoekende	7	2.456	30	0	2.493
Uitsluiting door de RVA ingeval van onbeschikbaarheid of niet ingeschreven als werkzoekende	25	17	0	1	43
Passieve beschikbaarheid + uitsluiting	9.183	8.301	78	1.444	19.006
Actieve beschikbaarheid: sancties	896	5.509	62	326	6.793
Tijdelijke schorsing van de uitkeringen	414	1.645	19	94	2.172
Tijdelijke schorsing van de uitkeringen (4-10 weken)	328	0	0	0	328
Tijdelijke schorsing van de uitkeringen (13 weken)	86	1.645	19	94	1.844
Verminderde uitkering	456	2.155	26	206	2.843
Verminderde uitkering (4-10 weken)	346	0	0	0	346
Verminderde uitkering (13 weken)	110	2.155	26	206	2.497
Verminderde uitkering, gevolgd door uitsluiting	15	1.034	12	18	1.079
Uitsluiting	11	675	5	8	699
Actieve beschikbaarheid: verwittigingen	1.616	12.360	72	1.762	15.810
Actieve beschikbaarheid: sancties + verwittigingen	2.512	17.869	134	2.088	22.603
Voorafgaande verwittigingen	16.086			1.912	17.998
Beschikbaarheid van jongeren in beroepsinschakelingsstijd (DISPO J)					
Negatieve eerste evaluatie	839	5.923	46	273	7.081
Negatieve tweede evaluatie	744	4.108	13	319	5.184
Negatieve evaluatie na eerdere negatieve evaluatie	596	2.335	3	4	2.938
DISPO J: totaal negatieve evaluaties	2.179	12.366	62	596	15.203
Voorafgaande verwittigingen	5.763			236	5.999

3.4.6

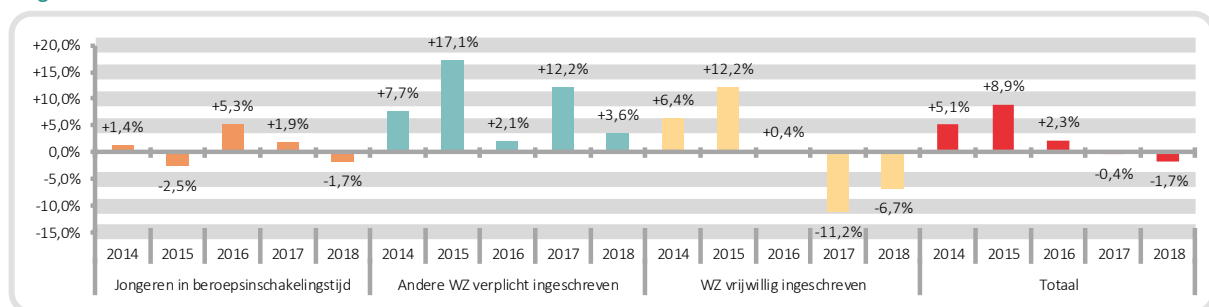
Niet-vergoede niet-werkende werkzoekenden

Tabel 33
Evolutie van de NVNW-WZ volgens inschrijvingsvorm

	Jongeren in beroeps-inschakelingstijd	Andere WZ verplicht ingeschreven	WZ vrijwillig ingeschreven	Totaal	Jongeren in beroeps-inschakelingstijd	Andere WZ verplicht ingeschreven	WZ vrijwillig ingeschreven	Totaal
2007	39.100	30.942	34.965	105.007	100	100	100	100
2008	36.924	31.988	35.672	104.584	94	103	102	100
2009	40.766	31.582	42.528	114.875	104	102	122	109
2010	41.644	34.830	47.652	124.126	107	113	136	118
2011	39.217	36.792	49.374	125.383	100	119	141	119
2012	45.430	37.538	52.976	135.944	116	121	152	129
2013	46.791	38.810	57.360	142.962	120	125	164	136
2014	47.468	41.807	61.033	150.307	121	135	175	143
2015	46.261	48.969	68.496	163.726	118	158	196	156
2016	48.721	50.002	68.761	167.484	125	162	197	159
2017	49.623	56.093	61.090	166.806	127	181	175	159
2018	48.782	58.109	57.007	163.898	125	188	163	156
Evol. 2007-2018	+24,8%	+87,8%	+63,0%	+56,1%				
Evol. 2017-2018	-1,7%	+3,6%	-6,7%	-1,7%				

Bron: gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling en berekeningen RVA

Grafiek 39
Variatie op jaarbasis van de NVNW-WZ volgens inschrijvingsvorm

Bron: gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling en berekeningen RVA

Volledigheidshalve dient hier te worden vermeld dat niet alle werkzoekenden vergoed worden door de RVA in het kader van de werkloosheidsverzekering. Daarnaast bestaat het totaal aantal werkzoekenden enerzijds uit werkende werkzoekenden (die hierna buiten beschouwing worden gelaten), en anderzijds uit niet-werkende werkzoekenden die niet vergoed worden in het kader van de werkloosheidsverzekering. Tabel 33 bevat gegevens over deze niet-vergoede niet-werkende werkzoekenden; die gegevens worden verzameld door de gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling en samengebracht door de RVA.

De groep niet-vergoede niet-werkende werkzoekenden bestaat uit jongeren in beroepsinschakelingstijd, alsook uit niet-werkende werkzoekenden die verplicht of vrijwillig ingeschreven zijn. Onder de verplicht ingeschreven bevinden zich de gesanctioneerde werklozen, de werkzoekenden ten laste van het OCMW en de werkzoekenden die door de FOD Sociale Zekerheid erkend zijn als mindervalide. Bij de vrijwillig ingeschreven werkzoekenden vinden we heel wat niet-werkende werkzoekenden terug met een vreemde nationaliteit, die zich inschrijven om toegang te hebben tot de Belgische arbeidsmarkt, maar die (nog) geen recht hebben op werkloosheidsuitkeringen.

Het aantal NVNW-WZ stijgt al meerdere jaren en heeft een piek bereikt in 2016 om vervolgens lichtjes te dalen in 2018 (163.898 personen, zijnde een verhoging van 56,1% ten opzichte van 2007). Vooral in 2015 hebben we echter een sterke toename gezien, vooral in de inschrijvingsvormen buiten de beroeps-inschakelingsstijd. Dit is deels het gevolg van de beperking van het recht op inschakelingsuitkeringen. Een gedeelte van de werklozen die het einde van het recht hebben bereikt, zijn opgenomen bij de verplicht ingeschreven werkzoekenden vermits zij een leefloon ontvangen van het OCMW. Anderen hebben besloten om als vrijwillig werkzoekende ingeschreven te blijven.

Slechts een deel van de NVNW-WZ ontvingen daarvoor een werkloosheids- of inschakelingsuitkering. Tot en met 2015, is het aandeel van deze categorie gestegen van 16,4% naar 21,7%. De piek in 2015 is te wijten aan de beperking in de tijd van het recht op inschakelingsuitkeringen. Deze maatregel werd ingevoerd in 2012 en een groot deel van de betrokkenen bereikte het einde van hun recht in 2015. Vervolgens daalde het aandeel in 2016 naar 17,3% en in 2017 naar 11,0%. Het aandeel zou in 2018 verder dalen tot 9,9%, volgens de gebruikte voorlopige gegevens die gebaseerd zijn op de reeds beschikbare referentemaanden, wat betekent dat de cijfers voor de recentste maanden nog lichtjes kunnen verhogen naargelang de bekendmaking van de gegevens van de indieningsmaanden.

Tabel 34

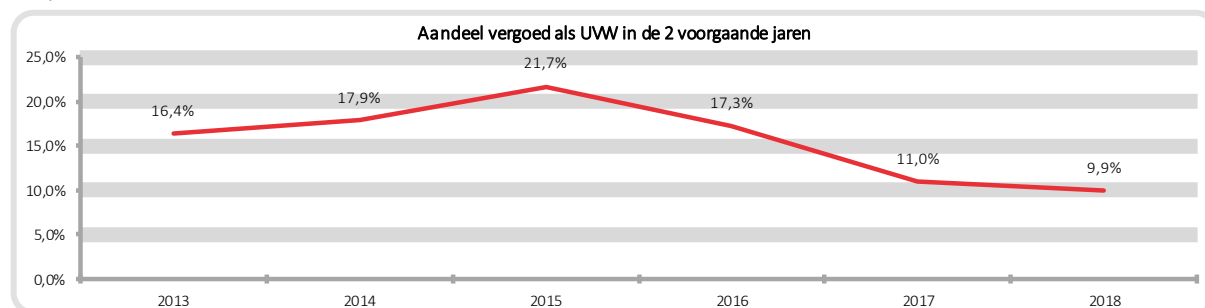
Evolutie van het gemiddeld aantal NVNW-WZ, dat in de loop van de 2 voorafgaande jaren een uitkering ontving als UVW en/of IGU (reeds beschikbare referentemaanden)

	Aantal NVNW-WZ			Aantal met een uitkering in de 2 voorgaande jaren			Relatief aandeel		
	Verplicht ingeschreven	Vrijwillig ingeschreven	Totaal	Verplicht ingeschreven	Vrijwillig ingeschreven	Totaal	Verplicht ingeschreven	Vrijwillig ingeschreven	Totaal
2013	38.810	57.360	96.171	9.041	6.751	15.792	23,3%	11,8%	16,4%
2014	41.807	61.033	102.839	10.905	7.481	18.386	26,1%	12,3%	17,9%
2015	48.969	68.496	117.465	14.701	10.847	25.547	30,0%	15,8%	21,7%
2016	50.002	68.761	118.763	9.592	10.962	20.554	19,2%	15,9%	17,3%
2017	56.093	61.090	117.183	5.871	7.055	12.926	10,5%	11,5%	11,0%
2018	58.109	57.007	115.116	5.239	6.177	11.417	9,0%	10,8%	9,9%

Bron: gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling en berekeningen RVA

Grafiek 40

Evolutie van het gemiddeld aandeel NVNW-WZ, dat in de loop van de 2 voorafgaande jaren een uitkering ontving als UVW en/of IGU (reeds beschikbare referentemaanden)

Bron: gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling en berekeningen RVA

Deeltijdse werknemers

4.1

Inkomensgarantie-uitkering (IGU)

Werklozen die het werk deeltijds hervatten kunnen, onder bepaalde voorwaarden, bovenop het deeltijdse nettoloon, een uitkering van de RVA krijgen. Deze uitkering voor deeltijdse werknemers met behoud van rechten wordt een "inkomensgarantie-uitkering" genoemd (IGU).

4.2

Volgens stelsel

In 2018 werden, gemiddeld per maand, 35.755 deeltijdse werknemers geteld, d.i. 2.089 of 5,5% minder dan in 2017. Sinds 2007 werden nooit minder deeltijdse werknemers geteld dan in 2018. Slechts een kleine minderheid van het aantal betalingen (1,1%) wordt uitgekeerd aan vrijwillig deeltijdse werknemers met een IGU. Het gaat hier om werknemers die niet beantwoorden aan de voorwaarden om met een voltijdse werknemer te worden gelijkgesteld en die ook niet aan de voorwaarden beantwoorden om beschouwd te worden als deeltijdse werknemer met behoud van rechten. De vrijwillig deeltijdse werknemer kan in geval van volledige werkloosheid halve uitkeringen genieten voor de uren waarop hij gewoonlijk tewerkgesteld was.

Indien deze werknemers weer deeltijds aan het werk gaan, dan kunnen zij in voorkomend geval recht hebben op een inkomensgarantieuitkering (KB van 07.06.2013, IW 01.07.2013). Voor deze subgroep stijgt het aantal betalingen op jaarbasis met 3,3%.

Het aantal deeltijdse werknemers met behoud van rechten en een IGU daalt op jaarbasis met 5,6%. Deze daling is waarschijnlijk te verklaren door de wijzigingen ingevoerd in 2015 m.b.t. de berekeningswijze en toekenningsvoorwaarden van het IGU.

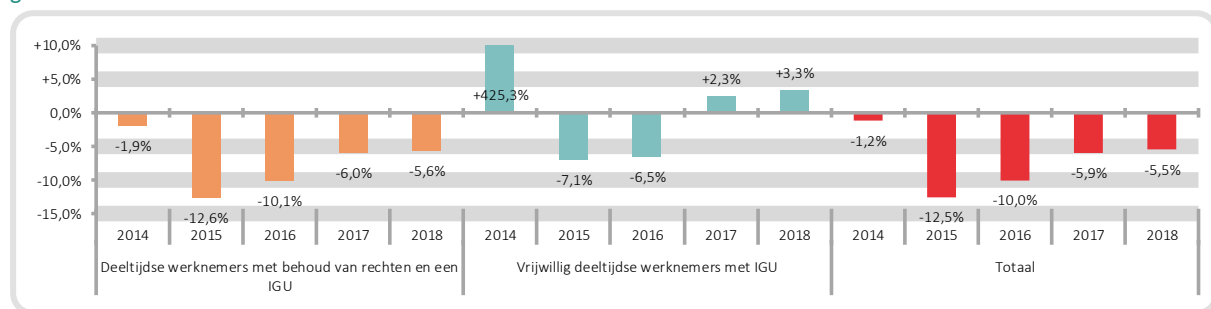
Tabel 35

Evolutie van de deeltijdse werknemers volgens stelsel

	Deeltijdse werknemers met behoud van rechten en een IGU	Vrijwillig deeltijdse werknemers met IGU	Totaal	Deeltijdse werknemers met behoud van rechten en een IGU	Vrijwillig deeltijdse werknemers met IGU	Totaal
2007	47.516	0	47.516	100	-	100
2008	48.001	0	48.001	101	-	101
2009	50.772	0	50.772	107	-	107
2010	52.605	0	52.605	111	-	111
2011	52.514	0	52.514	111	-	111
2012	51.715	0	51.715	109	-	109
2013	51.685	80	51.765	109	100	109
2014	50.702	422	51.124	107	525	108
2015	44.323	392	44.716	93	488	94
2016	39.866	367	40.233	84	456	85
2017	37.469	375	37.844	79	467	80
2018	35.368	387	35.755	74	482	75
Evol. 2007-2018	-25,6%	-	-24,8%			

Grafiek 41

Variatie op jaarbasis van de deeltijdse werknemers volgens stelsel

4.3

Volgens gewest

Sinds 2007 is het aantal deeltijdse werknemers in het Vlaams Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gedaald met respectievelijk 36,5% en 19,8%. In het Waals Gewest is de daling minder uitgesproken (-9,8%).

Op jaarbasis noteren we in alle gewesten een daling: in het Vlaams Gewest -8,1%, in het Waals Gewest -2,6% en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest -6,3%.

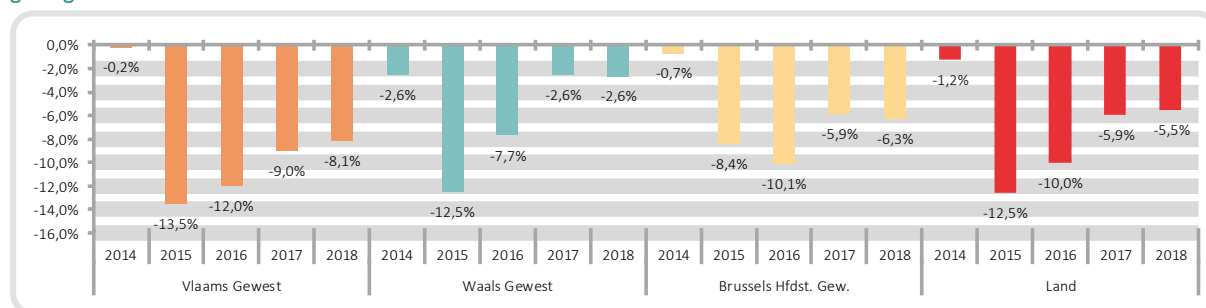
Tabel 36

Evolutie van de deeltijdse werknemers volgens gewest

	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gew.	Land	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gew.	Land
2007	24.819	17.848	4.849	47.516	100	100	100	100
2008	24.282	18.822	4.897	48.001	98	105	101	101
2009	25.363	20.281	5.129	50.772	102	114	106	107
2010	25.980	21.286	5.340	52.606	105	119	110	111
2011	25.649	21.511	5.355	52.514	103	121	110	111
2012	24.868	21.629	5.219	51.715	100	121	108	109
2013	24.813	21.561	5.391	51.765	100	121	111	109
2014	24.762	21.009	5.354	51.124	100	118	110	108
2015	21.422	18.387	4.906	44.716	86	103	101	94
2016	18.852	16.971	4.410	40.233	76	95	91	85
2017	17.158	16.536	4.151	37.844	69	93	86	80
2018	15.763	16.102	3.890	35.755	64	90	80	75
Evol. 2007-2018	-36,5%	-9,8%	-19,8%	-24,8%				

Grafiek 42

Variatie op jaarbasis van de deeltijds werknemers volgens gewest

4.4

Volgens geslacht

Sinds 2007 is het aantal vrouwelijke deeltijdse werknemers gedaald met 27,7% t.o.v. 13,6% bij de mannelijke deeltijdse werknemers. Het feit dat meer vrouwen dan mannen het recht op inschakelingsuitkeringen verloren hebben, heeft ook een rol gespeeld in deze verschillende evolutie.

Op jaarbasis zijn er dalingen van respectievelijk 4,3% bij de mannen en 5,9% bij de vrouwen.

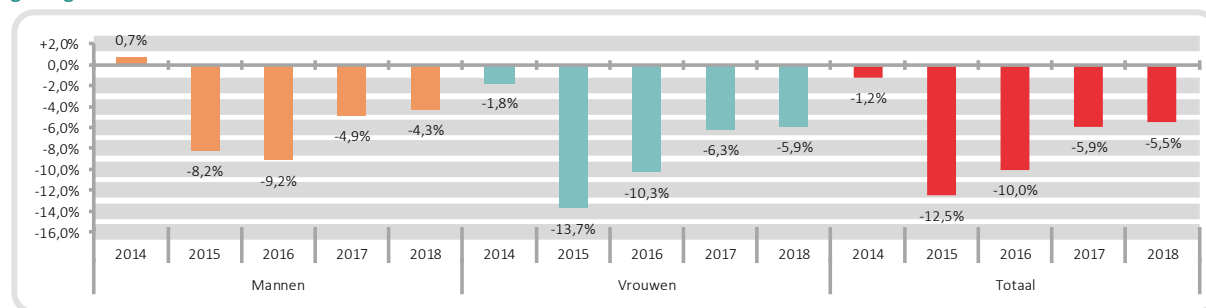
Tabel 37

Evolutie van de deeltijdse werknemers volgens geslacht

	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
2007	9.873	37.643	47.516	100	100	100
2009	10.385	40.387	50.772	105	107	107
2010	11.026	41.580	52.606	112	110	111
2011	11.026	41.489	52.514	112	110	111
2012	10.929	40.787	51.715	111	108	109
2013	11.157	40.608	51.765	113	108	109
2014	11.237	39.888	51.124	114	106	108
2015	10.312	34.404	44.716	104	91	94
2016	9.365	30.867	40.233	95	82	85
2017	8.909	28.935	37.844	90	77	80
2018	8.529	27.226	35.755	86	72	75
Evol. 2007-2018	-13,6%	-27,7%	-24,8%			

Grafiek 43

Variatie op jaarbasis van de deeltijds werknemers volgens geslacht

4.5

Volgens leeftijdsklasse

Op jaarbasis vertonen de leeftijdsklassen jonger dan 50 jaar een sterke daling, met voor de jongeren minder dan 25 jaar een vrij uitgesproken daling van 17,9%, terwijl het aantal 50-plussers met 0,7% is gedaald.

Die tendensen laten zich waarschijnlijk verklaren door de wijzigingen in de reglementering met betrekking tot het einde van het recht op inschakelingsuitkeringen (wat zorgt voor een daling van het bestand aan werklozen dat in dit stelsel kan instromen).

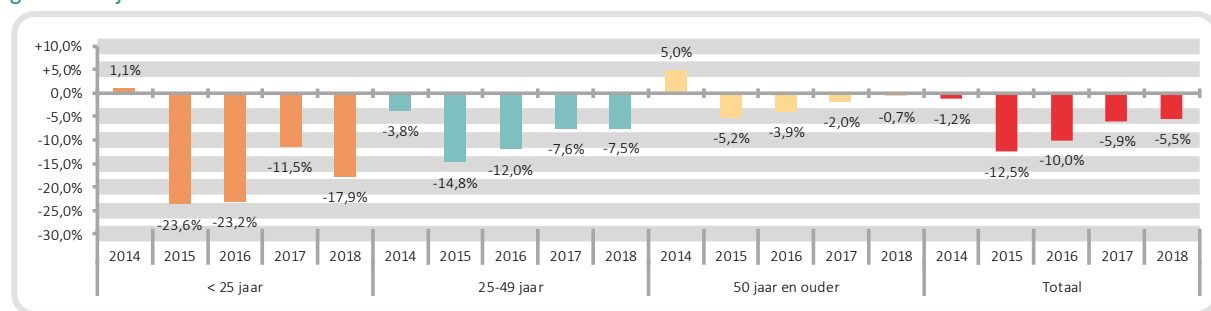
Tabel 38

Evolutie van de deeltijdse werknemers volgens leeftijdsklasse

	< 25 jaar	25-49 jaar	50 jaar en ouder	Totaal	< 25 jaar	25-49 jaar	50 jaar en ouder	Totaal
2007	2.043	37.395	8.079	47.516	100	100	100	100
2008	2.002	37.076	8.923	48.001	98	99	110	101
2009	2.372	38.150	10.250	50.772	116	102	127	107
2010	2.511	38.792	11.303	52.606	123	104	140	111
2011	2.382	37.952	12.181	52.514	117	101	151	111
2012	2.297	36.566	12.852	51.715	112	98	159	109
2013	2.357	35.725	13.683	51.765	115	96	169	109
2014	2.382	34.380	14.362	51.124	117	92	178	108
2015	1.819	29.280	13.617	44.716	89	78	169	94
2016	1.397	25.754	13.082	40.233	68	69	162	85
2017	1.236	23.785	12.823	37.844	60	64	159	80
2018	1.015	22.011	12.730	35.755	50	59	158	75
Evol. 2007-2018	-50,3%	-41,1%	+57,6%	-24,8%				

Grafiek 44

Variatie op jaarbasis van de deeltijds werknemers volgens leeftijdsklasse

Tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen

5.1

Inleiding: gevolgen van de Zesde Staatshervorming

In het kader van de Zesde Staatshervorming werden op 1 juli 2014 verschillende bevoegdheden over tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen juridisch gezien overgedragen van de RVA naar het gewestelijke niveau. De RVA behoudt echter bepaalde verantwoordelijkheden over de uitvoering van betalingen, alsook over bepaalde reglementaire kaders die op het federale niveau behouden blijven. Totdat de gewestelijke diensten voorbereid zijn op een operationele overdracht, blijft de RVA met het oog op het continuïteitsbeginsel het dagelijkse beheer uitoefenen. De overnames gebeuren echter niet op hetzelfde tijdstip of voor elk gewest aan hetzelfde ritme, maar naargelang de overgedragen materie en naargelang het gewest. De RVA-statistieken behandelen slechts de betalingen waarvoor de RVA operationeel verantwoordelijk is. Bij overdracht zijn de statistieken over deze maatregelen dan ook vaak uitdovend.

De overdracht van premies en toeslagen (opleidingsuitkering, stage-uitkering incl. instapstage, vestigingsuitkering, werkhervattingstoeslag [loontrekkende, zelfstandige en activiteitencoöperatie], premie laatste maand beroepsopleiding, kinderopvangtoeslag, PWA-opleidingstoeslag, overstappremie en mobiliteitstoeslag) omvat de bevoegdheid inzake de reglementering, attestatie en uitbetaling. De eerste operationele overdracht vond plaats in mei 2016 (overdracht van de premie laatste maand beroepsopleiding aan het Vlaams Gewest).

Bij het merendeel van de reeds verrichte operationele overdrachten werden de stelsels afgevoerd om de doelstellingen over te dragen naar andere stelsels of strategieën. De stage-uitkering in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, die na de overdracht op 1 januari 2017 werd vervangen door een nieuw stelsel genaamd 'Stage First', vormt hierop een uitzondering. Ook bij de overdracht op 15 maart 2018 van de werkhervattingstoeslag en op 1 september 2018 van de opleidingsuitkering en de stage-uitkering aan het Vlaams Gewest, werden verschillende vervangende maatregelen voorzien, maar de RVA is daar niet langer bij betrokken.

Nota bene: de vestigingsuitkering is bij overdracht feitelijk reeds uitgedoofd, aangezien hiervoor een begeleiding door het Participatiefonds noodzakelijk is en dit Fonds niet meer bestaat.

De bonussen (stage- en startbonus) werden zonder grote wijzigingen overgedragen naar het gewestelijke niveau. De overdracht omvat de bevoegdheid over de reglementering, attestatie en uitbetaling. Voor deze materies vond de overdracht bij alle gewestelijke diensten op hetzelfde moment plaats, m.n. 1 januari 2016. Aangezien de gewestelijke diensten na overdracht als operator voor de betalingen fungeren, zijn deze maatregelen binnen de RVA-statistieken uitdovend.

Voor de activeringsmaatregelen (doorstromingsprogramma, SINE en Activa) geldt dat de overdracht de attestatie en bepaalde aspecten van de reglementering betreft. SINE is de enige maatregel waarvoor tot nu toe geen overdrachten plaatsvonden. De enige Activamaatregel die aanvankelijk op federaal niveau behouden werd, is Activa PVP. Hoewel de RVA de operationele verantwoordelijkheid behield, werd dit stelsel op budgettair vlak overgedragen naar de FOD Binnenlandse Zaken. Deze voorzag vanaf 1 januari 2018 een nieuwe federale regeling die Activa PVP verving. In het kader van deze nieuwe regeling ontvangen de gemeenten met een veiligheids- en preventieplan een toelage. De gemeenten betalen zelf het volledige loon van de stadswachten. Om de afschaffing van het oude Activa PVP-stelsel te kunnen uitvoeren, werd het alsnog overgedragen naar de gewesten, waar het werd opgeheven zonder overgangsmaatregelen. Enkel het Vlaams Gewest koos ervoor Activa PVP te behouden, waarbij de RVA als operator optreedt. Bijgevolg is ook dit stelsel in principe uitdovend.

Op het vlak van de Activamaatregelen die reeds naar het Vlaams, het Waals en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest operationeel zijn overgedragen, toont zich een verschillende beleidskeuze tussen de gewestelijke diensten onderling. Het Vlaams Gewest opteerde ervoor om de maatregelen vanaf 1 juli 2016 gedeeltelijk en vanaf 1 januari 2017 volledig af te voeren en te integreren in andere stelsels of strategieën, o.a. die gebaseerd op de verminderde RSZ-bijdragen. Deze statistiek is dan ook uitdovend. Het Waals en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest daarentegen bleven na operationele overdracht (respectievelijk op 1 januari en 1 juli 2016) in eerste instantie de federale regelgeving ongewijzigd toepassen. Vanaf 1 juli 2017 heeft het Waals Gewest, na reglementaire overdracht, Activa echter vervangen door een nieuw stelsel genaamd 'Plans Impulsion'. Ook voor dit nieuwe plan blijft de RVA operationeel verantwoordelijk voor de uitvoering van de betalingen. De maatregelen in kwestie blijven dan ook voorkomen in de RVA-statistieken. Vanaf 1 oktober 2017 opteerde het Brussels Hoofdstedelijk Gewest er voor om Activa Start af te schaffen, en Activa werd omgevormd tot het nieuwe stelsel "Activa Brussels".

De doorstromingsprogramma's zijn, tot nu toe met uitzondering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, overal overgenomen en afgevoerd in de loop van 2016 en 2017. Bijgevolg zijn ook die statistieken uitdovend.

In het kader van de Zesde Staatshervorming werd aan de gewestelijke diensten ten slotte de bevoegdheid overgedragen om bepaalde vrijstellingen toe te kennen, alsook over bepaalde aspecten van de reglementering rond vrijstellingen. Aangezien de betrokkenen met één van de desbetreffende vrijstellingen betalingen ontvangen in het kader van de werkloosheidsuitkering, blijven deze maatregelen deel uitmaken van de RVA-statistieken.

De stelsels van vrijstellingen voor het volgen van studies, opleidingen en stages werden overgedragen zonder tot nu toe fundamentele wijzigingen te ondergaan. In het Vlaams Gewest werd de regelgeving inzake vrijstellingen weliswaar enigszins aangepast, maar daarbij werd vaak uitgegaan van wat al federaal was voorzien.

Hoewel die materie niet wordt overgedragen, is het in deze context nuttig te vermelden dat vanaf 1 januari 2016 ook de PWA-vrijstelling een belangrijke hervorming kende. Ze werd voortaan beperkt tot de PWA-vrijstellingen beoogd in artikel 79, §4 bis, 2de lid (180 PWA-uren +33% permanente arbeidsongeschiktheid) en artikel 79ter, §5 (activiteit als PVP).

5.2

Tewerkstellings- en activeringsmaatregelen

Tabel 39

Evolutie van de tewerkstellings- en activeringsmaatregelen volgens stelsel

	Overgedragen bevoegdheden (federaal naar regionaal)							Niet overgedragen bevoegdheden (federaal)	Totaal
	Activa	Doorstromings-programma	SINE	Activa START	Werkhervattings-toeslag	Instapstage	Opleidings-uitkering	Beschutte werkplaats	
2007	38.256	5.748	8.713	714	4.605	76	2.607	490	61.210
2008	39.674	5.756	10.212	503	7.192	33	2.581	471	66.422
2009	34.252	5.693	11.093	434	9.029	19	2.113	478	63.112
2010	27.783	5.213	11.626	250	13.060	20	2.333	420	60.704
2011	24.964	4.900	11.400	216	17.396	12	2.484	376	61.748
2012	28.148	4.846	10.953	349	20.116	6	2.316	349	67.083
2013	32.251	4.859	10.876	314	19.382	164	2.458	325	70.629
2014	35.030	4.658	10.564	148	17.108	1.046	2.406	312	71.270
2015	37.653	4.217	10.544	103	15.327	1.654	2.583	283	72.364
2016	38.560	3.193	10.319	57	14.744	1.843	2.726	232	71.673
2017	33.606	3.189	9.949	26	14.554	1.289	2.553	199	65.366
2018	34.243	3.071	9.711	4	12.593	41	1.783	179	61.625
Evol. 2007-2018	-10,5%	-46,6%	+11,5%	-99,4%	+173,4%	-46,4%	-31,6%	-63,4%	+0,7%

	Activa	Doorstromings-programma	SINE	Activa START	Werkhervattings-toeslag	Instapstage	Opleidings-uitkering	Beschutte werkplaats	Totaal
2007	100	100	100	100	100	100	100	100	100
2008	104	100	117	70	156	43	99	96	109
2009	90	99	127	61	196	25	81	98	103
2010	73	91	133	35	284	26	89	86	99
2011	65	85	131	30	378	15	95	77	101
2012	74	84	126	49	437	8	89	71	110
2013	84	85	125	44	421	216	94	66	115
2014	92	81	121	21	371	1375	92	64	116
2015	98	73	121	14	333	2174	99	58	118
2016	101	56	118	8	320	2422	105	47	117
2017	88	55	114	4	316	1694	98	41	107
2018	90	53	111	1	273	54	68	37	101

Op jaarbasis noteren we voor elk van de werk- en activeringsmaatregelen een daling, behalve voor de grootste groep: Activa (tabel 39). De lichte stijging bij de maatregelen Activa is het gevolg van nieuwe Activamaatregelen onder bevoegdheid van de gewestelijke instanties (tabel 40).

De grootste procentuele dalingen (grafiek 45) noteren we bij de kleinste van de genoemde maatregelen, m.n. de instapstages (41 fysieke eenheden in 2018) en Activa START (4 fysieke eenheden in 2018). Van 2014 tot en met 2017 werden telkens minstens 1.000 fysieke eenheden geteld voor instapstages. De betalingen in het kader van Activa Start zijn in dalende lijn sedert 2012, het jaar waarin er nog maandelijks gemiddeld 349 betalingen verricht werden.

Het totaal aantal betalingen voor tewerkstellings- en activeringsmaatregelen zit nu op het niveau van vóór de crisis (2007), maar er zijn grote verschillen in evoluties tussen de stelsels. Het grootste stelsel in 2018, m.n. Activa, vertegenwoordigt nog steeds meer dan de helft van de betalingen (grafiek 46).

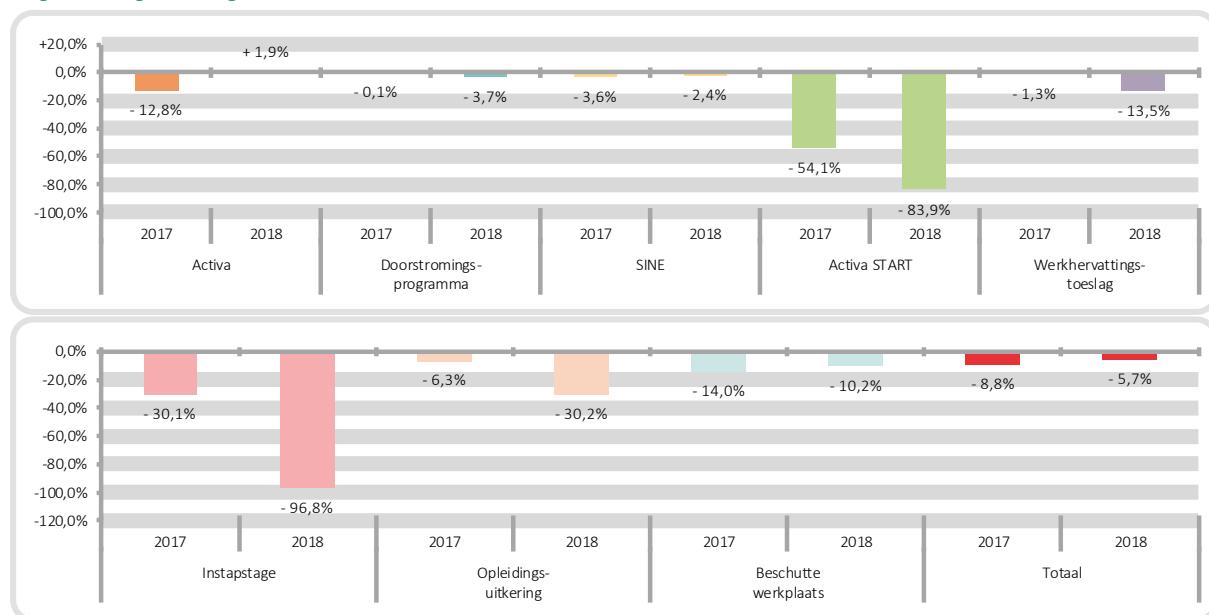
Tabel 40

Evolutie van de activeringsmaatregelen onder regionale
regelgeving

ACTIVA, regionale regelgeving					
Jaar	Vlaams Gewest	Waals Gewest exclusief Duitstalige Gemeenschap	Duitstalige Gemeen- schap	Brussels Hfdst. Gewest	Land
2017	-	3.515	0	70	3.585
2018	3	19.147	1	2.622	21.773

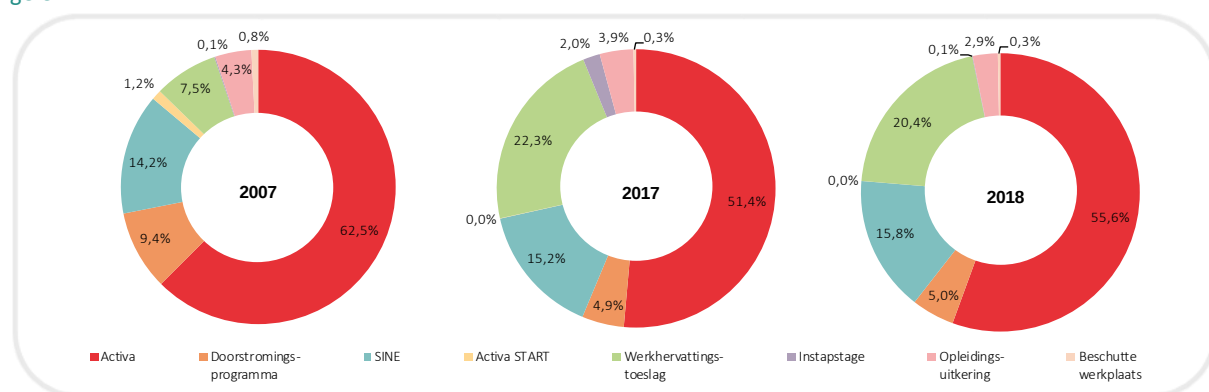
Grafiek 45

Variatie op jaarbasis van de tewerkstellings- en active-
ringsmaatregelen volgens stelsel

Grafiek 46

Verdeling van de tewerkstellings- en activeringsmaatregelen

5.3 Vrijstellingen

Tabel 41

Evolutie van de vrijstellingen in het kader van opleidingen en andere vrijstellingen

	Opleidingen		Andere vrijstellingen		Totaal	Opleidingen		Andere vrijstellingen		Totaal
	Volgen van een beroepsopleiding	Hervatten van studies	Activiteiten in het buitenland	Activiteiten in PWA of als stadswacht		Volgen van een beroepsopleiding	Hervatten van studies	Activiteiten in het buitenland	Activiteiten in PWA of als stadswacht	
2007	25.053	10.248	27	1.328	36.655	100	100	100	100	100
2008	24.092	10.045	27	1.431	35.595	96	98	101	108	97
2009	25.570	9.316	25	1.465	36.376	102	91	93	110	99
2010	26.366	10.597	19	1.425	38.408	105	103	72	107	105
2011	24.970	11.197	14	1.361	37.542	100	109	52	102	102
2012	25.142	11.620	11	1.350	38.123	100	113	41	102	104
2013	26.108	12.773	16	1.369	40.265	104	125	59	103	110
2014	27.247	13.744	14	1.458	42.463	109	134	53	110	116
2015	25.769	13.998	9	1.418	41.194	103	137	34	107	112
2016	23.249	13.086	7	1.572	37.914	93	128	27	118	103
2017	23.352	12.543	6	1.722	37.624	93	122	24	130	103
2018	25.497	11.066	6	1.665	38.235	102	108	23	125	104
Evol. 2007-2018	+1,8%	+8,0%	-77,5%	+25,4%	+4,3%					

Tabel 42

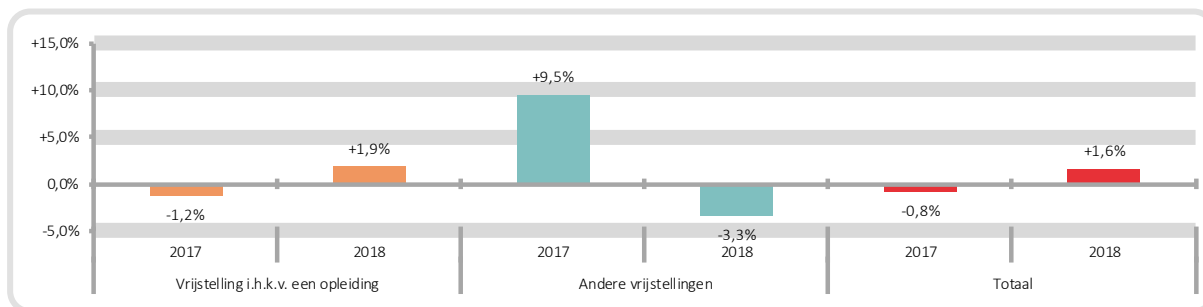
Verdeling van de vrijstellingen in het kader van opleidingen volgens stelsel: aantal betalingen (gemiddeld per maand) en aantal verschillende personen (jaartotaal)

	Aantal betalingen			Land
	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gewest	
Beroepsopleiding	13.265	9.818	2.414	25.497
Studies met volledig leerplan voor een knelpuntberoep	668	1.444	379	2.491
Studies met volledig leerplan, niet voor een knelpuntberoep	464	418	191	1.073
Studies aanvaard door de RTD	94	3.003	490	3.587
Opleiding in het kader van een individueel actieplan	1.186	253	410	1.848
Middenstandsopleiding	122	74	42	238
Overeenkomst met activiteitencoöperatie als kandidaat-ondernemer	208	168	154	529
Alternierende opleiding	10	439	26	474
Opleidingen "entreprise/ atelier de formation"	1	776	5	782
Opleiding of stage in het buitenland	0	26	20	46
Totaal	16.016	16.418	4.130	36.564
% UVW	7,9%	9,9%	6,0%	8,3%

	Aantal verschillende personen			Land
	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gewest	
Beroepsopleiding	32.091	29.862	6.274	68.227
Studies met volledig leerplan voor een knelpuntberoep	1.115	2.215	578	3.908
Studies met volledig leerplan, niet voor een knelpuntberoep	868	538	323	1.729
Studies aanvaard door de RTD	201	5.585	523	6.309
Opleiding in het kader van een individueel actieplan	2.317	463	1.299	4.079
Middenstandsopleiding	260	111	107	478
Overeenkomst met activiteitencoöperatie als kandidaat-ondernemer	364	281	276	921
Alternierende opleiding	17	757	34	808
Opleidingen "entreprise/ atelier de formation"	1	1.571	8	1.580
Opleiding of stage in het buitenland	0	94	56	150
Totaal	37.234	41.477	9.478	88.189

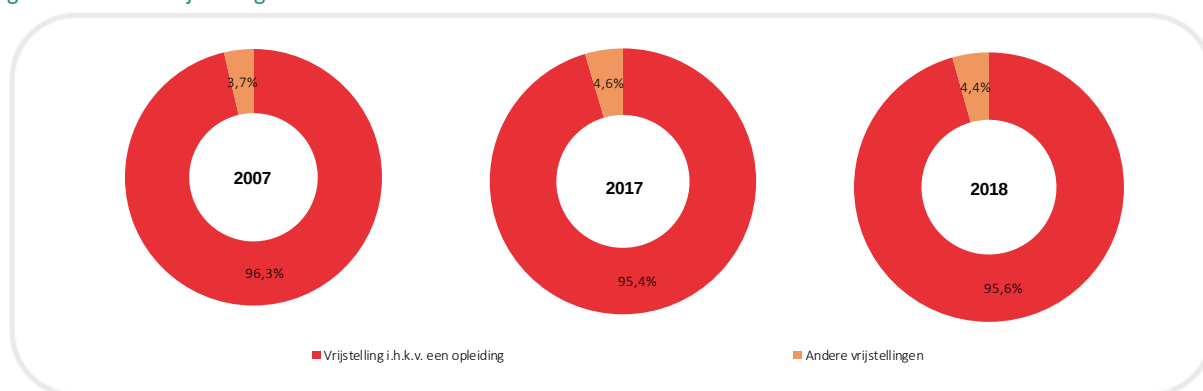
Grafiek 47

Variatie op jaarbasis van de vrijstellingen in het kader van opleidingen en andere vrijstellingen

Grafiek 48

Verdeling van de vrijstellingen in het kader van opleidingen en andere vrijstellingen

Gemiddeld werden per maand in 2018 38.235 betalingen uitgevoerd voor vrijstellingen. Dit is 4,3% meer dan in 2007 vóór de crisis (tabel 41). In 2018 werden 88.189 verschillende personen met een vrijstelling vergoed (tabel 42). Het aantal personen met een vrijstelling is hoger in het Waals dan in het Vlaams Gewest. In het Waals Gewest worden meer vrijstellingen voor studies aanvaard door de regionale tewerkstellingsdiensten.

We noteren in 2018 algemeen een stijging met 1,6% ten opzichte van 2017 van het aantal betalingen voor vrijstellingen (grafiek 47). Deze stijging is volledig toe te schrijven aan de stijging met meer dan 2.000 fysieke eenheden bij de vrijstellingen voor het volgen van een beroepsopleiding, de grootste groep van de vrijstellingen (tabel 41). De overige vrijstellingen zijn gedaald of status quo gebleven. De betalingen voor vrijstellingen voor het volgen van studies vertegenwoordigen in 2018 95,6% van alle betalingen voor vrijstellingen (grafiek 48).

5.4

Evolutie van het totaal van de tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen

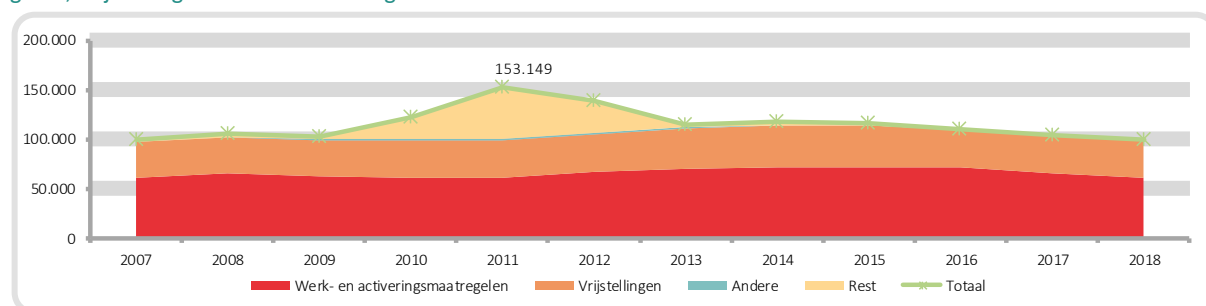
Tabel 43

Evolutie van de tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen, incl. toeslagen en uitgedoofde stelsels

	Werk- en activeringsmaatregelen	Vrijstellingen	Toeslag beroepsopleiding	Kinderopvangtoeslag	Uitgedoofde stelsels	Totaal	Werk- en activeringsmaatregelen	Vrijstellingen	Toeslag beroepsopleiding	Kinderopvangtoeslag	Uitgedoofde stelsels	Totaal
2007	61.210	36.655	64	23	1.429	99.380	100	100	100	100	100	100
2008	66.422	35.595	60	23	2.996	105.097	109	97	94	102	210	106
2009	63.112	36.376	39	412	3.534	103.473	103	99	61	1812	247	104
2010	60.704	38.408	55	1.341	21.441	121.949	99	105	87	5895	1500	123
2011	61.748	37.542	61	1.236	52.562	153.149	101	102	96	5434	3678	154
2012	67.083	38.123	53	1.229	32.385	138.874	110	104	83	5403	2266	140
2013	70.629	40.265	54	942	3.506	115.396	115	110	85	4140	245	116
2014	71.270	42.463	56	886	2.966	117.643	116	116	89	3895	208	118
2015	72.364	41.194	59	744	2.759	117.120	118	112	93	3271	193	118
2016	71.673	37.914	37	673	32	110.329	117	103	57	2957	2	111
2017	65.366	37.624	29	663	1	103.682	107	103	45	2914	0	104
2018	61.625	38.235	4	501	0	100.364	101	104	7	2201	0	101
Evol. 2007-2018	+0,7%	+4,3%	-92,9%	+2.101,1%	-	+1,0%						

Grafiek 49

Evolutie van de verdeling van de tewerkstellingsmaatregelen, vrijstellingen en andere en uitgedoofde stelsels

Om een volledig en correct beeld te schetsen van de evolutie van de tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen in de beschouwde periode, dient ook rekening te worden gehouden met enerzijds een aantal maatregelen (m.n. de toeslag beroepsopleiding en de kinderopvangtoeslag) die reglementair niet bij de bovenstaande hergroeperingen worden ingedeeld, alsook met anderzijds een restgroep van maatregelen die momenteel de facto of reglementair uitdovend of uitgedoofd zijn.

Wanneer we dit totaal bekijken, zien we t.o.v. 2007 een lichte stijging van 1,0% van het aantal tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen (tabel 43). De evolutie in de beschouwde periode laat zich echter vooral kenmerken door de grote piek van het aantal maatregelen in de nasleep van de financieel-economische crisis: 153.149 in 2011 (grafiek 49). Die piek laat zich onder meer verklaren door het succes van het tijdelijke Win-win-aanwervingsplan.

Maatregelen met betrekking tot de verzoening van het beroeps- en het privéleven

6.1

Algemene evolutie

6.1.1

Evolutie van het aantal uitkeringsgerechtigden

De stelsels van loopbaanonderbreking, tijdskrediet en thematische verloven hebben als hoofddoel een betere combinatie van het beroeps- en het privéleven mogelijk te maken. In 2002 werd het stelsel van loopbaanonderbreking voor werknemers en werkgevers uit de privésector omgezet naar een stelsel van tijdskrediet. Naast die twee stelsels bestaan er ook drie vormen van thematisch verlof die gemeenschappelijk zijn voor de openbare en de private sector: in 1995 werd het verlof voor palliatieve zorgen ingevoerd, in 1997 het ouderschapsverlof en in 1998 het verlof voor medische bijstand. Het ouderschapsverlof werd in 2012 opgetrokken tot een maximum van 4 maanden.

Vanaf 1 januari 2012 werd de reglementering met betrekking tot loopbaanonderbreking en tijdskrediet ingrijpend gewijzigd, waarbij vooral de maximale duur van de onderbrekingen ingeperkt werd. In het stelsel van het tijdskrediet werden daarenboven onderbrekingen zonder motief beperkt tot 12 maanden (voltijds equivalent) op de gehele loopbaan. Een bijkomend saldo wordt enkel toegekend in geval van een geldig motief. Ten slotte werden ook de leefsituatievoorwaarden in het eindeloopbaanstelsel (zowel in het kader van loopbaanonderbreking als in het kader van tijdskrediet) opgetrokken.

Met ingang van 1 januari 2015 onderging de reglementering met betrekking tot het tijdskrediet opnieuw enkele belangrijke wijzigingen. Zo geeft onder meer het niet-gemotiveerd tijdskrediet voortaan geen recht meer op onderbrekingsuitkeringen en gelden opnieuw sterkere leeftijdsvoorwaarden voor tijdskrediet in het eindeloopbaanstelsel. Sinds 1 april 2017 is ook het recht op niet-gemotiveerd tijdskrediet afgeschaft.

Vanaf september 2016 is de RVA, behoudens enkele uitzonderingen, niet meer bevoegd voor nieuwe aanvragen voor onderbrekingsuitkeringen in het kader van loopbaanonderbreking en dit voor zowel werknemers van het Vlaamse lokale, provinciale, communautaire als het gewestelijke openbaar ambt, alsook van het Vlaams onderwijs, met uitzondering van de contractuele personeelsleden die onder het tijdskrediet vallen.

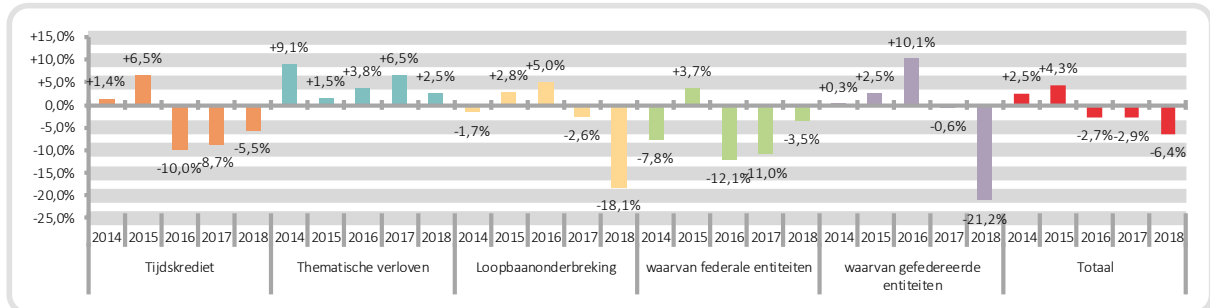
Tabel 44
Evolutie van het aantal gerechtigden op tijdskrediet, een thematisch verloop of loopbaanonderbreking

	Tijdskrediet	Thematische verlopen	Loopbaanonderbreking	waarvan federale entiteiten	waarvan gefedereerde entiteiten	Totaal
2007	111.668	39.870	71.781	26.231	45.551	223.319
2008	118.857	44.436	72.385	25.073	47.313	235.679
2009	127.746	52.434	72.249	23.591	48.658	252.429
2010	132.319	61.048	72.208	22.279	49.930	265.575
2011	135.786	63.021	72.482	20.394	52.088	271.290
2012	136.391	62.459	73.167	18.760	54.407	272.018
2013	132.728	66.974	69.826	16.819	53.007	269.527
2014	134.581	73.052	68.668	15.508	53.160	276.301
2015	143.387	74.126	70.594	16.087	54.507	288.107
2016	129.109	76.935	74.154	14.135	60.019	280.197
2017	117.922	81.915	72.233	12.585	59.648	272.070
2018	111.399	83.983	59.160	12.142	47.018	254.541
Evol. 2017-2018	-5,5%	+2,5%	-18,1%	-3,5%	-21,2%	-6,4%

	Tijdskrediet	Thematische verlopen	Loopbaanonderbreking	waarvan federale entiteiten	waarvan gefedereerde entiteiten	Totaal
2007	100	100	100	100	100	100
2008	106	111	101	96	104	106
2009	114	132	101	90	107	113
2010	118	153	101	85	110	119
2011	122	158	101	78	114	121
2012	122	157	102	72	119	122
2013	119	168	97	64	116	121
2014	121	183	96	59	117	124
2015	128	186	98	61	120	129
2016	116	193	103	54	132	125
2017	106	205	101	48	131	122
2018	100	211	82	46	103	114

Grafiek 50

Uitkeringsgerechtigden met tijdskrediet, een thematisch verlof of loopbaanonderbreking:
variatie in percentage ten opzichte van het voorgaande jaar

In 2018 worden gemiddeld per maand 254.541 onderbrekingsuitkeringen betaald in de verschillende stelsels van tijdskrediet, thematische verloven en loopbaanonderbreking. Dat zijn er 17.529 minder dan in 2017, wat een daling inhoudt van 6,4%.

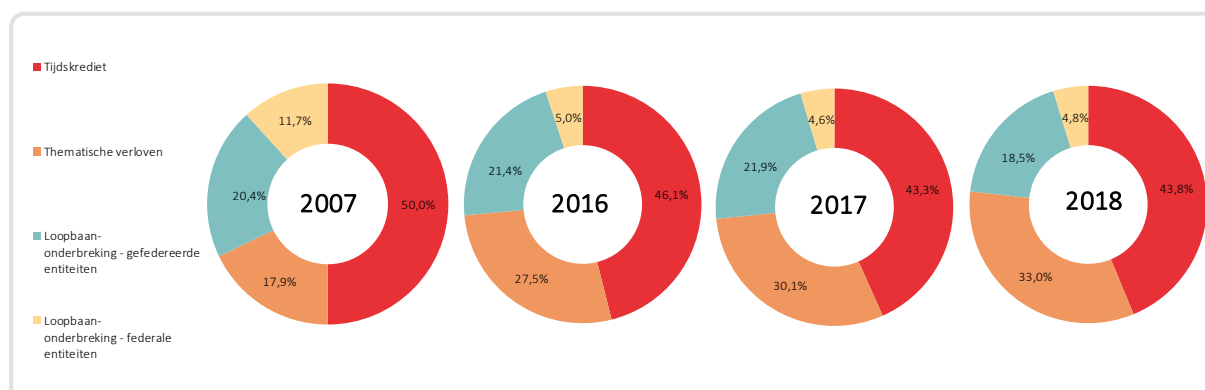
De daling is voornamelijk het gevolg van een daling van het aantal uitkeringsgerechtigden met een gewone loopbaanonderbreking. Hun aantal daalt sterk (-18,1%). Wanneer we echter alleen de loopbaanonderbreking bij de federale entiteiten in beschouwing nemen, noteren we een kleinere daling (-3,5% op jaarbasis).

Het aantal uitkeringsgerechtigden met tijdskrediet heeft lange tijd een constante groei gekend, maar de inperkingen van 2012 en 2015 hebben ervoor gezorgd dat de trend opnieuw dalende is. Hun aantal bedraagt 111.399 in 2018, d.i. een daling met 5,5% in vergelijking met 2017. In 2015 werd wel een stijging van 6,5% op jaarbasis genoteerd als gevolg van een sterke toename van het aantal aanvragen eind 2014, met de bedoeling te anticiperen op de strengere reglementering die op 1 januari 2015 inging. In vergelijking met 2007 worden 0,2% minder uitkeringsgerechtigden met tijdskrediet geteld.

In de stelsels van de thematische verloven zet de gestage toename van de voorbije jaren zich ook in 2018 door: het aantal uitkeringsgerechtigden nam toe met 2,5% op jaarbasis. In 2018 worden meer dan dubbel zoveel onderbrekingsuitkeringen betaald als in 2007. Het relatieve belang van de thematische verloven in het totaal van de uitkeringsgerechtigden is dan ook gestegen van 17,9% in 2007 tot 33% in 2018. Hierdoor is het vooral aan de thematische verloven te wijten dat het aantal uitkeringsgerechtigden voor alle stelsels van loopbaanonderbreking, tijdskrediet en thematische verloven samen t.o.v. 2007 gestegen is met 14,0%.

Grafiek 51

Uitkeringsgerechtigden met tijdskrediet, een thematisch verlof of loopbaanonderbreking: verdeling volgens stelsel

6.1.2

Evolutie van het aantal onderbrekers zonder uitkeringen

Onder andere door de afschaffing van het recht op onderbrekingsuitkeringen ingeval van niet-gemotiveerd tijdskrediet is het aantal personen met loopbaanonderbreking, tijdskrediet of een thematisch verlof zonder onderbrekingsuitkeringen de afgelopen jaren aanzienlijk toegenomen. In 2018 worden 17.659 onderbrekingen zonder uitkeringen geteld, 11,0% minder dan in 2017 maar ongeveer 5 keer meer dan in 2007. Vanaf 1 april 2017 is het tijdskrediet zonder motief afgeschaft. Dit verklaart de daling tussen 2017 en 2018. Het aandeel onderbrekingen zonder uitkeringen in het totaal is dan ook sterk toegenomen: van 1,2% in 2007 tot 6,5% in 2018.

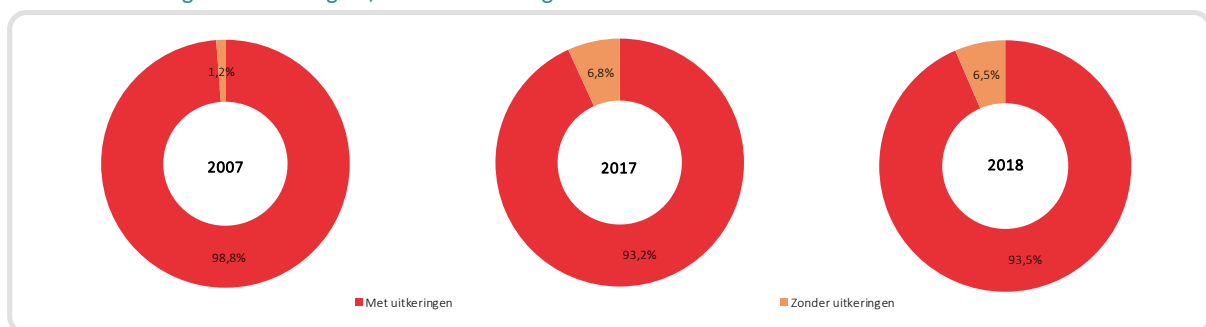
Tabel 45

Evolutie van de verhouding met uitkeringen / zonder uitkeringen

	2007		2017		2018		Evol. 2007 - 2018	Evol. 2017 - 2018
Met uitkeringen								
Tijdskrediet	111.668	50,0%	117.922	43,3%	111.399	43,8%	-0,2%	-5,5%
Thematische verloven	39.870	17,9%	81.915	30,1%	83.983	33,0%	+110,6%	+2,5%
Loopbaanonderbreking	71.781	32,1%	72.233	26,5%	59.160	23,2%	-17,6%	-18,1%
Totaal	223.319	100%	272.070	100%	254.541	100%	+14,0%	-6,4%
Zonder uitkeringen								
Tijdskrediet	979	36,5%	12.910	65,0%	10.629	60,2%	x 11	-17,7%
Thematische verloven	36	1,3%	5.613	28,3%	5.945	33,7%	x 166	+5,9%
Loopbaanonderbreking	1.669	62,2%	1.329	6,7%	1.086	6,1%	-34,9%	-18,3%
Totaal	2.684	100%	19.851	100%	17.659	100%	+557,9%	-11,0%
Totaal met en zonder uitkeringen								
Tijdskrediet	112.647	49,8%	130.832	44,8%	122.028	44,8%	+8,3%	-6,7%
Thematische verloven	39.906	17,7%	87.528	30,0%	89.928	33,0%	+125,4%	+2,7%
Loopbaanonderbreking	73.451	32,5%	73.562	25,2%	60.246	22,1%	-18,0%	-18,1%
Totaal	226.003	100%	291.921	100%	272.201	100%	+20,4%	-6,8%

Grafiek 52

Totale verhouding met uitkeringen / zonder uitkeringen

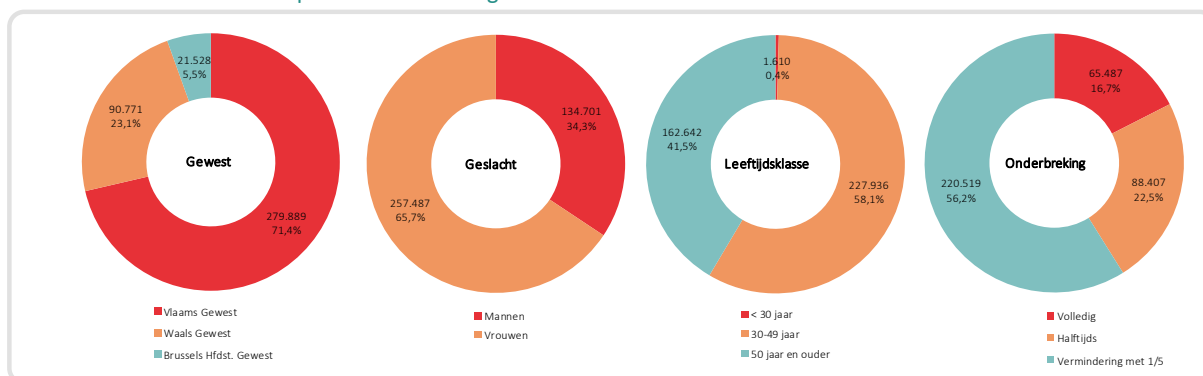
6.1.3

Profiel van de verschillende onderbrekers

Het profiel van de verschillende personen met tijdskrediet, een thematisch verlof of loopbaanonderbreking vertoont een aantal opvallende kenmerken. Zo is in 2018 meer dan 7 op de 10 afkomstig uit het Vlaams Gewest. Bovendien is een ruime meerderheid vrouw (65,7%). In 2018, zijn er amper uitkeringsgerechtigden jonger dan 30 jaar, 41,5% is ouder dan 50 jaar. Het merendeel van de uitkeringsgerechtigden in loopbaanonderbreking of tijdskrediet vermindert de arbeidstijd met 1/5 (56,2%). Het aandeel van volledige onderbrekingen bedraagt 16,7%.

Grafiek 53

Profiel van de verschillende personen met tijdskrediet, een thematisch verlof of loopbaanonderbreking in 2018

NB: In tegenstelling tot de rest van dit hoofdstuk, waarin de gegevens in fysieke eenheden worden weergegeven, gaat het hier om verschillende personen (met of zonder uitkeringen).

NB: Het totaal omvat ook 2.487 eenheden (0,63%) met een andere onderbrekingsgraad dan de drie vermeld in de desbetreffende grafiek.

Het profiel van de verschillende personen met tijdskrediet, een thematisch verlof of loopbaanonderbreking vertoont enige afwijkingen van het profiel van de loontrekkenden. Hun aandeel tegenover het totaal van de loontrekkenden bedraagt 9,9% in 2018, maar is bijvoorbeeld bij de 50-plussers (14,6%) en de vrouwelijke werknemers (13,5%) aanzienlijk groter. Ook de werknemers die in het Vlaams Gewest (11,6%) wonen, onderbreken hun loopbaan vaker dan de werknemers uit het Waals of het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (respectievelijk 7,7% en 5,7%). Het aandeel is met 0,6% van alle beschouwde subgroepen het kleinst bij de werknemers jonger dan 25 jaar.

Tabel 46
Verschillende personen met tijdskrediet, een thematisch verlof of loopbaanonderbreking in relatie tot het totaal aantal loontrekkenden

	Personen met loopbaanonderbreking, tijdskrediet of een thematisch verlof (2018)	Totaal aantal loontrekkenden (recentst beschikbare jaar: 2017)	Aandeel
Gewest			
Vlaams Gewest	279.889	2.418.100	11,6%
Waals Gewest	90.771	1.176.600	7,7%
Brussels Hfdst. Gewest	21.528	380.200	5,7%
Geslacht			
Mannen	134.701	2.061.400	6,5%
Vrouwen	257.487	1.913.500	13,5%
Leeftijdsklasse			
< 25 jaar	1.610	274.900	0,6%
25-49 jaar	227.936	2.582.800	8,8%
50 jaar en ouder	162.642	1.117.100	14,6%
Totaal	392.188	3.974.800	9,9%

Bron loontrekkenden: Eurostat EAK – Actieve bevolking van 15 jaar en ouder (lfst_r_lfe2estat - lfsa_eegan2)

NB: In tegenstelling tot de rest van dit hoofdstuk, waarin de gegevens in fysieke eenheden worden weergegeven, gaat het hier om verschillende personen (met of zonder uitkeringen).

6.2 Tijdskrediet

Tabel 47
Evolutie van het aantal gerechtigden op tijdskrediet

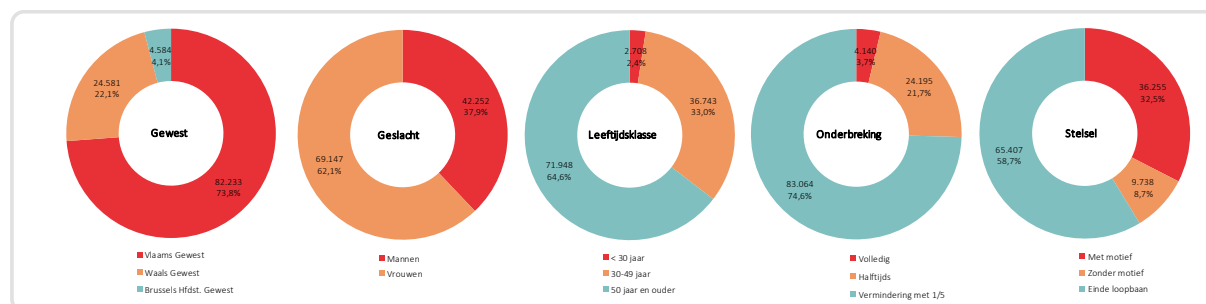
	2007	2017	2018	Evol. 2007-2018		Evol. 2017-2018	
Gewest							
Vlaams Gewest	79.982	86.789	82.233	+2.251	+2,8%	-4.556	-5,2%
Waals Gewest	25.872	26.106	24.581	-1.291	-5,0%	-1.525	-5,8%
Brussels Hfdst. Gewest	5.814	5.027	4.584	-1.229	-21,1%	-442	-8,8%
Geslacht							
Mannen	40.973	45.053	42.252	+1.279	+3,1%	-2.801	-6,2%
Vrouwen	70.695	72.869	69.147	-1.548	-2,2%	-3.722	-5,1%
Leeftijdsklasse							
<30 jaar	4.541	2.782	2.708	-1.833	-40,4%	-74	-2,7%
30-49 jaar	44.943	35.865	36.743	-8.199	-18,2%	+879	+2,4%
50 jaar en ouder	62.184	79.275	71.948	+9.763	+15,7%	-7.328	-9,2%
Onderbreking							
Volledig	11.452	3.642	4.140	-7.311	-63,8%	+498	+13,7%
Halftijds	32.094	25.995	24.195	-7.899	-24,6%	-1.800	-6,9%
Vermindering met 1/5	68.122	88.285	83.064	+14.942	+21,9%	-5.221	-5,9%
Stelsel							
Met motief	1.085	30.857	36.255	+35.169	+3240,7%	+5.398	+17,5%
Zonder motief	52.377	15.388	9.738	-42.640	-81,4%	-5.650	-36,7%
Einde loopbaan	58.205	71.677	65.407	+7.202	+12,4%	-6.271	-8,7%
Totaal	111.668	117.922	111.399	-269	-0,2%	-6.523	-5,5%
Zonder uitkeringen	979	12.910	10.629	+9.649	+985,5%	-2.281	-17,7%
Algemeen totaal	112.647	130.832	122.028	+9.381	+8,3%	-8.804	-6,7%

In het tijdskrediet voor de werknemers van de private sector neemt het gemiddeld aantal uitkeringsgerechtigden in 2018 af op jaarbasis met 5,5% op 6.523 uitkeringsgerechtigden per maand. De afname doet zich in elk van de geschetste profielsegmenten voor, behalve in het stelsel met motief (+17,5%), bij de volledige onderbreking (+13,7%) en bij de leeftijdsklasse van 30 tot 49 jaar (+2,4%). Het tijdskrediet zonder motief afgeschaft vanaf 1 april 2017 blijft echter van toepassing op alle eerste aanvragen en aanvragen om verlenging waarvoor de werkgever een schriftelijke kennisgeving heeft ontvangen vóór 1 april 2017. Dit verklaart de daling van 36,7% ten voordele van het aantal uitkeringsgerechtigden met motief. Minder en minder werknemers nemen tijdskrediet zonder uitkeringen (-17,7%) op. In 2018 gaat het om gemiddeld 10.629 werknemers per maand.

Ten opzichte van 2007 zien we een daling van 0,2% van de uitkeringstrekkers in tijdskrediet.

Wanneer we de verdeling voor 2018 bekijken volgens de beschreven profielkenmerken, stellen we vast dat 73,8% van de uitkeringsgerechtigden uit het Vlaams Gewest komt, 64,6% ouder dan 50 jaar is, 74,6% een vermindering van de arbeidstijd met 1/5 verkiest en 58,7% zich in een stelsel eindeloopbaan bevindt. De vrouwen zijn in de meerderheid met een aandeel 62,1%.

Grafiek 54
Profiel van de uitkeringsgerechtigden in tijdskrediet in 2018

6.3

Specifieke vormen (thematische verloven)

Tabel 48
Evolutie van het aantal gerechtigden op een specifieke
vorm van loopbaanonderbreking en tijdskrediet (thema-
tisch verlof)

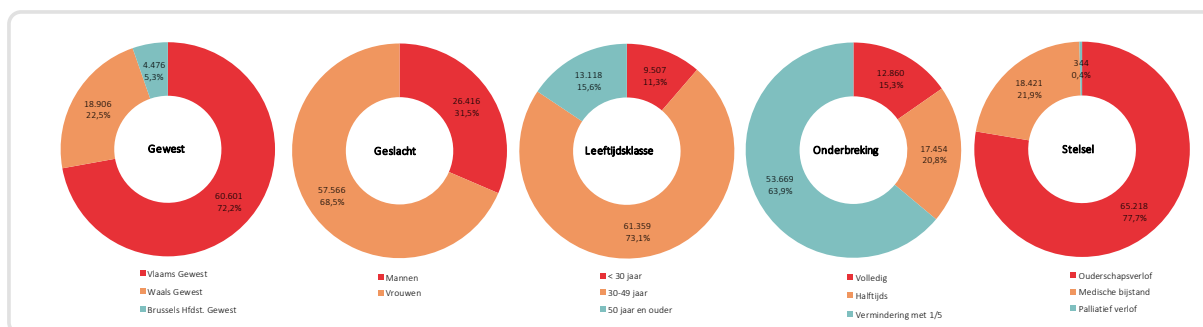
	2007	2017	2018	Evol. 2007-2018		Evol. 2017-2018	
Gewest							
Vlaams Gewest	28.880	59.180	60.601	+31.721	+109,8%	+1.421	+2,4%
Waals Gewest	8.805	18.261	18.906	+10.101	+114,7%	+645	+3,5%
Brussels Hfdst. Gewest	2.185	4.473	4.476	+2.291	+104,9%	+2	+0,0%
Geslacht							
Mannen	8.479	25.586	26.416	+17.937	+211,5%	+831	+3,2%
Vrouwen	31.391	56.329	57.566	+26.176	+83,4%	+1.237	+2,2%
Leeftijdsklasse							
< 30 jaar	10.355	10.112	9.507	-848	-8,2%	-605	-6,0%
30-49 jaar	27.336	59.525	61.359	+34.023	+124,5%	+1.833	+3,1%
50 jaar en ouder	2.179	12.277	13.118	+10.939	+502,1%	+840	+6,8%
Onderbreking							
Volledig	8.171	12.604	12.860	+4.689	+57,4%	+255	+2,0%
Halftijds	5.845	16.344	17.454	+11.609	+198,6%	+1.110	+6,8%
Vermindering met 1/5	25.853	52.966	53.669	+27.816	+107,6%	+703	+1,3%
Stelsel							
Ouderschapsverlof	34.111	63.739	65.218	+31.107	+91,2%	+1.479	+2,3%
Medische bijstand	5.554	17.838	18.421	+12.867	+231,6%	+583	+3,3%
Palliatief verlof	205	338	344	+139	+68,1%	+6	+1,9%
Totaal	39.870	81.915	83.983	+44.113	+110,6%	+2.068	+2,5%
Zonder uitkeringen	36	5.613	5.945	+5.909	+16451,6%	+332	+5,9%
Algemeen totaal	39.906	87.528	89.928	+50.022	+125,4%	+2.400	+2,7%

De drie vormen van thematisch verlof - namelijk het ouderschapsverlof, het verlof voor medische bijstand en het palliatief verlof - zijn zowel in de private als in de openbare sector van toepassing. Het aantal onderbrekingsuitkeringen in het kader van die stelsels neemt in 2018 toe met 2,5% op jaarbasis (+2.068 eenheden). Het aantal thematische verloven zonder uitkeringen is gestegen met 5,9% in vergelijking met vorig jaar.

De toename op jaarbasis van de thematische verloven met uitkeringen doet zich in elk van de geschetste profielsegmenten voor, met uitzondering van de uitkeringsgerechtigden onder de 30 jaar (een daling met 6,0%). In vergelijking met 2007 is het aantal uitkeringsgerechtigden in die leeftijdsklasse (ondanks de totale stijging met 110,6%) dan ook eerder stabiel gebleven (-848 uitkeringsgerechtigden). Over dezelfde periode laten de 50-plussers daarentegen een sterke stijging met 502,1% optekenen, dit als gevolg van het succes van het stelsel van medische bijstand bij deze populatie.

Het merendeel van de uitkeringsgerechtigden met een thematisch verlof is afkomstig uit het Vlaams Gewest (72,2%) en het gaat vooral om verminderingen van de arbeidstijd met 1/5 (63,9%). Volgens leeftijdsklasse valt daarentegen de oververtegenwoordiging op van het aantal uitkeringsgerechtigden van 30-49 jaar (73,1%). Dit laat zich verklaren door het grote relatieve belang van het ouderschapsverlof (77,7%), waarvoor deze leeftijdsklasse als de voornaamste doelgroep kan gelden. Ten slotte gaat het ook om een uitgesproken meerderheid van vrouwelijke uitkeringsgerechtigden (68,5%).

Grafiek 55
 Profiel van de uitkeringsgerechtigden met een thematisch verlof in 2018

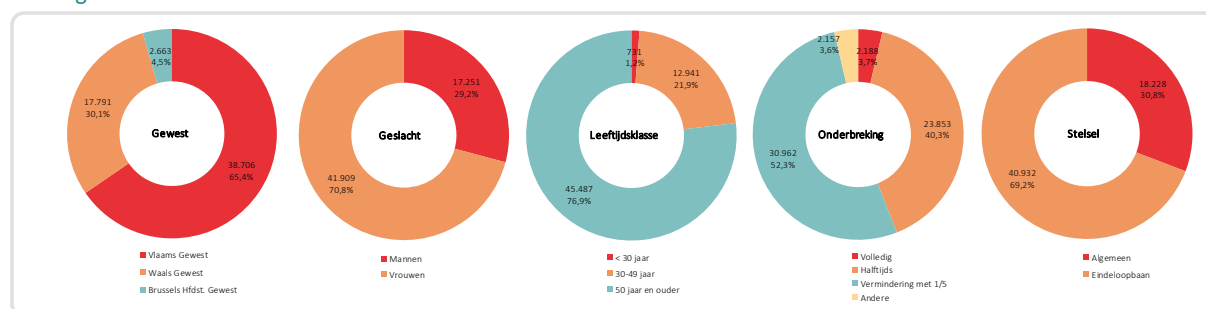

6.4 Loopbaanonderbreking

Tabel 49
Evolutie van het aantal gerechtigden op loopbaanonderbreking: totaal

	2007	2017	2018	Evol. 2007-2018		Evol. 2017-2018	
Gewest							
Vlaams Gewest	46.495	52.027	38.706	-7.789	-16,8%	-13.321	-25,6%
Waals Gewest	22.523	17.442	17.791	-4.732	-21,0%	+349	+2,0%
Brussels Hfdst. Gewest	2.763	2.764	2.663	-101	-3,6%	-101	-3,7%
Geslacht							
Mannen	19.322	19.659	17.251	-2.071	-10,7%	-2.408	-12,3%
Vrouwen	52.459	52.574	41.909	-10.551	-20,1%	-10.665	-20,3%
Leeftijdsklasse							
< 30 jaar	2.095	1.209	731	-1.364	-65,1%	-477	-39,5%
30-49 jaar	26.487	20.341	12.941	-13.546	-51,1%	-7.400	-36,4%
50 jaar en ouder	43.199	50.683	45.487	+2.288	+5,3%	-5.196	-10,3%
Onderbreking							
Volledig	8.447	3.391	2.188	-6.259	-74,1%	-1.203	-35,5%
Halftijds	36.838	32.187	23.853	-12.986	-35,3%	-8.335	-25,9%
Vermindering met 1/5	23.242	34.088	30.962	+7.720	+33,2%	-3.125	-9,2%
Andere	3.254	2.567	2.157	-1.097	-33,7%	-410	-16,0%
Stelsel							
Algemeen	35.025	27.340	18.228	-16.797	-48,0%	-9.112	-33,3%
Eindeloopbaan	36.757	44.893	40.932	+4.175	+11,4%	-3.961	-8,8%
Entiteiten							
Federale entiteiten	26.231	12.585	12.142	-14.089	-53,7%	-443	-3,5%
Gefedereerde entiteiten	45.551	59.648	47.018	+1.467	+3,2%	-12.631	-21,2%
Totaal	71.781	72.233	59.160	-12.622	-17,6%	-13.073	-18,1%
Zonder uitkeringen	1.669	1.329	1.086	-583	-34,9%	-243	-18,3%
Algemeen totaal	73.451	73.562	60.245	-13.205	-18,0%	-13.316	-18,1%

Grafiek 56
Profiel van de uitkeringsgerechtigden in loopbaanonderbreking in 2018: totaal

De evolutie van de loopbaanonderbreking in zijn geheel wordt deels beïnvloed door de evoluties in de gefedereerde entiteiten. In dat licht is het met name relevant de invoering te vermelden van het zogenaamde zorgkrediet voor personeelsleden van de Vlaamse openbare sector vanaf 1 september 2016, nadat de bevoegdheid voor deze materie in het kader van de Zesde Staatshervorming is overgeheveld naar het gewestelijke niveau. Nieuwe aanvragen voor loopbaanonderbrekingen die ten laatste op 1 september 2016¹⁵ ingingen, werden nog behandeld volgens de oude federale regeling, waardoor het aantal intreders is toegenomen in de periode na de aankondiging van de nieuwe Vlaamse regeling (cf. deel 9.7). Dit leidde in 2016 tot een opvallende stijging in het aantal uitkeringsgerechtigden uit het Vlaams Gewest. Omwille van die ontwikkelingen is het dan ook zinnig de evolutie van de loopbaanonderbreking binnen de federale entiteiten apart te beschouwen.

¹⁵ De keuze voor een ingangsdatum tot en met 1 september hield in dat de federale overheid (RVA) nog de meerderheid van de aanvragen vanuit de onderwijssector diende te behandelen. Vanaf die datum beheert de RVA voor het Vlaams Gewest alleen nog de lopende dossiers die onder de federale regelgeving vallen (exclusief zorgkrediet). Aangezien de operationele bevoegdheid voor het zorgkrediet bij het Vlaams Gewest ligt, beschikt de RVA hiervoor niet over verdere gegevens. Voor het Waals en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is in 2018 nog geen alternatief voorzien voor de federale regelgeving. De dossiers loopbaanonderbreking voor gefedereerde entiteiten van die twee gewesten vielen dan ook nog onder de verantwoordelijkheid van de RVA.

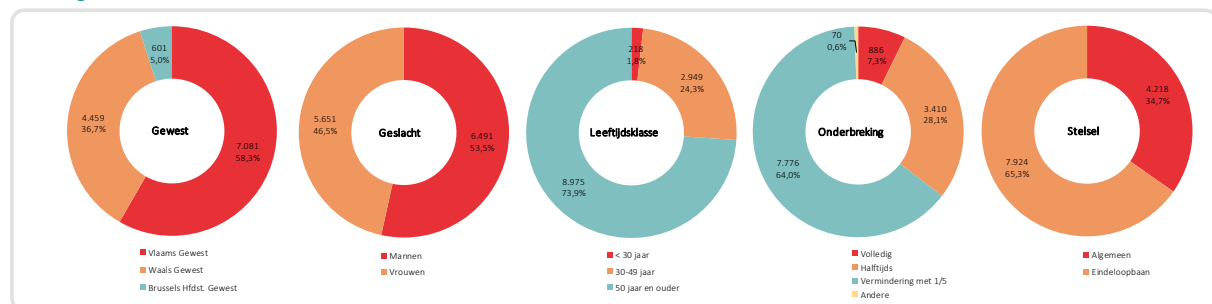
Tabel 50

Evolutie van het aantal gerechtigden op loopbaanonderbreking: federale entiteiten

	2007	2017	2018	Evol. 2007-2018		Evol. 2017-2018	
Gewest							
Vlaams Gewest	16.072	7.463	7.081	-8.991	-55,9%	-382	-5,1%
Waals Gewest	9.182	4.509	4.459	-4.723	-51,4%	-49	-1,1%
Brussels Hfdst. Gewest	976	613	601	-375	-38,4%	-11	-1,8%
Geslacht							
Mannen	12.594	6.906	6.491	-6.103	-48,5%	-415	-6,0%
Vrouwen	13.637	5.679	5.651	-7.986	-58,6%	-28	-0,5%
Leeftijdsklasse							
< 30 jaar	407	230	218	-189	-46,4%	-12	-5,1%
30-49 jaar	6.432	2.934	2.949	-3.483	-54,2%	+15	+0,5%
50 jaar en ouder	19.392	9.421	8.975	-10.417	-53,7%	-446	-4,7%
Onderbreking							
Volledig	2.920	928	886	-2.034	-69,7%	-42	-4,5%
Halftijds	11.538	3.655	3.410	-8.128	-70,4%	-245	-6,7%
Vermindering met 1/5	11.430	7.919	7.776	-3.654	-32,0%	-144	-1,8%
Andere	342	82	70	-272	-79,5%	-12	-14,7%
Stelsel							
Algemeen	9.502	4.200	4.218	-5.284	-55,6%	+18	+0,4%
Eindeloopbaan	16.728	8.385	7.924	-8.805	-52,6%	-461	-5,5%
Totaal	26.231	12.585	12.142	-14.089	-53,7%	-443	-3,5%
Zonder uitkeringen	670	454	420	-250	-37,3%	-34	-7,5%
Algemeen totaal	26.900	13.039	12.562	-14.338	-53,3%	-477	-3,7%

Grafiek 57

Profiel van de uitkeringsgerechtigden in loopbaanonderbreking in 2018: federale entiteiten

Het aantal onderbrekingsuitkeringen in het kader van loopbaanonderbreking in de federale entiteiten daalt in 2018 met 3,5% op jaarbasis, wat overeenkomt met een afname van 443 uitkeringen per maand. Het aantal onderbrekingen zonder uitkeringen neemt ook af met 34 eenheden.

De afname van het aantal uitkeringsgerechtigden op jaarbasis doet zich voor in elk van de drie gewesten, maar is het grootst in het Vlaams Gewest (-5,1%). De meerderheid van het aantal uitkeringsgerechtigden (58,3%) is echter nog steeds afkomstig uit dit gewest.

Zowel in de leeftijdsklasse van 30 tot 49 jaar en bij het algemeen stelsel is de dalende trend gekeerd en zien we een zeer lichte stijging in vergelijking met vorig jaar.

De kleinste afname t.o.v. 2007 vinden we terug bij de uitkeringsgerechtigden die hun arbeidstijd verminderen met 1/5 (-32,0%). Dit is met 64,0% van de gevallen dan ook de vaakst voorkomende onderbrekingsgraad.

Wanneer we de verhoudingen van de uitkeringsgerechtigden bekijken volgens leeftijdsklasse en stelsel, valt op dat het grotendeels gaat om 50-plussers (73,9% van de gevallen), vaak in een stelsel eindeloopbaan (65,3% van de gevallen).

Voor de volledigheid zijn in de volgende tabel en grafiek voor wat betreft de gefedereerde entiteiten, dezelfde profielgegevens opgenomen voor de uitkeringsgerechtigden met loopbaanonderbreking.

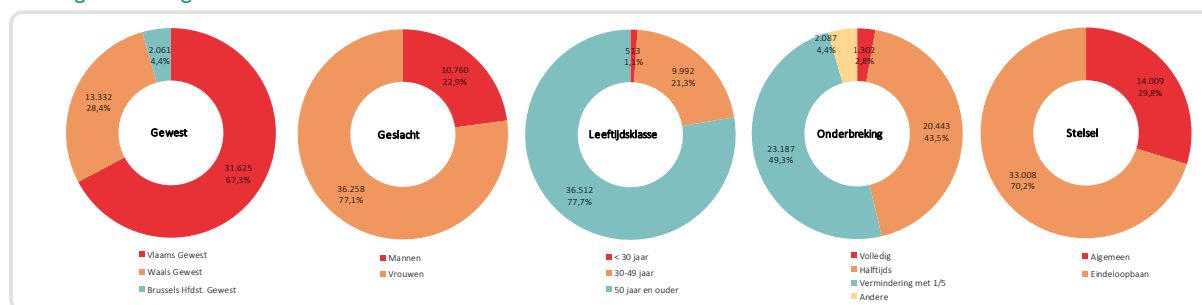
Tabel 51

Evolutie van het aantal gerechtigden op loopbaanonderbreking: gefedereerde entiteiten

	2007	2017	2018	Evol. 2007-2018		Evol. 2017-2018	
Gewest							
Vlaams Gewest	30.423	44.564	31.625	+1.202	+4,0%	-12.939	-29,0%
Waals Gewest	13.341	12.933	13.332	-9	-0,1%	+399	+3,1%
Brussels Hfdst. Gewest	1.787	2.151	2.061	+274	+15,3%	-90	-4,2%
Geslacht							
Mannen	6.728	12.753	10.760	+4.032	+59,9%	-1.993	-15,6%
Vrouwen	38.823	46.895	36.258	-2.565	-6,6%	-10.637	-22,7%
Leeftijdsklasse							
< 30 jaar	1.689	979	513	-1.175	-69,6%	-466	-47,6%
30-49 jaar	20.055	17.407	9.992	-10.063	-50,2%	-7.415	-42,6%
50 jaar en ouder	23.807	41.262	36.512	+12.705	+53,4%	-4.750	-11,5%
Onderbreking							
Volledig	5.527	2.462	1.302	-4.225	-76,4%	-1.161	-47,1%
Halftijds	25.300	28.532	20.443	-4.857	-19,2%	-8.090	-28,4%
Vermindering met 1/5	11.812	26.168	23.187	+11.374	+96,3%	-2.982	-11,4%
Andere	2.912	2.485	2.087	-825	-28,3%	-398	-16,0%
Stelsel							
Algemeen	25.523	23.140	14.009	-11.513	-45,1%	-9.131	-39,5%
Eindeloopbaan	20.028	36.508	33.008	+12.980	+64,8%	-3.500	-9,6%
Totaal	45.551	59.648	47.018	+1.467	+3,2%	-12.631	-21,2%
Zonder uitkeringen	999	874	666	-334	-33,4%	-209	-23,9%
Algemeen totaal	46.550	60.523	47.683	+1.133	+2,4%	-12.839	-21,2%

Grafiek 58

Profiel van de uitkeringsgerechtigden in loopbaanonderbreking in 2018: gefedereerde entiteiten

Maatregelen in het kader van de ontwikkeling van het Eenheidsstatuut

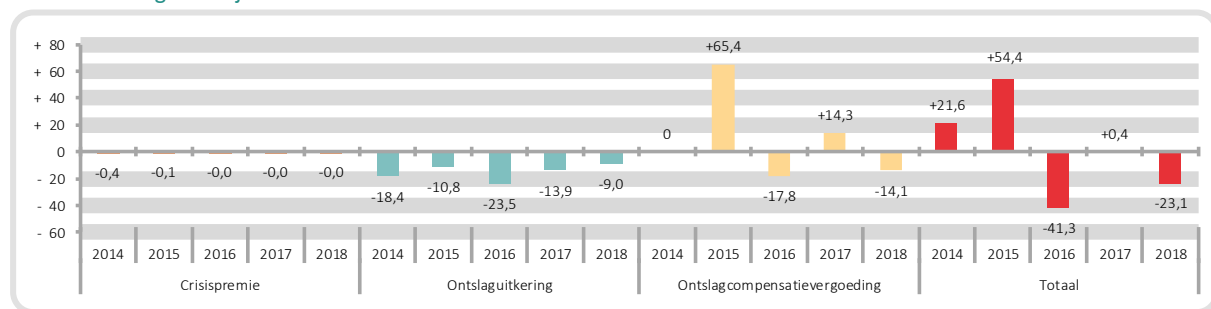
Tabel 52

Evolutie van het gemiddeld aantal betalingen per maand en de totale uitgaven (in duizend EUR) voor crisispremies, ontslaguitkeringen en ontslagcompensatievergoedingen

	Fysieke eenheden					Uitgaven (in duizend EUR)				Index totale uitgaven
	Crisispremie	Ontslaguitkering	Ontslagcompensatievergoeding betaald in meerdere keren	Ontslagcompensatievergoeding betaald in 1 keer	Totaal	Crisispremie	Ontslaguitkering	Ontslagcompensatievergoeding	Totaal	
2010	2.274	-	-	-	2.274	30.984,8	-	-	30.984,8	100
2011	3.524	-	-	-	3.524	47.505,9	-	-	47.505,9	153
2012	1.012	2.354	-	-	3.366	13.118,1	43.014,8	-	56.132,9	181
2013	48	4.120	-	-	4.169	561,6	79.033,6	-	79.595,2	257
2014	10	3.136	383	135	3.665	133,4	60.628,6	40.395,6	101.157,6	326
2015	2	2.244	2.906	235	5.387	25,8	49.798,0	105.759,4	155.583,2	502
2016	1	1.196	2.401	255	3.853	13,3	26.282,5	88.007,8	114.303,6	369
2017	0	521	2.292	495	3.309	5,6	12.423,0	102.321,0	114.749,6	370
2018	0	140	1.807	449	2.395	1,7	3.373,4	88.247,4	91.622,5	296
Evol. 2010-2018					+5,3%				+195,7%	

Grafiek 59

Verandering van de totale uitgaven (in miljoen EUR) t.o.v. het voorgaande jaar

Vanaf 1 januari 2012 werd de crisispremie, een tijdelijke anticrisismaatregel die van toepassing was in 2010 en 2011, omgezet in een nieuwe regeling van onbepaalde duur, met name de ontslaguitkering. Aan het basisprincipe van de crisispremie werd niet geraakt: de ontslaguitkering is een eenmalige premie die wordt betaald aan ontslagen arbeiders. De modaliteiten ondergingen echter wel enkele wijzigingen die gevolgen hebben voor de uitgaven ten laste van de RVA. In tegenstelling tot de crisispremies zijn ontslaguitkeringen volledig ten laste van de RVA. Bovendien is de ontslaguitkering variabel in functie van de anciënniteit, waardoor het uitgekeerde bedrag soms groter is dan bij de crisispremie.

Met het oog op de verdere harmonisering van de opzegregelingen voor arbeiders en bedienden, wordt vanaf 1 januari 2014 onder bepaalde voorwaarden een ontslagcompensatievergoeding toegekend aan arbeiders bij wie de duur van de opzeggingstermijn minstens ten dele wordt gebaseerd op de anciënniteit die ze als arbeider verwierven vóór 2014. Deze vergoeding vervangt geleidelijk de ontslaguitkering. Ontslagen arbeiders die onvoldoende anciënniteit hebben om aanspraak te maken op een ontslagcompensatievergoeding kunnen wel nog een ontslaguitkering krijgen indien ze voldoen aan de voorwaarden.

In 2011 piekte het aantal crisispremies met gemiddeld 3.524 betalingen per maand. Sindsdien liep dat aantal aanzienlijk terug. In 2013 is de maatregel zo goed als uitgedoofd en vervangen door de ontslaguitkering. Het aantal ontslaguitkeringen lag in 2013 nog boven 4.000 betalingen per maand, maar sinds de invoering van de ontslagcompensatievergoeding gaat ook hun aantal in dalende lijn. In 2018 werden gemiddeld per maand nog 140 betalingen voor ontslaguitkeringen geteld, tegenover 2.256 voor ontslagcompensatie-vergoedingen.

Omdat een groot deel van de ontslagcompensatievergoedingen in meerdere keren wordt uitbetaald, terwijl de crisispremies en ontslaguitkeringen eenmalige premies betreffen, geven de totale uitgaven het beste beeld van de globale evolutie van de maatregelen in het kader van de ontwikkeling van het Eenheidsstatuut. In totaal bedragen in 2018 de uitgaven voor de 3 regelingen samen 91,6 miljoen EUR, wat bijna twee keer zo veel is als in 2011, toen enkel de crisispremies bestonden. Ten opzichte van 2017 dalen de totale uitgaven in 2018 met 23,1 miljoen EUR.

Algemeen overzicht

8.1

Betalingen (fysieke eenheden)

Tabel 53

Evolutie van het aantal betalingen volgens uitkeringsgroep

	2000	2007	2017	2018	Evol. 2000 - 2018	Evol. 2007 - 2018	Evol. 2017 - 2018
Vergoede werklozen	649.846	690.662	487.291	438.477	-32,5%	-36,5%	-10,0%
<i>Werkzoekenden</i>	375.136	448.982	373.701	348.221	-7,2%	-22,4%	-6,8%
<i>Niet-werkzoekenden</i>	274.710	241.680	113.590	90.256	-67,1%	-62,7%	-20,5%
Tijdelijke werkloosheid, verwante uitkeringen en verloven	113.018	130.569	107.075	102.618	-9,2%	-21,4%	-4,2%
Deeltijdse werknemers	36.103	47.516	37.844	35.755	-1,0%	-24,8%	-5,5%
Werk- en activeringsmaatregelen	16.780	61.995	66.057	62.130	+270,3%	+0,2%	-5,9%
Vrijstellingen van MVZ voor studies of beroepsopleiding, activiteiten in het buitenland en PWA	34.964	36.655	37.624	38.235	+9,4%	+4,3%	+1,6%
Tijdscrediet, loopbaanonderbreking en thematische verloven	97.294	223.319	272.070	254.541	+161,6%	+14,0%	-6,4%
<i>Tijdscrediet</i>	0	111.668	117.922	111.399	-	-0,2%	-5,5%
<i>Loopbaanonderbreking</i>	87.754	71.781	72.233	59.160	-32,6%	-17,6%	-18,1%
<i>Thematische verloven</i>	9.540	39.870	81.915	83.983	+780,3%	+110,6%	+2,5%
Andere	14.407	2.941	3.646	2.654	-81,6%	-9,8%	-27,2%
<i>Eenheidsstatuut</i>	0	0	3.309	2.396	-	-	-27,6%
<i>Overige</i>	14.407	2.941	336	258	-98,2%	-91,2%	-23,3%
Algemeen totaal	962.413	1.193.657	1.011.606	934.409	-2,9%	-21,7%	-7,6%

Tabel 53 geeft een overzicht in fysieke eenheden van alle uitkeringsvormen die in de voorgaande hoofdstukken aan bod kwamen.¹⁶ In 2018 werden in de verschillende uitkeringsstelsels van de RVA in totaal gemiddeld per maand 934.409 betalingen geteld, een aantal dat 21,7% lager ligt dan in het precisisjaar 2007. Sinds meerdere jaren evolueert het gemiddelde aantal betalingen per maand in dalende lijn. Die tendens zet zich ook in 2018 voort. Ten opzichte van 2017 bedraagt de daling 7,6%.

De RVA biedt zowel ondersteuning aan werklozen als aan bepaalde groepen werkenden. Voor de vergoede werkenden onderscheidt de RVA de volgende groepen:

- de stelsels van tijdelijke werkloosheid en daaraan verwante uitkeringen en verloven;
- de stelsels voor deeltijdse werknemers;
- de werk- en activeringsmaatregelen;
- de vrijstellingen van inschrijving als werkzoekende (voor studies of beroepsopleiding, activiteiten in het buitenland en PWA);
- de stelsels voor werknemers die hun arbeidstijd aanpassen (tijdskrediet, loopbaanonderbreking en thematische verloven).

De daling op jaarbasis zet zich verder bij zowel de vergoede werklozen als bij de vergoede werkenden, maar is relatief het grootst bij de vergoede werklozen (-10,0%); vooral bij de niet-werkzoekenden (-20,5%). In 2018 werden voor de werkzoekende en de niet-werkzoekende werklozen samen 36,5% minder betalingen geteld dan in het precisisjaar 2007.

Het aantal vergoede werkenden daalt ten opzichte van 2017 met 5,3%. De grootste daling situeert zich in de loopbaanonderbreking, waar het aantal fysieke eenheden met 18,1% afneemt. Bij de thematische verloven noteren we daarentegen een stijging van 2,5%.

Voor de restgroep ('andere') noteren we ten slotte een daling van 27,2% op jaarbasis van het aantal betalingen. Die restgroep bevat o.a. de maatregelen in het kader van de ontwikkeling van het Eenheidsstatuut, het halftijds brugpensioen en de ontslaguitkering. Belangrijk om weten is dat heel wat van de maatregelen in deze groep bestaan uit toeslagen of premies die in principe slechts eenmalig worden uitbetaald aan de gerechtigde. Dit betekent dat het verschil tussen het aantal fysieke eenheden en het aantal verschillende personen (cf. deel 8.5) voor deze groep relatief gezien groter is dan voor de overige groepen.

¹⁶ Het totaal omvat o.a. ook de uitdovende stelsels van het halftijds brugpensioen (43 fysieke eenheden in 2018) en de grensarbeiders (215 fysieke eenheden in 2018), die omwille van hun erg beperkte omvang in de voorgaande hoofdstukken niet in detail werden behandeld.

8.2

Budgettaire eenheden en
vergoede dagen

Tabel 54

Evolutie van het aantal budgettaire eenheden volgens
uitkeringsgroep

	2000	2007	2017	2018	Evol. 2000 - 2018	Evol. 2007 - 2018	Evol. 2017 - 2018
Vergoede werklozen	598.392	628.538	428.109	382.064	-36,2%	-39,2%	-10,8%
<i>Werkzoekenden</i>	328.298	394.130	318.907	295.734	-9,9%	-25,0%	-7,3%
<i>Niet-werkzoekenden</i>	270.093	234.409	109.203	86.330	-68,0%	-63,2%	-20,9%
Tijdelijke werkloosheid, verwante uitkeringen en verloven	32.673	33.034	23.985	22.390	-31,5%	-32,2%	-6,6%
Deeltijdse werknemers	16.943	18.937	12.755	12.103	-28,6%	-36,1%	-5,1%
Werk- en activeringsmaatregelen	630	2.660	3.256	1.561	+147,9%	-41,3%	-52,0%
Vrijstellingen van MZ voor studies of beroepsopleiding, activiteiten in het buitenland en PWA	33.133	34.225	35.015	35.235	+6,3%	+3,0%	+0,6%
Tijdskrediet, loopbaanonderbreking en thematische verloven	95.438	220.030	266.670	248.729	+160,6%	+13,0%	-6,7%
<i>Tijdskrediet</i>	0	111.073	117.234	110.545	-	-0,5%	-5,7%
<i>Loopbaanonderbreking</i>	86.980	71.561	72.090	59.035	-32,1%	-17,5%	-18,1%
<i>Thematische verloven</i>	8.458	37.396	77.347	79.149	+835,8%	+111,7%	+2,3%
Algemeen totaal	777.209	937.424	769.791	702.083	-9,7%	-25,1%	-8,8%

De budgettaire eenheden worden berekend door het aantal vergoede dagen te delen door het aantal vergoedbare dagen van een referentemaand, d.i. in principe elke dag van de maand met uitzondering van de zondagen. Op die manier komt het aantal budgettaire eenheden ongeveer overeen met voltijdse equivalenten. Toeslagen of premies die in principe slechts eenmalig worden uitbetaald, worden niet uitgedrukt in een aantal vergoede dagen en tellen dan ook geen budgettaire eenheden.

De evoluties uitgedrukt in budgettaire eenheden volgen in grote lijnen dezelfde tendensen als die in fysieke eenheden, al zijn er een aantal nuanceverschillen. Zo is de daling op jaarbasis bij de vergoede werklozen (-10,8%) en bij de vergoede werkenden (-6,3%) iets meer uitgesproken dan wanneer ze in fysieke eenheden worden uitgedrukt.

Tabel 55

Evolutie van het aantal vergoede dagen volgens uitke-
ringsgroep

	2000	2007	2017	2018	Evol. 2000 - 2018	Evol. 2007 - 2018	Evol. 2017 - 2018
Vergoede werklozen	187.321.390	196.719.723	133.573.077	119.563.585	-36,2%	-39,2%	-10,5%
<i>Werkzoekenden</i>	102.771.634	123.351.026	99.517.101	92.548.155	-9,9%	-25,0%	-7,0%
<i>Niet-werkzoekenden</i>	84.549.756	73.368.696	34.055.977	27.015.430	-68,0%	-63,2%	-20,7%
Tijdelijke werkloosheid, verwante uitkeringen en verloven	10.248.666	10.344.094	7.496.553	7.001.441	-31,7%	-32,3%	-6,6%
Deeltijdse werknemers	5.304.109	5.909.607	3.974.248	3.775.501	-28,8%	-36,1%	-5,0%
Werk- en activeringsmaatregelen	197.717	832.301	1.017.960	488.205	+146,9%	-41,3%	-52,0%
Vrijstellingen van MZ voor studies of beroepsopleiding, activiteiten in het buitenland en PWA	10.377.545	10.708.679	10.922.527	11.023.491	+6,2%	+2,9%	+0,9%
Tijdskrediet, loopbaanonderbreking en thematische verloven	29.776.607	68.649.366	83.201.147	77.603.489	+160,6%	+13,0%	-6,7%
<i>Tijdskrediet</i>	0	34.654.714	36.576.911	34.490.064	-	-0,5%	-5,7%
<i>Loopbaanonderbreking</i>	27.137.862	22.327.109	22.492.088	18.418.972	-32,1%	-17,5%	-18,1%
<i>Thematische verloven</i>	2.638.745	11.667.543	24.132.148	24.694.453	+835,8%	+111,7%	+2,3%
Algemeen totaal	243.226.034	293.163.770	240.185.513	219.455.713	-9,8%	-25,1%	-8,6%

8.3

Uitgekeerde bedragen

Tabel 56

Evolutie van de uitgekeerde bedragen volgens uitkeringsgroep (in miljoen EUR)

	2000	2007	2017	2018	Evol. 2000 - 2018	Evol. 2007 - 2018	Evol. 2017 - 2018
Vergoede werklozen	4.925,3	6.216,0	5.550,4	5.093,8	+3,4%	-18,1%	-8,2%
<i>Werkzoekenden</i>	2.431,2	3.657,5	3.950,7	3.791,8	+56,0%	+3,7%	-4,0%
<i>Niet-werkzoekenden</i>	2.494,1	2.558,5	1.599,7	1.302,0	-47,8%	-49,1%	-18,6%
Tijdelijke werkloosheid, verwante uitkeringen en verloven	297,2	414,8	423,4	404,4	+36,1%	-2,5%	-4,5%
Deeltijdse werknemers	145,9	191,6	178,1	174,4	+19,5%	-9,0%	-2,1%
Werk- en activeringsmaatregelen	88,8	284,0	284,8	264,3	+197,7%	-6,9%	-7,2%
Vrijstellingen van MZ voor studies of beroepsopleiding, activiteiten in het buitenland en PWA	220,2	302,3	422,8	442,2	+100,8%	+46,3%	+4,6%
Tijdscrediet, loopbaanonderbreking en thematische verloven	238,1	646,5	794,1	747,9	+214,1%	+15,7%	-5,8%
<i>Tijdscrediet</i>	0,0	337,3	374,5	354,4	-	+5,1%	-5,4%
<i>Loopbaanonderbreking</i>	201,1	200,3	177,4	149,6	-25,6%	-25,3%	-15,7%
<i>Thematische verloven</i>	37,0	108,9	242,2	243,8	+559,5%	+123,9%	+0,7%
Andere	12,0	4,7	115,5	92,1	+664,5%	+1854,4%	-20,2%
<i>Eenheidsstatuut</i>	0,0	0,0	114,7	91,6	-	-	-20,2%
<i>Overige</i>	12,0	4,7	0,8	0,5	-95,9%	-89,5%	-34,6%
Algemeen totaal	5.927,6	8.059,9	7.769,0	7.219,0	+21,8%	-10,4%	-7,1%

NB: Het gaat hier om een weergave van de uitgekeerde bedragen volgens de statistische definitie. Voor een overzicht van de begrotingsuitgaven voor sociale prestaties, cf. hoofdstuk 11.

In 2018 is het totaal van de uitgekeerde bedragen afgenomen op jaarbasis met 550,0 miljoen EUR of 7,1%. Net als bij de andere statistische eenheden doet die daling zich voor in elk van de grote groepen. Zoals bij de evolutie in fysieke eenheden, noteren we ook voor de uitgaven de grootste daling op jaarbasis in de vergoede werkloosheid (-8,2% t.o.v. -3,3% bij de vergoede werkenden).

Tabel 57

Evolutie van de uitgekeerde bedragen volgens gewest
(in miljoen EUR)

	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gewest	Land	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gewest	Land
Vergoede werklozen	2.384,5	1.903,3	806,0	5.093,8	46,8%	37,4%	15,8%	100,0%
<i>Werkzoekenden</i>	1.490,4	1.561,0	740,4	3.791,8	39,3%	41,2%	19,5%	100,0%
<i>Niet-werkzoekenden</i>	894,1	342,3	65,6	1.302,0	68,7%	26,3%	5,0%	100,0%
Tijdelijke werkloosheid, verwante uitkeringen en verloven	217,8	165,4	21,2	404,4	53,9%	40,9%	5,2%	100,0%
Deeltijdse werknemers	76,6	76,5	21,2	174,4	44,0%	43,9%	12,2%	100,0%
Werk- en activeringsmaatregelen	82,1	152,7	29,5	264,3	31,1%	57,8%	11,2%	100,0%
Vrijstellingen van MWZ voor studies of beroepsopleiding, activiteiten in het buitenland en PWA	202,9	189,2	50,1	442,2	45,9%	42,8%	11,3%	100,0%
Tijdskrediet, loopbaanonderbreking en thematische verloven	537,9	170,6	39,3	747,9	71,9%	22,8%	5,3%	100,0%
<i>Tijdskrediet</i>	258,0	80,3	16,1	354,4	72,8%	22,7%	4,5%	100,0%
<i>Loopbaanonderbreking</i>	99,7	43,0	6,9	149,6	66,7%	28,7%	4,6%	100,0%
<i>Thematische verloven</i>	180,2	47,3	16,4	243,8	73,9%	19,4%	6,7%	100,0%
Andere	56,3	31,3	4,6	92,1	61,1%	33,9%	5,0%	100,0%
<i>Eenheidsstatuut</i>	56,0	31,0	4,6	91,6	61,2%	33,8%	5,0%	100,0%
<i>Overige</i>	0,2	0,2	0,0	0,5	49,7%	49,5%	0,8%	100,0%
Algemeen totaal 2018	3.558,1	2.689,0	972,0	7.219,0	49,3%	37,2%	13,5%	100,0%
Algemeen totaal 2017	3.908,6	2.871,9	988,5	7.769,0	50,3%	37,0%	12,7%	100,0%
Algemeen totaal 2007	3.863,0	3.229,5	967,4	8.059,9	47,9%	40,1%	12,0%	100,0%
Algemeen totaal 2000	3.037,0	2.258,4	632,2	5.927,6	51,2%	38,1%	10,7%	100,0%
Evol. 2000 - 2007	+826,1	+971,1	+335,2	+2132,3	+27,2%	+43,0%	+53,0%	+36,0%
Evol. 2007 - 2018	-305,0	-540,5	+4,5	-840,9	-7,9%	-16,7%	+0,5%	-10,4%
Evol. 2000 - 2018	+521,1	+430,6	+339,7	+1291,4	+17,2%	+19,1%	+53,7%	+21,8%
Evol. 2017 - 2018	-350,6	-182,9	-16,5	-550,0	-9,0%	-6,4%	-1,7%	-7,1%

NB: Het gaat hier om de uitgekeerde bedragen als statistische definitie. Voor een overzicht van de begrotingsuitgaven voor sociale prestaties, cf. hoofdstuk 11.

De daling op jaarbasis van de uitgaven doet zich voor in elk van de drie gewesten. Ze is relatief gezien het grootst in het Vlaams Gewest (-9,0%), gevolgd door het Waals (-6,4%) en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (-1,7%).

8.4

Verschillende klanten

8.4.1

Totaal aantal verschillende klanten

Tabel 58 geeft ten slotte het aantal verschillende personen weer dat een uitkering heeft ontvangen van de RVA. De klanten worden enkel geteld in het laatste stelsel waarin ze in het jaar in kwestie werden vergoed. Ter herinnering: in de rest van dit deel van het jaarverslag wordt met 'aantal uitkeringstrek- kers' bedoeld op het aantal fysieke eenheden. Het aantal personen dat gedurende het kalenderjaar minstens één RVA-uitkering ontving, verschilt van deze cijfers.

Tabel 58

Evolutie van het aantal verschillende klanten volgens uitkeringsgroep

	2017	2018	Evol. 2017 - 2018
Vergoede werklozen	653.812	601.084	-8,1%
<i>Werkzoekenden</i>	519.997	492.857	-5,2%
<i>Niet-werkzoekenden</i>	133.815	108.227	-19,1%
Tijdelijke werkloosheid, verwante uitkeringen en verloven	300.196	292.503	-2,6%
Deeltijdse werknemers	50.102	48.305	-3,6%
Werk- en activeringsmaatregelen	83.264	78.066	-6,2%
Vrijstellingen van MWZ voor studies of beroepsopleiding, activiteiten in het buitenland en PWA	51.177	52.554	+2,7%
Tijdscrediet, loopbaanonderbreking en thematische verloven	376.610	362.588	-3,7%
<i>Tijdscrediet</i>	134.013	132.103	-1,4%
<i>Loopbaanonderbreking</i>	84.113	67.986	-19,2%
<i>Thematische verloven</i>	158.484	162.499	+2,5%
Andere	8.060	5.763	-28,5%
<i>Eenheidsstatuut</i>	7.708	5.479	-28,9%
<i>Overige</i>	352	284	-19,3%
Algemeen totaal	1.523.221	1.440.863	-5,4%

NB: Het aantal klanten wordt hier berekend als het aantal verschillende personen betaald in de loop van het jaar, toegewezen aan het uitkeringsstelsel van de laatst betaalde refertemaand.

Het aantal klanten van de RVA is ten opzichte van 2017 afgenomen met 5,4% tot 1.440.863 personen. Deze afname is zowel toe te schrijven aan de vergoede werklozen (-8,1%) als aan de vergoede wer- kenden (-3,2%).

8.4.2

Verschillende klanten per uitkeringsgroep

Eenzelfde persoon kan in de loop van het jaar uitkeringen ontvangen in verschillende stelsels (bv. zowel een onderbrekingsvergoeding als een werkloosheidsuitkering). In tegenstelling tot tabel 58, die het totale aantal unieke personen met een uitkering bij de RVA indeelt in het uitkeringsstelsel van de laatst betaalde refertemaand, toont tabel 59 per beschouwde groep het totale aantal personen dat in één van deze stelsels werd vergoed in 2017 en in 2018.

Tabel 59

Evolutie van het aantal klanten per uitkeringsgroep

	2017	2018	Evol. 2017 - 2018
Vergoede werklozen	740.588	682.808	-7,8%
<i>Werkzoekenden</i>	604.100	571.857	-5,3%
<i>Niet-werkzoekenden</i>	136.488	110.951	-18,7%
Tijdelijke werkloosheid, verwante uitkeringen en verloven	356.299	343.841	-3,5%
Deeltijdse werknemers	70.668	67.131	-5,0%
Werk- en activeringsmaatregelen	110.229	100.521	-8,8%
Vrijstellingen van MWZ voor studies of beroepsopleiding, activiteiten in het buitenland en PWA	89.026	90.253	+1,4%
Tijdscrediet, loopbaanonderbreking en thematische verloven	401.834	386.887	-3,7%
<i>Tijdscrediet</i>	140.289	137.993	-1,6%
<i>Loopbaanonderbreking</i>	87.369	69.003	-21,0%
<i>Thematische verloven</i>	174.176	179.891	+3,3%
Andere	17.237	11.340	-34,2%
<i>Eenheidsstatuut</i>	16.871	11.045	-34,5%
<i>Overige</i>	366	295	-19,4%
Algemeen totaal	1.785.881	1.682.781	-5,8%

NB: Het aantal klanten wordt hier berekend door voor elk van de bovenstaande uitkeringsgroepen op het kleinste geschetste detailniveau het totale aantal verschillende personen te tellen. De subtotale en het algemeen totaal worden berekend door de volgens die werkwijze bekomen aantallen bij elkaar op te tellen.

Volgens deze benadering zijn in grote lijnen dezelfde evoluties waarneembaar als in tabel 58, al is de tendens iets sterker uitgesproken bij de vergoede werkenden.

Impact van de reglementaire wijzigingen sinds 2012

Het jaar 2012 luidde het begin in van een uitgebreide reeks hervormingen, die een ingrijpende impact hebben op de evolutie van diverse stelsels waarvoor de RVA een bevoegdheid draagt. In de voorgaande hoofdstukken werden bepaalde reglementaire wijzigingen reeds aangehaald om bepaalde evoluties te verklaren. Dit hoofdstuk brengt die wijzigingen en hun impact echter systematisch en met meer detail in kaart.

9.1

Stelsel van tijdelijke werkloosheid

9.1.1

Schorsing van de arbeidsovereenkomst voor bedienden

Sinds 1 januari 2012 werd de crisisschorsing voor bedienden, ingevoerd in 2009 als één van de tijdelijke anti-crisismaatregelen, omgezet in een nieuwe definitieve regeling, namelijk de schorsing van de arbeidsovereenkomst voor bedienden wegens werkgebrek. De voorwaarden om als onderneming in moeilijkheden beschouwd te worden zijn minder streng geworden. De onderneming moet ofwel een daling noteren van 10% van de omzet, de productie of de bestellingen, ofwel een graad van tijdelijke werkloosheid omwille van economische redenen van 10% aantonen bij de arbeiders in vergelijking met het referentiejaar 2008. In de oude regeling bedroegen beide percentages nog 20%.

Vanaf 1 januari 2016 kunnen naast 2008 ook de twee kalenderjaren voorafgaand aan de aanvraag van de regeling gebruikt worden als referentiejaar om aan te tonen dat de onderneming in moeilijkheden is.

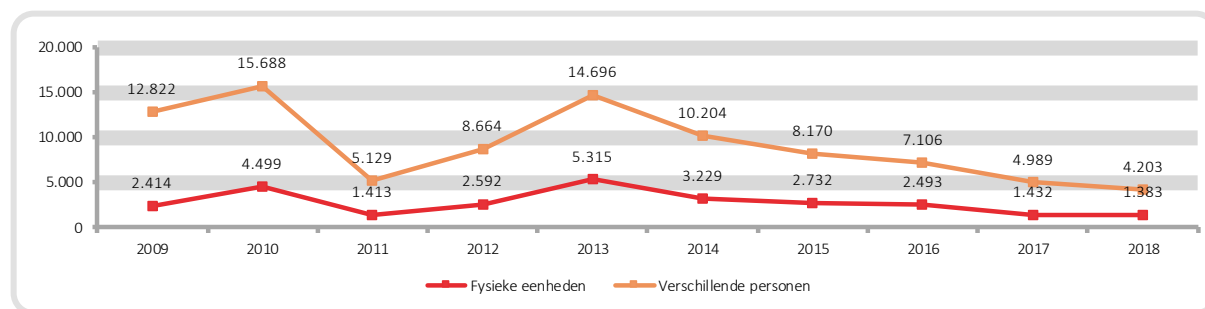
Vanaf 2 juni 2016 is het bovendien mogelijk om de regeling aan te vragen als onvoorziene omstandigheden op korte termijn een substantiële daling van de omzet, de productie of het aantal bestellingen hebben veroorzaakt. De onderneming dient in dat geval een gemotiveerd schrijven te richten aan de Minister van Werk, die in dat geval zal beslissen over de erkenning als onderneming in moeilijkheden.

Mede als gevolg van de minder strenge voorwaarden is het aantal bedienden in tijdelijke werkloosheid aanzienlijk gestegen vanaf 2012. In 2013 werden gemiddeld per maand zelfs meer betalingen genoteerd dan in 2010, in volle economische crisis (5.315 ten opzichte van 4.499, of +18,1%). Sindsdien is dit aantal enigszins gedaald, maar toch werden in 2017 nog meer betalingen geteld dan in 2011, toen de tijdelijke regeling nog van kracht was.

In 2018 maakten in totaal 4.203 verschillende personen gebruik van het stelsel van tijdelijke werkloosheid ingevolge werkgebrek voor bedienden, wat overeenstemt met een gemiddelde van 1.383 betalingen per maand. Hiermee wordt de dalende tendens als gevolg van de gunstige conjunctuur doorgezet.

Grafiek 60

Evolutie van de crisisschorsing voor bedienden (tot en met 2011) en tijdelijke werkloosheid ingevolge werkgebrek voor bedienden (vanaf 2012) – gegevens vóór verificatie

9.1.2

Mededeling eerste dag tijdelijke werkloosheid

Sinds 1 oktober 2012 is de regeling voor de mededeling van de eerste effectieve dag tijdelijke werkloosheid uitgebreid. Naast de verplichte voorafgaandelijke kennisgeving van de invoering van het stelsel van tijdelijke werkloosheid (in principe 7 dagen vooraf), is de werkgever ook verplicht maandelijks per werknemer de eerste effectieve dag van tijdelijke werkloosheid aan de RVA mee te delen. Vóór 1 oktober 2012 gold deze verplichting enkel voor tijdelijke werkloosheid omwille van slecht weer (alle sectoren) en omwille van economische redenen (enkel bouwsector).

In de nieuwe regeling werd de verplichting ingeval van tijdelijke werkloosheid omwille van economische redenen uitgebreid naar alle sectoren. Daarnaast werd de verplichting ook ingevoerd voor twee andere types van tijdelijke werkloosheid, namelijk tijdelijke werkloosheid als gevolg van een technische stoornis en de schorsing van de arbeidsovereenkomst van bedienden wegens werkgebrek. Doel van de uitbreiding is het faciliteren van de controles en het ontmoedigen van fraude.

Naast deze uitbreiding trad sinds 23 maart 2014 ook een versoepeling in werking. In geval van tijdelijke werkloosheid omwille van economische redenen en wanneer de werkgever zeker is dat het arbeidscontract effectief geschorst zal worden, mag de mededeling aan de RVA gebeuren ten vroegste 5 werkdagen vóór de eerste dag tijdelijke werkloosheid. Voorheen moest dit de dag zelf gebeuren.

Als gevolg van de reglementaire uitbreiding ligt het aantal mededelingen van de eerste effectieve dag tijdelijke werkloosheid vanaf T4 2012 aanzienlijk hoger dan voorheen.

Tabel 60

Aantal mededelingen van de eerste effectieve dag tijdelijke werkloosheid

		T1	T2	T3	T4	Jaar
2012		97.853	75.751	51.021	218.993	443.618
2013		302.846	205.858	170.071	209.864	888.639
2014		249.775	196.572	194.605	214.918	855.870
2015		261.590	190.090	176.448	195.964	824.092
2016		261.128	201.171	150.659	173.256	786.214
2017		236.470	162.237	152.954	183.649	735.310
2018		236.799	134.587	131.149	164.469	667.004
Evol. 2013-2018	Abs.	-66.047	-71.271	-38.922	-45.395	-221.635
	%	-21,8%	-34,6%	-22,9%	-21,6%	-24,9%

9.1.3

Verlaging van het uitkeringspercentage

Met ingang van 1 april 2013 bedraagt het uitkeringspercentage 70% van het begrensde brutoloon voor alle gezinscategorieën. Voorheen ontvingen alleenwonenden en gezinshoofden een uitkering aan 75%. Daarenboven werd de bedrijfsvoorheffing op tijdelijke werkloosheidsuitkeringen verhoogd van 20% tot 26,75% vanaf 1 januari 2013.

Met ingang van 1 januari 2015 werd het uitkeringspercentage nogmaals verlaagd, tot 65% van het begrensde brutoloon voor alle gezinscategorieën.

Tabel 61

Tijdelijke werkloosheidsuitkeringen: evolutie van de dagbedragen

	Bruto dagbedrag			Netto dagbedrag		
	december 2012	december 2018	Evolutie	december 2012	december 2018	Evolutie
Gezinshoofden						
min.	42,79	48,89	+14,3%	34,23	35,81	+4,6%
max.	69,76	66,78	-4,3%	55,81	48,92	-12,3%
Alleenwonenden						
min.	35,94	40,48	+12,6%	28,75	29,65	+3,1%
max.	69,76	66,78	-4,3%	55,81	48,92	-12,3%
Samenwonenden						
min.	26,94	21,17	-21,4%	21,55	15,51	-28,0%
max.	65,11	66,78	+2,6%	52,09	48,92	-6,1%

9.1.4

Tijdelijke werkloosheid na 65 jaar

Sinds 1 januari 2015 kan een werknemer die tot na de leeftijd van 65 jaar blijft werken, uitkeringen tijdelijke werkloosheid genieten, op voorwaarde dat hij geen rust- of overlevingspensioen ontvangt en de tijdelijke werkloosheid niet het gevolg is van medische overmacht te wijten aan de arbeidsongeschiktheid van de werknemer. Tot op heden bedraagt de tijdelijke werkloosheid voor 65-plussers gemiddeld minder dan 40 betalingen per maand.

9.1.5

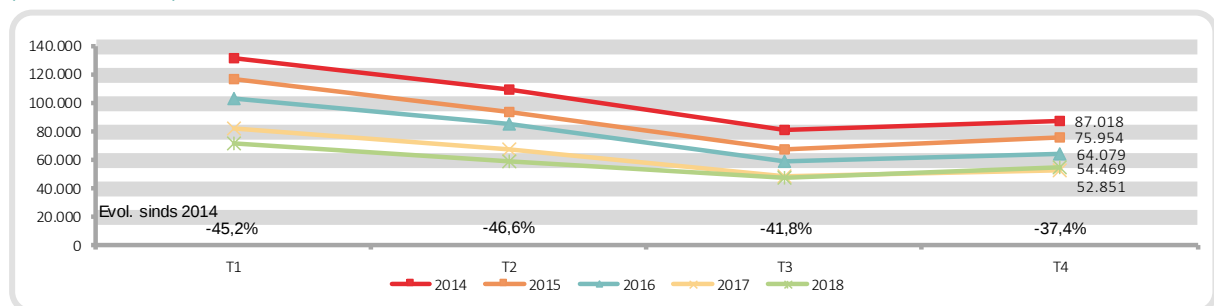
Toelaatbaarheidsvoorwaarden tijdelijke werkloosheid om economische redenen

Sinds 1 oktober 2016 moeten werknemers in het stelsel van tijdelijke werkloosheid om economische redenen voldoen aan dezelfde toelaatbaarheidsvoorwaarden als degene die van toepassing zijn op de volledig werklozen om toegelaten te worden tot het recht op uitkeringen, behoudens een aantal uitzonderingen. Men dient dus ofwel een voldoende aantal arbeidsdagen te bewijzen in een bepaalde referentieperiode, variërend naar gelang de leeftijd, ofwel dient men te voldoen aan de voorwaarden voor het recht op inschakelingsuitkeringen, ofwel in de 3 jaar voorafgaand aan de uitkeringsaanvraag minstens 1 dag uitkeringen ontvangen hebben als volledig of tijdelijk werkloze of in het stelsel van inschakelingsuitkeringen waarbij het werkloosheidsbureau heeft vastgesteld dat voornoemde wachttijdvoorwaarden werden vervuld.

In 2018 lag het aantal betalingen voor tijdelijke werkloosheid omwille van economische redenen in het vierde trimester 37,4% lager dan in T4 2014.

Grafiek 61

Evolutie van het aantal betalingen in het kader van tijdelijke werkloosheid omwille van economische redenen (vóór verificatie) vanaf 2014

9.2

Stelsel van inschakelingsuitkeringen

Sinds 1 januari 2012 zijn de vroegere wachtuitkeringen en de wachttijd hervormd naar respectievelijk “inschakelingsuitkeringen” en de “beroepsinschakelingstijd” hierna BIT genoemd).

De belangrijkste wijzigingen zijn de volgende:

- Vooraleer het recht op een inschakelingsuitkering te kunnen openen, moeten schoolverlaters ongeacht hun leeftijd een BIT van 310 dagen doorlopen. Voordien bedroeg de wachttijd voor < 18-jarigen 155 dagen en voor 18-25-jarigen 233 dagen. De langere BIT werd ook toegepast op alle op 1 januari 2012 lopende wachttijden.
- De BIT wordt niet meer verlengd of ingekort door studentenarbeid tijdens of na de studies.
- De inschakelingsuitkeringen worden toegekend voor een basisperiode van maximum 36 maanden, die onder bepaalde voorwaarden verlengbaar is. Voor jongeren met een inschakelingsuitkering die beschouwd worden als werkloze met gezinslast, als alleenwonende of als samenwonende met verhoogde uitkeringen vangt die basisperiode echter in principe pas aan vanaf hun 30ste verjaardag. Voor wie reeds recht had op een wachtuitkering, begon de basisperiode van 36 maanden pas te lopen vanaf 1 januari 2012.

Vanaf 1 augustus 2012 wordt de procedure voor de activering van het zoekgedrag naar werk (de zogenaamde Dispo-procedure) aangevuld met een specifieke procedure voor de recht-hebbers op inschakelingsuitkeringen (‘Dispo W’). Het gaat om een intensievere opvolging, die om de 6 maanden plaatsvindt. Op 1 augustus 2013 wordt dan weer de specifieke procedure van kracht voor jongeren die zich na het einde van hun studies inschrijven als werkzoekende (‘Dispo J’). Zij worden voortaan pas toegelaten tot het recht op inschakelingsuitkeringen wanneer ze twee positieve evaluaties van hun zoekgedrag naar werk hebben gekregen tijdens de BIT en ze voldoen aan de andere toelaatbaarheidsvoorwaarden bepaald in de werkloosheidsreglementering.

In het kader van de Zesde Staatshervorming worden de procedures voor de activering van het zoekgedrag naar werk een gewestelijke bevoegdheid. Het wetgevend kader blijft behouden op het federale niveau, maar voorziet niet langer in een aparte procedure ‘Dispo W’. Voortaan maken de werklozen met een inschakelingsuitkering deel uit van de gewone procedure. Sinds 1 januari 2016 is de operationele overdracht naar de gewestelijke diensten voltooid, met uitzondering van Actiris, waarvoor de overdracht op 1 januari 2017 plaatsvond. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voerde RVA in 2016 dan ook in opdracht van Actiris de procedure nog uit volgens de bestaande modaliteiten.

Sinds 1 januari 2015 is de leeftijdsgrens voor het aanvragen van inschakelingsuitkeringen verlaagd van 30 jaar naar 25 jaar, behoudens uitzonderingen. Sinds 1 september 2015 geldt bovendien een diplomavereiste wanneer men inschakelingsuitkeringen aanvraagt vóór de leeftijd van 21 jaar.

Grafiek 62 geeft een algemeen beeld van de impact van de bovenstaande wijzigingen. Bij de verlenging van de BIT (tussen het einde van 2011 en dat van 2012) zien we een vrij scherpe afname van de instroom met 11,6%, gevolgd door een periode van relatieve stabiliteit. Vanaf 2014 daalt de instroom echter weer. Dit laat zich verklaren door de combinatie van een verbeterend economisch klimaat, de procedure 'Dispo J' en later ook de verlaging van de leeftijdsvoorwaarde en de invoering van de diplomavorwaarde. In 2018 ligt de instroom minder dan half zo hoog als in 2013.

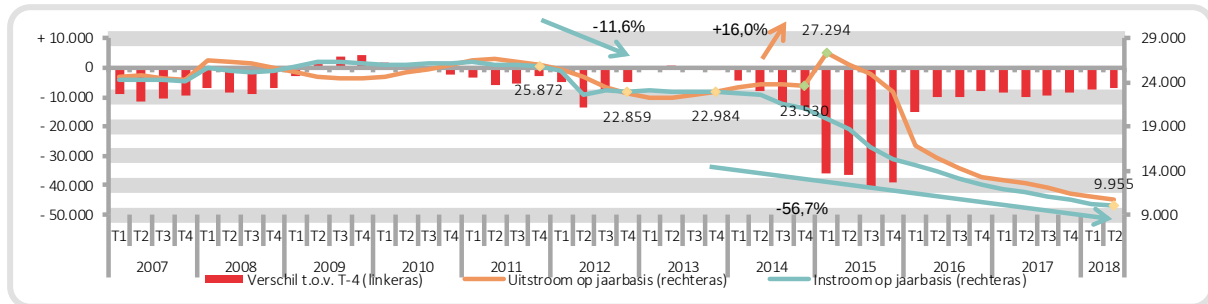
De opvallendste ontwikkeling zien we echter aan de uitstroomzijde, in het bijzonder vanaf januari 2015 onder invloed van de beperking van het recht op inschakelingsuitkeringen. Hoewel die maatregel reeds werd ingevoerd op 1 januari 2012, heeft ze pas vanaf januari 2015 gevolgen omdat enkel periodes van werkloosheid vanaf 1 januari 2012 in rekening werden gebracht voor het bepalen van de einddatum van het basisrecht. In principe verliep op 1 januari 2015 het recht op een inschakelingsuitkering voor iedereen die dit recht al had vóór 1 januari 2012. Van deze populatie vinden we na 1 januari 2015 enkel nog volgende werklozen terug:

- de gezinshoofden of alleenwonenden die jonger zijn dan 33 jaar en
- de uitkeringsgerechtigden bij wie het recht werd verlengd of uitgebreid.

Tussen T4 2014 en T1 2015 is de uitstroom dan ook toegenomen met 16,0%.

Grafiek 62

Variatie op jaarbasis van de UVW-WZ toegelaten op basis van studies in vergelijking met de instroom en de uitstroom

NB: Het gaat om een weergave van het aantal verschillende personen in refertemaanden. De in- en uitstroom betreffen glijdende jaargemiddelden. Een instroom wordt als dusdanig geteld indien een UVW-WZ in een trimester gedurende 1 van de 3 indieningsmaanden een betaling ontving, maar geen enkele betaling kreeg in de daaraan voorafgaande maand. Omgekeerd tellen we een uitstroom indien een UVW-WZ die gedurende 1 van de 3 indieningsmaanden van een trimester een betaling ontving, de daarop volgende maand geen betaling meer kreeg. Per trimester wordt echter slechts één in- of uitstroom per persoon geteld.

De combinatie van een hoge uitstroom en een lage instroom zorgen gedurende heel 2015 voor sterke afnamen in de populatie van uitkeringsgerechtigden op een inschakelingsuitkering. Gezien de veel beperktere omvang van die populatie t.o.v. de voorgaande periodes, blijft ook de uitstroom verder dalen.

9.2.1

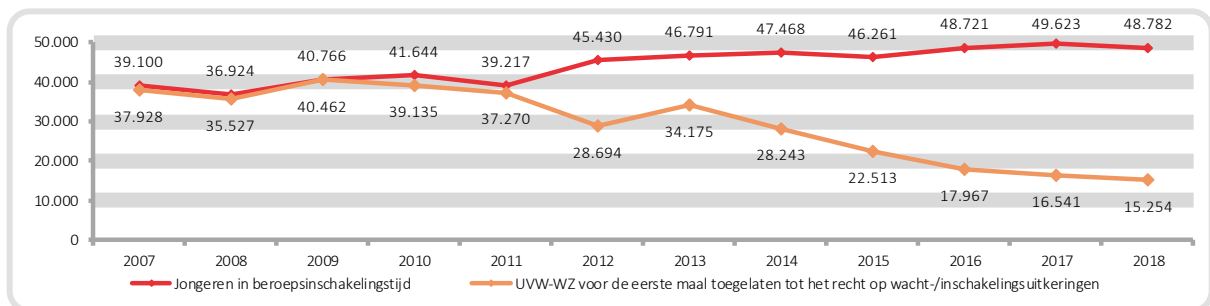
Afname van de instroom

Het aantal jongeren dat na de BIT voor de eerste maal inschakelingsuitkeringen aanvraagt (hierna 'eerste instromers') genoemd, is in 2012 aanzienlijk afgenomen, terwijl het aantal jongeren dat een BIT doorloopt is gestegen. Dat is een rechtstreeks gevolg van de verlenging van de BIT: de cohorte die 9, 10 of 11 maanden na het beëindigen van de studies nog geen werk heeft gevonden kan nog geen uitkeringsaanvraag doen en behoort voortaan tot de populatie werkzoekenden in de BIT. Verder is ook de uitstroomkans in een periode van 12 maanden groter dan in een periode van 9 maanden, waardoor het aandeel jongeren dat nog tijdens de BIT uitstroomt naar werk (of eventueel opnieuw gaat studeren) toeneemt.

Vanaf 2013 zien we dat het aantal eerste instromers in het statuut van gerechtigde op inschakelingsuitkeringen verder daalt. De eerste instroom wordt hoogstwaarschijnlijk beïnvloed door de invoering van de procedure 'Dispo J' in juli 2013. Jongeren worden daarbij immers aangespoord om actiever naar werk te zoeken tijdens de BIT, wat de kans zou moeten verkleinen dat zij uiteindelijk dienen beroep te doen op een inschakelingsuitkering. Wanneer ze onvoldoende zoekinspanningen leveren wordt hun BIT bovendien verlengd, waardoor ze pas op een later tijdstip of in bepaalde gevallen zelfs niet meer instromen in het stelsel van inschakelingsuitkeringen. De impact van die maatregel werd de voorbije jaren nog versterkt door de economische conjunctuur.

Grafiek 63

Evolutie van het aantal bij de gewestelijke instellingen voor arbeidsbemiddeling geregistreerde werkzoekenden in BIT (maandgemiddelde op jaarbasis) en het aantal UVW-WZ voor de eerste maal toegelaten tot het recht op wacht-/inschakelingsuitkeringen

Tabel 62

Evolutie van het aantal UVW-WZ voor de eerste maal toegelaten tot het recht op inschakelingsuitkeringen volgens leeftijdsklasse in vergelijking met de evolutie van het aantal jongeren in beroepsinschakelingstijd

Volledig werklozen voor de eerste maal toegelaten tot het recht op wacht-/inschakelingsuitkeringen				
	< 21 jaar	21-24 jaar	25 jaar en ouder	Totaal
2014	8.020	14.778	5.445	28.243
2015	6.146	14.520	1.847	22.513
2016	4.038	13.056	873	17.967
2017	3.609	12.179	753	16.541
2018	3.071	11.488	695	15.254
Evol. 2014 - 2018	-61,7%	-22,3%	-87,2%	-46,0%

Jongeren in beroepsinschakelingstijd (BIT)				
	< 21 jaar	21-24 jaar	25 jaar en ouder	Totaal
2014	18.703	22.384	6.382	47.468
2015	17.954	22.866	5.441	46.261
2016	18.589	23.818	6.314	48.721
2017	18.214	24.040	7.369	49.623
2018	17.632	23.438	7.713	48.782
Evol. 2014-2018	-5,7%	+4,7%	+20,9%	+2,8%

Vanaf 1 januari 2015 is daarenboven de leeftijdsgrens om inschakelingsuitkeringen aan te vragen verlaagd van 30 jaar naar 25 jaar. Daardoor komen minder jongeren in aanmerking voor een uitkeringsaanvraag, waardoor het aantal eerste instromers van 25 jaar en ouder afneemt. Ten slotte geldt vanaf 1 september 2015 een diplomavereiste, waardoor ook jongeren onder de 21 jaar die de schoolbanken verlaten zonder diploma of getuigschrift niet meer in aanmerking komen voor een uitkeringsaanvraag vóór hun 21ste verjaardag. Ook bij die leeftijdsgroep zien we dan ook een sterkere afname van de eerste instroom.

9.2.2

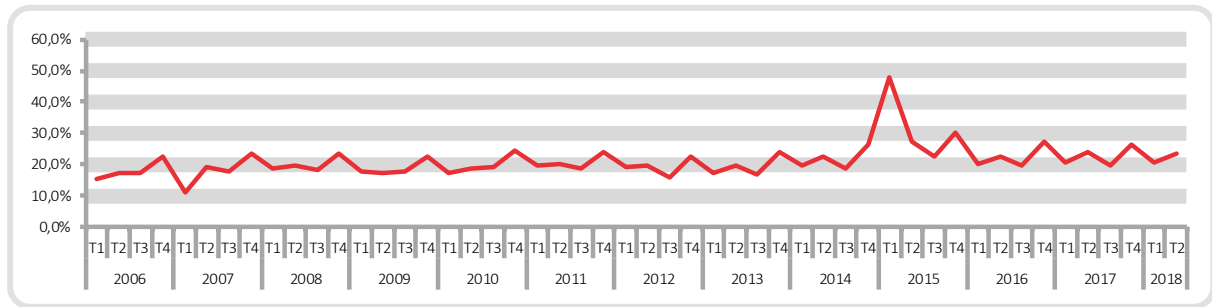
Toename van de uitstroom

9.2.2.1

Impact van de beperking van het recht op inschakelingsuitkeringen

Grafiek 64

Evolutie van de ratio van de uitstromers t.o.v. de totale populatie UVW-WZ toegelaten op basis van studies

Definitie uitstroom: cf. grafiek 62

De verhouding van de uitstromers t.o.v. het totaal van de UVW-WZ na studies neemt voorzichtig toe vanaf het 2de trimester van 2014. Die toename wordt waarschijnlijk beïnvloed door de verbeterende economische omstandigheden, waardoor werklozen jongeren meer uitstroomkansen krijgen. Dat effect wordt bovendien versterkt door de striktere opvolging van het zoekgedrag naar werk van gerechtigden op inschakelingsuitkeringen (Dispo W). Die houdt in dat het zoekgedrag van gerechtigden op inschakelingsuitkeringen vanaf juli 2013 om de zes maanden wordt geëvalueerd door een facilitator.

De relatieve uitstroom wordt meer dan verdubbeld in het 1ste trimester van 2015. Dat is uiteraard het gevolg van de effecten van het beperken in de tijd van het recht op inschakelingsuitkeringen.

Tabel 63

Aantal gerechtigden op inschakelingsuitkeringen bij wie het recht is vervallen als gevolg van de beperking in de tijd

	januari 2015	februari-december 2015	2015	2016	2017	2018
Geslacht						
Man	6.028	5.448	11.476	3.491	2.881	2.310
Vrouw	10.826	6.719	17.545	4.366	3.523	2.813
Gewest						
Vlaams Gewest	2.542	2.499	5.041	1.668	1.380	951
Waals Gewest	11.256	7.939	19.195	5.286	4.288	3.572
Brussels H. Gewest	3.056	1.729	4.785	903	736	600
Leeftijdsklasse						
< 25 jaar	1.445	2.640	4.085	2.236	1.824	1.322
25-29 jaar	3.169	3.753	6.922	2.508	2.174	1.829
30-39 jaar	7.010	4.345	11.355	2.400	1.925	1.639
40-49 jaar	4.295	1.262	5.557	621	393	260
50 jaar of ouder	935	167	1.102	92	88	73
Gezinscategorie						
Gezinshoofd	5.003	2.302	7.305	1.309	1.040	889
Samenwonend	9.342	8.691	18.033	5.944	4.856	3.743
Alleenwonend	2.509	1.174	3.683	604	508	491
Eerste vergoeding						
Eerste vergoeding vòòr 1/2012	16.760	9.996	26.756	4.241	2.751	2.058
Eerste vergoeding in of na 1/2012	94	2.171	2.265	3.616	3.653	3.065
Vergoede dagen						
< 1.560 vergoede dagen	4.417	6.509	10.926	5.162	4.425	3.497
1.560 - 3.119 vergoede dagen	5.005	3.227	8.232	1.605	1.198	1.005
3.120 vergoede dagen of meer	7.432	2.431	9.863	1.090	781	621
Totaal	16.854	12.167	29.021	7.857	6.404	5.123
	januari 2015	februari-december 2015	2015	2016	2017	2018
Geslacht						
Man	35,8%	44,8%	39,5%	44,4%	45,0%	45,1%
Vrouw	64,2%	55,2%	60,5%	55,6%	55,0%	54,9%
Gewest						
Vlaams Gewest	15,1%	20,5%	17,4%	21,2%	21,5%	18,6%
Waals Gewest	66,8%	65,3%	66,1%	67,3%	67,0%	69,7%
Brussels H. Gewest	18,1%	14,2%	16,5%	11,5%	11,5%	11,7%
Leeftijdsklasse						
< 25 jaar	8,6%	21,7%	14,1%	28,5%	28,5%	25,8%
25-29 jaar	18,8%	30,8%	23,9%	31,9%	33,9%	35,7%
30-39 jaar	41,6%	35,7%	39,1%	30,5%	30,1%	32,0%
40-49 jaar	25,5%	10,4%	19,1%	7,9%	6,1%	5,1%
50 jaar of ouder	5,5%	1,4%	3,8%	1,2%	1,4%	1,4%
Gezinscategorie						
Gezinshoofd	29,7%	18,9%	25,2%	16,7%	16,2%	17,4%
Samenwonend	55,4%	71,4%	62,1%	75,7%	75,8%	73,1%
Alleenwonend	14,9%	9,6%	12,7%	7,7%	7,9%	9,6%
Eerste vergoeding						
Eerste vergoeding vòòr 1/2012	99,4%	82,2%	92,2%	54,0%	43,0%	40,2%
Eerste vergoeding in of na 1/2012	0,6%	17,8%	7,8%	46,0%	57,0%	59,8%
Vergoede dagen						
< 1.560 vergoede dagen	26,2%	53,5%	37,6%	65,7%	69,1%	68,3%
1.560 - 3.119 vergoede dagen	29,7%	26,5%	28,4%	20,4%	18,7%	19,6%
3.120 vergoede dagen of meer	44,1%	20,0%	34,0%	13,9%	12,2%	12,1%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%

NB: Voor de laatste maand van de beschouwde periode (december 2018) gaat het om voorlopige cijfers, die dus nog kunnen evolueren in functie van achterstallige betalingen en van de reglementaire termijnen inzake mededelingen van bepaalde gebeurtenissen die een invloed hebben op het recht. In december 2018 worden zo 390 personen geteld voor wie het recht op inschakelingsuitkeringen is vervallen. Het aantal vergoede dagen wordt geteld vanaf 1 januari 2000. 312 vergoede dagen is gelijk aan een volledig vergoed jaar.

In totaal verloren in 2018 5.123 personen het recht op inschakelingsuitkeringen als gevolg van die maatregel. Dit zijn 1.281 gevallen minder dan in 2017. Het grootste aantal einde rechten werd genoteerd in januari 2015 (16.854 gevallen). Het gaat daarbij vooral om personen die al vóór 1 januari 2012 gerechtigde waren en bij wie de basisperiode van drie jaar niet of slechts in geringe mate is verlengd door bijvoorbeeld een periode van tewerkstelling of opleiding in 2012, 2013 of 2014 of door een wijziging van hun gezinscategorie. De groep bestaat bijgevolg vooral uit personen die al zeer lang werkloos zijn en ook geen recent arbeids- of opleidingsverleden hebben. Dat betekent dat ze, zeker op korte termijn, zeer moeilijk in te schakelen zijn op de arbeidsmarkt.

In de periode februari-december 2015 kwamen in totaal nog 12.167 gevallen van einde recht voor. Die groep bestaat vooral (82,2%) uit personen die al vóór 1 januari 2012 gerechtigde waren, maar bij wie het recht is verlengd door bijvoorbeeld een periode van tewerkstelling of opleiding in 2012, 2013 of 2014 of die gezinshoofd of alleenwonende waren, maar ook uit personen die in de loop van 2012 voor het eerst werden toegelaten tot het recht op inschakelingsuitkeringen (17,8%).

Door die verschillende achtergrond wijkt het profiel van de eerste groep uit 2015 enigszins af van dat van de tweede. De groep bij wie het recht vervallen is in januari telt in vergelijking met de groep bij wie dit in februari-december 2015 is gebeurd aanzienlijk meer vrouwen (64,2% tegenover 55,2%), 30-plussers (72,6% tegenover 47,5%) en gezinshoofden en alleenwonenden (44,6% tegenover 28,4%). De profielen van de groepen uit 2016 en 2017 sluiten logischerwijs beter aan bij dat van de groep uit februari-december 2015 dan bij dat van die van januari 2015. Het aandeel personen dat voor het eerst vergoed werd vóór 2012, werd de voorbije jaren beperkter. In 2018 had nog 40,2% van de werklozen voor het eerst een inschakelingsuitkering genoten vóór 2012 (92,2% in 2015, 54,0% in 2016, 43,0% in 2017). De daling van het aandeel verloopt evenwel niet meer zo snel. Die evolutie wordt beïnvloed door de gewijzigde reglementering m.b.t. de uitbreiding van het recht op inschakelingsuitkeringen voor werklozen met een MMPP-problematiek of met een arbeidsongeschiktheid van minstens 33 procent (zie deel 9.2.2.2). Verder vertoont het profiel van de groep uit 2018 geen grote verschillen met dat van de groepen uit 2016 en 2017.

Tabel 64

Aantal verlengingen van het basisrecht bij gerechtigden op inschakelingsuitkeringen bij wie het recht is vervallen als gevolg van de beperking in de tijd

	Zonder verlenging	Met verlenging	Totaal	Zonder verlenging	Met verlenging	Totaal
januari 2015	15.620	1.234	16.854	92,7%	7,3%	100%
februari-december 2015	1.920	10.247	12.167	15,8%	84,2%	100%
2016	3.580	4.277	7.857	45,6%	54,4%	100%
2017	2.934	3.470	6.404	45,8%	54,2%	100%
2018	2.161	2.962	5.123	42,2%	57,8%	100%

T.o.v. de groep uit februari-december 2015 waren er in 2016-2018 wel relatief gezien minder uitstromers wegens het einde van het recht die hun basisperiode konden verlengen door periodes van tewerkstelling of opleiding (in 2018 57,8% t.o.v. 84,2% in februari-december 2015), al ligt hun aandeel nog steeds veel hoger dan dat van de uitstromers in januari 2015 (7,3%).

Tabel 65

Socio-economische positie in de zes maanden na het bereiken van het einde van het recht op inschakelings-uitkeringen als gevolg van de beperking in de tijd

	januari 2015	februari-december 2015	2015	2016	2017	2018 (1e semester)
<i>In de loop van de 6 maanden na uitstroom</i>						
Werk	2.902	6.071	8.973	4.125	3.414	1.219
<i>In de 6e maand na uitstroom</i>						
Pensioen/Overlijden	24	7	31	5	9	7
Werk	2.159	4.494	6.653	3.125	2.609	969
Ziekte	1.045	484	1.529	241	177	73
Onbekend	13.626	7.166	20.792	4.486	3.609	1.226
<i>waarvan IWZ</i>	6.687	3.746	10.433	2.267	1.810	666
<i>waarvan niet-teruggevonden</i>	6.939	3.420	10.359	2.219	1.799	560
Totaal	16.854	12.151	29.005	7.857	6.404	2.275

	januari 2015	februari-december 2015	2015	2016	2017	2018 (1e semester)
<i>In de loop van de 6 maanden na uitstroom</i>						
Werk	17,2%	50,0%	30,9%	52,5%	53,3%	53,6%
<i>In de 6e maand na uitstroom</i>						
Pensioen/Overlijden	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,3%
Werk	12,8%	37,0%	22,9%	39,8%	40,7%	42,6%
Ziekte	6,2%	4,0%	5,3%	3,1%	2,8%	3,2%
Onbekend	80,8%	59,0%	71,7%	57,1%	56,4%	53,9%
<i>waarvan IWZ</i>	39,7%	30,8%	36,0%	28,9%	28,3%	29,3%
<i>waarvan niet-teruggevonden</i>	41,2%	28,1%	35,7%	28,2%	28,1%	24,6%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%

NB: Het bepalen van de socio-economische positie gebeurt aan de hand van de Dopfluxter-procedure. Hiermee worden dezelfde socio-economische posities opgevraagd als in de Dopfluxbis-procedure (cf. deel 3.4.4), maar met een opvolging van meerdere opeenvolgende maanden.

De groep bij wie het recht in januari 2015 verviel, vertoont ook aanzienlijke verschillen wat de uitstroomrichting betreft. De relatieve uitstroom naar werk (in de zesde maand na het einde van het recht) was reeds aanzienlijk groter bij de personen bij wie het recht verviel in februari-maart 2015 (37,0%) dan bij de personen bij wie dat in januari 2015 gebeurde (12,8%). In de daarop volgende jaren wordt dit aandeel nog groter (42,6% volgens de voorlopige resultaten voor 2018, gebaseerd op de uitstromers van het eerste semester).

Het aandeel personen dat na uitstroom niet meer werd teruggevonden in de beschikbare gegevensbestanden lijkt daarentegen steeds kleiner te worden (van 80,9% in januari 2015 tot 53,9% in het eerste semester van 2018). Een grote groep (29,3% van de uitstromers in het eerste semester van 2018) met een onbekende uitstroomrichting blijft echter geregistreerd als werkzoekende en behoort zodoende nog tot de actieve bevolking. Een deel van hen doet normaal gezien beroep op een leefloon. Uit een eerder verschenen RVA-analyse¹⁷ blijkt dat van de specifieke populatie uitstromers van januari 2015 een aandeel van 27,0% na het einde van het recht is uitgestroomd naar een leefloon. Voor de populatie die uitstroomde in de periode februari-december 2015 bedraagt dat percentage 14,9%. Op basis hiervan werd het aandeel voor de uitstromers van 2016 in januari 2018¹⁸ voorlopig op 14,1% geraamd. Over de precieze aandelen voor 2016 en 2017 wordt in de loop van 2019 een nieuwe RVA-publicatie voorbereid. Over de andere personen, die niet werden teruggevonden, kunnen we vermoeden dat ze de arbeidsmarkt hebben verlaten. Ze zijn niet langer ingeschreven als werkzoekende bij de gewestelijke instellingen voor arbeidsbemiddeling en hebben ook geen recht of doen geen beroep op andere sociale zekerheidsuitkeringen, zoals een ziekte-uitkering.

¹⁷ Rekening houdend met het feit dat de voorziene publicatie gebruik maakt van een tellingswijze van het aantal gevallen van einde van het recht en van een andere methodologie om de uitstroomrichtingen te bepalen. Zie de publicatie "Impact van de beperking van het recht op inschakelingsuitkeringen" - juni 2017.

¹⁸ Zie de publicatie "De beperking van het recht op inschakelingsuitkeringen: aard van de uitstroom in 2016" – maart 2018.

9.2.2.2

Uitbreiding van het recht op inschakelingsuitkeringen voor langdurig werklozen met een MMPP-problematiek of met een arbeidsongeschiktheid van minstens 33%

De uitstroom van werklozen met een inschakelingsuitkering wordt enigszins afgeremd door de uitbreiding van het recht voor (langdurig) werklozen met een MMPP-problematiek, of met een arbeidsongeschiktheid van minstens 33 procent (hierna afgekort tot AO33%). MMPP staat voor medische, mentale, psychische en/of psychiatrische problemen.

Werklozen met dergelijke problemen, of met een AO33%, kunnen door de regionale tewerkstellingsdiensten (RTD) niet onmiddellijk opgenomen worden in een gewoon traject naar betaalde tewerkstelling. Voor hen ontwikkelden de RTD speciale trajecten. Werklozen die in een dergelijk specifiek traject instappen, hebben recht op een bijkomende periode van inschakelingsuitkeringen ¹⁹:

- indien het einde van het basisrecht verliep vóór 31 december 2017, werd het recht verder toegekend voor een vaste periode van drie jaar;
- voor alle anderen heeft de uitbreiding een duur van twee jaar.

Over deze groep werklozen en hun inschakeling op de arbeidsmarkt, wordt momenteel op alle verschillende beleidsniveaus overlegd gepleegd. Bedoeling is om te komen tot een structurele oplossing voor deze groep werklozen. In afwachting daarvan werd met het KB van 7 januari 2018 beslist de uitbreiding van het recht:

- te verlengen tot 31 december 2019 indien het einde van het recht valt vóór 31 december 2019;
- te beperken tot 31 december 2019 indien het einde van het recht valt na 31 december 2019 (KB 07.01.2018, BS 24.01.2018).

In 2018 telde men 4.481 verschillende personen van wie het recht op inschakelingsuitkeringen werd uitgebreid ingevolge het volgen van een specifiek traject MMPP of AO33%. Dat is een daling met 16% t.o.v. 2015. Die afname is echter veel kleiner dan deze die we tijdens diezelfde periode bij de totale werklozenpopulatie met inschakelingsuitkeringen vaststellen (-41,5%). In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest neemt hun aantal tijdens die periode zelfs toe (+3,9%).

Tabel 66

Evolutie van het aantal werklozen van wie het recht op inschakelingsuitkeringen werd uitgebreid omdat zij een traject MMPP of een traject voor AO33% volgen (aantal personen per jaar)

	Aantal verschillende personen per jaar			
	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gewest	Land
2015	2.437	2.430	466	5.333
2016	2.048	2.339	483	4.870
2017	2.114	2.263	482	4.859
2018	1.946	2.051	484	4.481
Evol. 2015 - 2018	-491	-379	+18	-852
	-20,1%	-15,6%	+3,9%	-16,0%
Evol. 2017 - 2018	-168	-212	+2	-378
	-7,9%	-9,4%	+0,4%	-7,8%

¹⁹ Men spreekt in dit verband over een uitbreiding van het recht op inschakelingsuitkeringen.

De RVA registreert niet onmiddellijk een uitbreiding van het recht voor werklozen die in deze trajecten worden opgenomen. Enkel wanneer de einddatum van het recht op inschakelingsuitkeringen nog slechts 2 maanden verwijderd is, voert men de uitbreiding van het recht in de databank in. Dat betekent dat bovenstaande gegevens eigenlijk een onderschatting zijn van het aantal werklozen die een traject MMPP of AO33% volgen.

Als we abstractie maken van de uitbreiding van het recht, zien we dat de afname van het aantal personen met een inschakelingsuitkering die een traject MMPP of AO33% volgen nog trager verloopt. Ten opzichte van 2015 daalde hun aantal van 7.611 naar 7.111 personen, d.i. 6,6%.

In principe verliezen zij het recht op inschakelingsuitkeringen vanaf 1 januari 2020. Voor hen wordt momenteel naar een structurele oplossing gezocht.

Tabel 67

Evolutie van het aantal werklozen met een inschakelingsuitkering die een traject MMPP of AO33% volgen (aantal personen per jaar)

	Aantal verschillende personen per jaar			
	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gewest	Land
2015	4.316	2.742	553	7.611
2016	4.513	2.703	559	7.775
2017	4.269	2.600	540	7.409
2018	4.098	2.469	544	7.111
Evol. 2015 - 2018	-218	-273	-9	-500
	-5,1%	-10,0%	-1,6%	-6,6%
Evol. 2017 - 2018	-171	-131	+4	-298
	-4,0%	-5,0%	+0,7%	-4,0%

9.2.3

Gevolgen voor de totale populatie

De combinatie van een afgenomen instroom en een toegenomen uitstroom leidt tot sterke dalingen van het totale aantal UVW-WZ toegelaten op basis van studies. Tussen 2011 en 2014 deed de grootste daling zich voor in de jongste leeftijdscategorie, waar de nieuwe instroom het grootst is (-17,4% tegenover -12,6% bij de 25-49-jarigen). Sinds 2014 was de afname daarentegen het grootst in de leeftijdscategorie van 25-49 jaar (-62,7% tegenover -54,5% bij de < 25-jarigen), omdat veel gevallen van einderecht in 2015 zich in die leeftijdsklasse situeerden.

Dat deze daling in grote mate een gevolg is van de opeenvolgende reglementaire wijzigingen, blijkt uit een vergelijking met de evolutie van de UVW-WZ toegelaten op basis van arbeid. De leeftijdsklasse jonger dan 25 jaar is daar in de periode 2011-2014 immers aanzienlijk toegenomen in aantal (+18,0%) en ook in de leeftijdsklasse van 25-49 jaar werd een stijging genoteerd (+6,8%). Sinds 2014 noteren we ook bij de < 50-jarige UVW-WZ toegelaten op basis van arbeid dalingen, maar die blijven merkkelijk kleiner dan bij de UVW-WZ toegelaten op basis van studies.

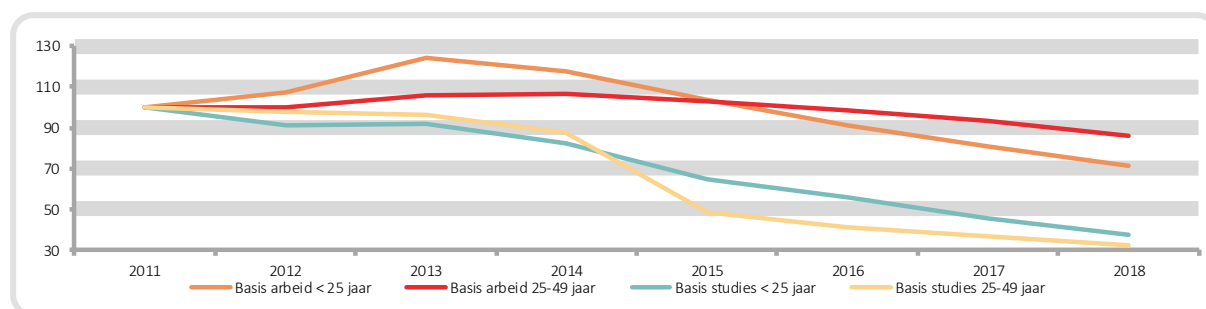
Tabel 68

Aantal UVW-WZ volgens toelaatbaarheidsbasis en leeftijd (in fysieke eenheden)

	Basis arbeid		Basis studies	
	< 25 jaar	25-49 jaar	< 25 jaar	25-49 jaar
2011	14.817	207.193	44.738	60.083
2014	17.477	221.345	36.967	52.491
2018	10.577	178.746	16.805	19.582
Evol. 2011 - 2014	+2.660	+14.152	-7.771	-7.592
	+18,0%	+6,8%	-17,4%	-12,6%
Evol. 2014 - 2018	-6.900	-42.599	-20.162	-32.908
	-39,5%	-19,2%	-54,5%	-62,7%

Grafiek 65

Evolutie van het aantal UVW-WZ volgens toelaatbaarheidsbasis en leeftijd (in fysieke eenheden) met index 2011 = 100

9.3

Stelsel van werkloosheidsuitkeringen

9.3.1

Versterkte degressiviteit

Op 1 november 2012 werden drie belangrijke reglementaire wijzigingen van kracht met betrekking tot de uitkeringen in geval van volledige werkloosheid na arbeidsprestaties:

- De toelaatbaarheidsvoorwaarden en de voorwaarden voor een terugkeer naar de eerste vergoedingsperiode na een werkhervatting werden versoepeld.
- Het bedrag van de uitkeringen in het begin van de werkloosheid werd verhoogd. Tijdens een eerste fase van drie maanden krijgen alle volledig werklozen 65% van hun laatste bezoldiging, beperkt tot de hoogste loongrens. In de oude regeling was dit 60%.
- De degressiviteit van het uitkeringsbedrag werd uitgebreid en verscherpt in functie van de werkloosheidsduur en het beroepsverleden. Voor elk van de gezinscategorieën werden degressieve fases ingevoerd in de tweede vergoedingsperiode. Bij de gezinshoofden en alleenwonenden is, zoals voorheen al voor de meeste samenwonenden het geval was, de totale duur van de tweede vergoedingsperiode voortaan afhankelijk van het aantal jaren beroepsverleden.

Na de tweede vergoedingsperiode volgt een derde periode, waarin men terugvalt op een forfaitaire uitkering. Deze uitkering is nooit lager dan het minimumbedrag in de oude regeling. Het volgen van bepaalde studies of beroepsopleidingen kan in de tweede periode wel leiden tot een tijdelijke fixering of behoud van het uitkeringsbedrag. Een blijvende fixering geldt voor personen die minstens 33% blijvend arbeidsongeschikt zijn, die ten minste 20-25 jaar beroepsverleden hebben, die na november 2012 de leeftijd van 55 jaar bereiken of voor het volgen van bepaalde studies.

Als gevolg van de versterkte degressiviteit is het aantal keer dat het uitkeringsbedrag kan dalen in de loop van de werkloosheid sterk toegenomen. In de oude regeling daalde het uitkeringsbedrag maximaal 2 keer bij de gezinshoofden en alleenwonenden en 3 keer bij de samenwonenden. In de huidige regeling is dat maximaal 8 keer.

Hieraan kunnen we nog toevoegen dat de federale regering tijdens de zomer van 2018 een akkoord heeft bereikt, het zogenaamde Zomerakkoord. In dit akkoord werden meer dan 30 sociale maatregelen opgenomen. Men spreekt in dat verband over de 'jobsdeal'. Eén van die maatregelen betreft de wijziging van de degressiviteit van de uitkeringen.

Hiernavolgend wordt de impact van de genoemde reglementaire wijzigingen beschreven aan de hand van een vergelijking tussen 2011 (oude reglementering) en 2017 (nieuwe reglementering). De evolutie van de gemiddelde uitkering²⁰ wordt vergeleken met die van de categorie waartoe de subgroep volgens de oude reglementering zou hebben behoord.

²⁰ I.c. wordt de gemiddelde uitkering berekend door het gemiddelde dagbedrag (uitgaven / vergoede dagen) te vermenigvuldigen met 26, het meest voorkomende aantal vergoedbare dagen van een maand. De bedragen worden weergegeven in prijzen van 2011.

9.3.1.1

Verhoging van de uitkering aan het begin van de werkloosheid

In 2018 werden bij de gezinshoofden per maand gemiddeld 4.963 werklozen vergoed in de eerste fase van drie maanden met een uitkeringspercentage van 65% van de laatste bezoldiging beperkt tot de hoogste loongrens. Bij de alleenwonenden zijn dat 6.016 werklozen en bij de samenwonenden 21.032. In totaal genoten in 2018 gemiddeld per maand dus 32.010 volledig werklozen een werkloosheidsuitkering aan het percentage van 65%.

In vergelijking met 2011 betekent dit dat 29,6% van de gezinshoofden die in 2018 in hun eerste jaar werkloosheid zaten, recht hadden op een hoger uitkeringspercentage dan in de oude regeling het geval zou zijn geweest. Bij de alleenwonenden gaat het om 30,4% en bij de samenwonenden om 34,6%. De gemiddelde uitkering voor de gezinshoofden vergoed in de eerste fase van drie maanden lag gemiddeld 7,4% hoger dan het geval was voor de werklozen die in de eerste periode vergoed werden in 2011 (in prijzen van 2011). Bij de alleenwonenden bedraagt dat verschil 7,1% en bij de samenwonenden 8,5%. Naast het optrekken van het uitkeringspercentage tot 65% ligt ook de verhoging van bepaalde loongrenzen in april 2013, in juli 2015 en in september 2017 gedeeltelijk aan de basis van deze evolutie.

Tabel 69

Verhoging van de uitkering tijdens de eerste drie maanden werkloosheid

	Duur = 1-3 maanden (2018)	Totaal 1e periode (2018)	Aandeel	Gem. uitkering 1-3 maanden (2018)	Gem. uitkering 1-3 maanden (2011)	Evol. 2011 - 2018
Gezinshoofden	4.963	16.747	29,6%	1.266,15 EUR	1.179,46 EUR	+7,4%
Alleenwonenden	6.016	19.806	30,4%	1.252,35 EUR	1.169,83 EUR	+7,1%
Samenwonenden	21.032	60.843	34,6%	1.281,05 EUR	1.180,92 EUR	+8,5%
Totaal	32.010	97.396	32,9%			

NB: Bedragen zijn weergegeven in prijzen van 2011.

9.3.1.2 Degressieve fasen

Tabel 70
Vermindering van de uitkering vanaf de 13de maand
werkloosheid bij gezinshoofden en alleenwonenden

	Degressieve fase +forfait (2018)	Totaal 2e +3e periode (2018)	Aandeel	Gem. uitkering degressieve fase (2018)	Gem. uitkering forfait (2018)	Gem. uitkering 2e periode zonder AT (2011)	Degres- sieve fase: evol. 2011 - 2018	Forfait: evol. 2011 - 2018
Gezinshoofden	53.950	93.360	57,8%	1.150,58 EUR	1.125,74 EUR	1.089,40 EUR	+5,6%	+3,3%
Alleenwonenden	41.019	85.183	48,2%	991,53 EUR	931,88 EUR	964,60 EUR	+2,8%	-3,4%

NB: Bedragen zijn weergegeven in prijzen van 2011.

In 2018 bevonden zich maandelijks gemiddeld 53.950 gezinshoofden en 41.019 alleenwonenden in de degressieve fase of de forfaitaire periode. In 2018 werd bij de gezinshoofden dus 57,8% van de volledig werklozen die langer dan 1 jaar werkloos waren, vergoed aan een uitkeringspercentage dat lager lag dan theoretisch gezien in de oude regeling het geval zou zijn geweest. Bij de alleenwonenden bedroeg dit percentage 48,2%.

Ondanks de versterkte degressiviteit ligt de gemiddelde uitkering in 2018 alleen bij de alleenwonenden vergoed aan het forfait wat lager (-3,4%) dan de gemiddelde uitkering van de werklozen vergoed in de 2de periode in 2011 (zonder anciënniteitstoeslag). Bij de gezinshoofden vergoed aan het forfait en bij de gezinshoofden en alleenwonenden vergoed in de degressieve fase is de gemiddelde uitkering net wat gestegen. Dat wijst op een hoger gemiddeld referenteloon als gevolg van het optrekken van bepaalde loongrenzen in 2013 en 2015. Verder kan ook het optrekken van de minima vanaf 1 september 2013, vanaf 1 september 2015 en vanaf 1 september 2017 een positieve invloed gehad hebben op de gemiddelde uitkering. Ten slotte is het ook mogelijk dat de werklozen in de degressieve fase gemiddeld meer beroepsverleden en dus meer anciënniteit en een hoger referenteloon hebben dan de werklozen die in 2011 vergoed werden in de 2de periode.

Tabel 71

Vermindering van de uitkering bij samenwonenden in de 2de vergoedingsperiode

	Degressieve fase (2018)	Totaal 2e periode (2018)	Aandeel	Gem. uitkering degressieve fase (2018)	Gem. uitkering 2e periode zonder AT (2011)	Evol. 2011 - 2018
Samenwonenden	4.463	51.317	8,7%	666,60 EUR	725,92 EUR	-8,2%

NB: Bedragen zijn weergegeven in prijzen van 2011.

Samenwonende werklozen konden in de regeling vóór het in werking treden van de versterkte degressiviteit reeds terechtkomen in het forfait. In de nieuwere regeling kan dit echter sneller.

In 2018 bevonden zich gemiddeld per maand 4.463 samenwonende werklozen in de degressieve fase. 8,7% van alle samenwonende werklozen die zich in de tweede vergoedingsperiode bevinden krijgen dus een lagere uitkering dan waarop ze theoretisch gezien recht zouden gehad hebben volgens de oude reglementering. De gemiddelde uitkering van de samenwonende werklozen die in 2018 vergoed werden in de degressieve fase ligt 8,2% lager dan de gemiddelde uitkering van de samenwonende werklozen die in 2011 in de tweede vergoedingsperiode (zonder anciënniteitstoeslag) zaten.

Gemiddeld werden in 2018 maandelijks 54.504 samenwonenden vergoed tegen het forfait, tegenover 54 877 in 2011 (-0,7%). Nochtans is het totaal van alle samenwonende volledig werklozen in dezelfde periode sterker gedaald (cf. hoofdstuk 3). Dit is een indicatie dat samenwonenden door de versterkte degressiviteit misschien sneller in de forfaitaire fase terechtkomen dan voordien.

Het bedrag van de forfaitaire uitkering is niet gewijzigd door de nieuwe reglementering. Net zoals in de andere gezinscategorieën werden in 2013, 2015 en 2017 wel de minima opgetrokken²¹, wat de stijging van de gemiddelde uitkering (+2,7%) van samenwonenden in de 3de periode tussen 2011 en 2018 verklaart.

Tabel 72

Evolutie van de forfaitaire uitkeringen bij samenwonenden

	Forfait (2018)	Forfait (2011)	Evol. 2011 - 2018	Gem. uitkering forfait zonder AT (2018)	Gem. uitkering forfait zonder AT (2011)	Evol. 2011 - 2018	Gem. uitkering forfait met AT (2018)	Gem. uitkering forfait met AT (2011)	Evol. 2011 - 2018
Samenwonenden	54.504	54.877	-0,7%	507,80 EUR	485,16 EUR	+4,7%	579,78 EUR	564,72 EUR	+2,7%

NB: Bedragen zijn weergegeven in prijzen van 2011.

²¹ Het gaat om welvaartsaanpassingen in het kader van het interprofessioneel akkoord (IPA). Zie ook deel 9.3.4.

9.3.2

Afschaffing van de anciënniteitstoelage

Vanaf 1 januari 2015 is een nieuwe reglementaire wijziging van het stelsel van werkloosheidsuitkeringen in werking getreden. De anciënniteitstoelage, wat een toeslag is bovenop de werkloosheidsuitkering voor oudere werklozen, wordt vanaf die datum in principe afgeschaft. Uitkeringsgerechtigden die in 2014 effectief minstens één uitkering met anciënniteitstoelage hebben genoten behouden echter het recht. Onder bepaalde voorwaarden kan voorlopig ook nog een nieuw recht worden toegekend ingeval van collectief ontslag, zwaar beroep, nachtarbeid gedurende 20 jaar of meer, ongeschiktheid in de bouwsector of voldoende “bijzonder” beroepsverleden. Vanaf 1 september 2012 werd de leeftijdsvoorwaarde reeds opgetrokken van 50 tot 55 jaar voor nieuwe aanvragers.

Als gevolg van die reglementaire wijzigingen daalt zowel het aantal als het aandeel rechthebbenden op een anciënniteitstoelage fors. Hun aantal ligt in 2018 73,2% lager dan in 2011. De daling is het grootst bij de gezinshoofden (-76,3%), gevolgd door de samenwonenden (-75,6%) en ten slotte de alleenwonenden (-65,2%). Bij de gezinshoofden en de alleenwonenden heeft in 2018 respectievelijk nog 4,2% en 9,1% van de uitkeringsgerechtigden die zich in de 2de of 3de periode bevinden, recht op een anciënniteitstoelage. Dat is respectievelijk 8,5 en 10,8 procentpunt minder dan in 2011. Bij de samenwonenden is het aandeel met 12,0% groter dan bij de andere gezinscategorieën, maar het neemt ook sterker af (-23,9 procentpunten).

Tabel 73

Anciënniteitstoelage vanaf de 13de maand werkloosheid

	Uitkerings- gerechtigden met anciënniteits- toelage (2011)	Uitkerings- gerechtigden met anciënniteits- toelage (2018)	Evol. 2011 - 2018	Aandeel uitkerings- gerechtigden met anciënniteitstoel- lag in totaal 2e en/of 3e periode (2011)	Aandeel uitkerings- gerechtigden met anciënniteitstoel- lag in totaal 2e en/of 3e periode (2018)	Evol. 2011 - 2018
Gezinshoofden	16.511	3.911	-76,3%	12,6%	4,2%	- 8,5 pp.
Alleenwonenden	22.315	7.764	-65,2%	19,9%	9,1%	- 10,8 pp.
Samenwonenden	52.008	12.679	-75,6%	35,9%	12,0%	- 23,9 pp.
Totaal	90.834	24.354	-73,2%	23,4%	8,6%	- 14,9 pp.

9.3.3

Versterking van de voorwaarden inzake het beroepsverleden voor de fixering van het bedrag van de werkloosheidsuitkering

Werkloosheidsuitkeringen zijn degressief. Dat betekent dat het bedrag van de werkloosheidsuitkeringen na verloop van tijd zal zakken, afhankelijk van de vergoedingsperiode waarin de werkloze zit. Wanneer de eerste vergoedingsperiode (12 maanden) afgelopen is, gaat de werkloze naar de tweede vergoedingsperiode, waarin de bedragen lager zijn en in principe verder blijven zakken tot aan een forfaitbedrag. Een werkloze kan, nadat de eerste vergoedingsperiode afgelopen is, zijn beroepsverleden invoeren om te vermijden dat hij het bedrag dat hij op dat moment krijgt, nog verder zakt (fixering van het bedrag).

De werklozen van wie het eerste jaar werkloosheid afgelopen was vóór 1 november 2013 en die 20 jaar beroepsverleden konden bewijzen, konden het bedrag van hun uitkering op die manier fixeren. Sindsdien vereiste de reglementering een bijkomend jaar beroepsverleden per jaar, om te komen tot 25 jaar vanaf 1 november 2017.

In 2016 heeft de federale regering beslist om de overgang naar 25 jaar beroepsverleden met één jaar te vervroegen (vanaf 1 november 2016). De werklozen die een jaar werkloosheid bereiken na 31 oktober 2016 moeten dus 25 jaar beroepsverleden bewijzen om de fixering van het bedrag van hun uitkering te verkrijgen.

Tabel 74

Aantal uitkeringsgerechtigden met een fixering van hun uitkeringsbedragen per jaar²²

	Aantal	Index (2013 = 100)
2013	84.073	100
2014	79.168	94
2015	71.316	85
2016	61.221	73
2017	51.046	61
2018	39.877	47

²² De jaren worden i.c. geteld vanaf de maand november van het voorgaande jaar t.e.m. de maand oktober van het jaar in kwestie.

9.3.4

Wijziging minima

Vanaf 1 september 2017 zijn er in het kader van het interprofessioneel akkoord (IPA) voor 2017-2018 aanpassingen gebeurd aan de loonplafonds en minima van diverse RVA-uitkeringen. Dergelijke aanpassingen gebeurden ook in de jaren 2013 en 2015. Dit verklaart mee de stijging van de gemiddelde werkloosheidsuitkering. Het gaat om welvaartsaanpassingen, toegespitst op het vermijden van armoederisico's bij kwetsbare groepen, zonder evenwel het risico op inactiviteits- of werkloosheidsvallen te verhogen.

De recentste optrekking van de minima voor de werkloosheidsuitkering heeft tot gevolg dat in de laatste degressieve fase (periode 24) er voor de gezinshoofden geen onderscheid meer bestaat tussen het minimum- en het maximumbedrag, dat in september 2017 op 47,94 EUR per dag komt. In de loop van 2018 bevonden zich elke maand gemiddeld 216 gezinshoofden in die uitkeringsperiode.

Tabel 75

Dagbedragen van de volledige uitkering in de laatste degressieve fase (24) volgens gezinscategorie (zonder AT)

	Augustus 2017	September 2017	Evolutie	December 2018	Evolutie	Betalingen in 2018
Gezinshoofden						216
min.	46,32	47,94	+3,5%	48,89	+5,5%	
max.	47,50	47,94	+0,9%	48,89	+2,9%	
Alleenwonenden						255
min.	38,91	39,69	+2,0%	40,48	+4,0%	
max.	40,49	40,57	+0,2%	41,37	+2,2%	
Samenwonenden						403
min.	22,27	22,50	+1,0%	22,95	+3,1%	
max.	23,40	23,46	+0,3%	23,93	+2,3%	

9.4

Stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag

Vanaf 1 januari 2012 is het brugpensioen omgezet in het “stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag”, afgekort tot SWT. Het halftijds brugpensioen werd afgeschaft en is sindsdien uitdovend.

Om toe te kunnen treden tot het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag, moeten de werknemers naargelang het stelsel aan een aantal toegangsvoorwaarden voldoen (leeftijd en aantal jaren beroepsverleden). Voor bepaalde stelsels (algemeen stelsel 60 jaar, 58 jaar + lange loopbaan, 58 jaar + zwaar beroep, ondernemingen in moeilijkheden en ondernemingen in herstructurering) werden de toegangsvoorwaarden geleidelijk aan aangescherpt.

Voor CAO's die gesloten werden na 31 december 2011 traden de wijzigingen meteen in werking. Voor de reeds bestaande CAO's was er een overgangsperiode voorzien. Daarvoor worden de leeftijds- en anciënniteitsvoorwaarden pas vanaf 1 januari 2015 geleidelijk aan opgetrokken.

Vanaf 1 januari 2015 werden de toegangsvoorwaarden nogmaals aangescherpt, met verdere verscherpingen voorzien voor de daaropvolgende jaren. De nieuwe wijzigingen komen bovenop de maatregelen van de voorgaande regering. Opnieuw werden voor bepaalde stelsels de leeftijd en/of het vereiste aantal jaren beroepsverleden opgetrokken. Meer bepaald gaat het om de volgende stelsels: algemeen 60 jaar, 56 jaar + 40 jaar beroepsverleden, 56 jaar + nachtarbeid/bouw, ondernemingen in moeilijkheden en ondernemingen in herstructurering. Het stelsel 58 jaar + lange loopbaan verdwijnt.

Sinds 1 januari 2015 zijn ook de regels met betrekking tot de beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt voor werklozen met bedrijfstoeslag gewijzigd. Werklozen met bedrijfstoeslag moeten, behoudens uitzonderingen, vanaf dan aangepast beschikbaar zijn tot de leeftijd van 65 jaar. Aangepast beschikbaar betekent onder meer dat men moet ingeschreven blijven als werkzoekende, ingaan op passende werkaanbiedingen en meewerken aan de begeleiding die aangeboden wordt door de gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling, maar dat men zelf niet actief op zoek moet gaan naar een job. De nieuwe regels zijn enkel van toepassing op de instromers (ontslag vanaf 1 januari 2015 of periode van erkenning als onderneming in moeilijkheden of herstructurering na 8 oktober 2014). In april 2016 werd echter met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2015 het zogenaamde kliksysteem ingevoerd. Dat houdt in dat personen die instroomden na 31 december 2014, maar die in 2012, 2013 of 2014 volgens de op dat moment van kracht zijnde leeftijds- en loopbaanvoorwaarden in aanmerking kwamen voor SWT in het algemeen stelsel vanaf 60 jaar of in het stelsel vanaf 58 jaar voor werknemers met een voldoende lange loopbaan, niet beschikbaar moeten zijn voor de arbeidsmarkt.

Tabel 76

Evolutie van de toelatingsvoorwaarden tot het stelsel
van werkloosheid met bedrijfstoeslag volgens stelsel

Algemeen 60 jaar	58 jaar + lange loopbaan	58 jaar +zwaar beroep	58 jaar +medische problemen	56 jaar +nachtwerk/ bouw	57 jaar + lange loopbaan	56 jaar +zeer lange loopbaan	Erkende onderneming met collectief ontslag	Erkende onderneming zonder collectief ontslag
2011	Loopbaan 30 jaar (mannen) of 26 jaar (vrouwen)	Loopbaan 37 jaar (mannen) of 33 jaar (vrouwen)	Loopbaan 35 jaar	Loopbaan 33 jaar	Loopbaan 38 jaar	Loopbaan 40 jaar	Leeftijd 50 jaar	Leeftijd 50 jaar
2012	Loopbaan 35 jaar (mannen) of 28 jaar (vrouwen) Behalve nieuwe CAO's: loopbaan 40 jaar (mannen) of 35 jaar (vrouwen)	Loopbaan 38 jaar (mannen) of 35 jaar (vrouwen) Behalve nieuwe CAO's: loopbaan 40 jaar (mannen) of 35 jaar (vrouwen)	Geen wijzigingen	Geen wijzigingen	Geen wijzigingen	Geen wijzigingen	Begindatum erkenningperiode na 31.12.2012: leeftijd 55 jaar (behoudens uitzonderingen)	Begindatum erkenningperiode na 31.11.2011: leeftijd 52 jaar (behoudens uitzonderingen)
2013	Geen wijzigingen	Geen wijzigingen	Geen wijzigingen	Geen wijzigingen	Geen wijzigingen	Geen wijzigingen	Geen wijzigingen	Begindatum erkenningperiode na 31.11.2011: leeftijd 52,5 jaar (behoudens uitzonderingen)
2014	Loopbaan 35 jaar (mannen) of 28 jaar (vrouwen)	Loopbaan 38 jaar	Geen wijzigingen	Geen wijzigingen	Geen wijzigingen	Geen wijzigingen	Geen wijzigingen	Begindatum erkenningperiode na 31/11/2011: leeftijd 53 jaar (behoudens uitzonderingen)
2015	Leeftijd 62 jaar (behoudens uitzonderingen) en loopbaan 40 jaar (mannen) of 31 jaar (vrouwen)	Stelsel afgeschaft (behoudens uitzonderingen)	Geen wijzigingen	Leeftijd 58 jaar (behoudens uitzonderingen)	Stelsel afgeschaft (behoudens uitzonderingen)	Leeftijd: 58 jaar (behoudens uitzonderingen)	Leeftijd 55 jaar (behoudens uitzonderingen)	Leeftijd 55 jaar (behoudens uitzonderingen)
2016	Leeftijd 62 jaar (behoudens uitzonderingen) en loopbaan 40 jaar (mannen) of 32 jaar (vrouwen)	Stelsel afgeschaft (behoudens uitzonderingen)	Geen wijzigingen	Geen wijzigingen	Stelsel afgeschaft (behoudens uitzonderingen)	Geen wijzigingen	Leeftijd 56 jaar (behoudens uitzonderingen)	Leeftijd 56 jaar (behoudens uitzonderingen)
2017	Leeftijd 62 jaar (behoudens uitzonderingen) en loopbaan 40 jaar (mannen) of 33 jaar (vrouwen)	Stelsel afgeschaft (behoudens uitzonderingen)	Geen wijzigingen	Geen wijzigingen	Stelsel afgeschaft (behoudens uitzonderingen)	Geen wijzigingen	Geen wijzigingen	Geen wijzigingen
2018	Leeftijd 62 jaar (behoudens uitzonderingen) en loopbaan 40 jaar (mannen) of 34 jaar (vrouwen)	Stelsel afgeschaft (behoudens uitzonderingen)	Leeftijd 59 jaar	Leeftijd 59 jaar	Stelsel afgeschaft (behoudens uitzonderingen)	Geen wijzigingen	Geen wijzigingen	Geen wijzigingen

Tabel 77

Aantal personen toetgetreden tot het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelage (exclusief halftijds brugpensioen) volgens stelsel²³

	Algemeen 60 jaar	58 jaar + lange loopbaan	58 jaar +waar 58 jaar +medische beroep problemen	56 jaar +nachtwerk/ bouw	57 jaar + lange loopbaan	56 jaar + zeer lange loopbaan	Erkende onderneming met collectief ontslag	Erkende onderneming zonder collectief ontslag	Oud 18	Stelsel niet gespec.	Totaal
Recentst geldende voorwaarden											
	Leeftijd 62 jaar (behoudens uitzonderingen) en loopbaan 40 jaar (mannen) of 34 jaar (vrouwen)	Stelsel afgeschaft (behoudens uitzonderingen)	Leeftijd 59 jaar	Loopbaan 35 jaar	Leeftijd 59 jaar	Stelsel afgeschaft (behoudens uitzonderingen)	Leeftijd 58 jaar (behoudens uitzonderingen)	Leeftijd 56 jaar (behoudens uitzonderingen)			
2011	3.287	5.305	10	17	1.057	823	1.209	2.300	293	15	14.471
2012	3.424	4.779	21	39	1.331	836	1.667	1.250	301	6	13.843
2013	3.909	4.862	12	37	984	446	1.972	1.307	284	6	13.889
2014	3.687	3.613	32	59	935	344	1.717	2.010	209	0	12.746
2015	2.717	1.891	84	43	947	359	1.974	3.500	247	3	11.905
2016	2.041	928	142	80	465	241	2.468	1.362	282	1	8.216
2017	2.433	339	292	93	393	108	1.688	896	368	0	6.829
2018	2.558	194	386	125	413	58	1.501	869	340	2	6.519
Evol. 2011-2018	-729	-5.111	+376	+108	-644	-765	+292	-1.431	+47	-13	-7.952
	-22,2%	-96,3%	+3760,0%	+635,3%	-60,9%	-93,0%	+24,2%	-62,2%	+16,0%	-86,7%	-55,0%
Evol. 2017-2018	+125	-145	+94	+32	+20	-50	-187	-27	-28	+2	-310
	+5,1%	-42,8%	+32,2%	+34,4%	+5,1%	-46,3%	-11,1%	-3,0%	-7,6%	-	-4,5%

²³ Toetgetreden = betaling in maand X en geen betaling in maand X-1 tot X-12

Onder invloed van de diverse beperkingen is het totale aantal intreders in een stelsel SWT sinds 2011 (vóór de hervorming van het brugpensioen) afgenomen met 55,0%.

In de stelsels voor de werknemers van 58 jaar en van 57 jaar met een voldoende lange loopbaan zien we aanzienlijke afnamen van het aantal intreders: respectievelijk -96,3% en -93,0% t.o.v. 2011. Die stelsels zijn dan ook afgeschaft sinds 1 januari 2015, althans voor de personen die niet voldoen aan de uitzonderingsvoorwaarden. Het stelsel voor de werknemers van 56 jaar met een voldoende lange loopbaan, waarvoor de leeftijdsvoorwaarde op 1 januari 2015 werd opgetrokken tot 58 jaar, kent over dezelfde periode dan weer een stijging van 24,2%. Op jaarbasis noteren we echter ook voor dit stelsel een daling (-11,1%).

Het merendeel van de intredes heeft in 2018 betrekking op het algemeen stelsel. Ook voor dit stelsel noteren we echter een daling van het aantal intreders van 22,2% t.o.v. 2011.

Wanneer men enkel een onderscheid maakt op het vlak van intredeleeftijd en beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt stelt men vast dat de afname van het aantal intreders sinds 2011 zich bij de werkzoekenden enkel voordoet in de leeftijdsklasse van 50 tot 56 jaar (-96,8%). Bij de niet-werkzoekenden is er in die leeftijdsklasse ook een aanzienlijke afname, maar noteren we daarenboven ook dalingen in de oudere leeftijdscategorieën: -86,1% in de categorie van 57-59 jaar en -17,6% in de categorie van 60 jaar of ouder.

Bovendien stellen we vast dat de intredes sinds 2015 (dus vanaf de hervorming van de reglementering m.b.t. de beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt) verhoudingsgewijs steeds vaker werkzoekenden i.p.v. niet-werkzoekenden betreffen. De stijgingen in het aantal intreders van 57 jaar of ouder bij de werkzoekenden stemmen dan ook overeen met grote afnames bij hun niet-werkzoekende tegenhangers.

Tabel 78

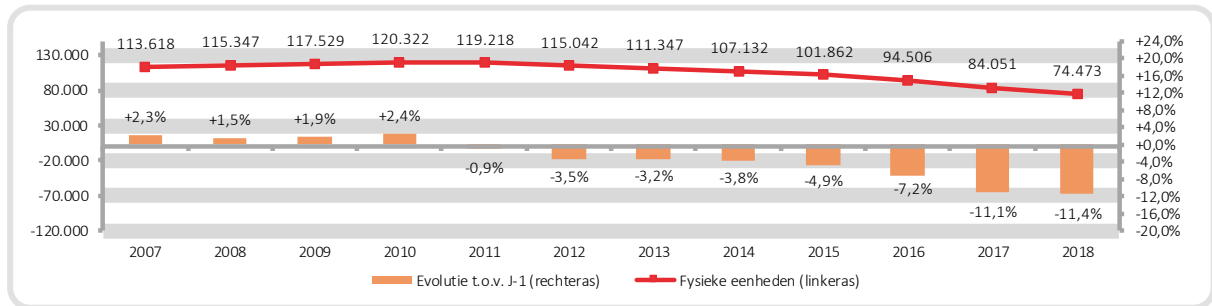
Aantal personen toegetreden tot het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag volgens leeftijd en beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt²⁴

	Werkzoekend				Niet-werkzoekend			
	50-56 jaar	57-59 jaar	60 jaar of ouder	Totaal	50-56 jaar	57-59 jaar	60 jaar of ouder	Totaal
2011	1.141	192	10	1.343	2.618	6.738	3.772	13.128
2012	430	141	11	582	2.831	6.599	3.831	13.261
2013	350	135	14	499	2.218	6.819	4.353	13.390
2014	355	163	8	526	2.141	5.786	4.293	12.220
2015	846	591	202	1.639	1.504	5.127	3.635	10.266
2016	173	587	160	920	374	3.595	3.327	7.296
2017	122	1.587	668	2.377	50	1.224	3.178	4.452
2018	37	1.299	1.107	2.443	34	934	3.108	4.076
Evol. 2011-2018	-1.104	+1.107	+1.097	+1.100	-2.584	-5.804	-664	-9.052
	-96,8%	+576,6%	+10.970,0%	+81,9%	-98,7%	-86,1%	-17,6%	-69,0%
Evol. 2017-2018	-85	-288	+439	+66	-16	-290	-70	-376
	-69,7%	-18,1%	+65,7%	+2,8%	-32,0%	-23,7%	-2,2%	-8,4%

²⁴ Toegetreden = betaling in maand X en geen betaling in maand X-1 tot X-12

Grafiek 66

Stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelage (exclusief
halfijds bruggensioen): evolutie sinds 2007
(fysieke eenheden)

Door de afname van de instroom neemt ook de totale populatie werklozen met bedrijfstoelage verder af. In 2018 werden maandelijks gemiddeld 74.473 fysieke eenheden geteld in het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelage (zowel werkzoekend als niet-werkzoekend), een daling van 11,4% op jaarbasis. Het aantal werklozen met bedrijfstoelage neemt daarmee al voor het achtste jaar op rij af.

9.5

Stelsels van vrijstelling van inschrijving als werkzoekende

9.5.1

Vrijstellingen wegens leeftijd of beroepsverleden

Oudere werklozen die ten minste 312 uitkeringen als volledig werkloze hebben genoten tijdens de laatste twee jaar kunnen vanaf een bepaalde leeftijd of wanneer ze voldoende beroepsverleden bewijzen vrijgesteld worden van de verplichte beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt.

Vanaf 1 januari 2013 werd de leeftijdsvoorwaarde opgetrokken van 58 naar 60 jaar. Voor volledig werklozen met een beroepsverleden van 38 jaar en voldoende werkloosheidsdagen wijzigden de voorwaarden niet.

Vanaf 1 januari 2015 kunnen enkel de oudere volledig werklozen die op 31 december 2014 reeds voldeden aan de voorwaarden nog een vrijstelling op grond van de hiervoor vermelde criteria aanvragen. Wie op die datum nog niet voldeed aan de voorwaarden, is in principe onderworpen aan de verplichting van gewone beschikbaarheid (tot de leeftijd van 60 jaar) of van aangepaste beschikbaarheid van 60 tot 65 jaar. De aangepaste beschikbaarheid houdt onder meer in dat men moet ingeschreven zijn als werkzoekende, meewerken aan begeleidingsacties van de gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling (VDAB, Actiris, FOREM, ADG) en men geen aangeboden dienstbetrekking mag weigeren. Wie aangepast beschikbaar is moet echter niet zelf actief op zoek gaan naar werk en is ook niet onderworpen aan de procedure voor de activering van het zoekgedrag naar werk.

Vanaf de leeftijd van 60 jaar of bij minstens 40 jaar beroepsverleden kunnen volledig werklozen onder bepaalde voorwaarden evenwel een vrijstelling van verplichting van aangepaste beschikbaarheid krijgen. Zowel de leeftijd als het te bewijzen beroepsverleden worden tot en met 2020 ieder jaar met 1 jaar verhoogd.

Tabel 79

Aantal personen toegetreden tot het statuut van vrijgestelde oudere werkloze volgens leeftijd²⁵

	50-57 jaar	58-59 jaar	60 jaar of ouder	Totaal
2011	508	10.566	1.814	12.888
2012	473	14.274	2.594	17.341
2013	387	1.732	2.804	4.923
2014	375	283	4.928	5.586
2015	81	102	10.334	10.517
2016	69	92	3.452	3.613
2017	14	54	1.160	1.228
2018	4	31	459	494
Evol. 2011-2018	-504	-10.535	-1.355	-12.394
	-99,2%	-99,7%	-74,7%	-96,2%
Evol. 2017-2018	-10	-23	-701	-734
	-71,4%	-42,6%	-60,4%	-59,8%

In 2015 was er op jaarbasis een verdubbeling van het aantal intreders van 60 jaar of ouder in het stelsel van de vrijstelling wegens leeftijd of beroepsverleden. Dat heeft te maken met de nieuwe regels met betrekking tot aangepaste beschikbaarheid. Volledig werklozen die niet voldeden aan de overgangsvoorwaarden konden geen oude vrijstelling meer aanvragen en moesten dus in principe aangepast beschikbaar blijven. Onder bepaalde voorwaarden konden ze hiervan echter vrijgesteld worden. In 2016 liep het aantal intreders van 60 jaar en ouder (oude + nieuwe regeling) opnieuw terug tot 3.452. Dat was wel nog bijna dubbel zoveel als in 2011, toen men nog vanaf de leeftijd van 58 jaar een vrijstelling kon aanvragen en men dus meestal reeds voor de leeftijd van 60 jaar was ingestroomd in het stelsel. In 2018 tellen we bij de 60-plussers echter maar 459 nieuwe intredes, d.i. 74,7% minder dan in 2011.

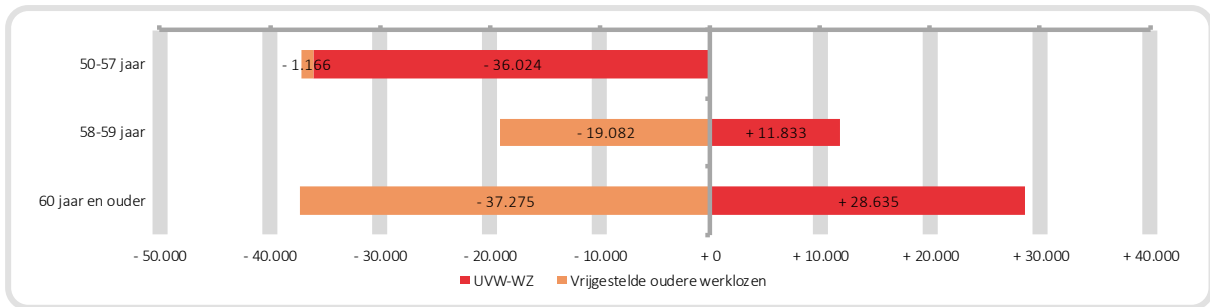
Het aantal 58- en 59-jarige intreders piekte in 2012 met 14.274, mede als gevolg van de anticipatie op de nakende verhoging van de leeftijdsvoorwaarde. Sindsdien is de instroom in die leeftijdsklasse, net zoals in de leeftijdsklasse van 50 tot 57 jaar overigens, zo goed als onbestaande.

Alle leeftijden samen traden in 2018 nog slechts 494 personen toe tot het statuut van vrijgestelde oudere werkloze, d.i. 96,2% minder dan in 2011.

²⁵ Toegetreden = betaling in maand X en geen betaling in maand X-1 tot X-12

Grafiek 67

Evolutie van het aantal UVW-WZ van 50 jaar en ouder en
het aantal vrijgestelde oudere werklozen volgens leef-
tijdsklasse sinds 2012 (fysieke eenheden)

Deze reglementaire wijzigingen dragen bij tot de verschuiving van niet-werkzoekende naar werkzoekende werkloosheid. Die verschuiving is al sinds 2003 aan de gang als gevolg van de opeenvolgende verhogingen van de leeftijd waarop oudere werklozen een vrijstelling kunnen aanvragen, zonder te moeten voldoen aan de bijkomende anciënniteitsvoorwaarden (56 jaar in 2002, 57 jaar in 2003 en 58 jaar in 2004). Daardoor was het aantal vrijgestelde oudere werklozen van 50 tot 57 jaar in de periode vóór 2010 al sterk afgenomen en het aantal UVW-WZ in dezelfde leeftijdsklasse toegenomen (zie hoofdstuk 3).

Vanaf 1 januari 2013 heeft hetzelfde fenomeen zich voorgedaan bij de volledig werklozen van 58 en 59 jaar, vanaf 1 januari 2015 bij de 60-plus-sers. Door het optrekken van de leeftijd (en vanaf 2015 ook het beroepsverleden) komen ten opzichte van vroeger steeds minder werklozen van 58 jaar of ouder in aanmerking voor een vrijstelling. Daardoor noteren we sinds 2012 in de leeftijdsklassen van 58-59 jaar en 60 jaar en ouder dalingen van respectievelijk 19.082 en 37.275 eenheden bij de vrijgestelde oudere werklozen, maar stijgingen van respectievelijk 11.833 en 28.635 eenheden bij hun tegenhangers bij de UVW-WZ.

9.5.2

Vrijstellingen voor mantelzorg

Personen die mantelzorg verrichten (palliatieve zorg, zorg voor een zwaar ziek gezinslid of een zwaar zieke bloed- of aanverwant tot en met de 2de graad of zorg voor een gehandicapt kind dat jonger is dan 21 jaar) kunnen onder bepaalde voorwaarden en gedurende een beperkte periode vrijgesteld worden van de verplichte inschrijving als werkzoekende. Deze vrijstelling werd ingevoerd in 2015 en verving de vrijstelling om sociale en familiale redenen, die door elke werkloze kon worden aangevraagd. Sinds 1 januari 2015 kan de vrijstelling om sociale en familiale redenen niet meer worden toegekend. De vrijstellingen om sociale en familiale redenen die werden toegekend vóór 1 januari 2015 kunnen worden behouden gedurende maximum 12 maanden.

Tijdens de periode van vrijstelling voor mantelzorg ontvangt de werkloze een verlaagde uitkering van ongeveer 265 EUR per maand (in geval van palliatieve zorg of gedurende de eerste 24 maanden van de vrijstelling) of 215 EUR (vanaf de 25ste maand van de vrijstelling).

Het aantal intreders in het statuut van vrijstelling omwille van mantelzorg bedraagt in 2018 ca. 300 personen. Dit is een daling van ca. 90% tegenover de 2.978 intreders die in 2014 nog werden geteld in het statuut van vrijstelling om sociale en familiale redenen. Hoewel de meeste intreders net zoals in de oude regeling vrouwen zijn, is de verhouding tussen beide geslachten in de nieuwe regeling evenwichtiger dan in de oude.

Tabel 80

Aantal personen toegetreden tot het statuut van vrijstelling om sociale en familiale redenen (2014) of mantelzorg (vanaf 2015) volgens geslacht²⁶

	Mannen	Vrouwen	Totaal
2014	179	2.799	2.978
2015	79	276	355
2016	91	265	356
2017	106	238	344
2018	91	220	311
Evol. 2014-2018	-88	-2.579	-2.667
	-49,2%	-92,1%	-89,6%
Evol. 2017-2018	-15	-18	-33
	-14,2%	-7,6%	-9,6%

²⁶ Toegetreden = betaling in maand X en geen betaling in maand X-1 tot X-12. Wie in de maand X-1 tot X-12 reeds betaald werd in het statuut van vrijstelling om sociale en familiale redenen werd niet geteld als intreder in het statuut van vrijstelling omwille van mantelzorg.

9.6

Stelsel van deeltijdse werknemers met een inkomensgarantie-uitkering (IGU)

Vanaf 1 juli 2013 kunnen naast de deeltijdse werknemers met behoud van rechten ook de vrijwillig deeltijdse werknemers die het werk deeltijds hervatten een inkomensgarantie-uitkering krijgen. Hieraan zijn echter een aantal specifieke voorwaarden verbonden. Zo moeten de vrijwillig deeltijdse werknemers ingeschreven blijven als werkzoekende en beschikbaar zijn voor een passende betrekking op de arbeidsmarkt (= betrekking waarin het aantal arbeidsuren niet meer bedraagt dan het aantal arbeidsuren vóór werkloosheid +6). De evolutie van het aantal uitkeringsgerechtigden in dit stelsel is terug te vinden in het desbetreffende onderdeel van hoofdstuk vier van dit volume van het jaarverslag.

Sinds 1 januari 2015 is daarenboven de berekeningswijze van de IGU gewijzigd. Het bedrag van de IGU is het verschil tussen het nettoloon en de referte-uitkering²⁷ vermeerderd met een uurtoeslag²⁸. De uurtoeslag was gelijk voor alle gezinscategorieën, namelijk 3,05 EUR. In de nieuwe berekeningswijze wordt de uurtoeslag voor de alleenwonenden verlaagd naar 2,14 EUR en voor de samenwonenden zonder gezinslast naar 1,21 EUR. Een tweede aanpassing is het feit dat de werkbonus wordt meegerekend in de berekening van het nettoloon.

Naast de berekeningswijze werden ook de toekenningsvoorwaarden gewijzigd. Er wordt immers geen IGU toegekend wanneer het deeltijdse brutoloon hoger is dan 1.501,82 EUR. Voorheen was dit 1.559,38 EUR voor personen van 21 jaar of ouder en 1.411,71 EUR voor personen jonger dan 21 jaar.

²⁷ De referte-uitkering is gelijk aan het normale bedrag van de maand-uitkering als volledig werkloze.

²⁸ De uurtoeslag wordt berekend op basis van het aantal uren dat men meer werkt dan 1/3 van een voltijdse betrekking.

Tabel 81

Aantal personen toegetreden tot het statuut van deeltijdse werknemer met een inkomensgarantie-uitkering volgens gezinscategorie²⁹

	Gezinshoofden	Alleenwonenden	Samenwonenden	Andere	Totaal
2013	13.954	8.553	15.897	14	38.418
2014	13.456	8.375	16.340	5	38.176
2015	12.027	7.324	13.599	3	32.953
2016	11.288	6.534	11.930	3	29.755
2017	11.127	6.676	11.369	0	29.172
2018	10.786	6.432	10.527	2	27.747
Evol. 2013-2018	-3.168	-2.121	-5.370	-12	-10.671
	-22,7%	-24,8%	-33,8%	-85,7%	-27,8%
Evol. 2017-2018	-341	-244	-842	+2	-1.425
	-3,1%	-3,7%	-7,4%	-	-4,9%

Mede als gevolg van deze reglementaire wijzigingen heeft de evolutie van het aantal intreders in het statuut van deeltijdse werknemer met een IGU een dalende tendens ingezet. In totaal is hun aantal sinds 2013 met 27,8% afgenomen. De daling is het grootst bij de samenwonenden, waar ook de wijziging qua berekeningswijze van de uitkering het grootst was.

²⁹ Toegetreden = betaling in maand X en geen betaling in maand X-1 tot X-12

9.7

Tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen

9.7.1

Overdrachten in het kader van de Zesde Staatshervorming

In het kader van de Zesde Staatshervorming werden op 1 juli 2014 verschillende bevoegdheden over tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen juridisch gezien overgedragen van de RVA naar het regionale niveau. Totdat de gewestelijke diensten voorbereid waren op een operationele overdracht, bleef de RVA met het oog op het continuïteitsbeginsel echter het dagelijkse beheer uitoefenen. Ook het stelsel van deeltijds werk met behoud van rechten en een inkomensgarantie-uitkering (IGU) blijft integraal onder RVA-bevoegdheid.

De overnames gebeuren niet op hetzelfde tijdstip of voor elk gewest aan hetzelfde ritme, maar naargelang de overgedragen materie en naargelang het gewest. Meerdere materies zijn overgedragen op 1 januari 2016, zoals de dienstencheques in elk van de drie gewesten of de controle van de actieve beschikbaarheid van werklozen voor de arbeidsmarkt in het Vlaams en het Waals Gewest en in de Duitstalige Gemeenschap. Het merendeel van de overige materies is overgedragen in de loop van 2016 en 2017. Teneinde een overzicht te kunnen aanbieden van de timing en (statistische) impact van die overdrachten, voorziet de RVA in 2019 een actualisatie van een publicatie³⁰ met beschrijvingen van wanneer en in welke mate de tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen al dan niet zijn overgedragen naar het regionale niveau.

In de loop van 2018 werden nog een aantal maatregelen overgedragen:

- De maatregel ACTIVA PVP werd vanaf 1 januari 2018 budgettair overgedragen naar de FOD Binnenlandse Zaken. De nieuwe federale regeling voorziet dat gemeenten met een preventie- en veiligheidsplan zelf het loon betalen van de preventie- en veiligheidsagenten. Die gemeenten ontvangen hiervoor een toelage.

- De gewestelijke diensten maakten verschillende beleidskeuzes voor de Activamaatregelen die reeds (minstens operationeel) naar hen werden overgedragen. Sommige maatregelen werden afgevoerd en geïntegreerd in andere stelsels of strategieën. ACTIVA START (de zgn. startbanen) werd in de loop van 2018 operationeel overgedragen aan het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (april 2018) en de Duitstalige Gemeenschap (augustus 2018). Het Vlaams Gewest had de maatregel reeds in juli 2016 overgenomen en onmiddellijk afgevoerd. Wallonië had de maatregel in 2017 overgenomen.
- Het Vlaams Gewest staat vanaf september 2018 in voor de regelgeving, attestering en uitbetaling van opleidingsuitkeringen en stage-uitkeringen. De RVA neemt hierna enkel nog voor de Duitstalige Gemeenschap de uitvoering van deze twee maatregelen voor zijn rekening.
- De vestigingsuitkering werd door zowel het Vlaams Gewest als het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op 1 januari 2018 overgenomen en meteen door beide gewesten opgeheven. De overige gewestelijke instanties hadden dit reeds in 2017 (Waals Gewest) en 2016 (Duitstalige Gemeenschap) gedaan.
- Het Vlaams Gewest nam op 15 maart 2018 de werkhervattingstoeslag over, schafte deze onmiddellijk af en verving deze door de nieuwe Vlaamse transitiepremie.
- Zowel de kinderopvangtoeslag als de PWA-opleidingstoeslag werden door het Vlaams Gewest op 1 januari 2018 overgenomen en onmiddellijk afgeschaft. Er kwamen geen nieuwe regelingen in de plaats. De overige gewesten hadden reeds eerder de PWA-opleidingstoeslag afgeschaft. De RVA blijft voorlopig nog steeds de kinderopvangtoeslag voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het Waals Gewest uitbetalen.

³⁰ Zie Spotlight - Tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen onderhevig aan de Zesde Staatshervorming - augustus 2017 (actualisatie in 2019)

Op bepaalde vlakken vonden er ook vóór de overdracht reeds reglementaire wijzigingen plaats voor bepaalde maatregelen. Wij vernoemen met name de volgende:

- Vanaf 1 januari 2013 werd de instapstage grondig hervormd. Een instapstage is een stage in een onderneming, bij een VZW of bij een overheidsdienst, waarbij midden- en laaggeschoolde (ten hoogste een diploma of getuigschrift van het hoger secundair onderwijs) jonge werkzoekenden de kans krijgen om kennis te maken met de arbeidsmarkt. Die stage kan ten vroegste aanvangen na de zesde maand van de beroepsinschakelingstijd en ten laatste op de laatste dag van deze beroeps-inschakelingstijd. De instapstage is voltijds, eventuele opleiding inbegrepen, en duurt minstens 3 en maximaal 6 maanden. Tijdens de stage hebben de werkzoekenden recht op een stage-uitkering ten laste van de RVA van 26,82 EUR per dag, bovenop een maandelijkse vergoeding van 200 EUR die door de werkgever betaald wordt. De werkgever sluit hiertoe een overeenkomst af met de stagiair en de bevoegde dienst voor beroepsopleiding (VDAB, FOREM, Bruxelles Formation of ADG).
- Met ingang van 1 februari 2013 werd de leeftijdsvoorwaarde voor de werkhervattingstoelage verhoogd van 50 jaar tot 55 jaar. Het aandeel uitkeringsgerechtigden binnen dit stelsel met een leeftijd van minder dan 55 jaar (in 2012 nog 9.399 van de 20.116 werkhervattingstoelagen, d.i. 46,7%) is vanaf 2017 dan ook verwaarloosbaar geworden.

- Op 1 juli 2013 werd het Activaplan uitgebreid. Vanaf die datum geldt een versterkte regeling voor laaggeschoolde jongeren. De regeling is van toepassing bij een nieuwe tewerkstelling van personen jonger dan 27 jaar (jonger dan 30 jaar vanaf 1 januari 2014), die minstens 312 dagen (156 dagen vanaf 1 januari 2014) ingeschreven waren als niet-werkend werkzoekende in de laatste 18 maanden en die geen diploma/getuigschrift hoger secundair onderwijs bezitten. Om het recht te openen op een werkuitkering van 500 EUR gedurende 36 maanden dient de laaggeschoolde jongere bovendien uitkeringsgerechtigd volledig werkloos te zijn.

De evolutie van het aantal uitkeringsgerechtigden in deze stelsels is terug te vinden in het vijfde hoofdstuk van dit volume van het RVA-jaarverslag.

9.7.2

Uitoefening van een bijkomstige activiteit tijdens de werkloosheid ('springplank naar zelfstandige')

Het voordeel 'Springplank naar zelfstandige' - hierna afgekort tot springplank - is een maatregel die de werkloze toelaat om tijdens hun werkloosheidsperiode een nevenactiviteit als zelfstandige aan te vatten, en het recht op werkloosheidsuitkeringen te behouden gedurende maximum twaalf maanden. Deze maatregel werd op 1 oktober 2016 ingevoerd.

Werklozen mochten al langer een zelfstandig bijberoep uitoefenen met behoud van uitkeringen, maar de voorwaarden van die regeling zijn veel strenger. Zo bv. moet de zelfstandige nevenactiviteit minstens 3 maanden vóór de werkloosheid aangevat zijn, en mag ze tijdens de week slechts na 18 u worden uitgeoefend.

Met de maatregel springplank wou de regering de uitstroom vanuit werkloosheid naar een zelfstandige activiteit in hoofdberoep stimuleren. De achterliggende redenering is dat als men werklozen toelaat gedurende een jaar werkloosheidsuitkeringen te cumuleren met een zelfstandig bijberoep, dit de kans zal vergroten dat ze de overstap maken naar een zelfstandig hoofdberoep.

Het voordeel 'Springplank naar zelfstandige' wordt toegekend als de volgende voorwaarden vervuld zijn:

- de werkloze moet de uitoefening van de bijkomstige activiteit aangeven en het voordeel 'Springplank naar zelfstandige' aanvragen bij zijn uitkeringsaanvraag of voorafgaand aan de uitoefening van de activiteit, indien hij reeds werkloosheidsuitkeringen ontvangt;
- de activiteit mag niet zijn uitgeoefend als hoofdberoep tijdens de voorbije zes jaar;
- de werkloosheid is niet het gevolg van de stopzetting of van de vermindering van de arbeid in loondienst met het oog op het verkrijgen van dit voordeel;
- de activiteit mag niet in onderaanneming worden gegeven aan derden.

De toegelaten bijkomstige activiteit in het kader van het voordeel 'Springplank naar zelfstandige' kan worden uitgeoefend op om het even welk moment van de dag of van de week en heeft geen invloed op het aantal uitkeringen dat men krijgt. Artistieke activiteiten of activiteiten als loontrekkende mogen niet worden uitgeoefend in het kader van de maatregel.

Het bedrag van de uitkering kan daarentegen worden verminderd in functie van het bedrag van de inkomsten uit de zelfstandige activiteit.

Het voordeel 'Springplank naar zelfstandige' kan worden vernieuwd als de werkloze het niet heeft gekregen in de loop van de voorbije zes jaar. De activiteit moet altijd de kenmerken vertonen van een bijkomstige activiteit: het recht op werkloosheidsuitkeringen wordt geweigerd als de activiteit geen kenmerken (meer) vertoont van een bijkomstige activiteit.

Tabel 82

Gemiddeld aantal betalingen verricht aan volledig werklozen ³¹ met een bijkomstige activiteit tijdens de werkloosheid (voordeel 'springplank naar zelfstandige')

	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gewest	Land
2016	170	106	18	295
2017	1.833	1.516	376	3.725
2018	2.543	2.048	526	5.116
Evol. 2016 - 2018	+2.372	+1.941	+508	+4.821
	x 15	x 19	x 29	x 17
Evol. 2017 - 2018	+709	+531	+150	+1.391
	+38,7%	+35,0%	+40,0%	+37,3%
Aantal verschillende personen sinds het begin van de maatregel				13.605
In % van het aantal volledig werklozen				1,3%

Tijdens de laatste 3 maanden van 2016 (na de introductie op 1 oktober) maakten er gemiddeld reeds 295 uitkeringsgerechtigden gebruik van het voordeel 'springplank' naar zelfstandige. In 2017 bedroeg hun aantal 3.725, en in 2018 telden we er gemiddeld 5.116 per maand.

Vanaf oktober 2016 tot eind 2018 tellen we 13.605 volledig werklozen die in de maatregel springplank zijn ingestapt, dat vertegenwoordigt 1,3% van de totale populatie volledig werklozen.

In december 2018 heeft de RVA op zijn website een Spotlightpublicatie uitgebracht over de werklozen in de maatregel springplank.

We vermelden hier de belangrijkste bevindingen en conclusies:

De populatie werklozen in de maatregel springplank telt in vergelijking met de totale werklozenpopulatie proportioneel meer werklozen:

- tussen 25 en 45 jaar,
- met een kortere werkloosheidsduur;
- in de provincies Namen, Vlaams Brabant en Waals Brabant;
- die samenwonend zonder gezinslast zijn;
- die UVW-WZ zijn.

Meer dan 33% van de UVW-WZ die in de periode oktober 2016 tot juni 2017 in de maatregel springplank ingestroomd waren, oefenden 12 maanden later een zelfstandige hoofdactiviteit uit.

Er is eveneens een uitstroom naar een loontrekkende activiteit merkbaar: na 12 maanden werkt 21,5% als loontrekkende, waarvan 14,5% gecombineerd met een zelfstandige nevenactiviteit. Na 14 maanden stijgt dat percentage verder tot 42,6%.

Die uitstroom naar werk (loontrekkend of zelfstandig) ligt meer dan 20 pctpt hoger dan deze die werd vastgesteld voor een controlegroep van UVW-WZ met een vergelijkbaar socio-economisch profiel, d.i. een tewerkstellingseffect van 1,7. Voor de oudere werklozen is het tewerkstellingseffect van de maatregel nog groter: de uitstroom naar werk bedraagt voor de oudere werklozen in de maatregel springplank 2,8 keer meer dan voor andere oudere UVW-WZ met een vergelijkbaar socio-economisch profiel.

Na de maatregel ligt voor de totale groep van UVW-WZ de uitstroom naar zelfstandig werk 1,21 keer hoger dan vóór de maatregel. Het effect op de totale uitstroom naar werk is weliswaar kleiner (1,02), maar toch nog steeds aanwezig. De maatregel springplank stimuleert dus de uitstroom naar werk en dan in het bijzonder naar zelfstandig werk.

³¹ Inclusief UVW-NWZ en werklozen met een geactiveerde uitkering wegens het volgen van een opleiding. In het JV 2017 werden enkel de UVW-WZ opgenomen, vandaar de afwijkende cijfers voor 2016 en 2017.

9.8

Stelsels met betrekking tot de verzoening van het beroeps- en het privéleven

Diverse hervormingen beïnvloedden sinds 2012 het aantal intreders in de stelsels van tijdskrediet, loopbaanonderbreking en thematische verloven. Het stelsel van tijdskrediet, van toepassing in de privé-sector, en loopbaanonderbreking, in de publieke sector, onderging in 2012 en 2013 ingrijpende wijzigingen, waarbij vooral de duur van de onderbrekingen werd ingeperkt en de loopbaanvoorwaarden werden verstrengd. In 2015 werd het stelsel van tijdskrediet nogmaals aangepast. Die aanpassing heeft vooral betrekking op de onderbrekingen zonder motief en het eindeloopbaanstelsel.

Vanaf september 2016 is de RVA, behoudens uitzonderingen, niet meer bevoegd voor nieuwe aanvragen voor onderbrekingsuitkeringen in het kader van loopbaanonderbreking voor werknemers van het Vlaamse lokale, provinciale, communautaire en het gewestelijke openbaar ambt, alsook van het Vlaams onderwijs, met uitsluiting van de contractuele personeelsleden die onder het tijdskrediet vallen.

9.8.1

Privésector: tijdskrediet

Vanaf 1 januari 2012 wordt voor werknemers in de privé-sector een onderscheid gemaakt tussen gemotiveerd en niet-gemotiveerd tijdskrediet. Werknemers met een loopbaanverleden van minstens 5 jaar als loontrekkende en minstens 2 jaar anciënniteit bij de huidige werkgever, hebben recht op 12 maanden onderbrekings-uitkeringen in het kader van het niet-gemotiveerd tijdskrediet (voltijds equivalent). Voor werknemers die tijdskrediet opnemen onmiddellijk aansluitend op ouderschapsverlof geldt de anciënniteits-voorwaarde niet. Vanaf 1 januari 2015 vervalt het recht op onderbrekingsuitkeringen in het kader van het niet-gemotiveerd tijdskrediet zelfs volledig.

Bovenop dat krediet hebben werknemers met minstens 2 jaar anciënniteit bij de huidige werkgever recht op een bijkomend krediet van maximum 36 of 48 maanden volledige onderbreking, halftijdse vermindering of 1/5 vermindering mét motief. Voor het krediet van 36 maanden komen volgende motieven in aanmerking: zorg voor het eigen kind tot 8 jaar, toediening van palliatieve zorgen, verzorging of bijstand van een zwaar ziek gezins- of familielid, volgen van een opleiding. Het bijkomend krediet van 36 maanden kan verlengd worden tot 48 maanden voor de bijstand van een zwaar ziek kind of de opvang van een gehandicapt kind tot 21 jaar. Vanaf 1 januari 2015 komen ook zorg voor het eigen kind tot 8 jaar, toediening van palliatieve zorgen en verzorging of bijstand van een zwaar ziek gezins- of familielid in aanmerking voor de verlenging tot 48 maanden.

Ook het eindeloopbaanstelsel³² werd in 2012 gewijzigd. Werknemers kunnen sinds 1 januari 2012 pas vanaf de leeftijd van 55 jaar onder bepaalde voorwaarden hun loopbaan gedeeltelijk onderbreken, met recht op verhoogde onderbrekingsuitkeringen (voorheen 50 jaar). Vanaf 1 januari 2015 werd deze leeftijdsvoorwaarde verder opgetrokken, tot 60 jaar. Nog vanaf 1 januari 2015 werd de leeftijd voor landingsbanen in geval van zwaar beroep, lange loopbaan of onderneming in moeilijkheden of herstructurering opgetrokken van 50 tot 55 jaar en werd het vereiste aantal loopbaanjaren voor landingsbanen lange loopbaan verhoogd tot 35 jaar.

Ook 2017 kende verdere hervormingen van het tijdskredietstelsel. Zo is sinds 1 april 2017 het recht op niet-gemotiveerd tijdskrediet afgeschaft. Vanaf 1 juni 2017 is de maximale duur van het recht op uitkeringen en van het recht op tijdskrediet bij de werkgever echter gelijkgeschakeld. Dit betekent dat de RVA uitkeringen tijdskrediet met motief “zorg” kan toekennen voor een periode van maximaal 51 maanden, d.i. de volledige periode die verkregen kan worden bij de werkgever. Tegelijk werd dan weer het bedrag van de onderbrekingsuitkeringen voor de werknemers met meer dan 5 jaar anciënniteit verlaagd in het geval van een voltijds of halftijds tijdskrediet.

³² NB: In het stelsel tijdskrediet hanteert men de term “landingsbanen”.

Tabel 83
Evolutie van het aantal personen toegetreden tot het
stelsel van tijdskrediet³³

	Voltijds	Halftijds, geen verhoogde uitkeringen einde loopbaan	Halftijds, verhoogde uitkeringen einde loopbaan	Vermindering 1/5, geen verhoogde uitkeringen einde loopbaan	Vermindering 1/5, verhoogde uitkeringen einde loopbaan	Totaal	Zonder uitkeringen	Totaal (incl. stelsel zonder uitkeringen)
2011	6.010	3.273	4.327	11.165	11.896	36.671	3.738	40.409
2012	4.997	2.876	1.927	11.690	5.955	27.445	3.988	31.433
2013	5.010	2.961	1.510	14.516	4.944	28.941	3.008	31.949
2014	5.138	3.346	2.734	17.949	14.043	43.210	3.005	46.215
2015	3.369	2.410	1.324	12.304	5.738	25.145	5.476	30.621
2016	2.327	2.118	1.228	9.330	3.705	18.708	7.962	26.670
2017	2.588	2.203	998	10.555	2.795	19.139	7.151	26.290
2018	2.846	2.486	1.707	11.796	7.548	26.383	2.350	28.733
Evol. 2011-2018	-3.164 -52,6%	-787 -24,0%	-2.620 -60,6%	+631 +5,7%	-4.348 -36,6%	-10.288 -28,1%	-1.388 -37,1%	-11.676 -28,9%
Evol. 2017-2018	+258 +10,0%	+283 +12,8%	+709 +71,0%	+1.241 +11,8%	+4.753 +170,1%	+7.244 +37,8%	-4.801 -67,1%	+2.443 +9,3%

Heel wat werknemers anticipeerden op deze nieuwe reglementaire wijzigingen en namen in 2014 reeds een periode van tijdskrediet op (cf. de stijging van 28.941 intreders in 2013 tot 43.210 in 2014). Vanaf 2015 daalde het aantal intreders met uitkeringen opnieuw.

In 2018 noteren we in bijna elk van de stelsels een daling van het aantal intreders met uitkeringen t.o.v. 2011 (cf. tabel 83). Op jaarbasis noteren we echter weer een stijging van 37,8%. Die stijging situeert zich vooral in de stelsels van de landingsbanen. Het gaat om een anticipatief effect op een strengere leeftijdsvoorwaarde die ingaat vanaf 1 januari 2019 (zie ook deel 9.8.3).

Omdat niet-gemotiveerd tijdskrediet meestal geen recht meer geeft op onderbrekingsuitkeringen, heeft het aandeel intreders in het stelsel zonder uitkeringen omwille van de bovenstaande wijzigingen een stijgende tendens ingezet (van 9,3% in 2011 tot 27,2% in 2017). In 2018 valt het onder invloed van de afschaffing van het niet-gemotiveerde tijdskrediet opnieuw terug tot 8,2%. Logischerwijs wint vooral het gemotiveerde tijds-krediet aan belang (van 6,0% in 2011 naar 59,5% in 2018).

Tabel 84
Verhouding van het aantal personen toegetreden tot het
stelsel van tijdskrediet³⁴

	Met motief	Zonder motief (met uitkeringen)	Motief niet van toepassing	Zonder uitkeringen	Totaal (incl. stelsel zonder uitkeringen)	Met motief	Zonder motief (met uitkeringen)	Motief niet van toepassing	Zonder uitkeringen	Totaal (incl. stelsel zonder uitkeringen)
2011	2.437	3.414	30.820	3.738	40.409	6,0%	8,4%	76,3%	9,3%	100%
2012	6.760	9.692	10.993	3.988	31.433	21,5%	30,8%	35,0%	12,7%	100%
2013	10.982	11.117	6.842	3.008	31.949	34,4%	34,8%	21,4%	9,4%	100%
2014	11.042	14.711	17.457	3.005	46.215	23,9%	31,8%	37,8%	6,5%	100%
2015	11.855	5.724	7.566	5.476	30.621	38,7%	18,7%	24,7%	17,9%	100%
2016	13.720	51	4.937	7.962	26.670	51,4%	0,2%	18,5%	29,9%	100%
2017	15.322	22	3.795	7.151	26.290	58,3%	0,1%	14,4%	27,2%	100%
2018	17.109	16	9.258	2.350	28.733	59,5%	0,1%	32,2%	8,2%	100%

³³ Toegetreden = betaling in maand X en geen betaling in maand X-1 tot X-12

³⁴ Toegetreden = betaling in maand X en geen betaling in maand X-1 tot X-12

9.8.2

Publieke sector: loopbaanonderbreking

Vanaf 1 januari 2012 kunnen contractuele en statutaire personeelsleden in de openbare sector die hun loopbaan voltijds onderbreken, slechts gedurende 60 maanden aanspraak maken op onderbrekingsuitkeringen. Ook het recht op onderbrekingsuitkeringen ingeval van deeltijdse loopbaanonderbreking werd beperkt tot 60 maanden vóór de leeftijd van 55 jaar (enkel voor statutaire personeelsleden van de federale overheid bestaat deze leeftijdsgrens niet). Voorheen gold voor beide stelsels een beperking tot 72 maanden.

Na de leeftijd van 55 jaar (voorheen 50 jaar) heeft men onder bepaalde voorwaarden nog recht op deeltijdse loopbaanonderbreking in het eindeloopbaanstelsel, met verhoogde onderbrekingsuitkeringen. Volgens het federale regeerakkoord van 9 oktober 2014 zal deze leeftijdsgrens in de huidige legislatuur opgetrokken worden tot 60 jaar. Verder voorziet dat regeerakkoord eveneens een harmonisering van het stelsel van loopbaanonderbreking en het stelsel van tijdscrediet tegen 2020.

Vanaf 1 juni 2017 werd een aanpassing uitgevoerd van het bedrag van de uitkeringen voor een loopbaanonderbreking. Voor de werknemers van de autonome overheidsbedrijven met meer dan 5 jaar anciënniteit werd de uitkering verlaagd in geval van een voltijdse of halftijdse gewone loopbaanonderbreking.

Tabel 85

Aantal personen toegetreden tot het stelsel van loop-
baanonderbreking³⁵

	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gew.	Land
2011	13.442	5.590	1.080	20.112
2012	12.545	4.521	1.013	18.079
2013	11.176	4.298	967	16.441
2014	13.168	4.944	994	19.106
2015	13.486	4.231	960	18.677
2016	22.960	4.384	1.011	28.355
2017	2.237	5.188	919	8.344
2018	2.070	5.166	921	8.157
Evol. 2011-2018	-11.372	-424	-159	-11.955
	-84,6%	-7,6%	-14,7%	-59,4%
Evol. 2017-2018	-167	-22	+2	-187
	-7,5%	-0,4%	+0,2%	-2,2%

Als gevolg van die nieuwe regels is het aantal intreders in het stelsel van loopbaanonderbreking gedaald van 20.112 in 2011 tot 16.441 in 2013. In 2014 en 2015 steeg het aantal intreders opnieuw tot ongeveer 19.000.

In 2016 noteerden we een sterke toename van het aantal intreders in het stelsel van loopbaanonderbreking: +51,8% ten opzichte van 2015. Die toename deed zich hoofdzakelijk voor in het Vlaams Gewest, waar het aantal intreders met 70,3% was gestegen. Dat is te wijten aan de invoering van het zogenaamde zorgkrediet voor ambtenaren van de Vlaamse openbare sector vanaf 1 september 2016, nadat de bevoegdheid voor deze materie werd overgeheveld naar het gewestelijke niveau in het kader van de Zesde Staatshervorming. Nieuwe aanvragen voor loopbaanonderbrekingen die ten laatste op 1 september 2016 ingingen werden nog behandeld volgens de oude federale regeling, waardoor het aantal aanvragen is toegenomen in de periode na de aankondiging van de nieuwe Vlaamse regeling.

Aangezien aanvragen vanaf die datum voor de ambtenaren van de Vlaamse openbare sector (behoudens uitzonderingen) niet langer op het federaal, maar op het gewestelijke niveau worden behandeld, daalt het aantal intreders in de loopbaanonderbreking uit het Vlaams Gewest tot nog slechts 2.070 personen in 2018. Het gaat om een daling van 84,6% t.o.v. 2011, wat aanzienlijk hoger is dan de dalingen in het Waals (-7,6%) en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (-14,7%).

³⁵ Toegetreden = betaling in maand X en geen betaling in maand X-1 tot X-12

9.8.3

Focus op het eindeloopbaanstelsel

Vanaf 1 januari 2012 werd de leeftijd waarop werknemers uit de privésector recht hebben op deeltijdse onderbrekingsuitkeringen tot de wettelijke pensioenleeftijd (halftijds of vermindering met 1/5) in het kader van het tijdskrediet eindeloopbaanstelsel³⁶ opgetrokken van 50 tot 55 jaar. Ook de loopbaan- en anciënniteitsvoorwaarden werden opgetrokken. Er zijn uitzonderingsmaatregelen voorzien voor werknemers die een zwaar beroep hebben uitgeoefend, dat voorkomt op de lijst van de knelpuntberoepen. Vanaf 1 januari 2015 werd de leeftijdsvoorwaarde verder opgetrokken tot 60 jaar en werden ook de voorwaarden voor de vervroegde landingsbanen aangescherpt. Bovenstaande leeftijdsvoorwaarden zijn van toepassing om het recht op uitkeringen in het kader van de landingsbanen te openen. Het recht om tijdskrediet voor landingsbanen bij de werkgever aan te vragen is momenteel mogelijk vanaf de leeftijd van 55 jaar. Mensen die jonger zijn dan 60 jaar kunnen dan wel reeds tijdskrediet aanvragen, maar hebben (nog) geen recht op uitkeringen. De federale regering bereikte een akkoord rond het verhogen van de intredeleeftijd in het stelsel van eindeloopbaan tijdskrediet tot 60 jaar. Het is op het ogenblik van de redactie van dit jaarverslag nog niet zeker of er via een CAO nog kan afgeweken worden van deze leeftijdsgrens.

Personeelsleden van de openbare sector, met uitzondering van de statutaire personeelsleden van de federale overheid, hebben eveneens onder bepaalde voorwaarden recht op deeltijdse onderbrekingsuitkeringen tot de wettelijke pensioenleeftijd (halftijds of vermindering met 1/5) in het kader van de loopbaanonderbreking in het eindeloopbaanstelsel. Ook in dat stelsel werd de leeftijdsvoorwaarde opgetrokken van 50 tot 55 jaar, uitgezonderd in bepaalde gevallen voor personeelsleden die een zwaar beroep hebben uitgeoefend of een lange loopbaan achter de rug hebben. Deze wijziging is van toepassing voor onderbrekingsaanvragen vanaf 1 september 2012. Volgens het regeerakkoord van 9 oktober 2014 zal deze leeftijdsgrens in de toekomst eveneens opgetrokken worden tot 60 jaar.

³⁶ In het stelsel van het tijdskrediet hanteert men de term "landingsbanen".

Tabel 86

Aantal personen toegetreden tot de eindeloopbaanstels loopbaanonderbreking en tijdskrediet³⁷

	Loopbaanonderbreking			Tijdskrediet			
	50-54 jaar	55 jaar en ouder	Totaal	50-54 jaar	55-59 jaar	60 jaar en ouder	Totaal
2011	4.336	2.320	6.656	10.509	4.731	983	16.223
2012	3.505	2.270	5.775	3.394	3.719	769	7.882
2013	1.194	3.235	4.429	1.306	4.303	845	6.454
2014	1.870	4.632	6.502	6.298	9.243	1.236	16.777
2015	1.869	4.230	6.099	2.298	3.681	1.083	7.062
2016	4.039	7.086	11.125	58	3.519	1.356	4.933
2017	437	1.987	2.424	10	2.308	1.475	3.793
2018	472	2.053	2.525	8	7.563	1.684	9.255
Evol. 2011-2018	-3.864	-267	-4.131	-10.501	+2.832	+701	-6.968
	-89,1%	-11,5%	-62,1%	-99,9%	+59,9%	+71,3%	-43,0%
Evol. 2017-2018	+35	+66	+101	-2	+5.255	+209	+5.462
	+8,0%	+3,3%	+4,2%	-20,0%	+227,7%	+14,2%	+144,0%

Uit de voorgaande subhoofdstukken bleek reeds dat de instroom in het eindeloopbaanstels fors daalde tussen 2011 en 2013 als gevolg van de wijzigingen van 2012. Tussen 2013 en 2014 zorgde de aangekondigde nieuwe verhoging van de leeftijdsvoorwaarde voor een sterke toename, vooral in het eindeloopbaanstels van het tijdskrediet.

Vanaf 2015 is het aantal intreders in het eindeloopbaanstels van het tijdskrediet opnieuw fors gedaald. In 2017 waren er nog slechts 3.793, d.i. 76,6% minder dan in 2011. In 2018 noteren we echter weer een stijging van 144,0% op jaarbasis, die zich echter voor de overgrote meerderheid situeert bij de landingsbanen in de leeftijdsklasse 55-59 jaar (+227,7%). Deze hogere instroom wordt beïnvloed door de anticipatie op de aangekondigde leeftijdsverhoging vanaf 2019. Bijgevolg noteren we in deze leeftijdsklasse ook een stijging van 59,9% t.o.v. 2011. In de leeftijdsklasse van 50-54 jaar zijn er daarentegen ongeveer geen intreders meer. In de leeftijdsklasse van 60 jaar en ouder houdt hun aantal stand en bedraagt 1.684 in 2018.

In het eindeloopbaanstels van de gewone loopbaanonderbreking noteren we een forse stijging van het aantal intreders in 2016, die zoals beschreven is te wijten aan de invoering van het Vlaamse zorgkrediet. Onder invloed van de overdracht van de bevoegdheid van de aanvragen van ambtenaren van de Vlaamse openbare sector (behoudens uitzonderingen) zien we in 2017-2018 ook bij deze focus op het eindeloopbaanstels binnen de loopbaanonderbreking een sterke daling van het aantal intreders.

³⁷ Toegetreden = betaling in maand X en geen betaling in maand X-1 tot X-12

9.8.4

Thematische verloven

In de thematische verloven waren de reglementaire wijzigingen over het algemeen minder ingrijpend. Bovendien ging het ook vaker om uitbreidingen in plaats van beperkingen.

Inzake het ouderschapsverlof valt de belangrijke wijziging op te merken m.b.t. het optrekken van de duur van het verlof van 3 tot 4 maanden per kind. In de privé-sector trad de wijziging in werking vanaf 1 juni 2012, in de openbare sector vanaf 1 augustus 2012. Kinderen geboren of geadopteerd vanaf 8 maart 2012 geven recht op een onderbrekingsuitkering voor de vierde, bijkomende maand. Kinderen geboren of geadopteerd vóór die datum openen wel het recht op een vierde, bijkomende maand ouderschapsverlof, maar niet op een onderbrekingsuitkering voor die maand.

In september 2018 werd de mogelijkheid ingevoerd voor de werknemer om zijn prestaties met 1/10 te verminderen in het kader van het ouderschapsverlof. De werknemers kunnen echter pas van de maatregel gebruik maken na aanpassing van de koninklijke besluiten die het recht regelen op ouderschapsverlof en onderbrekingsuitkeringen. Op het ogenblik van de redactie van dit jaarverslag is nog niet geweten wanneer dat zal gebeuren.

Sinds 1 februari 2017 is er een bijkomende verlenging van een palliatief verlof mogelijk gemaakt. Per aanvraag kan het palliatief verlof worden verkregen voor een duur van maximum een maand. Die duur is dezelfde in geval van een volledige onderbreking als in geval van een gedeeltelijke onderbreking, tot een halftijdse of met een vijfde. Na de eerste aanvraag van een maand, kon het palliatief verlof indien nodig reeds 1x worden verlengd. De wijziging voorziet in een bijkomende verlenging met één maand. Per patiënt die palliatieve zorgen nodig heeft, is er dus een palliatief verlof over een maximumduur van 3 maanden mogelijk.

Wat betreft het verlof voor medische bijstand, werd vanaf 1 november 2012 in de private sector en vanaf 1 augustus 2013 in de openbare sector een zogenaamde mini-onderbreking ingevoerd van een week (verlengbaar met een week) voor het bijstaan van een gehospitaliseerd minderjarig kind.

De minimumduur in het gewone stelsel van verlof voor medische bijstand bedraagt een maand.

Voor de werknemers uit de privésector en voor de werknemers van de lokale en provinciale besturen zijn er wijzigingen opgetreden met betrekking tot de aanvragen waarvan de verwittiging aan de werkgever later valt dan 31 mei 2017. Wat betreft de familieleden met het oog waarop de aanvraag van verlof voor medische bijstand kan worden ingediend, werd de verwantschap beperkt tot de eerste graad. Anderzijds, wanneer de werknemer wettelijk samenwonend is, kan hij voortaan ook een verlof voor medische bijstand aanvragen voor de vader, de moeder en de kinderen van zijn wettelijk samenwonende.

Als het verlof voor medische bijstand wordt aangevraagd voor een andere begunstigde dan een eigen minderjarig zwaar ziek kind of een minderjarig zwaar ziek gehospitaliseerd kind dat deel uitmaakt van het gezin, moet de attestatie van de behandelende geneesheer voortaan de noden laten blijken op het vlak van de zorgen die effectief een volledige onderbreking of een vermindering met 1/5 of de helft vereisen tegenover de eventuele professionele zorg waarvan de patiënt gebruik kan maken.

Voor elk van de drie thematische verloven zijn vanaf 1 juni 2017 de uitkeringen gewijzigd. Het bedrag van de onderbrekingsuitkeringen is verhoogd voor de werknemers (uit de privésector) die een eenoudergezin vormen, d.w.z. de werknemers die uitsluitend samenwonen met één of meer kinderen ten laste. Het gaat om een verhoging van 38% voor de werknemers die hun prestaties volledig onderbreken of halftijds verminderen en een verhoging van 21% in het geval van een vermindering met 1/5.

Voor de werknemers van 50 jaar of ouder, die recht hebben op een verhoogde onderbrekingsuitkering als ze hun prestaties met de helft of met 1/5 verminderen, wordt het bedrag van de verhoging verlaagd.

Tabel 87

Aantal personen toegetreden tot de thematische verlo-
ven³⁸

	Ouderschaps- verlof	Palliatieve zorgen	Medische bijstand	Totaal
2011	64.534	1.481	10.225	76.240
2012	64.815	1.616	11.091	77.522
2013	68.092	1.735	13.981	83.808
2014	69.224	1.863	15.098	86.185
2015	68.907	1.777	14.318	85.002
2016	72.173	1.813	15.359	89.345
2017	75.258	2.041	16.421	93.720
2018	75.545	2.009	15.461	93.015
Evol. 2011-2018	+11.011 +17,1%	+528 +35,7%	+5.236 +51,2%	+16.775 +22,0%
Evol. 2017-2018	+287 +0,4%	-32 -1,6%	-960 -5,8%	-705 -0,8%

Tussen 2011 en 2018 is er voor alle stelsels van thematische verlopen samen een stijging van het aantal intreders van 22,0%. In die periode is de stijging in relatieve termen het kleinst in het stelsel van het ouderschapsverlof: +17,1%. Bij het verlof voor palliatieve zorgen en voor medische bijstand bedragen de stijgingen van het aantal intreders respectievelijk 35,7% en 51,2%, al gaat het hier nog steeds om veel kleinere stelsels dan het ouderschapsverlof.

Op jaarbasis blijft het aantal intreders in het ouderschapsverlof en in het verlof voor palliatieve zorgen relatief stabiel. Voor het verlof voor medische bijstand noteren we een daling van 5,8%.

³⁸ Toegetreden = betaling in maand X en geen betaling in maand X-1 tot X-12

9.9

Maatregelen in het kader van de ontwikkeling van het Eenheidsstatuut

Vanaf 1 januari 2012 werd de crisispremie, een tijdelijke anti-crisismaatregel die van toepassing was in 2010 en 2011, omgezet in een nieuwe regeling van onbepaalde duur, met name de ontslaguitkering. De nieuwe regeling is van toepassing bij alle ontslagen, betekend vanaf 1 januari 2012.

Aan het basisprincipe van de crisispremie werd niet geraakt: de ontslaguitkering blijft een eenmalige premie, betaald aan ontslagen arbeiders. De modaliteiten ondergingen echter wel enkele belangrijke wijzigingen. Zo is de ontslaguitkering volledig ten laste is van de RVA, terwijl de crisispremie in principe voor 1/3 gedragen werd door de werkgever. Verder werden ook de bedragen variabel gemaakt in functie van de anciënniteit en het toepassingsgebied gewijzigd.

Sinds 1 januari 2014 wordt onder bepaalde voorwaarden een ontslagcompensatievergoeding toegekend aan arbeiders die ontslagen werden na 31 december 2013 en een arbeids-overeenkomst hadden die aanving vóór 1 januari 2014. De ontslagcompensatie-vergoeding werd in het leven geroepen om het verschil weg te werken tussen de opzeggingsvergoeding voor arbeiders en die voor bedienden. Het gedeelte van de opzeggingsvergoeding dat betrekking heeft op de periode vóór 1 januari 2014 wordt immers nog volgens de oude regels berekend. De ontslagcompensatievergoeding wordt enkel toegekend aan arbeiders die op het moment van hun ontslag 20 jaar anciënniteit tellen (15 jaar vanaf 1 januari 2015 en 10 jaar vanaf 1 januari 2016; vanaf 1 januari 2017 valt de anciënniteitsvoorwaarde weg). Ze kan niet gecumuleerd worden met een ontslaguitkering. Ontslagen arbeiders die onvoldoende anciënniteit hebben om aanspraak te maken op een ontslagcompensatievergoeding kunnen wel een ontslaguitkering krijgen indien ze voldoen aan de voorwaarden.

De evolutie van deze stelsels wordt beschreven in het zevende hoofdstuk van dit volume van het RVA-jaarverslag.

Internationale vergelijking

10.1

Werkloosheid

10.1.1

Geharmoniseerde werkloosheidsgraad

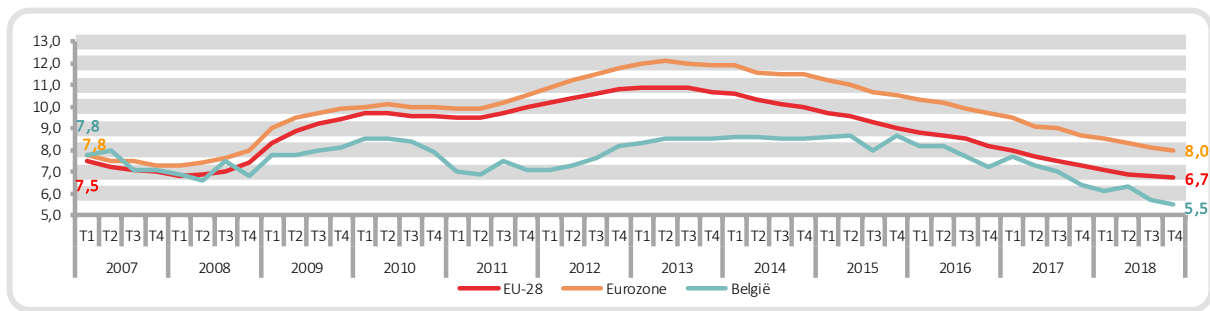
Tabel 88

Geharmoniseerde werkloosheidsgraad (in %) – Jaarcijfers

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Evol. 2007-2018
EU 28	7,2	7,0	9,0	9,6	9,7	10,5	10,9	10,2	9,4	8,5	7,6	7,0	-0,2 p.
Eurozone	7,5	7,6	9,6	10,2	10,2	11,4	12,0	11,6	10,9	10,0	9,1	8,2	+0,7 p.
België	7,5	7,0	7,9	8,3	7,2	7,6	8,4	8,5	8,5	7,8	7,1	5,9	-1,6 p.

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (une_rt_a).

Grafiek 68
Geharmoniseerde werkloosheidsgraad (in %)
Trimestriële cijfers

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (une_rt_q).

Eurostat, de statistische dienst van de Europese Commissie, publiceert een internationaal geharmoniseerde statistiek van de werkloosheidsgraad, gebaseerd op een trimestriële enquête bij een steekproef van de bevolking. De evolutie van de Belgische werkloosheidsgraad volgt niet dezelfde tendens als het Europese gemiddelde (Europese Unie of eurozone). In vergelijking met dat gemiddelde is de geharmoniseerde werkloosheidsgraad in België tijdens de crisis van 2009 minder sterk gestegen en is hij sterker gedaald in 2010 en 2011. De geharmoniseerde werkloosheidsgraad lag in België in 2011 gemiddeld zelfs 0,3 procentpunt lager dan het precrisisniveau van 2007 (cf. tabel 88).

Vanaf de conjuncturele ommekeer in de tweede helft van 2011 zijn de gemiddelde werkloosheidsgraden van de Europese Unie van de 28 en van de eurozone opnieuw gaan stijgen, terwijl die toename zich in België pas vanaf T2 2012 voordeed en bovendien minder sterk was.

De dalende trend die vanaf de 2de helft van 2013 merkbaar is op Europees niveau, deed zich in eerste instantie echter niet voor in België. De Belgische werkloosheidsgraad steeg integendeel, tot een maximum van 8,7% in T2 2015. Die evolutie werd waarschijnlijk mede beïnvloed door de uitbreiding van de verplichting tot inschrijving als werkzoevende in België (optrekken van de leeftijdsvoorwaarden sinds 2013).

Vanaf T4 2015 lijkt er echter een einde gekomen te zijn aan de stijgende trend in België. Zo zien we dat zich vanaf begin 2016 een daling aftekent van de geharmoniseerde werkloosheidsgraad. In T4 2018 bedraagt hij 5,5% in België, tegenover 6,7% in de EU-28 en 8,0% in de eurozone. Dit is het laagste niveau in België sinds 2007.

Over de volledige periode bekeken, heeft de geharmoniseerde werkloosheidsgraad in België een veel stabielere verloop gekend dan het Europese gemiddelde. Wanneer we de Belgische werkloosheidsgraad in 2018 vergelijken met die van voor de crisis in 2007, dan stellen we een daling vast van 1,6 procentpunt. Op Europees niveau was er over dezelfde periode een daling van 0,2% in de EU-28, maar een stijging van 0,7% in de eurozone.

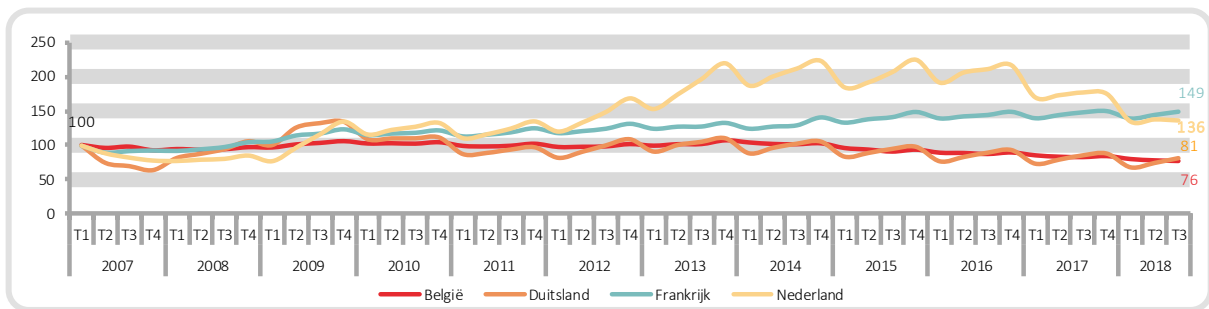
10.1.2

Administratieve vergoede werkloosheid in België en zijn buurlanden

Grafiek 69 toont de evolutie van de administratieve werkloosheid in België en zijn buurlanden Duitsland, Frankrijk en Nederland, waarbij telkens het eerste trimester van 2007 geldt als basis 100. De cijfers zijn beschikbaar tot en met T3 2018. Meer informatie over de gebruikte methodologie is terug te vinden in de RVA-studie “De werkloosheid in België, Duitsland, Frankrijk en Nederland volgens drie benaderingen”, gepubliceerd op de RVA-website (www.rva.be) in oktober 2018.

Grafiek 69

Evolutie van de administratieve vergoede werkloosheid in België, Duitsland, Frankrijk en Nederland

Het gaat om de volledige werkloosheid bij werkzoekenden die vergoed worden a.d.h.v. een stelsel van werkloosheidsverzekering: voor België de UVW-WZ; voor Duitsland Arbeitslosengeld SGB III – arbeitslos, voor Frankrijk RAC sans AFR; en voor Nederland de WW-uitkering. Bronnen: RVA: Directie Statistiek, Monatsberichte BFA (DE), Pôle emploi: Séries Statistiques (FR) en Centraal Bureau voor de Statistiek (NL).

Ook volgens deze statistiek blijkt de Belgische werkloosheid ten opzichte van de andere landen een stabiel karakter te vertonen. De administratieve werkloosheid in België reageert minder fel op de crisis in 2009 en 2010 dan in Duitsland, Frankrijk en Nederland het geval is. In T3 2018 eindigt ze 23,0% lager dan in T1 2007.

Frankrijk en Nederland leden daarentegen sterker onder de neerwaartse Europese conjunctuur en laten in dezelfde periode stijgingen van de administratieve werkloosheid noteren met respectievelijk 94,0% en 36,0%. De evolutie in Duitsland, dat nagenoeg de beste tewerkstellingscijfers van Europa kan voorleggen, is sinds 2012 vrij goed vergelijkbaar met die in België. In het 3de trimester van 2018 noteren we een daling met 19,0% ten opzichte van T1 2007.

10.1.3³⁹

Ratio van de administratieve vergoede werkloosheid in ruime zin tegenover de bevolking op arbeidsleeftijd in België en in zijn buurlanden

Gezien de reglementaire verschillen tussen de vergeleken landen (zo is België bijvoorbeeld het enige land waarin de werkloosheidsuitkering in principe onbeperkt is in de tijd), lijkt het nuttig om ook een vergelijking te maken aan de hand van een ruimere definitie van de administratieve werkloosheid. Tabel 89 geeft voor de periode T1 2007-T3 2018 de ratio's weer van de administratieve werkloosheid in ruime zin ten opzichte van de bevolking op arbeidsleeftijd (15-74 jaar). De ruimere definitie van administratieve werkloosheid houdt in dat ook de werklozen die worden vergoed via sociale bijstand in beschouwing worden genomen.

In T3 2018 bereikt in België en Duitsland de werkloosheidsratio het laagste niveau van de voorbije 10 jaar, met ratio's die respectievelijk 1,3 en 2,2 procentpunt lager liggen dan in T1 2007. De ratio bedroeg in T3 2018 5,4% in België en 3,3% in Duitsland.

In Nederland en Frankrijk is de werkloosheidsratio de laatste jaren niet systematisch gedaald. In T3 2018 bevindt de werkloosheidsratio van Nederland en Frankrijk zich respectievelijk 0,6 en 1,8 procentpunt boven het niveau van T1 2007.

³⁹ Omwille van onbeschikbaarheid is het gegeven m.b.t. sociale bijstand voor Frankrijk in T3 2018 deels gebaseerd op een raming van de RSA Socle seul (gegeven voor september geraamd op basis van de evolutie van de voorgaande 5 jaar).

Tabel 89

Ratio van de administratieve vergoede werkloosheid in ruime zin in België, Duitsland, Frankrijk en Nederland

		België	Duitsland	Frankrijk	Nederland
2007	T1	6,7	5,5	7,6	4,4
	T2	6,4	5,0	7,1	4,2
	T3	6,5	4,8	7,1	4,0
	T4	6,2	4,5	7,1	3,8
	Jaar	6,4	5,0	7,2	4,1
2008	T1	6,3	4,8	7,1	3,8
	T2	6,0	4,4	6,7	3,6
	T3	6,1	4,3	6,9	3,5
	T4	6,0	4,1	7,2	3,5
	Jaar	6,1	4,4	7,0	3,6
2009	T1	6,4	4,9	7,6	3,7
	T2	6,5	4,8	7,5	3,9
	T3	6,7	4,7	7,8	4,1
	T4	6,5	4,5	8,1	4,4
	Jaar	6,5	4,7	7,7	4,0
2010	T1	6,8	5,2	8,2	4,6
	T2	6,6	4,6	7,8	4,6
	T3	6,6	4,5	7,9	4,5
	T4	6,4	4,2	8,1	4,5
	Jaar	6,6	4,6	8,0	4,6
2011	T1	6,5	4,8	8,2	4,7
	T2	6,2	4,3	7,8	4,6
	T3	6,4	4,2	8,0	4,6
	T4	6,2	4,0	8,3	4,6
	Jaar	6,3	4,3	8,0	4,6
2012	T1	6,4	4,5	8,4	4,9
	T2	6,2	4,2	8,0	4,9
	T3	6,3	4,1	8,3	5,0
	T4	6,1	4,0	8,7	5,2
	Jaar	6,2	4,2	8,4	5,0
2013	T1	6,5	4,6	8,8	5,7
	T2	6,4	4,3	8,6	5,8
	T3	6,5	4,2	8,7	5,9
	T4	6,4	4,1	9,0	6,1
	Jaar	6,4	4,3	8,8	5,9
2014	T1	6,8	4,5	8,8	6,5
	T2	6,4	4,2	8,5	6,4
	T3	6,5	4,1	8,7	6,3
	T4	6,2	3,9	9,1	6,3
	Jaar	6,5	4,2	8,8	6,4
2015	T1	6,4	4,4	9,2	6,6
	T2	6,0	4,0	8,9	6,3
	T3	6,0	4,0	9,1	6,3
	T4	5,8	3,8	9,4	6,4
	Jaar	6,1	4,1	9,2	6,4
2016	T1	6,1	4,2	9,7	6,8
	T2	5,8	3,8	9,4	6,6
	T3	5,8	3,8	9,5	6,4
	T4	5,7	3,6	9,7	6,3
	Jaar	5,9	3,8	9,6	6,5
2017	T1	6,0	3,9	9,7	6,4
	T2	5,7	3,6	9,3	6,1
	T3	5,7	3,5	9,5	5,9
	T4	5,5	3,4	9,6	5,6
	Jaar	5,7	3,6	9,5	6,0
2018	T1	5,7	3,6	9,5	5,6
	T2	5,4	3,3	9,2	5,3
	T3	5,4	3,3	9,4	5,0

Voor België UVW-WZ en gerechtigden op leefloon of financiële hulp; voor Duitsland Arbeitslosengeld SGB III en Arbeitslosengeld II SGB II – arbeitslos; voor Frankrijk RAC sans AFR, Solidarité en RSA socle seul; en voor Nederland de WW, WWB en WIJ-uitkering. Bronnen: RVA: Directie Statistiek, Budget en Studies, POD Maatschappelijke Integratie, Monatsberichte BFA (DE), Pôle emploi: Séries Statistiques, CAF: L'e-ssentiel + RSA Conjoncture (FR) en Centraal Bureau voor de Statistiek (NL).

Bron bevolkingsgegevens: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (lfsq_pganws).

10.2

Werkgelegenheid⁴⁰

10.2.1

Vergelijking tussen België en de EU-28

Tabel 90

Evolutie van de werkgelegenheid in België, de EU-28 en de eurozone in duizendtallen

	EU 28	Eurozone	België	EU 28	Eurozone	België
2007	220.441	145.432	4.380	100	100	100
2008	222.946	146.829	4.446	101	101	101
2009	219.006	143.873	4.421	99	99	101
2010	216.165	142.241	4.489	98	98	102
2011	216.258	142.335	4.509	98	98	103
2012	215.857	141.502	4.524	98	97	103
2013	215.484	140.732	4.530	98	97	103
2014	218.397	142.142	4.544	99	98	104
2015	220.936	143.665	4.552	100	99	104
2016	224.303	146.183	4.587	102	101	105
2017	227.654	148.341	4.638	103	102	106
Evol. 2007-2017	+3,3%	+2,0%	+5,9%			

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (Ifsa_pganws), werkgelegenheid bij de bevolking vanaf 15 jaar.

Sinds 2007 doet België het op het vlak van werkgelegenheid beter dan het gemiddelde van de Europese landen. Gedurende de crisis van 2009 is de Belgische werkgelegenheid niet onder het niveau van 2007 gezakt, terwijl ze in de periode daarna steeds licht is blijven stijgen. In de EU-28 en de eurozone is de kentering na de economische crisis er pas gekomen in 2014. In 2015 is de groei van de werkgelegenheid relatief bekeken enigszins groter in de EU-28 en de eurozone dan in België. In vergelijking met 2007 is de werkgelegenheid echter in België het sterkst gestegen: +5,9%, tegenover beperktere stijgingen van 3,3% in de EU-28 en 2,0% in de eurozone.

⁴⁰ De werkgelegenheidscijfers van Eurostat voor 2018 zijn nog niet gekend op het moment van de publicatie van het jaarverslag.

Tabel 91

Werkgelegenheidsgraad in 2017 in België per regio en in de EU-28

	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brus. Hfdst. Gew.	België	EU-28	Vershil België - EU 28 (in % punten))
20-64 jaar	73,0	63,2	60,8	68,5	72,1	-3,6
20-29 jaar	64,6	49,4	47,2	57,5	63,9	-6,4
30-54 jaar	85,4	75,3	69,5	80,4	80,6	-0,2
55-64 jaar	49,5	45,8	48,5	48,3	57,1	-8,8
Laaggeschoold	51,5	40,0	40,9	45,9	54,9	-9,0
Middengespoold	72,4	62,8	53,6	67,8	72,6	-4,8
Hooggeschoold	84,1	80,4	77,6	82,2	84,0	-1,8
Belgen	74,1	64,2	60,1	69,8	68,2	+1,6
Andere EU-burgers	69,8	61,5	72,8	68,2	76,1	-7,9
Niet-EU burgers	44,1	38,3	40,1	41,6	57,4	-15,8

Bron: NBB + Eurostat EFT [lfsa_pgaed - lfsa_pganws - lfsa_egaed]

* De kolom "EU-28", lijn "Belgen", bevat niet het aantal Belgen,

Maar de werknemers die werken in het land overeenkomend met hun nationaliteit

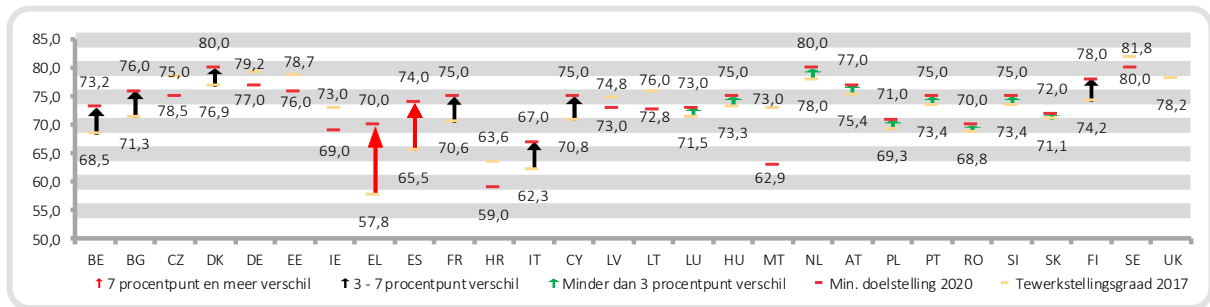
In België is de werkgelegenheidsgraad het hoogst voor personen in de leeftijdsgroep 30-54 jaar (cf. tabel 91).

De werkgelegenheidsgraad in België is voor de 3 studieniveaus lager dan het Europese gemiddelde. Naarmate het studieniveau stijgt wordt het verschil tussen de Belgische en de Europese werkgelegenheidsgraad kleiner.

De werkgelegenheidsgraad van de Belgen die in België werken, ligt hoger dan deze van de Europeanen die in het land van hun nationaliteit werken. De werkgelegenheidsgraad van de andere EU-burgers en de niet-EU burgers ligt echter lager dan het Europese gemiddelde.

Grafiek 70

Afstand tot de doelstelling 2020 in de landen van de EU-28

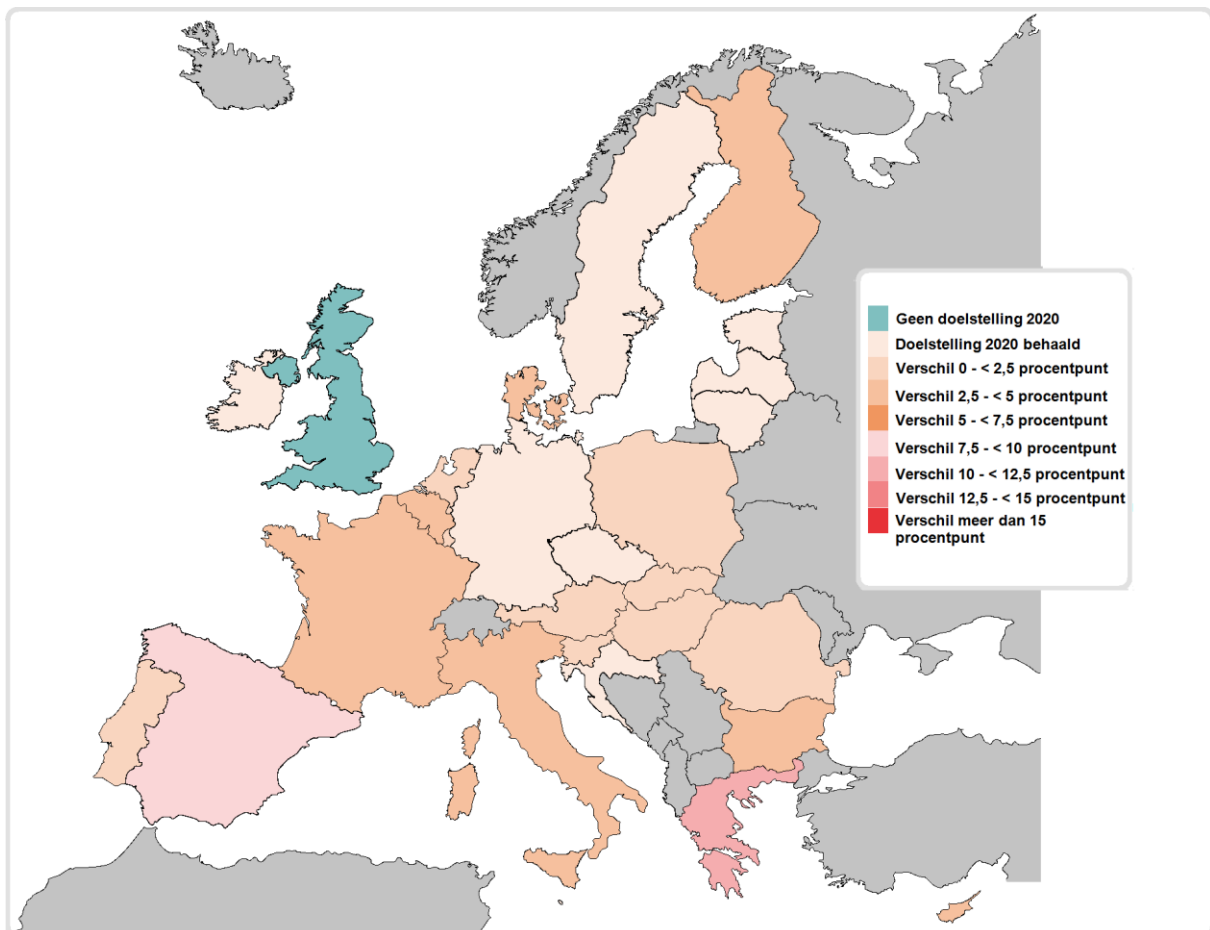

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (lfsa_ergan), werkgelegenheidsgraad bij de bevolking van 20-64 jaar.

NB: Het Verenigd Koninkrijk (UK) geldt in de EU-28 als uitzondering, als enige lidstaat zonder doelstelling 2020.

Grafiek 71

Kaart met de afstand tot de doelstelling 2020 in de landen van de EU-28

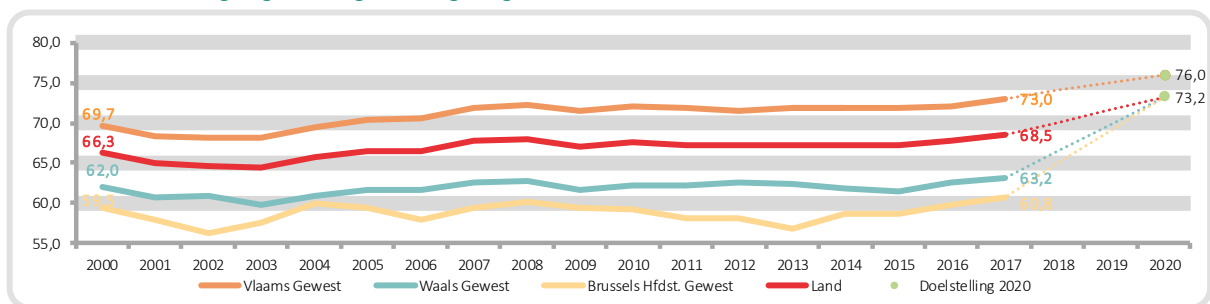
Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (lfsa_ergan), werkgelegenheidsgraad bij de bevolking van 20-64 jaar.

NB: Het Verenigd Koninkrijk (UK) geldt in de EU-28 als uitzondering, als enige lidstaat zonder doelstelling 2020.

Wanneer we in de grafieken 70 en 71 de Belgische werkgelegenheidsgraad vergelijken met die van de andere Europese landen in het licht van de doelstelling 2020, blijkt België qua afstand tot die doelstelling tot de Europese middenmoot te behoren. Op twee jaar van het einde van de periode hebben negen van de lidstaten hun doelstelling voorlopig behaald. Daarbij dient uiteraard in beschouwing te worden genomen dat het gaat om een ambitieuze doelstelling, die werd opgesteld nog voor de financiële en economische crisis aanving.

Grafiek 72

Evolutie van de werkgelegenheidsgraad volgens gewest

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (lfst_r_lfe2emppt), werkgelegenheidsgraad bij de bevolking van 20-64 jaar.

In het kader van de Europese strategie 2020 ter bevordering van de groei en de werkgelegenheid heeft België zich tot doel gesteld om in 2020 een werkgelegenheidsgraad van 73,2% te halen bij de 20-64-jarigen. Met een werkgelegenheidsgraad van 68,5% in 2017 is er dus nog een verschil van 4,7 procentpunten.

Er zijn echter grote verschillen tussen de gewesten onderling. Het Vlaams Gewest heeft voor zichzelf daarenboven een gewestspecifieke doelstelling geïxiceerd: 76,0% werkgelegenheidsgraad bij de 20-64 jarigen in het jaar 2020. In 2017 is dit gewest hier nog 3,0 procentpunt van verwijderd.

10.2.2

Vergelijking tussen België en de eurozone

Tabel 92

Evolutie van de werkgelegenheid en de bevolking (in duizendtallen) en de werkgelegenheidsgraad in België en in de EU-19

	2000		2007		2017		Evol. 2000 - 2007		Evol. 2007 - 2017	
	België	Eurozone	België	Eurozone	België	Eurozone	België	Eurozone	België	Eurozone
Werkgelegenheid	4.093	129.652	4.348	143.339	4.587	145.056	+255	+13.687	+239	+1.717
2000 = 100	100	100	106	111	112	112	+6,2	+10,6	+5,8	+1,3
Bevolking	6.719	212.078	7.008	218.727	7.266	218.585	+289	+6.649	+258	-141
2000 = 100	100	100	104	103	108	103	+4,3	+3,1	+3,8	-0,1
Werkgelegenheidsgraad	60,9%	61,1%	62,0%	65,5%	63,1%	66,4%	+1,1 p.	+4,4 p.	+1,1 p.	+0,8 p.

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (lfsa_egan + lfsa_pganws), werkgelegenheid en bevolking van 15 - 64 jaar.

Als we kijken naar de evolutie van de werkgelegenheid tussen 2000 en 2007, zien we in België een minder sterke groei in vergelijking met de eurozone: respectievelijk +6,2% en +10,6%. Nadien is de situatie omgekeerd. In 2017 bedroeg de werkgelegenheidsgraad in België over de hele periode sinds 2007 +5,8% tegenover gemiddeld +1,3% in het Europa van de 19.

De werkgelegenheidsgraad volgt een gelijkaardig patroon: tussen 2000 en 2007 stijgt hij sterker in de euro zone (+4,4 procentpunt tegenover +1,1 procentpunt in België). Tussen 2007 en 2017 neemt de Belgische werkgelegenheidsgraad met 1,1 procentpunt toe, in de euro zone stijgt hij met 0,8 procentpunt.

Vooruitzichten en budget

In dit laatste deel schetsen we een algemeen overzicht van het RVA-budget voor sociale prestaties. In hoofdstuk 8 kwam reeds een overzicht van de uitgaven aan bod volgens een statistische indeling. Het RVA-budget is echter georganiseerd volgens uitgaveposten. Die indeling ziet er anders uit dan de statistische, aangezien ze conform dient te worden opgesteld voor budgettaire verantwoording.

Deel 11.1 biedt een overzicht van de verhouding tussen de indeling volgens uitgavepost en de statistische indeling. Bovendien wordt voor het jaar 2018 verduidelijkt welke uitgaven in het kader van de Zesde Staatshervorming behouden blijven binnen het federale RVA-budget. Een aantal betalingen werden immers door de RVA als operator verricht op het budget van andere instanties, voornamelijk de gewestelijke.

Deel 11.2 geeft een overzicht van de vooruitzichten en het budget voor 2019. Dit budget wordt historisch gesitueerd in een periode die teruggaat tot en met 2007. In tegenstelling tot in deel 11.1, waarin een historisch overzicht van alle uitgaven per post wordt getoond waarvoor de RVA als operator verantwoordelijk was, worden in de overzichten van deel 11.2 alleen die uitgaven opgenomen die in het jaar in kwestie tot het federale RVA-budget behoorden.

Deel 11.3 ten slotte geeft weer welke besparingen er de voorbije jaren zijn verricht op de uitgaven voor sociale prestaties binnen het federale RVA-budget. Ook hier wordt een overzicht gegeven van uitgaven vanaf het jaar 2007, maar dit keer beperkt tot de maatregelen waarvoor de uitgekeerde bedragen in 2018 nog tot het federale RVA-budget behoorden. Op die manier kunnen de reële besparingen binnen het RVA-budget worden onderscheiden van dalingen in de uitgaven die voortkomen uit budgettaire overdrachten naar andere instanties.

11.1

Uitgaveposten en de regionalisering

Tabel 93 verduidelijkt de indelingswijze volgens uitgaveposten aan de hand van de fysieke eenheden en totale uitgaven voor 2018. Tabellen 94 en 95 schetsen vervolgens de evolutie op langere termijn volgens die indelingsvorm.

Tabel 93

Overzicht van de indeling van de betalingen in uitgaveposten in 2018 – zonder achterstallige betalingen

	Fysieke eenheden	Uitgaven (in miljoen EUR)
Globale werkloosheid	533.590	4.939,1
Uitkeringsgerechtigde volledig werklozen (excl. SWT)	364.003	3.949,8
Tijdelijke werkloosheid	93.770	358,0
Deeltijdse werknemers met IGU	35.755	174,4
Vrijgestelde werklozen voor opleidingen of studies	36.564	422,5
Niet-bezoldigde periode in het onderwijs	3.498	34,4
Andere uitkeringen	7.746	103,7
Aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen (excl. niet-bezoldigde periode in het onderwijs)	5.351	12,0
Crisispremie, ontslagpremie, ontslagcompensatievergoeding	2.396	91,6
Activering en premies (incl. mobiliteitstoelag)	63.801	284,0
Werk- en activeringsmaatregelen	61.625	263,8
Vrijstellingen (excl. vrijstellingen voor opleidingen of studies)	1.671	19,7
Andere	505	0,5
Stelsel voor werkloosheid met bedrijfstoelag (incl. halftijds brugpensioenen)	74.516	1.144,2
Stelsel voor werkloosheid met bedrijfstoelag	74.473	1.144,0
Halftijds brugpensioen	43	0,2
Loopbaanonderbreking, tijdskrediet en thematische verlopen	254.541	747,9
Loopbaanonderbreking - federale entiteiten	12.148	40,6
Loopbaanonderbreking - gefedereerde entiteiten	47.011	109,0
Tijdskrediet	111.399	354,4
Thematische verlopen	83.983	243,8
Rest (grensarbeiders)	215	0,3
Algemeen totaal	934.409	7.219,0

Hierbij dient te worden opgemerkt dat de financiering voor de thematische verlopen vanaf 2017 wordt verdeeld onder het globaal beheer voor de private sector en een rijkstoelage van de FOD WASO voor de openbare sector. Voor het gedeelte loopbaanonderbreking bij de federale entiteiten gebeurt de financiering vanaf 2017 via een rijkstoelage van de FOD WASO.

Tabel 94

Evolutie van het aantal betalingen volgens uitgavepost

	Globale werkloosheid	Andere uitkeringen	Activering en premies (incl. mobiliteitstoeslag)	Stelsel voor werkloosheid met bedrijfstoeslag (incl. halftijds brugpensioenen)	Loopbaanonderbreking, tijdskrediet en thematische verloven	Rest (grensarbeiders)	Algemeen totaal
2007	783.135	7.295	63.349	114.320	223.319	2.239	1.193.657
2008	763.468	7.267	69.465	115.964	235.679	2.057	1.193.900
2009	867.506	6.834	66.830	118.111	252.429	1.775	1.313.484
2010	832.227	8.717	83.277	120.946	265.575	1.094	1.311.835
2011	775.083	10.050	115.344	119.881	271.290	559	1.292.207
2012	784.061	9.578	100.530	115.728	272.018	500	1.282.415
2013	802.805	10.364	74.938	111.851	269.527	446	1.269.930
2014	757.337	9.389	75.188	107.464	276.301	376	1.226.054
2015	682.199	10.793	75.982	102.066	288.107	325	1.159.472
2016	637.395	9.362	73.978	94.640	280.197	280	1.095.852
2017	578.582	8.782	67.786	84.138	272.070	250	1.011.606
2018	533.590	7.746	63.801	74.516	254.541	215	934.409

Tabel 95

Evolutie van de uitgekeerde bedragen volgens uitgavepost (in miljoen EUR) - zonder achterstallige betalingen

	Globale werkloosheid	Andere uitkeringen	Activering en premies (incl. mobiliteitstoeslag)	Stelsel voor werkloosheid met bedrijfstoeslag (incl. halftijds brugpensioenen)	Loopbaanonderbreking, tijdskrediet en thematische verloven	Rest (grensarbeiders)	Algemeen totaal
2007	5.744,1	12,7	295,7	1.359,2	646,5	1,8	8.059,9
2008	5.799,8	13,0	323,1	1.442,7	699,9	1,7	8.280,1
2009	6.911,1	12,6	306,9	1.501,9	749,5	1,5	9.483,4
2010	6.807,9	42,9	477,1	1.591,5	782,7	1,1	9.703,2
2011	6.487,7	60,0	776,4	1.637,3	814,3	0,8	9.776,5
2012	6.708,1	68,8	572,4	1.626,4	831,8	0,7	9.808,2
2013	7.033,3	92,2	313,6	1.606,7	829,9	0,6	9.876,3
2014	6.665,2	112,7	321,9	1.546,1	830,6	0,5	9.477,1
2015	5.969,1	166,5	333,4	1.476,0	847,4	0,4	8.792,9
2016	5.676,3	125,7	330,0	1.403,2	815,7	0,4	8.351,2
2017	5.275,9	126,4	304,6	1.267,7	794,1	0,3	7.769,0
2018	4.939,1	103,7	284,0	1.144,2	747,9	0,3	7.219,0

Het is van groot belang aan te stippen dat in het kader van de Zesde Staatshervorming bepaalde van de bovenstaande uitgaven budgettair werden overgedragen naar de gewesten, maar de RVA hierover nog een (al dan niet tijdelijke) operationele bevoegdheid bewaart. Concreet gezien gaat het om een aantal tewerkstellingsmaatregelen en om de loopbaanonderbreking bij personeelsleden van gefedereerde entiteiten (gewesten en gemeenschappen). Bij het opstellen van het federale RVA-budget wordt geen rekening meer gehouden met die overgedragen uitgaven. Tabel 96 geeft van de voorbije jaren per uitgavepost weer hoeveel betalingen en uitgaven in het federale RVA-budget behouden bleven.

Tabel 96

Overzicht van de federale RVA-uitgaven voor sociale prestaties- zonder achterstallige betalingen

	Fysieke eenheden			Uitgaven (in miljoen EUR)		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Globale werkloosheid	637.395	578.582	533.590	5.676,3	5.275,9	4.939,1
Uitkeringsgerechtigde volledig werklozen (excl. SWT)	437.875	403.240	364.003	4.596,5	4.283,1	3.949,8
Tijdelijke werkloosheid	119.224	97.975	93.770	460,2	377,5	358,0
Deeltijdse werknemers met IGU	40.233	37.844	35.755	182,2	178,1	174,4
Vrijgestelde werklozen voor opleidingen of studies	36.335	35.896	36.564	403,0	403,0	422,5
Niet-bezoldigde periode in het onderwijs	3.728	3.628	3.498	34,4	34,2	34,4
Andere uitkeringen	9.247	8.595	7.587	125,5	126,2	103,4
Aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen (excl. niet-bezoldigde periode in het onderwijs)	5.394	5.286	5.191	11,2	11,4	11,7
Crisispremie, ontslagpremie, ontslagcompensatievergoeding	3.853	3.309	2.396	114,3	114,7	91,6
Activering en premies (incl. mobiliteitstoeslag)	1.811	1.928	1.850	19,3	21,3	21,1
Werk- en activeringsmaatregelen	232	200	179	1,7	1,5	1,4
Vrijstellingen (excl. vrijstellingen voor opleidingen of studies)	1.579	1.728	1.671	17,6	19,8	19,7
Stelsel voor werkloosheid met bedrijfstoeslag (incl. halftijds brugpensioen)	94.640	84.138	74.516	1.403,2	1.267,7	1.144,2
Stelsel voor werkloosheid met bedrijfstoeslag	94.506	84.051	74.473	1.402,5	1.267,2	1.144,0
Halftijds brugpensioen	134	86	43	0,7	0,4	0,2
Loopbaanonderbreking, tijdskrediet en thematische verloven	220.191	212.422	207.530	679,4	658,9	638,9
Loopbaanonderbreking	14.147	12.585	12.148	47,0	42,2	40,6
Tijdskrediet	129.109	117.922	111.399	401,3	374,5	354,4
Thematische verloven	76.935	81.915	83.983	231,1	242,2	243,8
Rest (grensarbeiders)	280	250	215	0,4	0,3	0,3
Algemeen totaal	963.563	885.914	825.288	7.904,0	7.350,3	6.846,9

11.2

Vooruitzichten en budget voor 2019

Voor het opstellen van het budget voor 2019 houdt de RVA rekening met de prognoses van het Federaal Planbureau. Het Planbureau voorziet in zijn laatste prognose voor België⁴¹ een economische groei van +1,3% op jaarbasis in 2019.

De maatregelen voor het bevorderen van de tewerkstelling zouden volgens het Planbureau ook leiden tot banengroei. Ze verwachten dat de binnenlandse werkgelegenheid in 2019 toeneemt met 44.300 eenheden in vergelijking met 2018 (+0,9%).

Tabel 97
Conjuncturele vooruitzichten

	Groeivoet van het bbp in volume (in %)	Binnenlandse werkgelegenheid (in duizendtallen)	UVW-WZ (fysieke eenheden)	Tijdelijke werkloosheid (budgettaire eenheden)
2011	+1,8	4.535,2	445.412	35.895
2012	+0,2	4.555,0	441.406	40.962
2013	+0,2	4.540,0	457.785	42.913
2014	+1,3	4.559,9	458.642	30.677
2015	+1,7	4.600,6	417.432	27.563
2016	+1,5	4.659,5	395.213	25.674
2017	+1,7	4.724,0	373.701	20.824
2018	+1,4	4.782,1	348.221	19.248
2019	+1,3	4.826,4	323.471	18.500
Evol. 2017 - 2018	-0,3 punt	+1,2%	-6,8%	-7,6%
Evol. 2018 - 2019	-0,1 punt	+0,9%	-7,1%	-3,9%

Bronnen: RVA - historische gegevens UVW-WZ en tijdelijke werkloosheid; Federaal Planbureau - Economische begroting - Tabel B.5.bis Situatie op de arbeidsmarkt detail; NBB - bbp in miljoenen ketting-euro's - referentiejaar 2016 - van seizoenschommelingen en kalendereffecten gezuiverde gegevens

⁴¹ Federaal Planbureau, Economische begroting 2019 (6 februari 2019).

Voor het aantal werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen voorziet het Planbureau in 2019 een verdere afname met 7,1%. De tijdelijke werkloosheid (uitgedrukt in budgettaire eenheden), die in zekere zin evolueert in functie van de economische conjunctuur, zou volgens het Planbureau in 2019 dalen met 3,9%.

In tabellen 98 tot en met 102 wordt volgens diverse benaderingen weergegeven welke uitgaven per post voorzien worden voor het jaar 2019. Naar analogie met de werkwijze die voor het merendeel van de tabellen van dit jaarverslag wordt gehanteerd, worden die uitgaven in een historisch perspectief geplaatst dat teruggaat tot 2007. Zoals gezegd zijn hierin alleen die uitgaven opgenomen die in het jaar in kwestie tot het RVA-budget (globaal beheer) behoorden.

Tabel 98

Evolutie van de fysieke eenheden volgens uitgavepost in het federale RVA-budget

	Globale werkloosheid	Andere uitkeringen	Activering en premies	Stelsel voor werkloosheid met bedrijfstoeslag (incl. halftijds bruggensioen)	Loopbaanonderbreking, tijdskrediet en thematische verlopen	Algemeen totaal
2007	783.135	7.295	63.349	114.320	223.319	1.191.418
2008	763.468	7.267	69.465	115.964	235.679	1.191.843
2009	867.506	6.834	66.830	118.111	252.429	1.311.709
2010	832.227	8.717	83.277	120.946	265.575	1.310.741
2011	775.083	10.050	115.344	119.881	271.290	1.291.648
2012	784.061	9.578	100.530	115.728	272.018	1.281.915
2013	802.805	10.364	74.938	111.851	269.527	1.269.485
2014	757.337	9.389	75.188	107.464	276.301	1.225.678
2015	682.199	10.679	1.710	102.066	233.602	1.030.255
2016	637.395	9.247	1.811	94.640	220.191	963.283
2017	578.582	8.595	1.928	84.138	212.422	885.664
2018	533.590	7.587	1.850	74.516	207.530	825.073
2019	492.413	7.900	1.900	65.002	203.900	771.115

Tabel 99

Evolutie van de federale RVA-uitgaven voor sociale prestaties in lopende prijzen (in miljoen EUR)⁴² - zonder achterstallige betalingen

	Globale werkloosheid	Andere uitkeringen	Activering en premies	Stelsel voor werkloosheid met bedrijfstoeslag (incl. halftijds bruggensioen)	Loopbaanonderbreking, tijdskrediet en thematische verlopen	Algemeen totaal
2007	5.744,1	12,7	295,7	1.359,2	646,5	8.058,1
2008	5.799,8	13,0	323,1	1.442,7	699,9	8.278,4
2009	6.911,1	12,6	306,9	1.501,9	749,5	9.481,9
2010	6.807,9	42,9	477,1	1.591,5	782,7	9.702,1
2011	6.487,7	60,0	776,4	1.637,3	814,3	9.775,7
2012	6.708,1	68,8	572,4	1.626,4	831,8	9.807,5
2013	7.033,3	92,2	313,6	1.606,7	829,9	9.875,7
2014	6.665,2	112,7	321,9	1.546,1	830,6	9.476,6
2015	5.969,1	166,3	17,4	1.476,0	719,7	8.348,5
2016	5.676,3	125,5	19,3	1.403,2	679,4	7.903,6
2017	5.275,9	126,2	21,3	1.267,7	658,9	7.349,9
2018	4.939,1	103,4	21,1	1.144,2	638,9	6.846,6
2019	4.733,5	121,3	21,9	1.022,4	637,5	6.536,5

⁴² Voor de interpretatie van de budgetten voor het jaar 2018 en 2019 dient men er rekening mee te houden dat de loopbaanonderbreking en de thematische verlopen voor de openbare sector vanaf dan worden gefinancierd via een dotatie door de FOD WASO.

Tabel 100

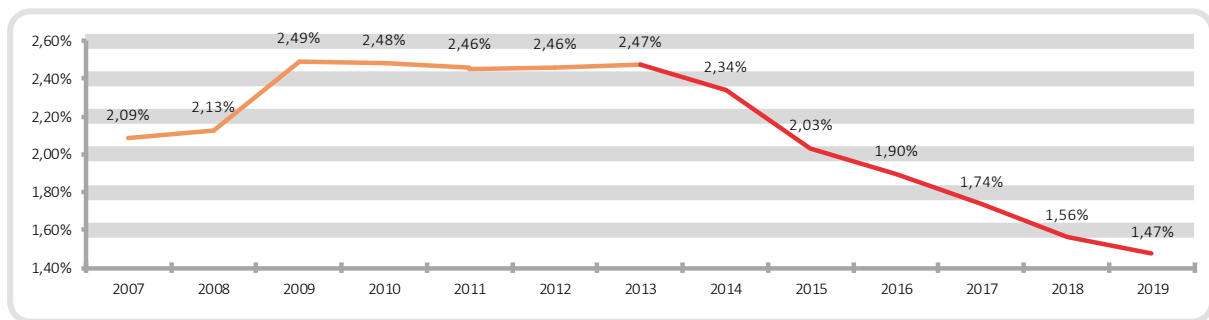
Evolutie van de federale RVA-uitgaven voor sociale prestaties als procent van het bbp

	Bbp in miljoenen kettingeuro's	Globale werkloosheid	Andere uitkeringen	Activering en premies	Stelsel voor werkloosheid met bedrijfstoeslag (incl. halftijds bruggensloen)	Loopbaan-onderbreking, tijdskrediet en thematische verlopen	Algemeen totaal
2007	385.901,0	1,49%	0,003%	0,08%	0,35%	0,17%	2,09%
2008	388.916,0	1,49%	0,003%	0,08%	0,37%	0,18%	2,13%
2009	380.164,0	1,82%	0,003%	0,08%	0,40%	0,20%	2,49%
2010	390.596,0	1,74%	0,01%	0,12%	0,41%	0,20%	2,48%
2011	397.621,0	1,63%	0,02%	0,20%	0,41%	0,20%	2,46%
2012	398.553,0	1,68%	0,02%	0,14%	0,41%	0,21%	2,46%
2013	399.353,0	1,76%	0,02%	0,08%	0,40%	0,21%	2,47%
2014	404.751,0	1,65%	0,03%	0,08%	0,38%	0,21%	2,34%
2015	410.435,0	1,45%	0,04%	0,00%	0,36%	0,18%	2,03%
2016	416.452,0	1,36%	0,03%	0,00%	0,34%	0,16%	1,90%
2017	423.563,0	1,25%	0,03%	0,01%	0,30%	0,16%	1,74%
2018	438.021,0	1,13%	0,02%	0,005%	0,26%	0,15%	1,56%
2019	443.715,3	1,07%	0,03%	0,005%	0,23%	0,14%	1,47%

Bron i.v.m. het bbp: NBB - bbp in miljoenen kettingeuro's - referentiejaar 2016 - van seizoenschommelingen en kalendereffecten gezuiverde gegevens

Grafiek 73

Evolutie van de federale RVA-uitgaven voor sociale prestaties als procent van het bbp

Tabel 101

Evolutie van de federale RVA-uitgaven voor sociale prestaties in prijzen van 2007 (in miljoen EUR) - zonder achterstallige betalingen

	Vereffenings-coëfficiënt werkloosheid, activering en SWT	Vereffenings-coëfficiënt loopbaan-onderbreking, tijdskrediet en thematische verlopen	Globale werkloosheid	Andere uitkeringen	Activering en premies	Stelsel voor werkloosheid met bedrijfstoeslag (incl. halftijds bruggensloen)	Loopbaan-onderbreking, tijdskrediet en thematische verlopen	Algemeen totaal
2007	1,1487	1,1487	5.744,1	12,7	295,7	1.359,2	646,5	8.058,1
2008	1,1953	1,1894	5.573,8	12,5	310,5	1.386,5	676,0	7.959,2
2009	1,2190	1,2190	6.512,5	11,9	289,2	1.415,3	706,2	8.935,1
2010	1,2271	1,2251	6.372,8	40,2	446,6	1.489,8	733,9	9.083,2
2011	1,2599	1,2579	5.915,0	54,7	707,8	1.492,7	743,7	8.913,9
2012	1,2936	1,2894	5.956,5	61,1	508,3	1.444,2	741,0	8.711,1
2013	1,3195	1,3195	6.122,9	80,2	273,0	1.398,7	722,5	8.597,3
2014	1,3195	1,3195	5.802,4	98,1	280,3	1.346,0	723,1	8.249,9
2015	1,3195	1,3195	5.196,4	144,8	15,1	1.285,0	626,6	7.267,8
2016	1,3349	1,3349	4.884,5	108,0	16,6	1.207,5	584,6	6.801,2
2017	1,3616	1,3616	4.451,0	106,4	17,9	1.069,5	555,9	6.200,7
2018	1,3819	1,3819	4.105,6	85,9	17,5	951,1	531,1	5.691,2
2019	1,4025	1,4025	3.876,9	99,4	17,9	837,3	522,1	5.353,6

Tabel 102

Evolutie van de federale RVA-uitgaven voor sociale prestaties in prijzen van 2007 (index 2007=100) - zonder achterstallige betalingen

	Globale werkloosheid	Andere uitkeringen	Activering en premies	Stelsel voor werkloosheid met bedrijfstoeslag (incl. halftijds brugpensioen)	Loopbaan-onderbreking, tijdskrediet en thematische verloven	Algemeen totaal
2007	100	100	100	100	100	100
2008	97	98	105	102	105	99
2009	113	94	98	104	109	111
2010	111	317	151	110	114	113
2011	103	431	239	110	115	111
2012	104	481	172	106	115	108
2013	107	632	92	103	112	107
2014	101	773	95	99	112	102
2015	90	1.141	5	95	97	90
2016	85	851	6	89	90	84
2017	77	839	6	79	86	77
2018	71	677	6	70	82	71
2019	67	783	6	62	81	66

Voor de volledigheid geeft tabel 103 voor de meest recente jaren een overzicht weer van de impact van achterstallige betalingen op de RVA-uitgaven. In de begroting en de boekhouding van de RVA moeten immers alle betalingen worden geregistreerd; en dat conform de boekhoudkundige regels van de OISZ (KB van 26.01.2014).

Tabel 103

Achterstallen op de federale RVA-uitgaven voor sociale prestaties in lopende prijzen (in miljoen EUR)

		Globale werkloosheid	Andere uitkeringen	Activering en premies	Stelsel voor werkloosheid met bedrijfstoeslag (incl. halftijds brugpensioen)	Loopbaan-onderbreking, tijdskrediet en thematische verloven	Algemeen totaal
2015	Uitgaven	5.969,1	166,3	17,4	1.476,0	719,7	8.348,5
	Achterstallen	72,7	3,0	0,2	1,0	1,3	78,2
	% achterstallen	1,2%	1,8%	0,9%	0,1%	0,2%	0,9%
	Totaal	6.041,8	169,4	17,5	1.477,0	721,0	8.426,7
2016	Uitgaven	5.676,3	125,5	19,3	1.403,2	679,4	7.903,6
	Achterstallen	64,5	2,8	0,1	1,0	0,9	69,3
	% achterstallen	1,1%	2,2%	0,6%	0,1%	0,1%	0,9%
	Totaal	5.740,8	128,3	19,4	1.404,2	680,2	7.972,9
2017	Uitgaven	5.275,9	126,2	21,3	1.267,7	658,9	7.349,9
	Achterstallen	60,2	2,5	0,2	0,9	1,2	65,0
	% achterstallen	1,1%	2,0%	0,9%	0,1%	0,2%	0,9%
	Totaal	5.336,1	128,7	21,5	1.268,5	660,2	7.414,9
2018	Uitgaven	4.939,1	103,4	21,1	1.144,2	638,9	6.846,6
	Achterstallen	58,6	2,6	0,2	0,7	1,2	63,3
	% achterstallen	1,2%	2,5%	0,9%	0,1%	0,2%	0,9%
	Totaal	4.997,6	105,9	21,3	1.144,9	640,1	6.909,9
2019	Uitgaven	4.733,5	121,3	21,9	1.022,4	637,5	6.536,5
	Achterstallen	57,1	2,6	0,2	0,7	1,2	61,8
	% achterstallen	1,2%	2,1%	0,9%	0,1%	0,2%	0,9%
	Totaal	4.790,6	123,9	22,1	1.023,0	638,7	6.598,3

11.3

Besparingen in de sociale uitgaven

Wij sluiten dit deel af met een weergave van de evolutie van de besparingen gerealiseerd op de sociale uitgaven binnen het federale RVA-budget. Gezien de overdrachten in het kader van de Zesde Staatshervorming is het niet vanzelfsprekend om een duidelijk overzicht van die gerealiseerde besparing te bekomen. Tabel 104 en grafiek 74 tonen dan ook de evolutie sinds 2007 van de uitgaven die niet zijn overgedragen (en dus m.a.w. anno 2018 nog steeds tot het RVA-budget behoren).⁴³ Hieruit blijkt dat sinds 2013 algemeen een besparing met 2.598,5 miljoen EUR is gerealiseerd binnen die groep sociale prestaties.

Tabel 104

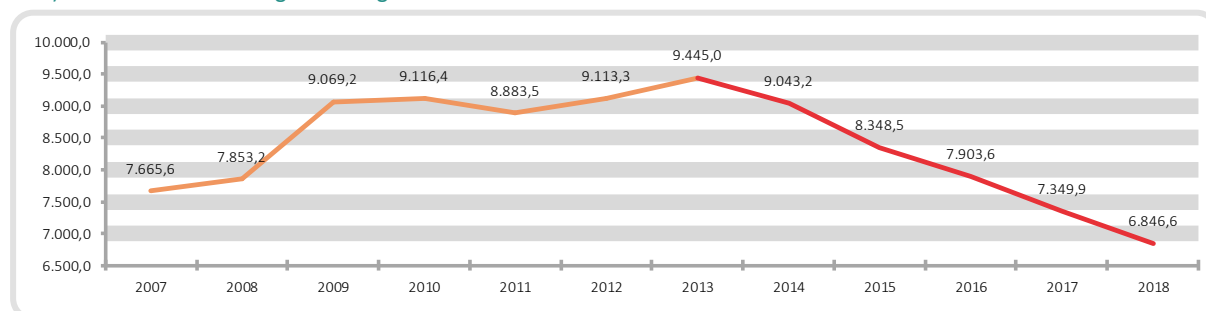
Evolutie van de grootste niet-overgedragen uitgaveposten voor sociale prestaties in lopende prijzen (in miljoen EUR) - zonder achterstallige betalingen

	Globale werkloosheid	Andere uitkeringen	Activering en premies	Stelsel voor werkloosheid met bedrijfstoeslag (incl. halfijds bruggpensioen)	Tijdskrediet en thematische verlopen (privésector)	Loopbaanonderbreking (federale deel) en thematische verlopen (publieksector)	Algemeen totaal	Loopbaanonderbreking (regionale deel)
2007	5.744,1	12,7	15,2	1.359,2	412,6	122,0	7.665,6	112,0
2008	5.799,8	13,0	16,8	1.442,7	452,7	128,2	7.853,2	119,0
2009	6.911,1	12,5	17,4	1.501,9	497,6	128,7	9.069,2	123,1
2010	6.807,9	42,8	16,8	1.591,5	527,6	129,8	9.116,4	125,3
2011	6.487,7	59,9	16,4	1.637,3	549,3	132,9	8.883,5	132,1
2012	6.708,1	68,6	16,5	1.626,4	562,5	131,2	9.113,3	138,1
2013	7.033,3	92,0	16,9	1.606,7	563,7	132,4	9.445,0	133,8
2014	6.665,2	112,6	17,9	1.546,1	567,2	134,3	9.043,2	129,1
2015	5.969,1	166,3	17,4	1.476,0	583,8	135,9	8.348,5	127,7
2016	5.676,3	125,5	19,3	1.403,2	550,4	128,9	7.903,6	136,3
2017	5.275,9	126,2	21,3	1.267,7	533,4	125,6	7.349,9	135,2
2018	4.939,1	103,4	21,1	1.144,2	511,9	127,0	6.846,6	109,0

⁴³ Met uitzondering van de overgedragen gevallen van loopbaanonderbreking, waarvoor niet kon worden bepaald welke gevallen in het verleden volgens de huidige bevoegdheidsverdeling onder het gewestelijke budget gerekend zouden geweest zijn.

Grafiek 74

Evolutie van de grootste niet-overgedragen uitgavepos-
ten voor sociale prestaties in lopende prijzen (in miljoen
EUR) – zonder achterstallige betalingen

Hierbij dient te worden opgemerkt dat de financie-
ring voor de thematische verlopen vanaf 2017 wordt
verdeeld onder het globaal beheer voor de private
sector en een rijkstoelage van de FOD WASO voor
de openbare sector. Voor het gedeelte loopbaanon-
derbreking bij de federale entiteiten gebeurt de fi-
nanciering vanaf 2017 via een rijkstoelage van de
FOD WASO.

Voor de volledigheid geeft tabel 105 voor de
meest recente jaren een overzicht van de uitga-
venposten voor sociale prestaties met inbegrip
van de achterstallige betalingen op de RVA-
uitgaven en dat conform de huidige boekhoud-
kundige regels.

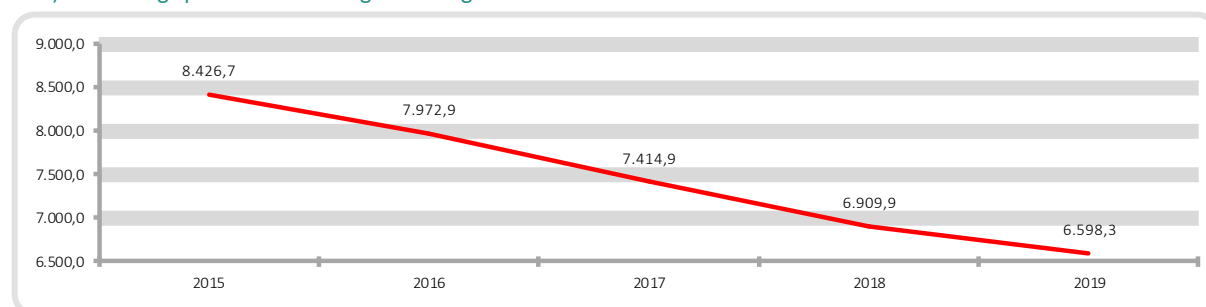
Tabel 105

Evolutie van de grootste niet-overgedragen uitgavepos-
ten voor sociale prestaties in lopende prijzen (in miljoen
EUR) – met inbegrip van achterstallige betalingen

	Globale werkloosheid	Andere uitkeringen	Activering en premies	Stelsel voor werkloosheid met bedrijfstoelag (incl. halftijds bruggensloen)	Tijds krediet en thematische verlopen (privésector)	Loopbaanonderbreking (federale deel) en thematische verlopen (publieksector)	Algemeen totaal
2015	6.041,8	169,4	17,5	1.477,0	584,9	136,2	8.426,7
2016	5.740,8	128,3	19,4	1.404,2	551,1	129,1	7.972,9
2017	5.336,1	128,7	21,5	1.268,5	534,2	125,9	7.414,9
2018	4.997,6	105,9	21,3	1.144,9	512,8	127,4	6.909,9
2019	4.790,6	123,9	22,1	1.023,0	507,7	131,0	6.598,3

Grafiek 75

Evolutie van de grootste niet-overgedragen uitgavepos-
ten voor sociale prestaties in lopende prijzen (in miljoen
EUR) met inbegrip van achterstallige betalingen

Lijst van statistische RVA-publicaties in 2018

Maandelijks bijgewerkte tabellen met basisgegevens:

- Volledige werkloosheid
- Tijdelijke werkloosheid en verwante uitkeringen
- Deeltijdse werknemers
- Werk en activeringsmaatregelen
- Vrijstellingen
- Sancties (van 2010 tot 2018)
- Verloven
- Loopbaanonderbreking, tijdskrediet en thematische verloven
- Dienstencheques (tot eind 2015)
- Werkzoekende werklozen
- Tegen werkloosheid verzekerden en werkloosheidsgraden (van 2007 tot 2017)
- Andere
- Cijfers volgens statuut, gemeente, arrondissement en provincie

De federale cijfers van de vergoede werklozen:

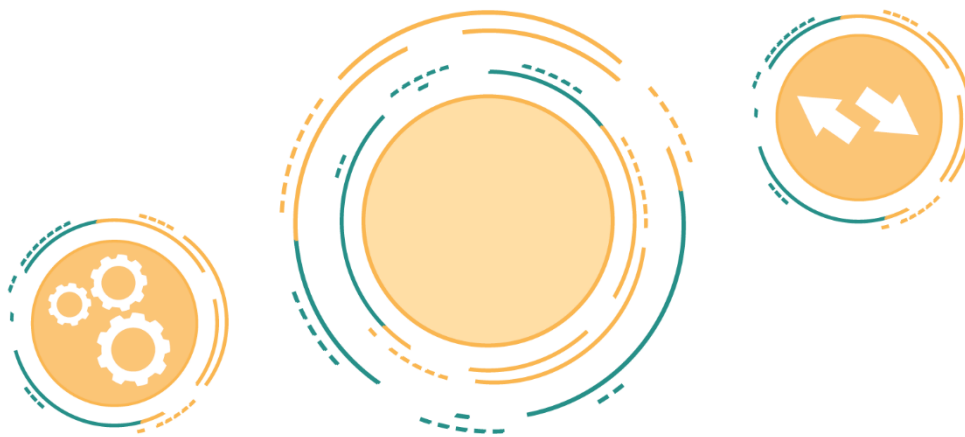
- Maandelijkse publicatie van een commentaar + gegevens

De brochure 'Trimestriële indicatoren van de arbeidsmarkt':

- Driemaandelijkse publicatie

Punctuele publicaties:

- De beperking van het recht op inschakelingsuitkeringen: aard van de uitstroom in 2016 – april 2018
- Evolutie en verdeling van de volledige en de tijdelijke werkloosheid volgens nationaliteitsgroep - periode 2007-2016 - juni 2018
- Impact van gesubsidieerde tewerkstelling op de tewerkstelling van werknemers met een buitenlandse nationaliteit - periode 2008-2017 - juni 2018
- Spotlight: De evoluties van de overgangen naar werk van de werklozen volgens hun profiel - augustus 2018
- De werkloosheid in België, Duitsland, Frankrijk en Nederland volgens drie benaderingen - oktober 2018
- Spotlight: Enkele elementen van evaluatie van de maatregel "Springplank naar zelfstandige" voor volledig werklozen - december 2018

Lijst van afkortingen

ABVV	Algemeen Belgisch Vakverbond
ACCO	Activiteitencoöperatie
ACLVB	Algemene Centrale der Liberale Vakbonden van België
ACOD	Algemene Centrale der Openbare Diensten
ACTIRIS	Brusselse gewestelijke dienst voor arbeidsbemiddeling
ACV	Algemeen Christelijk Vakverbond
ADG	Arbeitsamt der Deutschsprachigen Gemeinschaft
ADMB	Algemeen Dienstbetoon voor Middenstandsberoepen
AD	SEI Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie
APE	Aides à la promotion de l'emploi (bevordering van de tewerkstelling in Wallo- nië)
ARAB	Algemeen Reglement voor de Arbeidsbescherming
Art.	Artikel
ARZA	Algemeen Repertorium van de Zelfstandige Arbeiders
ASR	Aangifte sociaal risico
Bbp	Bruto binnenlands product
BBZ	Bureau Belgische Zaken
BCP	Business Continuity Plan
BO	Beroepsopleiding
BOC	Basisoverlegcomité
BPM	Business Process Management
BPR	Business Process Reengineering
BS	Belgisch Staatsblad
CAF	Common Assessment Framework
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
Cass.	Cassatie
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CCD	Centrale controledienst

CCOD	Christelijke Centrale der Openbare Diensten
CFIV	Cel voor Financiële Informatieverwerking
CLB	Centrum voor Leerlingenbegeleiding
DmfA	Multifunctionele aangifte
DBR	Deeltijds werknemer met behoud van rechten
DOO	Dienst Organisatieontwikkeling
DSP	Doorstromingsprogramma
EAK	Enquête naar de arbeidskrachten
EER	Europese Economische Ruimte
EFQM	European Foundation for Quality Management
EGKS	Europese Gemeenschap voor Kolen- en Staalnijverheid
E-gov	E-government
EIPA	European Institute for Public Administration
EIS	Executive Information System
EMAS	Eco-Management and Audit Scheme
EMU	Europese Monetaire Unie
EPM	Expenditure Performance Management
EU	Europese Unie
Epv	Elektronisch proces-verbaal
EWE	Eerste werkervaringscontract
FAMIFED	Federaal agentschap voor de kinderbijslag
FPB	Federaal Planbureau
FOD	Federale Overheidsdienst
Forem	Office communautaire et régional de la Formation professionnelle et de l'Emploi
FPD	Federale Pensioendienst
FSO	Fonds tot vergoeding van de in geval van sluiting van ondernemingen ontslagen werknemers
GAK	Gemeenschappelijk Administratiekantoor
GDZ	Geïnformaliseerde directiezaal
Gesco	Gesubsidieerde contractueel
GGMMI	Gewaarborgd gemiddeld minimummaandinkomen
GOB	Gespecialiseerd opleidings-, begeleidings- en bemiddelingscentrum
GOP	Globaal ontwikkelingsplan
HACCP	Hazard Analysis and Critical Control Points
HB	Hoofdbestuur
HIP	Herinschakelingsprogramma (Dienstenbanen)
HIVA	Hoger Instituut voor de Arbeid
HO	Hoger onderwijs
HRM	Human Resources Management
HSO	Hoger secundair onderwijs
HT	Halftijds
IBFFP	Institut Bruxellois Francophone pour la Formation Professionnelle
IFAPME	Institut wallon de Formation en Alternance et des indépendants et Petites et Moyennes Entreprises
IGSS	Institut grand-ducal de la Sécurité Sociale
IGU	Inkomensgarantie-uitkering

INR	Instituut voor de Nationale Rekeningen
ISSA	International Social Security Association
IVSZ	Internationale Vereniging van Sociale Zekerheid
IW	In werking
IWEPS	Institut wallon de l'évolution, de la prospective et de la statistique
IWZ	Inschrijving als werkzoekende
JAP	Jaaractieplan
KB	Koninklijk Besluit
KPI	Key Performance Indicator
KSZ	Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid
LATG	Loon- en arbeidstijdgegevensbank
LO	Loopbaanonderbreking
LO/TK	Loopbaanonderbreking/Tijdskrediet
MB	Ministerieel Besluit
MBS	Milieubeheersysteem
METS	Methodology Team Support
MFP	Multifunctionele punten
MISUS	Management Information System for Unemployment Services
NAC	Nationale Administratieve Commissie
NAR	Nationale Arbeidsraad
NBB	Nationale Bank van België
NIC	Nationaal Intermutualistisch College
NIS	Nationaal Instituut voor de Statistiek
NOC	Nationaal Opleidingscentrum
NV	Naamloze vennootschap
NWOW	New Way of Working
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
OFO	Opleidingsinstituut van de Federale Overheid
OISZ	Openbare Instelling van Sociale Zekerheid
PLOT	Plaatselijke Loketten voor Tewerkstelling
POD	Programmatorische overheidsdienst
ProMES	Productivity Measurement and Enhancement System
PWA	Plaatselijk Werkgelegenheidsagentschap
RB	Regeringsbesluit
RIO	RVA Intranet ONEM
RIZIV	Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering
RJV	Rijksdienst voor jaarlijkse vakantie
RKW	Rijksdienst voor Kinderbijslag voor Werknemers
RMT	Regie voor Maritiem Transport
RSVZ	Rijksinstituut voor de sociale verzekeringen der zelfstandigen
RSZ	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid
RTD	Regionale tewerkstellingsdiensten
RVA	Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening
Selor	Selectiebureau van de Federale Overheid
SEPP	Service Externe de Prévention et Protection

SI	Sociale Inspectie
SINE	Programma's in de sociale inschakelingseconomie
SIOD	Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst
SIPP	Service Interne de Prévention et Protection
SPC	Statistical Process Control
SPW	Service Public de Wallonie
STC	Subregionaal Tewerkstellingscomité
SWT	Stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelage
TK	Tijdskrediet
TOC	Tussenoverlegcomité
TSW	Toezicht Sociale Wetten
TW	Tijdelijk werkloze/tijdelijke werkloosheid
UAM	User access Management
UI	Uitbetalingsinstelling
UVW-NWZ	Niet-werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werkloze
UVW-WZ	Werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werkloze
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VOIP	Voice Over Internet Protocol
VSOA	Vrij Syndicaat van het Openbaar Ambt
VT	Voltijds
VTE	Voltijds equivalent
VVSG	Vereniging voor Vlaamse Steden en Gemeenten
VW	Volledig werkloze/volledige werkloosheid
WAO	Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering
W	Wet
WB	Werkloosheidsbureau
WSE	Werk en Sociale Economie
WZUA	Werkzoekende uitkeringsaanvragen